HET MISSIEWERK

TIJDSCHRIFT VOOR MISSIEKENNIS EN MISSIEACTIE

GEREDIGEERD DOOR DE DIOCESANE MISSIECOMITÉ'S IN SAMENWERKING MET LEDEN VAN MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

ZEVENDE JAARGANG

C. N. TEULINGS' KON. DRUKKERIJEN — DEN BOSCH

IMPRIMATUR.

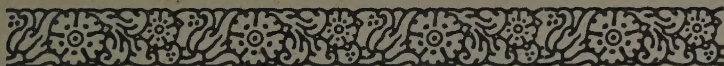
J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, die 25 Julii 1925.

MONSEIGNEUR J. BIERMANS

TIT.-BISSCHOP VAN GARGARA, ALGEMEEN OVERSTE DER SINT JOSEPH-CONGREGATIE VAN MILL-HILL

MGR. J. BIERMANS,

TIT.-BISSCHOP VAN GARGARA, ALGEMEEN OVERSTE DER SINT JOSEPH-CONGREGATIE VAN MILL-HILL.

Een missionaris heeft zijn „home" in het missieland. — Het valt hem hard, wanneer b.v. ziekte hem dwingt er vandaan te gaan — harder nog wanneer hij, krachtig en gezond, teruggehouden wordt van dat dierbaar „home", van dien geliefden werkkring, waar hij eindelijk, na het geven van z'n jonge en beste krachten, zijn idealen wat werkelijkheid ziet aannemen en zijn lang gerijpte plannen uitvoering en voltooiing ziet naderen. En dan toch om wille van 't Godsrijk terstond dat simpele maar stokkende „fiat" te spreken, dat getuigt van edele onbaatzuchtigheid, dat teekent den man, die werken wil, waar het van nut kan zijn, en niet alleen, waar het hem een vreugde is.

„*Het Missiewerk*" wenscht heden aan zijn lezers voor te stellen den eersten Nederlandschen Generaal Overste der Missie-congregatie van Mill-Hill, welke honderden Nederlandsche priesters onder hare leden telt. Mill-Hill is wel bekend in Nederland en geen wonder! 't Schijnt, alsof ons vaderland, dat eenmaal zijn Geloof uit Engeland ontving, door natuurlijke sympathie en dankbaarheid verbonden blijft aan 't land, wiens zonen de eerste missionarissen waren van de lage landen bij de zee.

Mgr. J. Biermans werd 6 Nov. 1871 te Westerhoven (N.-Br.) geboren. Zijn eerste studiejaren bracht hij door aan de Latijnsche school te Gemert. Daarna doorliep hij de vier hoogste klassen der Humaniora aan 't Klein-Seminarie te St. Michiels-Gestel. Maar het missieleven trok hem aan, Priester-missionaris worden, werd zijn streven en in 1891 begint hij zijn studie der philosophie te Roosendaal in het St. Joseph-Missiehuis, het jaar te voren door Father (thans Mgr.) Aelen geopend. 25 Juli 1896 werd hij priester gewijd in de college-kapel te Mill-Hill door den eminenten stichter dier „Society" — Kard. Vaughan. — Met zes klasgenooten werd Father Biermans voor Oeganda bestemd.

Oeganda werd het eerst bezocht in 1878 door zendelingen van de „Church Missionary Society". Nog geen jaar daarna kwamen de Witte Paters en onder hun opofferenden ijver bloeide de katholieke

Missie. In 1885 brak daar de christen-vervolging uit onder koning Mwanga — een vervolging welke zich kenmerkte door onmenschelijke wreedheid en barbaarsche gevoelloosheid, maar die martelaren en heiligen gaf aan de Kerk en dus ook nieuwe beloften bracht voor hoogeren bloei.

Na deze vervolging werkten weer Engelsche zendelingen en Fransche Missionarissen naast elkaar. Maar nu vond het lasterpraatje veel bijval, dat ieder Katholiek het recht op Engeland's bescherming verloor, wijl het verschil van godsdienst op verschil van nationaliteit berustte en Katholiek zooveel als Franschman, Protestant zooveel als Engelschman beteekende. Katholieke missionarissen van Engelsche nationaliteit zouden het levend bewijs zijn van de valschheid dezer stelling. Zoo kwam het, dat in 1894 een gedeelte van Oeganda werd toevertrouwd aan de Congregatie van Mill Hill.

Oeganda was toen nog moeilijk te bereiken ; de 960 K.M. lange spoorweg van Mombasa naar het Victoria-Nyanza-meer was toen nog maar een plan ; de tegenwoordige, geregelde stoomboot-dienst op het reusachtig meer was toen slechts een gevaarlijk manoeuvreeren in de kleine, ranke bootjes der inboorlingen.

In 1895 leidde Mgr. Hanlon de eerste karavaan langs het 1400 K.M. lange pad van de kust naar de Missie — dwars door Afrika's wildernissen, door woeste, onherbergzame streken, bewoond door meestal vijandige stammen. Na een tocht van 6 maanden, begonnen in Bagamoyo nabij Zanzibar, kwam in 1897 de tweede karavaan der Mill-Hill-Fathers, waaronder Fr. Biermans, in de hoofdstatie Nsambya aan — een moeilijke reis, moeilijker nog doordat steeds één der Fathers ziek was. Het was een tocht die eenige waardige bladzijden van boeiende lectuur zou kunnen vullen in Stanley's boek „In Afrika's donkere wouden". Wij kunnen er over lezen in het door Mgr. Biermans zelf geschreven werkje over Oeganda.

De eerste vier jaar bleef Father Biermans werkzaam in de hoofdstatie Nsambya ; in 1901 werd hij Overste der missie op 't eiland Bavuma in 't Victoriameer — een eiland met een oppervlakte van de provincie Utrecht, onder welks 35.000 bewoners de slaapziekte in 1901 ongeveer 25.000 slachtoffers eischte.

1902 ziet Father Biermans aan 't hoofd der Nagalama-missie. In 1904 werd hij teruggeroepen naar Nsambya om het bestuur

van het Vicariaat over te nemen tijdens de afwezigheid van Mgr. Hanlon. Ook na diens terugkeer bleef hij werken in de hoofdstatie, welke onder zijn bekwame leiding tot grooten bloei kwam. Sinds 1903 verrezen er een klooster voor de zusters, een degelijk ingericht ziekenhuis en een flinke school. October 1910 zag hem terug in 't vaderland ; een welverdiende rust na 14 jaren van onvermoeid werken in 't tropenland, zoo afmattend voor den Europeaan. Maar die „rust'' zou goed worden besteed. De bouwvallige kerk der katholieken toonde zeer onooglijk naast de prachtige kathedraal der Protestanten. — Zijn vertrouwen op de Nederlandsche vrijgevigheid bleek gerechtvaardigd — de nieuwe kerk van Nsambya staat er nu en mag gezien worden.

In 1912 trad Mgr. Hanlon wegens gezondheidsredenen af. In Father Biermans had men reeds sedert lang een leider gevonden, iemand die met scherpen blik een ruimer arbeidsveld kan overzien. — In Sept. 1912 werd hij bisschop gewijd te Nsambya.

Gedurende 12 jaren heeft Mgr. Biermans zijn Vicariaat bestuurd en tot in de kleinste bijzonderheden ging zijn aandacht en zijn zorg : getuigen de steenen kerken, de scholen en hospitalen, de kostschool te Namilyango, de High School te Nsambya, de centrale Catechisten-school te Nazigo, de groote industrieele onderneming te Buluba, de onderhandelingen met de Eerw. Zusters Ursulinen te Bergen (N.-H.) ter vestiging in het Vicariaat en — last not least — de stichting van een Noviciaat voor inlandsche Zusters en het inlandsche Seminarie, waar thans reeds ongeveer 70 studenten hun opleiding vinden.

In Aug. 1899 schreef Father Biermans : de bekeerlingen zijn hier nog even talrijk ; dit jaar zal het getal gedoopten ruim 1000 bedragen. Hiervan hebben we er in Nsambya alleen 500 gedoopt.

Het jaarverslag van 1911 geeft een totaal van 22.393 katholieken en 16.553 catechumenen, en voor 1923 waren de cijfers reeds 58.172 katholieken en 63.371 catechumenen. — Gedurende het jaar 1924 werden er in het Vicariaat ongeveer 15000 volwassenen gedoopt.

Moeilijkheden en zorgen toonen iemands bekwaamheid, maar ook zijn karakter. Wie was Father en wie is thans Mgr. Biermans ? Hij werd beschreven als iemand met een edelmoedig, warm hart, vol grootsche plannen, maar steeds beheerscht door zijn devies : „Nil nisi Te, Domine — Niets dan U, o Heer''; een rustelooze ijver,

gepaard aan kalme waardigheid, vroolijk maar niet uitgelaten en — schoon het hoofd vol zorgen — toch steeds een glimlach op 't gelaat.

Doortastend is hij en toch nooit overhaast; den oppervlakkigen beschouwer moge hij langzaam toeschijnen; in werkelijkheid is het de voorzichtigheid, welke kalm waarneemt en overweegt, maar daarna leidt tot zeker en doelbewust voortstreven naar bijna vooruitgezien succes. — Altijd opgeruimd was hij; getuigen zijn opgewekte brieven over zijn eerste ervaringen in 't missieland, gezocht om zijn gulle gastvrijheid en joviale vroolijkheid te midden van het ernstig missiewerk. Voor iedereen, voor prinsen en stamhoofden alswel voor den armsten dorpsbewoner van Oeganda een oprecht vriend en als Bisschop een ,,vader'' voor zijn missionarissen. De Engelsche couranten zeiden van hem in 1912 (ik aarzel het te citeeren, gedachtig het: ,,timeo laudare praesentem''): ,,hij is ongetwijfeld een der meest populaire personen in dit land van Oeganda''.

Hij werd bewonderd om zijn ontzettende werkkracht en onvermoeid uithoudingsvermogen, altijd eenvoudig en gemoedelijk, alles aandurvend en toch met volle bewustzijn van eigen nietigheid. Zoo was hij geweest als Father en als Monseigneur en zoo is hij daar nu sedert 4 Aug. 1924 als Generaal Overste van de Congregatie van Mill-Hill.

Het moet hem leed gedaan hebben uit zijn geliefd Oeganda ,,verbannen'' te zijn; zijn nieuwe taak zal hem nieuwe zorgen baren. Maar dit doet mij denken aan wat hij zelf eens schreef: ,,geen handeling is lofwaardig, geen werk mag op erkentenis aanspraak maken, geen daad verdient vermelding, tenzij ze lijden, teleurstelling en opoffering gekost hebben''. — Zijn arbeidsveld heeft wederom wijder gezichteinder gekregen en meer zijn er, die om zijn aandacht vragen en naar hem uitzien om wenken en beslissing. Hij krijgt het stuurmanschap op een oogenblik, dat het werk zijner Congregatie een nog hooger vlucht schijnt te gaan nemen, belast die vlucht op de ware baan te leiden. Maar als Bisschop in het Missieland bleek hij te zijn ,,the right man in the right place'', wij vertrouwen ook nu op zijn voorzichtige berekendheid en wenschen Gods rijksten zegen op het gewichtig maar zorgvol werk van dezen Hollandschen Kerkvorst van de Congregatie van Mill-Hill, Mgr. J. Biermans. H.

DE GESCHIEDENIS EENER MISSIE.

Plaatsbeschrijving.

Wellicht hoorden de lezers nog nooit van een eiland Wallis, Uvea of Uea genaamd. Men moet dan ook al een vrij goede kaart bekijken om het te vinden : kleiner dan een speldeknop. Het ligt in den Stillen Oceaan, tusschen de eilandengroepen van Fije en Samoa, of nog nauwkeuriger : op 13,5° zuiderbreedte en 176° westerlengte. Het is van vulkanischen oorsprong. De reeds lang uitgewerkte kraters bevatten thans prachtige meertjes, waarvan het water met de getijden der zee daalt en stijgt. Ondiep water vult de smalle ruimte tusschen het eiland en zijn omkransing van een ringvormig koraalrif. Het is slechts aan ééne zijde toegankelijk vanuit den Oceaan, terwijl twee miniatuureilandjes ter weerszijden dezer poort haar nog streng schijnen te bewaken 1).

De landoppervlakte zou maar 60 vierkante kilometer bedragen ; het klimaat is warm en de grond niet al te vruchtbaar. Voor een tropisch gewest mag men flora en fauna zelfs arm noemen.

De bruine bevolking toont veel overeenkomst met die van Samoa, en telt thans ongeveer 4,500 zielen. Vroeger was Wallis onafhankelijk ; maar sedert Nov. 1886 noemde Frankrijk het een protectoraat ; annexeerde het volledig in Juli 1917, het aldus tot een kolonie verheffend. Een zesweeksche bootdienst brengt het in verbinding met Levuka en de rest der wereld.

De christianiseering van dit eiland gaan we in een paar trekjes verhalen 2).

---

1) Zie het kaartje op blz. 54 van dit nummer.

2) De bijzonderheden, welke alle historisch zijn, werden ontleend aan : Percy S. Allen : *Stewart's Handbook of the Pacific Islands*, Sydney 1921. — *Australasian Catholic Directory*, Sydney 1925. — Card. P. F. Moran : *History of the Catholic Church in Australasia*, Sydney z. j. — *Missiones Catholicae cura S. Congregationis de Propaganda Fide descriptae anno 1922*, Florentiae 1922. — Mgr. J. B. F. Pompallier : *Notice historique et statistique de la Mission de la Nouvelle Zélande*, Anvers (1850).

Naar de missie. 1836—37.

Het was nog in de Pinksterweek van 1835, toen Paus Gregorius XVI het Apostolisch Vicariaat van West-Oceanië oprichtte en begon om te zien naar apostolische mannen, die dit uitgestrekte gebied, als waterplanten drijvend in den Grooten Oceaan, zouden winnen voor Christus. Na enkele vergeefsche pogingen werd de Eerw. Heer Pompallier, die met de pas gestichte Congregatie der Maristen samenwerkte, tot de groote taak bereid gevonden. 30 Juni van het volgend jaar werd hij bisschop gewijd. Toen begon God het werk met kruisjes te teekenen.

11 Nov. 1836 stonden de bisschop, vier paters en drie broeders te Hâvre reisvaardig. Ongunstige wind belette den kapitein uit te zeilen. Eindelijk, den 24sten Dec. draaide de wind en men stak van wal. Bij het verlaten der haven werd het roer ernstig beschadigd ; niemand bemerkte het en men voer rustig door.

Op de hoogte van Madeira boodschapte men den kapitein, dat het roer maar aan één scharnier hing. Men was gedwongen terstond de naaste haven binnen te loopen voor reparatie. Zoo kwam men te Teneriffe, het grootste der Canarische eilanden.

De vernieuwing van het roer hield hen daar twee maanden als gevangen.

Begin Maart 1837 vertrok men weer om nieuwe kruisjes te gemoet te gaan. Nauwelijks op den evenaar gekomen, werd een der paters ziek en stierf binnen enkele dagen.

Bij de Falkland-eilanden en rond Kaap Horn tegenwind en ruwe zee. Toen werd het drinkwater slecht en verminderde zoo sterk, dat de kapitein allen op rantsoen moest stellen.

Eindelijk, op het laatst van Juni arriveerde het zeilschip te Valparaiso, de plaats van zijn bestemming.

Twee maanden moesten onze missionarissen hier wachten op een schip, dat hen dichter bij hun Vicariaat zou brengen.

Half Aug. vertrok een vaartuig, dat hen meenam naar Tahiti. Hier alweer twee weken gedwongen oponthoud. De bisschop smaakte evenwel den troost op dat eiland den eersteling van de aan zijn zorgen toevertrouwde kudde te doopen : een blank kind, in Nieuw-Zeeland geboren en hierheen gebracht.

Wachtensmoe charterde de bisschop een kleinen tweemaster

van ongeveer 60 ton om daarmee een bezoek te brengen aan de eerste eilanden van zijn uitgestrekt Vicariaat. De Protestantsche zendelingen waren hem evenwel voor geweest en hadden omtrent de Katholieken de schandelijkste lasterpraatjes rondgestrooid.

De bisschop wilde daarom een eiland zoeken, waar deze zendelingen nog niet waren doorgedrongen.

4 Oct. vertrok men van Tahiti en had Vavao reeds in het gezicht, toen een wilde orkaan losbarstte en tweemaal het scheepje bijna verbrijzelde op de klippen en tegen de rotsen. Alle opvarenden, Katholieken zoowel als Protestanten, dankten God voor deze buitengewone redding.

24 Oct. kon men eindelijk aan land gaan. Bijna alle bewoners waren reeds tot het Protestantisme bekeerd ; hun twee zendelingen waren toevallig afwezig. Koning en bevolking ontvingen onze missionarissen goed, maar toen de zendelingen terugkwamen, verbood men den bisschop daar een statie te vestigen en dwong hem het eiland te verlaten. Het was een groote teleurstelling voor den bisschop, die hier, ongeveer in het midden van zijn Vicariaat, gaarne een huis tot procure en punt van uitgang en samenkomst had ingericht.

Met hetzelfde doel wilde Mgr. Pompallier toen naar Wallis gaan, dat op eenige honderden mijlen afstand ligt. De kapitein maakte bedenkingen. Hij was daar meermalen geweest en kende de bevolking, die als zeer diefachtig bekend stond en niet aarzelde een scheepsbemanning te vermoorden om 't schip te kunnen plunderen. De bisschop wist hem te overreden. Men ging weer onder zeil en kreeg in den morgen van Allerheiligen 1837 het eiland in zicht. Tegen den middag werd het anker uitgeworpen, veiligheidshalve op een flinken afstand van de kust.

Stichting der missie. 1837.

Na eenige vurige gebeden gingen de bisschop, pater Bataillon — een naam om te onthouden — en eenige anderen in een sloep en werden naar land geroeid. Zij wilden terstond den koning gaan bezoeken. Niemand mocht zeggen, dat zij missionarissen waren of kwamen om het geloof te verkondigen.

Na twee uur loopen bereikte men het koninklijk paleis : een groote open parapluie van riet, rustend op vier palen. Enkele der-

gelijke hutten vormden een hoofdstad van ongeveer 200 inwoners.

Zij zijn weldra omringd van nieuwsgierige, half wilde kleurlingen, die hen bij den koning brengen. De vorst, troonend op een mat, ontvangt hen vriendelijk. Geschenken worden aangeboden en de kokosmelk rondgegeven. Met behulp van een meegebrachten tolk begint het gesprek.

De bisschop stelt voor twee zijner mannen onder de koninklijke bescherming op het eiland achter te laten om de taal te leeren en met hen een verbond van vriendschap en wederzijdsch hulpbetoon aan te gaan.

De koning is eerst vereerd en ingenomen met de voorstellen. Doch weldra vreest hij, dat zijn gasten misschien tot de Protestantsche zendelingen behooren, die op de naburige eilanden zijn, wijn drinken, rooken en de kleurlingen soms slaan. Meermalen laat hij vragen of de blanken misschien tot hun gezelschap behooren, erbij voegend dat, zoo dit waar mocht zijn, zij het eiland zoo gauw mogelijk moeten verlaten.

Plechtig verzekert Mgr. Pompallier, dat hij met die zendelingen niets heeft uit te staan en dat zijn mannen zoo niet zullen handelen. Veiligheidshalve verzwijgt de bisschop hun waar karakter en doel. Deze natuurmenschen zouden geen onderscheid weten te maken tusschen Katholieke en Protestantsche geloofsboden. En nog geen twee jaar geleden hadden de koning en bevolking van Wallis 55 Protestantsche kleurlingen vermoord, die gewapend van de naburige eilanden waren gekomen om het geloof te preeken en desnoods het eiland te overmeesteren. Sedert dien tijd haatten de bewoners van Wallis alle Protestanten en waren niet geneigd hen opnieuw op het eiland te ontvangen.

De koning, op dit punt gerustgesteld, blijkt niet onwillig om twee of drie zijner gasten op het eiland, zelfs in zijn eigen verblijf te laten wonen. Zooals hij zegt, moet hij evenwel daaromtrent zijn stamhoofden eerst raadplegen. Bij een volgend bezoek zullen zij de definitieve beslissing vernemen. Het verzoek om het schip te komen bezichtigen wordt beleefd afgeslagen. De bisschop verlaat vol hoop den koning.

Den volgenden dag bracht Mgr. Pompallier een bezoek aan een stamhoofd, dat een weinig Engelsch sprak en zich bij de eerste ontmoeting had onderscheiden door vriendelijkheid. Ondertusschen

kwamen eenige kleurlingen naar het schip, waar de grootste oplettendheid kleine diefstallen niet kon voorkomen. Van eenige kwade gezindheid evenwel geen spoor.

Daags daarop begaf de bisschop zich weder naar den koning om den uitslag te vernemen. Behalve P. Bataillon en eenige anderen gingen toen ook Br. Jozef en het vriendelijke stamhoofd mede. Zij troffen den koning te midden zijner raadslieden en werden goed ontvangen.

Terwijl de kokosmelk weer wordt klaar gemaakt, houdt een der voornaamste hoofden van het eiland een toespraak. De tolk verklaart den bisschop, dat de man met alle mogelijke redenen den koning tracht te bewegen om de vreemdelingen niet op het eiland te laten wonen. Eindelijk zwijgt de spreker.

Besluiteloos ziet de koning voor zich uit. Dan wenkt hij het bevriende stamhoofd tot zich en vraagt diens gevoelen. Het is gunstig. 's Konings gelaat verheldert. Hij knikt bevestigend naar den bisschop en zegt vastberaden tot de vergadering : „Ik wil deze vreemdelingen hier houden ; bij mij zullen zij wonen." Dat beslist alles. Niemand toont eenige ontevredenheid ; zelfs de eerste spreker geeft bij ieder woord des konings teekenen van bijval.

Vervolgens drinkt men de kokosmelk. De koning toost op zijn gasten, en de bisschop, door zijn tolk, wenscht den koning met diens onderhoorigen voorspoed en gelukkige dagen. Pater Bataillon en Br. Jozef, die op Wallis zullen blijven, worden voorgesteld aan den koning. Deze belooft voor hen terstond een rieten hut te zullen bouwen op het koninklijk erf. Bovendien zal hij na twee of drie dagen zijn prauw met eenige sterke jonge mannen sturen om de nieuwe vrienden met hun goed naar land te brengen.

Ondertusschen had het volk, hetwelk de vergadering bijwoonde, gehoord of geraden, dat Br. Jozef van zijn vak timmerman was. Zij wisten, dat dergelijke blanke menschen een slijpsteen, nog niet op het eiland aanwezig, gebruiken, en zagen in hun verbeelding bijlen en messen reeds scherp en blinkend gemaakt door dat zeldzame instrument.

De koning gunstig gezind, de hoofden instemmend met den koning, de bevolking verlangend naar den Broeder timmerman met zijn veelbelovenden slijpsteen : wat kon de bisschop beter wenschen ?

Vol moed begon men aan boord een en ander voor den eersten

missiepost uit te zoeken en in te pakken. Om de hebzucht en diefachtigheid der inboorlingen niet te prikkelen regelde men alles zoo, dat zij niet konden zien, wat in het ruim van het schip of in de kisten was. Een hunner bleef echter des avonds heimelijk aan boord en keek gedurende den nacht alles af. 's Morgens vond men hem en toen werd hij beleefd doch zoo gauw mogelijk aan land gezet. Daar strooide hij het bericht rond, dat op het schip kisten vol met mooie dingen waren.

Weldra kwamen prauwen als naar gewoonte bij onzen tweemaster ; zij waren echter talrijker dan op de vorige dagen. Bijna ongemerkt hadden zich een goede vijftig kleurlingen aan boord verzameld. De missionarissen ontvingen hen even vriendelijk als vroeger, doch bemerkten terstond aan hun norschheid en kwade blikken, dat zij thans met geheel andere bedoelingen waren gekomen. De bisschop werd gewaarschuwd, maar ook hij kreeg geen vriendelijk woord of groet terug.

Opeens komt een stamhoofd met opgeheven strijdbijl naar Mgr. toe. Iedereen denkt, dat des bisschops laatste oogenblik is gekomen. Deze blijft bedaard en kijkt den gespierden kleurling recht in de oogen. De woesteling laat de bijl zakken, doch blijft dreigend bij den bisschop staan. De laatste toont geen vrees en bidt misschien. Dat overwint de woede des kleurlings, die eindelijk half beschaamd en mokkend op een bank gaat zitten. Het gevaar voor bemanning en schip blijft echter groot.

Ongemerkt kan men iemand naar land sturen om het bevriende stamhoofd te roepen. Hij komt terstond. Te midden der kleurlingen ontvangt de bisschop hem vriendelijk ; zelf drukt hij hartelijk de toegestoken hand des blanken. In het Engelsch maakt Mgr. hem duidelijk, dat zijn stamgenooten, hoewel steeds welkom aan boord, nu zoo talrijk zijn en zoo lang blijven, dat de matrozen hun werk niet kunnen verrichten. De bisschop verzoekt hem dus in dien geest tot het volk te spreken. Het stamhoofd begrijpt evenwel beter. Hij roept een paar strenge woorden tot de vertoornde inboorlingen, terwijl hij zijn bijl dreigend boven het hoofd zwaait. Als door een bovenaardsche macht aangegrepen springen de indringers aan alle kanten van het dek af en roeien zoo gauw mogelijk naar de kust. Onze missionarissen zijn gered.

Dien dag bleef de gekleurde vriend aan boord en elken volgenden

dag kwam hij vragen of zijn landgenooten den bezoekers geen overlast aandeden. Veel leerde de bisschop van hem omtrent het eiland, zijn bewoners, godsdienst en gebruiken. De man had reeds eenig idee van den godsdienst der blanken en wilde meer weten. Uit voorzichtigheid liet de bisschop zich hierover weinig uit en verzweeg het ware doel van hun komst.

Daags na den verijdelden aanval op het schip waren de koffers voor de eerste missiestatie gepakt. Volgens belofte kwam de koninklijke prauw, met vier voorname lieden bemand, langszij van den tweemaster. De bisschop had nog eenige instructies te geven aan P. Bataillon; daarom gingen een andere pater, Br. Jozef en de tolk met de koffers in het vaartuigje. Zij zouden de koffers naar het „paleis" brengen, den koning bedanken voor zijn gastvrijheid, en de spoedige komst van zijn tweeden blanken onderdaan melden. De prauw werd half rond het eiland geroeid om aldus dichter bij het koninklijk verblijf te kunnen landen. Dientengevolge verloor men aan boord van den tweemaster 't scheepje spoedig uit het oog.

Tegenover de hut en kort bij land gekomen moesten de blanken uitstappen en een eindje door het zeer ondiepe water loopen. De kleurlingen beloofden de koffers terstond te zullen brengen. Men ging aan land, maar de roeiers maakten geen haast met de bagage. Wachtensmoe trokken de pater, Br. Jozef en de tolk vooruit. Zij troffen den koning niet thuis. Toen na een weinig wachten koning noch bagage verscheen, keerden zij terug naar de prauw. De koffers stonden op het strand, maar alle sloten waren verbroken en verschillende zaken, waaronder de belangrijke slijpsteen, verdwenen.

Men vond gelegenheid bericht naar den bisschop te zenden en ging toen terug naar den vorst. Hoewel zij met geen woord repten van den diefstal, bemerkte deze toch al gauw, wat er gebeurd was. Hij bleef onze missionarissen evenwel met zijn vroegere vriendelijkheid behandelen.

De bisschop, die het bericht van deze nieuwe uiting van kwaden wil ongeveer te middernacht had ontvangen en de gunstige gezindheid des konings begon te wantrouwen, begaf zich 's morgens terstond met P. Bataillon naar het bevriende hoofd. Toen deze den diefstal vernam, toonde hij ongeveinsde verontwaardiging. De bisschop noodigde hem uit mee te gaan naar den koning om teruggave

van de gestolen voorwerpen te vragen. Werden zij niet teruggegeven, dan wilde Mgr. met al de zijnen het eiland terstond verlaten.

Weer was de koning afwezig, doch het bevriende stamhoofd liet hem verwittigen. Intusschen vernam de bisschop van den pater en Br. Jozef, die den nacht op het eiland hadden doorgebracht, hoe de koning zich had gedragen. Deze had evenveel vriendelijkheid getoond als vroeger, was zeer misnoegd over den gepleegden diefstal, vertrouwde den slijpsteen ter bewaking toe aan zijn vrouwen, op doodstraf verbiedend hem weg te nemen. Tevens somde Br. Jozef alle verdwenen voorwerpen op. Tegelijkertijd vernam ons stamhoofd alle bijzonderheden van den diefstal uit den mond der samenloopende inboorlingen. De roeiers, tot de voornaamste klas der inboorlingen behoorend, hadden zich alles toegeeigend en het reeds gedeeltelijk weggegeven of verkwanseld. Naar het scheen sprak de vriend der missionarissen terstond over teruggave, want de menschen begonnen woest te worden en onder elkaar met de wapens te dreigen. Bij de komst des konings was de opgewondenheid ten top gestegen, en de bisschop vreesde het ergste.

De koning groette de blanken vriendelijk, betuigde leedwezen over den diefstal, door zijn voornaamste onderdanen gepleegd, en beval het gestolene terstond terug te brengen. Het meeste kwam terecht, maar enkele kleinigheden, reeds meermalen doorgegeven, verschenen dien dag nog niet. De koning verzekerde, dat ook het laatste zou teruggebracht worden.

Heimelijk gaf de bisschop toen een 500 francs aan P. Bataillon om van schepen, die Wallis mochten aandoen, het een en ander te kunnen koopen, zegende met een oogopslag beide achterblijvende missionarissen, beloofde den koning spoedig te zullen terugkomen, nam dankend afscheid en vertrok.

De paar dagen, dat de tweemaster nog op de reede bleef liggen, kwamen de inboorlingen weer dikwijls aan boord en toonden zich steeds vriendelijk. Dan ging men onder zeil. Uit de verte zegende de bisschop nog eens zijn eerste missiestatie, die onder de schutse van de „Sterre der Zee" was geplaatst. Mgr. was vol hoop.

Van Wallis zeilde men naar Futuna, een onafhankelijk eiland, welks bewoners in druk verkeer stonden en zeer bevriend waren met die van Wallis. Bovendien waren ook hier de Protestanten

nog niet doorgedrongen. Mgr. Pompallier wilde beide eilanden tegelijk voor Christus winnen.

De ontvangst was uitstekend en P. Chanel werd achtergelaten. Hij zou weldra de eerste martelaar van Oceanië worden.

Toen zeilde Mgr. naar Sydney om Polding te ontmoeten: Engelschman van geboorte doch uit een oud Hollandsch geslacht (Poelding) gesproten, eersten bisschop en een der grootste missionarissen van Australië.

Eindelijk, op 10 Jan. 1838, arriveerde onze bisschop in Nieuw-Zeeland en stuurde den tweemaster dankbaar terug naar Tahiti. Meer dan twee jaren had de reis geduurd. Onder groote moeilijkheden en lasteringen van den kant der Protestantsche zendelingen zou Mgr. na tien jaren zijn zetel kunnen vestigen te Auckland.

Eerste bisschoppelijk bezoek aan de missie van Wallis. 1842.

Nieuwe missionarissen, in Juni 1839 te Nieuw-Zeeland aangekomen, brachten bericht omtrent de missie van Wallis en Futuna. Men ondervond er beproevingen en moeilijkheden, eigen aan elke nieuwe missie onder de heidenen; paters en broeder maakten het goed en waren hoopvol gestemd.

Zes maanden later ontving de bisschop weer vijf missionarissen uit Europa. Juist lag een schip zeilree voor de Fije- en Vriendschaps-eilanden. Van de zeldzame gelegenheid werd gebruik gemaakt om een pater en een leekebroeder mee te geven voor de beide oudste missieposten. Tevens moesten zij de provisie aldaar gaan aanvullen.

Als een wreede verrassing kwam in den herfst van 1841 opeens het bericht, dat de koning van Futuna P. Chanel had vermoord en diens statie verwoest; een gelijk lot zou de missie van Wallis bedreigen. Terstond wilde de bisschop zelf gaan onderzoeken en de beide posten desnoods opheffen.

Door een bijzondere beschikking der Goddelijke Voorzienigheid waren er juist drie Fransche korvetten in de buurt. Als Fransch onderdaan, wien de koning van Frankrijk vóór het vertrek bescherming had beloofd, verzocht Mgr. Pompallier den commandant, dat een dezer kleine oorlogsschepen het missievaartuigje *Sancta Maria* zou mogen vergezellen naar Wallis en Futuna. Dat zou indruk maken op de halfwilden en hun meer eerbied inboezemen voor de Fransche missionarissen. De commandant stemde toe.

Een maand later waren beide schepen te Wallis. P. Bataillon was de eerste om den bisschop te begroeten. De verschijning van den missionaris perste tranen uit de oogen van den kapitein, want de priester droeg hoed noch schoenen en slechts de overblijfselen van een versleten toog. Alles wees op gebrek en groote ontbering.

Weldra wist de bisschop, aan welk een armoede en vervolging zij ter prooi waren. *Sancta Maria* moest terstond provisie gaan halen in Nieuw-Zeeland. Thans waren er eenige katechumenen, doch een der invloedrijkste stamhoofden verzette zich onverbiddelijk tegen hun doopsel en deed zelfs zijn uiterste best om de beide missionarissen van het eiland te verdrijven.

De komst van den bisschop en de tegenwoordigheid van het Fransche oorlogsschip maakten een heilzamen indruk op de kleurlingen en stamhoofden. Een plechtige H. Mis werd door den bisschop gecelebreerd, waarbij de kapitein, de officieren en een gedeelte der bemanning in groot tenue, de koning met de meeste stamhoofden en vele inlanders tegenwoordig waren.

Na eenige dagen zag Mgr. evenwel, dat met machts- en praalvertoon alleen de moeilijkheden niet waren op te lossen. De missionarissen vroegen hem dan ook om nog eenigen tijd bij hen te blijven of te mogen vertrekken naar een volk, meer toegankelijk voor de gave Gods.

De bisschop bleef, en liet een pater, met hem van Nieuw-Zeeland gekomen, op het korvet naar Futuna gaan om de overblijfselen van den ongelukkigen P. Chanel op te vorderen en te zien of van diens missie nog iets te redden viel. Een voorname kleurling en katechumeen van Wallis, Sam genaamd, ging mee als tolk. Hij had vroeger op een Amerikaansch schip gediend en kende een beetje Engelsch.

Na een waarschuwende losbarsting der Fransche kanonnen brachten de bewoners terstond het gebeente van P. Chanel en verschillende zaken, die hem hadden toebehoord. Zelfs betreurden zij het gedrag huns konings en toen deze bijna plotseling stierf, waren zij bereid om zich te laten onderrichten en doopen. Sam, de geloofsleerling, bleef als geloofsleeraar.

Het korvet bracht de gezegende overblijfselen naar Wallis en keerde terug naar Nieuw-Zeeland. De relikwieën werden later bewaard en vereerd bij de Maristen te Lyon, in het moederhuis der

Congregatie. In 1889 volgde de zaligverklaring van den eersten martelaar van Oceanië.

Bisschop en paters werkten en baden intusschen onverpoosd op Wallis. Eindelijk overwonnen zij den tegenstand van het vijandige hoofd en konden zich overal vrij bewegen. Vier en een halve maand later waren alle bewoners van Wallis ten getale van 2700 gedoopt en gevormd. Misschien volhardden nog vier of vijf personen in het heidendom, doch de koning en zijn gansche familie waren onder de bekeerlingen. Op het koninklijk erf, waar het bekeeringswerk een aanvang had genomen, werd toen plechtig een groot kruis opgericht. Bij die gelegenheid deden vele bekeerlingen hun eerste H. Communie. Dat was waarlijk een dag des Heeren.

Na eenigen tijd kwam de *Sancta Maria* terug met de benoodigdheden en toen liet de missie op Wallis niets meer te wenschen over.

Met twee paters en twee leekebroeders, juist van Nieuw-Zeeland gekomen, zeilde Mgr. terstond naar Futuna. Wat was ook daar alles in enkele maanden veranderd ! Velen kenden reeds de voornaamste waarheden des geloofs en kwamen geregeld naar het gemeenschappelijk morgen- en avondgebed. De keuze van een nieuwen koning had men zelfs uitgesteld tot de komst des bisschop om haar door zijne tegenwoordigheid meer luister bij te zetten. De bisschop, wien men de keuze wilde overlaten, raadde hun aan een hoofd te kiezen, dat goed zou wezen voor inlanders zoowel als voor vreemden. Alle stamhoofden riepen toen eenstemmig Sam tot koning uit.

Ruim 150 menschen konden terstond gedoopt en gevormd worden ; daaronder was natuurlijk de katechist-koning met vrouw en kind. De overigen waren nog niet voldoende onderwezen. Twee paters en een broeder werden achtergelaten om het bekeeringswerk te voltooien. Martelaars-bloed had weder den heidenschen bodem vruchtbaar gemaakt voor het geloof.

Dood van den apostel van Wallis. 11 *April* 1877.

Meer dan dertig jaren zijn verloopen sedert het allesbeslissende bezoek van Mgr. Pompallier aan de twee eilanden. De uitgeputte bisschop was rust gaan zoeken in zijn vaderland en had de eeuwige rust reeds gevonden. De eerste missies in het hart van den Grooten

Oceaan waren tot een zelfstandig Apostolisch Vicariaat uitgegroeid, dat op zijn beurt andere Vicariaten had helpen vormen. Bataillon, de eerste missionaris, meer door zorg dan door ouderdom vergrijsd, is nog steeds op zijn post. De bisschoppelijke mijter heeft reeds vele jaren zijn moeielijken arbeid nog verzwaard. Rondschouwend over zijn bloeiende christenheid heeft hij dan ook meermalen met den grijzen Simeon dankbaar verzucht : „Laat nu, Heer, uw dienaar in vrede gaan". Thans voelt hij zijn einde naderen. Nog eenmaal wil hij zijn geloovigen rondom zich zien.

Het volk wordt naar de eenvoudige kathedraal geroepen en dan draagt men den doodzieken bisschop daarbinnen. Onder de gebeden en snikken zijner geestelijke kinderen ontvangt Mgr. de laatste HH. Sacramenten en neemt met een paar hartelijke woorden afscheid van allen.

Een paar dagen later begroeven de Katholieken van Wallis hun bisschop in zijn eigen kathedraal.

Wallis in onze dagen.

De bisschop resideert niet meer op dit eiland ; de verkeersmoeilijkheden bleven zoo groot, dat men eindelijk de voorkeur moest geven aan Tonga. Doch het seminarie met zijn zestig studenten bleef op Wallis, wijl daar de roepingen worden gevonden. Enkele inboorlingen hebben de priesterwijding reeds ontvangen en werken met vrucht aan de heiliging van eigen volk. Een veertigtal meisjes namen den sluier aan in de Derde Orde van Maria ; zij maken zich verdienstelijk bij de opvoeding harer stamgenooten.

Het eiland is nog geheel Katholiek en heeft een bloeiend geloofsleven. Geen enkel der meer bekende Broederschappen ontbreekt of kwijnt er. Sedert den dood van P. Chanel werd geen bloed meer vergoten. Nam elders bij de komst des blanken de gekleurde bevolking dikwijls af, stierf zij soms geheel uit, hier is zij verdubbeld. Met het geloof ontvingen deze halfwilden : beschaving, onderlingen vrede en betrekkelijke welvaart. Geen wonder, dat zij als hun grootste mannen dankbaar noemen : den zaligen P. Chanel, Mgr. Pompallier en vooral Mgr. Bataillon.

fr. DONATUS VAN ADRICHEM, O.F.M.

Collegio di S. Bonaventura.
Brozzi-Quaracchi (Firenze), Italia.

DE VROUW EN DE MISSIE.

„De *katholieke vrouw* kan en moet eene belangrijke taak vervullen tegenover het *Missiewerk*".

In deze stelling wil ik alleen spreken van de vrouw in eigen land, niet in de Missie, van de vrouw in de wereld, niet in het klooster.

Zij moet die taak vervullen, omdat zij *katholiek* is, bezitster der waarheid.

Zij kan die taak vervullen, zelfs op eene bijzondere en belangrijke wijze:

a. door haar ingeschapen aanleg van vroomheid, godsvrucht, omgang met God. Dus het gebed in den meest uitgebreiden zin.

b. door haar veelzijdige gelegenheid en geschiktheid als jong meisje of ongehuwde. Dus rechtstreeks medehelpster in de Missie-actie.

c. door hare roeping als huismoeder. Dus als opvoedster.

I. Het behoeft wel geen lang betoog om aan te toonen dat de Katholieke vrouw eene taak tegenover het Missiewerk *moet* vervullen omdat zij Katholiek is. Ja, doodeenvoudig, omdat zij Katholiek is. Als zoodanig is *zij* lidmaat van het mystieke Lichaam van Christus d.i. de Kath. Kerk de Moeder der volken, de Draagster der zielenreddende waarheid. Zij moet deelen in dat Moeder-zijn der Katholieke Kerk niet alleen voor zich maar ook voor anderen. Zij mag geen verdord of dood lidmaat zijn van dat Mystieke Lichaam. Het volle sap van den Katholieken wijnstok moet in haar opstijgen, werken en uitbloeien in daden.

Iedere godsdienst, iedere leer heeft in zich zelf een uitbreidingskiem, een ontwikkelingskracht naar gelang de waarheidsgehalte, de waarheids-hoeveelheid die zij bevat, want de waarheid is voor den geest, voor de ziel, wat het leven is voor de natuur. Het leven dringt in den grond, de waarheid dringt in het gemoed. Als Katholieken hebt gij de volle waarheid, gij moet dus hebben ook den

vollen drang voor de uitbreiding dier waarheid. Voelt gij dien drang niet, dan kwijnt er iets in uw Katholiek zijn, dan is uw Katholiek zijn te onbewust, dan komt het niet tot zijn recht. Dan is het juist als een leven in een plant, in een bloem dat onderdrukt wordt, dat gesmoord wordt, dat zich niet opricht, niet vertakt. Ik hoef dit moeten, dezen plicht niet verder te bespreken en aan te toonen, het spreekt in ons zelf, het ontspringt immers aan den aard van onzen Godsdienst, 't dringt zich op uit het bewust, zich rekenschap gevend, Katholiek-zijn. Katholiek zijn is bevrucht zijn met de waarheid en dat moet geen doode maar levende frissche vruchten voortbrengen in de verbreiding dier waarheid, d.i. in het Missiewerk.

II. *Zij kan* die taak vervullen, zelfs op eene bijzondere en belangrijke wijze:

a. Door haar ingeschapen aanleg van vroomheid, godsvrucht, omgang met God. Dus door het gebed in den meest uitgebreiden zin.

Het wordt algemeen erkend dat er in den aard der vrouw een sterkere trek van godsdienstigheid, van behoefte naar zielsuitingen, van drang naar iets geestelijks boven haar gevonden wordt dan in den aard van den man. Men noemt dit nog al eens gemakkelijk, veel te gemakkelijk, dunkt mij, met een oppervlakkig woord gevoeligheid, sentimentaliteit en wat dies meer zij. Mij dunkt dat het iets diepers is, iets veel meer ernstigs is. Wij Missionarissen zijn voortdurend getuigen van dien aanleg, van dien trek ook bij de heidensche vrouwen van kultuur- of niet-kultuurvolken. Ik noem het dan ook een ingeschapen aanleg voor godsdienstigheid, voor godsdienstige uitingen, bidden, aanroepen, offeren.

Wordt nu die natuurlijke aanleg aangekweekt en bestraald door het volle licht der waarheid dan komt hij ook tot zijn volle recht en tot zijn volle kracht. En dat is het geval met de vrouwen in het Christendom, met onze Katholieke vrouwen.

Is die aanleg niet gebleken bij de eerste christenvrouwen? Als men het openbaar leven van Jezus leest, krijgt men den indruk, dat de vrouwen uit vroomheid, uit godsvrucht eerder, zeker niet later, tot Jezus gekomen zijn dan de mannen, voordat deze persoonlijk als leerlingen geroepen werden. Waren de vrouwen niet overal de eersten zonder ergens op de eerste plaats te treden? Pleit het ook niet voor haar aanleg, dat het tot eene vrouw was dat Jezus zeide: „zooveel geloof heb ik nog niet gevonden", terwijl hij zijne leerlingen

zoo dikwijls moest vermanen: „zijt gij ook nog zonder begrip?" De vrouwen waren de eenigen, die met Jezus meegingen, stap voor stap op zijn kruisweg en van de leerlingen niemand; zij waren met meerderen tegenwoordig onder het kruis en van de leerlingen slechts één. Zij waren de laatsten bij zijn droevig gesloten graf en de eersten bij zijn blij, verheerlijkt geopende tombe. Aan wie verscheen de Meester het eerst na zijn Verrijzenis? Aan Maria. Wie lag het eerste aan de voeten van den Meester om hem te aanbidden na zijne Verrijzenis? Nogmaals een Maria.

Zoo zou ik dien aanleg van vroomheid en van God-zoeken in de vrouw door alle tijden kunnen aantoonen. Vandaar dan ook het traditioneele woord der eeuwen in de Katholieke Kerk waarmede zij nog iederen dag de vrouwen begroet: Devotus femineus sexus: het vrouwelijke geslacht is het vrome, het godvruchtige geslacht.

Op dien vrouwelijken aanleg nu van vroomheid en van omgang met God, moeten de Missiën haar beroep doen, want daarin is het eerste, het grootste, het noodzakelijkste middel voor de Missiën opgesloten, te weten het gebed.

Christen Vrouwen, dat middel hebt gij, hebt gij meer dan iemand in uw hand, in uw gemoed, in uw aard als vrouw. Dit is het onmisbaar middel voor de missiën: zielenbekeeren is voor alles het werk Gods door zijne genade, niet het werk der menschen door hun arbeid. Om die genade rusteloos, mateloos te verkrijgen over den missiearbeid, doen wij een beroep op U.

Wilt echter wel begrijpen, brave, Christene vrouwen, wat ik wil zeggen met „gebed": niet uw tijd verlengen in de kerken, in godvruchtige oefeningen, niet den tijd verkorten van uwe huiselijke bezigheden en maatschappelijke plichten, maar den vrijen loop geven aan uw natuurlijken aanleg van trek en zoeken naar God en dien ontwikkelen, van spontaan omgaan met God in huis, op de straat, in de kerk en onverschillig bij welk werk, zoo wordt uw heel vrouwelijk leven, gebed, omgang met God, zooals uw vrouwelijke aard daarvoor is aangelegd.

Brave Christene Vrouwen, stelt U dan als zoodanig ter beschikking van uwe Moeder de H. Kerk, laat haar beslag leggen op dát, uw kostbaar vrouwelijk leven voor hare uitbreiding in de Missielanden. Die Moeder vraagt daarom aan U, hare dochters; en wij, Missionarissen, smeeken daarom, U onze zusters. Dierbare Zusters, laat

ons uwe Broeders toch niet alleen staan in die verre donkere zielenwereld, alleen met menschelijke krachten en natuurlijke middelen. In dichterlijke ontboezemingen zingt men ooit van de Missionarissen, die daar staan in mannelijke kracht: neen, dat baat ons niet, dat helpt ons niet; de vrouwelijke kracht moeten wij hebben, daarop moeten we kunnen leunen en steunen: de vrouwelijke kracht van haar natuurlijk bidden en omgaan met God. Maria mocht aan de wereld de genadebron schenken, gij, de zusters van Maria, kunt die genadebron grenzenloos doen uitvloeien.

II. De vrouw kan die belangrijke taak tegenover het Missiewerk vervullen door hare veelzijdige gelegenheid en geschiktheid als jong meisje of ongehuwde, dus als rechtstreeksche medehelpster in de Missie-actie.

Geachte Dames, ik doe hier uit naam van alle Missionarissen een beroep op uwe persoonlijke medewerking, op rechtstreeksche hulp van uw persoon voor het Missiewerk. Dat toch is uwe geschiedenis, de geschiedenis der katholieke vrouw. Ik noem dit de oudste christelijke vrouwenbeweging. Het verhaal van het Evangelie, de Handelingen der Apostelen, de missiebrieven vooral van St. Paulus, de geschiedenis der eerste eeuwen der Kerk toonen machtig en prachtig, hoe de vrouwen deelnamen op daadwerkelijke wijze aan het eerste Missiewerk, de Voortplanting des Geloofs. De H. Paulus bedankt haar herhaaldelijk. Zij waren de lentebloemen, die den heerlijken geur verspreidden van de pas ontluikende bloemengaarde der Kerk. Voor de zelfstandigheid, de vrijheid, de verheffing, die zij van het christendom hadden ontvangen, hebben de vrouwen zich aanstonds diep gevoelig en hoogst dankbaar getoond door hare beste krachten en haar persoonlijke offers te besteden aan de propaganda van het christendom. De heidenen stonden daarvoor vol bewondering, hetgeen hun leeraar Libanius deed uitroepen: „wat voortreffelijke vrouwen telt gij, christenen, onder de Uwen".

Dezelfde mooie bladzijden en verhalen kunnen wij vinden in de vroegtijdige kerkelijke geschiedenis onzer landen ten tijde van Servatius, Bonifatius, Lebuinus en anderen. Zoo is het de eeuwen door gegaan, de vrouwen hielden gelijken tred, neen, meer, zij openden in de nieuwe tijden nieuwe banen voor het Missiewerk. Wie heeft die groote nieuwe baan voor 100 jaar geopend, die thans

de groote Pauselijke heirbaan is, het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs, waarin voortdurend millioenen Katholieken het Missiewerk te hulp snellen door gebed en aalmoes. Wie heeft die millioenen Katholieken, die millioenen gebeden, die millioenen aalmoezen verzameld ? Het was eene ongehuwde fransche Dame Pauline Jaricot. Eveneens heeft het nooit volprezen Genootschap der H. Kindsheid zijne voortdurende ontwikkeling en bloei te danken aan den onverpoosden arbeid der vrouwen. En de nog nieuwere als het St. Petrus Claverwerk voor de negers, ook weer eene vrouw Gravin Ledochowski ; en het thans Pauselijk St. Petrus Liefdewerk voor inlandsche Priesters, ook weer eene Moeder en hare dochter Mevr. Bigard. En wij, Missionarissen, met onze afzonderlijke Missiegebieden en particuliere werken, wij getuigen het zoo gaarne dat wij onzen grootsten steun vinden in de vrouwelijke krachten, wij erkennen het gaarne dat wij met onzen grooten baard en krachtige stem dikwijls niet zooveel tot stand brengen als een voor de missie ijverend meisje.

Ik sprak in mijn stelling van gelegenheid en geschiktheid. Inderdaad, er worden voor de Missiën werkzaamheden vereischt, die veruit het best door de Katholieke vrouwen worden verricht; dit zijn de werkzaamheden der propaganda, de verspreiding van alles wat de Missiën betreft : missietijdschriften, missiegebeden, missieprentjes, missiebusjes, enz. verder het lidmaatschap van Missienaaikringen, Missieleesclubs.

En waarom nu meisjes en ongehuwden? Omdat dit werkzaamheden zijn waaraan men zijn vrijen tijd en vrijen persoon moet kunnen geven. Door vrijen tijd moet gij niet verstaan, tijd dat gij niets te doen hebt, tijd dat gij u verveelt. Zulken tijd moet gij nooit hebben. Neen, vrije tijd is : dien gij na het volbrengen der plichten van uw staat kunt besparen, nuttig kunt maken, tot uw eigen beschikking krijgt ; die tijd kan geld worden, kostbaar worden voor de Missiën. Men kan deze werkzaamheden verrichten met zich als zelatrice op te geven of door in het algemeen te ijveren voor alles wat de Missiën kan bevorderen. Men kan ook zeer goed zelatrice zijn van verschillende Vereenigingen : het hoofddoel, het einddoel is immers voor allen hetzelfde : de Missiën. Dat ijveren voor de Missiën, dat zelatriceschap in het algemeen zou hooger moeten worden aangeslagen om de belangrijkheid van het werk, dat daardoor

verricht kan worden. *Ministrae Domini* noemde men haar in de oude Kerk, de dienaressen des Heeren, men zou daarnaar moeten uitzien, moeten verlangen als naar een eerepost, naar een hoogstaand werk. 't Is rechtstreeks medehelpen aan het Missiewerk: daarvoor hoeft men niet in de Missie te zijn, gij kunt zoo goed meehelpen als wij Missionarissen, die in de missiehuizen hier en in de Missie-actie werkzaam zijn. Men moet het niet beschouwen als krantenrondbrengen. (Weet gij wel, dat gij veel meer rondbrengt dan papier? Gij verspreidt missiegeest, missiekennis, missieliefde.) Of als boodschaploopen! En zelfs al beschouwt gij het zoo: de boodschappers van O. L. Heer zijn engelen en nog niet de eerste de beste: denk maar eens aan Maria's Boodschap.

Ik was onlangs in eene bijeenkomst aangaande Missie-actie met geestelijken en leeken. Het zelatriceschap kwam ook ter sprake. Een der geestelijken drukte zijn spijt uit, dat het tegenwoordig zoo moeilijk was nog zelatricen te vinden; door de vele uitgangsgelegenheden, vermakelijkheden enz. denken meisjes veel meer er aan lid te zijn van een fiets-, tennis-, tooneel- of dansclub (dit hoeft niet uitgesloten te zijn) dan om ten minste een deel van haar vrijen tijd voor het Missiewerk te besteden. Een leek zei daarop: Mag ik U als zakenman eens een middel aan de hand doen om gemakkelijk zelatricen te krijgen? Dan moet gij doodeenvoudig in uwe Annalen aankondigen, dat gij de portretten van al uwe Zelatricen één voor één in uwe Annalen zult plaatsen, jaar in jaar uit, dan zult gij eens zien of gij zelatricen zult krijgen en niet alleen zelatricen, maar abonné's ook, misschien niet zoozeer om te lezen als om te kijken, misschien wel om te kiezen. Wij vonden den raad van onzen vriend wel leuk, maar een der Missionarissen antwoordde toch even leuk: Beste vriend, onze zelatricen zijn geen Blue-Band meisjes.

Door het Kath. volk worden de Missionarissen hooggeëerd en geprezen, men brengt die eer over op hun families, geboorteplaats, hun studiescholen: maar dan moet die eer en achting ook overgebracht worden op haar, die ons zoo nabij staan als wie ook, op onze vrijwillige voortdurende medehelpsters en zelatricen. Niemand minder dan de H. Paulus, de groote Missionaris noemt haar medearbeidsters. In zijn brief dien hij op zijn missietochten schreef naar Rome zegt hij: ,,Groet Prisca en Aquila, mijne medearbeid-

sters in Christus Jezus, wien *ik* niet alleen dankbaar ben maar ook alle heidengemeenten."

Dat woord van Paulus herhalen alle Missionarissen van af hunne verre Missievelden en zware Missietochten. „Onze Medearbeidsters in Christus Jezus." Zietdaar, Geachte Dames, uwe geschiedenis, uw oudste titel door den oudsten Missionaris. Blijft dien titel getrouw, houdt dien titel in eer door uw edelmoedigen Missie-arbeid.

III. Op de derde plaats kan de Kath. Vrouw eene belangrijke, eene hoogst belangrijke taak vervullen tegenover het Missiewerk, door hare roeping als huismoeder, dus als opvoedster.

Als ik moet spreken over de Kath. Vrouw als huismoeder, als opvoedster harer kinderen, voel ik een gevoel van eerbied, van onuitsprekelijkheid over mij komen en tegelijk komt het woord mij te binnen van den H. Leo: „Juist omdat het onderwerp onuitsprekelijk is, leidt het tot spreken. (Ipsa materia ex eo quod est ineffabilis fandi tribuit facultatem). Christene Moeders te midden uwer kinderen, wat zijt gij groot! .... Wat zijt gij verheven! .... Ik weet wel: één is de verhevenste, Maria, omdat zij een Goddelijk kind had; gij hebt menschenkinderen, maar toch naar Gods beeld en gelijkenis onsterfelijk geschapen. Dat onsterfelijke, dat gij draagt, dat gij voortbrengt, spreekt dat genoeg tot U? Niet ùw beeld is het voornaamste; gij hebt het beeld Gods in U mogen omkleeden met uw eigen stof en ùw beeld en Gòds beeld vloeien te zamen tot onvergankelijkheid. Gij geeft het licht aan iets onvergankelijks! Millioenen en millioenen eeuwen zullen het niet meer te niet doen. Dring uw blik in die ondoordringbare verte en op welk doel, op welke bestemming zint gij voor uw kroost? .... Dat goddelijk kind van de Verhevenste, van de Gezegendste boven alle vrouwen was zendeling, de eerste zendeling: uwe kinderen, uwe beelden moeten naar Zijn beeld en gelijkenis gevormd en opgevoed worden tot zendeling. Die taak is niet alleen gelegd in uw hand, maar die ontspringt aan uwe verhevene roeping, die stijgt op uit uw hart van christen moeder. Tot zendeling? vraagt gij verwonderd! .... Ja, als deugdelijk en degelijk Christen zijn wij allen Zendelingen tegenover onze naasten en onze omgeving in den algemeenen dienst van Christus; maar ook met Gods genade, tot zendeling in bijzonderen dienst van Christus, in een bijzonderen staat. Dat doel, die bestemming moet het moederhart dragen,

moet de moedergeest koesteren, moet het moederoog bij de wieg hopend en biddend verbeiden.

God legt zijne rijke genade-kiemen in zijn beeld in de zielen uwer kinderen. Wie zal die het rijkste, het verhevenste doen ontkiemen, wie zal die het best verzorgd, het veiligst doen opleven, doen opbloeien in hoogere genaden?

Hooggeachte Moeders, houdt uw roeping toch hoog! Wie durft beweren, dat zij die nu Priester, Missionaris, Kloosterbroeder of Kloosterzuster zijn, juist de eenigen zijn die het moeten zijn?

Wij lezen in de Kerkelijke Geschiedenis van eene moeder, genaamd Felicitas, de Gelukkige. Met hare zeven zonen werd zij voor den rechter gebracht om aan de afgoden te offeren of den dood te ondergaan. Voor den rechter te midden harer zonen sprak zij deze woorden: Mijne kinderen aanschouwt den hemel: vandaar, van God heb ik u ontvangen, aan Hem geef ik U heden allen terug! En zij verzocht het laatst te mogen sterven om hare kinderen aan te moedigen en zeker te zijn van aller standvastigheid. De naam dezer moeder was, zooals ik zeide, de Gelukkige.

Van eene andere Moeder zegt ons de Kerkelijke geschiedenis, dat een 40-tal jongemannen door verschillende marteltuigen werden ter dood gebracht om hun trouw aan Christus. De lijken werden allen te zamen op een wagen gestapeld en men vond, dat bij de laatsten, die op den grond lagen, een der jongsten nog teeken van leven gaf. De toeschouwers hielden hem terug in de hoop dat hij hersteld, nog afvallig zou worden ... Toen drong eene vrouw van uit de menigte, zij omhelsde den zieltogenden jongeling, legde hem op hare schouders, snelde den lijkenwagen achterna, en gestorven in hare armen plaatste zij hem er op bij zijne weggevoerde gezellen. Die vrouw was zijne Moeder.

Wat is dat bewonderenswaardige, dat treffende in die kinderen? Wat is dat bewonderenswaardige in die Moeder? Dat is de opvoeding.

In de Moeders de opvoeding naar Maria, de eerste Christen Moeder die haar kind heeft willen zien sterven aan de armen van het Kruis, en dood in haar eigen armen als offer heeft opgedragen; in de kinderen de opvoeding naar Maria's zoon, zendeling, bereid tot alles.

Maar, — fluistert of mompelt misschien iemand, is dat nog

een voorbeeld van opvoeding voor onzen tijd? Waarom niet, wij hebben toch ook nog Christen-moeders, gij hebt toch ook nog christen-kinderen, het christendom is toch niet veranderd of verouderd evenmin als Christus en Maria? Het woord der Kerk bij haar huwelijksinzegening is ook niet veranderd, is en blijft hetzelfde tot iedere toekomstige echtgenoote: Moge gij de navolgster blijven der bewonderenswaardige en heilige Vrouwen: Imitatrix sanctarum feminarum permaneat. Wij hebben toch ook nog wel Moeders, die voor God de Gelukkigen willen genoemd worden. En als wij zulke Moeders hebben, dan krijgen wij ook zulke kinderen.

Hooggeachte Christenmoeders, de opvoeding moet dus christelijk zijn en blijven in den oudsten en volsten zin des woords. Het is nog geen christelijke opvoeding uw kinderen een kruisje leeren maken, naar de leering, naar kath. scholen zenden. Het opvoedingsproces der Moeder gaat dieper, het vloeit van het hart naar het hart; het diepste wat zij heeft, haar christen moederbeeld, legt zij in het diepste van haar kind; dat ontwikkelt zij naar gelang den leeftijd, en zoo schept zij en vormt zij het hart van den christen tot alles bereid, een Christusbeeld, een Christushart.

Was het te veel toen ik zeide, dat een gevoel van eerbied en onuitsprekelijkheid over mij kwam toen ik over de Kath. Vrouw als huismoeder-opvoedster moest spreken?

Joseph de Maistre zegt, dat het kind op de knieën zijner Moeder zijn hoogeschool vindt, omdat het daar zijn hoogste onderricht en hoogste vorming krijgt. Denkt eens wat gij door zulke opvoeding uwer jongens en meisjes tot stand kunt brengen. Ik ding er niets op af: onuitputtelijk geduld, plooibare en onbreekbare liefdekracht, wijsheid en takt worden daarvoor van u geeischt, maar dan ook, als zij in den tegenwoordigen tijd van 7—17 jaar moederskind blijven, dan triomfeert gij, Christenmoeders, dan triomfeert gij voor de Kerk en de Maatschappij, voor de binnenlandsche en buitenlandsche Missieactie.

Wat wordt er tegenwoordig in vergaderingen niet gesproken en in tijdschriften niet geschreven over opvoeding! Men moet deze echter niet uit de eerste handen nemen, die daarvoor gewijd zijn bij de genade Gods.

Het heeft er echter veel van, of hierin het tijdelijke en het stoffelijke element de bovenhand moet krijgen. De Missie-actie

echter heeft sedert haar ontstaan hierover ook haar woord gesproken, te weten: Missie-actie moet opvoedend zijn, wij moeten een apostolisch geslacht krijgen. Uw huisgezin weze lid van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs, al uwe kinderen leden van de H. Kindsheid. Het Roomsche Kind zorge voor het heidensch kind, dat zal uwe moederlijke plichten verlichten, Gods zegen op het Roomsche kind doen nederdalen.

Geachte Dames, ik moet eindigen hoewel ik U nog veel zou te vragen hebben.Laat mij U dit eene vragen en daar alles in besluiten: Weest hou en trouw onze medearbeidsters in den Heer: jong of oud, gehuwd of ongehuwd, er is in ieders sfeer zooveel voor de Missiën te doen. Als de mannen de Mozessen zijn met de leiderstaf der Missie-actie, gij zijt, als Maria de zuster van Mozes, onze zusters, die anderen verzamelt en in den Missietocht mede voert, die door de lofzangen uwer heerlijke ijvervolle daden God verheerlijkt, ons opwekt en bemoedigt en den triomf bereidt van het Missiewerk.

HENRY RAIJMAKERS, Miss.

Missiehuis „Sparrendaal", Vught.

EEN HEERLIJKE OVERWINNING.

Sla ik het boek open: „Door duisternis tot licht" . . . . Gedachten over en voor het Javaansche volk van wijlen Raden Adjeng Kartini 1), en ik lees daarin den treurigen toestand der Javaansche vrouw, alsook den hulproep, dien zij aanheft, om toch de vrouw in Indië op te richten en te verheffen . . . . dan dunkt mij is de titel boven dit stukje goed gekozen en een ieder, die dit leest, zal het met mij in dit punt zeker eens zijn.

L'étendard de St. François of de Standaard van St. Franciscus meldt ons als volgt:

„Verleden jaar kon ik U de verheugende en heugelijke tijding brengen, dat de 12 eerste *Indiaansche* Zusters het heilig kloosterkleed ontvingen en haar proefjaar begonnen. Dank zij de gebeden, die voor haar gestort zijn; dank zij de genade des Heeren en den

1) Kartini spreekt vooral over de Javaansche vrouw, terwijl de Schr. van dit artikel Indië in 't algemeen op het oog heeft.

kloeken moed onzer eerste Indische Zustertjes, hebben zij haar heilige onderneming tot een goed einde gebracht. Den 26 Juni 1925 hebben zij zich voor immer aan Jezus en Zijne liefde verbonden door de heilige kloostergeloften.

Een prachtig feest was die groote, zegenvolle gebeurtenis. Op het eerste luiden der klok, kwam al wat beenen had in de kolonie naar de mooi versierde kerk gestroomd. Niet zonder kijven en twisten kreeg ieder een plaatsje. Dicht bij het altaar zaten de ouders en bloedverwanten, menschen, tegen wie ik meermalen hard moest ingaan uit liefde voor hun dierbaarste belangen. Thans echter verdienden ze waarlijk groote bewondering, daar ze vrijwillig, geheel en al hunne dochters afstonden aan Jezus en de H. Kerk. En hoeveel dit wil zeggen, zult ge begrijpen, als ge bedenkt, dat ze *voor de eerste maal* afzagen van een eeuwenoud gebruik: „hunne meisjes uit te huwen zonder ze te raadplegen”.

Volgens de leer der Hindoes schijnt het, dat de bruidegom zelf de keus van eene vrouw moet doen. De praktijk is echter anders. Ziet, hoe de zaken dagelijks gebeuren.

Vooreerst, kinderen wachten niet tot 20 jaar, vooraleer zij huwen. Ik heb hier de officiëele opgaven voor mij liggen van den burgerlijken stand van een gewest van 700.000 zielen. Ik schrijf er eenige getallen van over.

Getal gehuwden vóór zij 5 jaar oud zijn	124
Getal gehuwden vóór zij 10 jaar oud zijn	1608
Getal gehuwden vóór zij 15 jaar oud zijn	12168.

Indien dit gewest als voorbeeld wordt genomen voor heel Indië, dan reken ik uit, dat er 5 millioen kinderen zijn gehuwd eer ze 15 jaar oud zijn en een vijftig duizend, éér ze vijf jaar zijn.

Die kinderen bewerken natuurlijk hun eigen lot niet. Het is de gewoonte aldaar, dat in deze zaak de ouders, of broeders of ooms beslissen. *Zij* stellen den tijd van het huwelijk vast, *zij* kiezen het meisje uit, *zij* komen met haar familie overeen over de geschenken, die ze moeten geven m.a.w. ze bepalen den prijs, dien zij er voor willen hebben. Noch de jongen noch het meisje hebben hier iets te vertellen.

De Indianen beweren wel, dat ze hunne dochters niet verkoopen, maar iedereen weet voldoende, dat er zonder geld geen meisjes te

krijgen zijn en meer dan een geval is bekend, dat alles werd afgebroken, omdat iemand er meer geld voor bood.

Daarbij, er valt dikwijls niet veel te kiezen, want de droevige gewoonte bestaat, die wil, dat bruid en bruidegom zooveel mogelijk van dezelfde familie zijn, ja zelfs eigen neef en nicht.

Dan is het aan de Brahmanen, de eerste en waardigste der vier klassen onder de Hindoes, toegestaan *vier* vrouwen te nemen. Ook iets, wat de treurigste gevolgen met zich brengt.

Maar waarom doen ze de kinderen zoo jong huwen ? Nutteloos is het die vraag te stellen, want hun antwoord is altijd hetzelfde : „'t Is zoo de gewoonte". 't Kan zijn, dat die gewoonte min of meer op voordeel steunt, want verkoopt men ze jong, wat er dan ook gebeurt, men heeft het geld te pakken.

Een groote ramp, die uit die kinderhuwelijken voortkomt, bestaat hierin, dat het door de onmenschelijke wet der Hindoes aan alle weduwen verboden is een 2de huwelijk aan te gaan. Vele meisjes zijn al weduwe, voor ze goed weten, wat het huwelijk is. Ze blijven dan het eigendom van de familie, die ze gekocht heeft en die ze als slaven behandelt. Geen wonder, dat menig meisje dien dwang afschudt, naar de stad vlucht, waar ze alle schaamte verliest en haar eerbaarheid voor een stuk geld te koop stelt.

Hoe diep ellendig die meisjes zich moeten gevoelen, blijkt wel uit hetgeen *Kartini* ons heeft nagelaten. Zelf Inlandsch meisje, beschrijft zij een Javaansche vrouw en hoe haar geschikt te maken voor de opvoeding der kinderen. Maar daarnaast ook eischt zij voor het Inlandsch meisje vrijmaking van dien huwelijksdwang en in verband hiermede het zich vrij bewegen in de maatschappij. Hierdoor wilde zij bereiken, dat de vrouwen, meer dan nu het geval is, de waardige gezellinnen zouden zijn van de steeds meer in ontwikkeling vooruitgaande mannen.

Haar werd geschreven : „Ik voel zooveel voor de vrouw, ik trek mij haar lot zoo aan, miskend en onderdrukt als zij is in vele landen nog in deze eeuw van *licht*, ik verdedig haar zoo graag en trouw".

En dan neemt zij de pen ter hand en in dankbare erkentelijkheid schrijft Kartini terug :

„Dank voor deze heerlijke sympathieke woorden, waarin luid uw groot mededoogen spreekt, uw diep medevoelen met het leed

uwer medemenschen; schepselen die eeuwenlang verongelijkt zijn en nog worden door haren medemensch ... den man.

„Dank, mijn God, dank! Er zijn dan toch edelen van hart en van geest, die zich 't droeve lot der Inlandsche vrouw aantrekken, die *licht* willen ontsteken in hare arme, donkere wereld! Het Inlandsche vrouwenhart heeft *genoeg* gebloed, onschuldige kinderzieltjes *genoeg* geleden.

„Blanke zuster, met uw warm, diepvoelend hart, uw ruimen blik, uw rijken geest, reik ons de hand, hef ons op uit den poel van jammer en ellende, waarin de zelfzucht van den man ons heeft gestooten, en gedompeld houdt. Help ons bestrijden dat niets ontziend-mannen-egoïsme; den demon die honderden jaren de vrouwen heeft gegeeseld, vertrapt zóó, dat zij — gewend als ze zijn aan mishandeling, — daar geen onrechtvaardigheid meer in zien, maar het onderworpen met stille berusting beschouwen als het goed(!) recht van den man, als een erfenis van rouw voor iedere vrouw".

In een anderen brief van Kartini, laat ze nog duidelijker den treurigen toestand der vrouw uitkomen.

„De levensweg der Javaansche meisjes is afgebakend en gevormd naar een en hetzelfde model.

„Wij mogen geen idealen hebben; de eenige droom, dien wij droomen mogen, is .... vandaag of morgen de zooveelste vrouw te worden van den een of anderen man. Ik tart hen, die dit weerleggen kunnen.

„De vrouwen in Europa volgen uit vrijen wil den man in 't huwelijksbootje, terwijl hier de vrouwen niets te willen hebben, maar eenvoudig getrouwd worden, krachtens den wil der ouders of voogden, met wien deze machthebbenden 't maar goed vinden.

„In de Mahomedaansche wereld is de toestemming, ja zelfs de tegenwoordigheid der vrouw niet noodig bij 't sluiten van een huwelijk. Vader kan bijv. vandaag thuiskomen en mij vertellen: „je bent met die en die getrouwd" ... ik heb dan mijn man te volgen".

Als we dat alles zoo lezen en daarna vernemen, hoe nu twaalf *Inlandsche* meisjes, *vrijwillig .... met volle toestemming der ouders, zonder dat de ouders een bruidschat voor haar ontvangen* ... Christus tot haar Bruidegom mochten kiezen en een leven mochten gaan volgen, waarvan de ouders zelf hier geen vruchten op aarde plukken, o, dan mogen we uitroepen met de grootste blijdschap:

„Door Christus en met Christus, door de schoone leer van het Evangelie hebben we *een heerlijke overwinning* behaald."

Kartini zegt: „Dat Nederland naar Indië zende, ware God's kinderen, engelen der liefde, ten zegen van het Javaansche volk".

Dat heeft gedaan Christus en doet thans Zijn Bruid, de H. Kerk. O ja, Zij heeft gezonden ware Godskinderen, de missionarissen, mannen en vrouwen, engelen der liefde, die uit liefde tot Christus en door Zijn Voorbeeld gesterkt, den armen het Evangelie hebben verkondigd en de vrouw, tot dusverre miskend en vernederd, hebben opgeheven en groot gemaakt.

Een volk verheffen en groot maken, het verlossen uit de macht van Satan, — iedereen geven de rechten, die hem toekomen, den vrede brengen op aarde, het geluk en den voorspoed doen groeien en bloeien .... vermag alleen Hij, Die is: de Weg, de Waarheid en het Leven!

Dat het werkelijk groot feest was, die de overwinning van Christus over het heidendom nog glorievoller maakte, bewijst wel, dat er weer *vier Inlandsche meisjes* het noviciaat begonnen en 12 als *postulanten* het klooster intraden.

Deze 16 waren gezeten rondom de 12 uitverkorenen, die in nederige fierheid, met van vreugde-stralend aangezicht het offer gingen brengen tot dusverre onbekend bij de vrouwen van hun volk nl. om Christus tot haar Bruidegom te kiezen en te leven in gehoorzaamheid, armoede, maar bijzonder in zuiverheid .... en zoo afstand te doen van het huwelijk.

Tot dusverre was het de mode, dat de meisjes *moesten* huwen, — 't moest, 't moest. Niet trouwen was de grootste zonde, die zij kon begaan; 't was de grootste schande, die voor 'n Inlandsch meisje en haar familie bestond.

En het huwelijk daar, — treurig en ellendig was die toestand en dan drukt men het nog te zacht uit. Hoe kon het ook anders, als de wetten zijn gemaakt .... alles voor den man en niets voor de vrouw, als wet en leer beide zijn voor den man, als hem alles, alles is geoorloofd.

Liefde, wat weten zij van liefde? Hoe kunnen zij een man en een man haar liefhebben, als zij elkaar niet kennen, zelfs niet zien mogen?

Op de ernstige vraag van den priester, of ze met vrijen wil het

kloosterleven omhelsden, gaven zij eenparig een krachtig bevestigend antwoord.

Eén voor één kwamen zij naar voren en bestegen de trappen van het altaar. Met een brandende waskaars in de hand, knielden ze ootmoedig neder en met heldere stem, zoodat allen het duidelijk konden verstaan, gaven zij haar leven en al hare verwachtingen in de handen van Hem, Die haar is voorgegaan en Wiens liefde de zegepraal behaalde op het vloekhout des kruises. Daar ontvingen zij, de bruiden van Jezus, een kruis, een koord, een doornenkroon om zoo gelijkvormig te worden aan haar Goddelijken Bruidegom, want het leven van een kloosterling is, zich onthechten aan de wereld, en zich met Christus aan het kruis nagelen volgens Zijn woord : „Zoo iemand na Mij wil komen, die verloochene zich zelve, neme zijn kruis op en volge Mij na".

Ze zijn er dan de eerste Inlandsche Zusters van de Derde Orde van den H. Franciscus, ze hebben het groote offer gebracht tot redding van haar land, tot redding van Indië.

Waar de man ten strengste wordt buitengesloten, waar de Europeesche Zuster met eenige huivering wordt binnengelaten, zullen zij, de Indische Zusters, door haar landgenooten met vreugde en hartelijkheid ontvangen worden. Nu reeds zijn ze zoo gezocht en bemind ! Wanneer dus haar getal groeit en toeneemt en zij zich op meer missieposten gaan vestigen, het kan niet anders of de zaak van Christus, de bekeering der heidenen moet een schoone toekomst te gemoet gaan.

De stichter van het werk, P. Herman, is heengegaan en van uit den hemel heeft hij zeker het werk gezegend.

De Eerw. Pater Albanus en de Eerw. Moeder Eleonora, novicenmeesteres zullen zeker dezen dag als een der schoonste beschouwen van het missionarisleven en zij zien thans hun werk en moeite bekroond.

Breda, Capucijnenklooster. P. JUCUNDUS.

MISSIEACTIE DER HOOGESCHOOL-STUDENTEN.

IDEALIST !

De tijd lijkt zó wijd, dat iemand min of meer met bekwame spoed een uitnoodiging om een artikel te schrijven aannam, om uit te komen met titels als: 't Medies element in de missie, Missie en litteratuur, economie, geographie etcetera. Dit schijnt zó, niet zózeer, omdat zulke invitaties niet meer met succes worden aangenomen, als wel om de stugge gewaarwording die bedoelde titels en artikelen opwekken.

Dat bovenstaande mededeling zó goed als vreemd is aan alle ironie hoop ik te suggereren, door de averechtse ijver van beloven-zonder-doen minzaam van 't toneel te doen verdwijnen, om des te meer aandacht te vragen voor die gewaarwording, dat kriebelend element van dat ,,idealisme-van-toen" ; (— toch nog niet zó heel lang geleden —).

De ,,idealisten-van-toen" en ,,de idealisten-van-nu" ménen 't even goed natuurlik ; maar uit 't feit, dat die van nu terug-schrikken voor 't werk van hun voorvaderen — hoeft niet te volgen dat die van nu niet beter zijn. Hetgeen te bewijzen valt. Bij zulk een insinuatie past strenge bescheidenheid. Daarom zij de conclusie getrokken uit 't grote propaganda-middel : de publicatie, die zulke opstellen leverde, hier in 't satijnen kleedje van een beleefde vraag gestoken.

Zou 't niet mogelik zijn, dat de ,,idealisten van toen" de praktijk van hun ,,ideaal", eenmaal tegengekomen, aangeprezen, opge-drongen eventueel aan 't rollen brachten langs 't spoor van hun materieel vak, hun maatschappelik ambt, en sociaal werk ? En is 't niet mogelik dat de ,,idealisten van nu" dit uit principe te doen

niet durven? Als die van nu eens naar de weg zochten om hun materieel leven aan 't rollen te brengen langs de rails van hun ideaal? Als zij hun ideaal eens primair maakten, om in de rubriek van 'n Missie-periodiek missionair te blijven; als die van toen de Missie eens transponeerden, van buiten af in hun leven, en die van nu van binnen uit naar hun leven?

Maar — wordt die vraag in stilzwijgen bevestigd, dan durf ik wel te vermoeden, dat „de idealisten-van-nu" pas beginnen, en enorm hard te ploeteren hebben. Want 't „ideaal" staat nog buiten, moet door de donkere bergtunnel van niet durven, niet begrijpen, niet geloven, niet willen, niet beminnen, naar de andere kant van hun ziel, om door te dringen eenvoudig in hun katholicisme, hun katholiek-zijn.

Dit is 't ideaal voor onze Missiophilen. En hier is 't woord pas voor de eerste maal goed gebruikt. Want om 't bij leken zó ver te krijgen, dat zij de geslachten missionair doen geboren worden, is net zó onbereikbaar-idealisties als 't volbloed-missionaris idee, dat de hele wereld in een Roomse welvarende vrede spoedig te bloeien staat. Toch moet 't er naar toe en weten wij ons gebed niet vergeefs: „Dat er één Herder zij en een Schaapsstal".

Na 't bovenstaand is 't minstens onjuist om de missievrienden idealisten te noemen, omdat 't minstens zó hóórt, dat een katholiek missionair is, en evangelizator.

De mooie titel van „idealist" gewordt U van buiten. Een missionaris is idealist; en een die Missiealmanakken verkoopt natuurlik ook (die ze koopt is materialist waarschijnlik), en alwie lauw, heet, en kokend loopt voor iets dat als een sprietje, een heester of een struik bóven de aarde staat, is idealist.

Dit synonieme woord voor neutrale illusionist, veel te vaak: pigmentloze optimist is interessant genoeg. In ieder geval moest 't niet te vinden zijn in 't Woordenboek van de Missiologie, en wie er toch naar zoekt, worde verwezen naar 't chemies laboratorium. Daar stelle hij de vraag: Wat is katholiek zijn?

WIM SNITKER.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

Wij komen deze maal niet, zooals sinds lang in deze rubriek te doen gebruikelijk was, met kroniekmatige en verbrokkelde missieberichten uit onze Indiën, maar meenen onze lezers een dienst te bewijzen met in meer algemeene trekken het kader te teekenen, waarin wij later de komende nieuwsberichten en gegevens kunnen rangschikken en thuis brengen. Het is ons meermalen gebleken, dat bij gebrek aan inzicht in het geheel niet alleen de belangstelling voor Indische dingen danig te lijden heeft, maar dat bovendien wàt er nog van gelezen wordt voor een goed deel verloren gaat, wijl het geen aanknoopingspunt vindt in een schematische, overzichtelijke omlijning, waarin wij die afzonderlijke gegevens hebben te plaatsen.

Voor dat algemeen overzicht dan ontleenen wij dezen keer de meeste gegevens aan de in dit jaar te New York verschenen „World Missionary Atlas", die gepubliceerd werd door het Institute of Social and Religious Research, dat onder leiding staat van den bekenden, Protestantschen Zendingspromotor, John Mott. Op de meer specifieke Zendingsgegevens die dit merkwaardig werk bevat, willen wij in de volgende aflevering nader terug komen, wanneer wij tevens, met de welwillende medewerking der in Nederlandsch Oost-Indië werkzaam zijnde missieorden en congregaties, welke medewerking wij bij voorbaat inroepen, in staat hopen te zijn de nieuwste gegevens der Katholieke Missie daarnaast te zetten.

Volgen dus thans eenige beschrijvende aanteekeningen omtrent Ned. Oost-Indië van meer algemeenen aard.

Uitgestrektheid. — De Nederlandsch Oost-Indische bezittingen in den Maleischen Archipel, of Indonesië, gelegen tusschen Zuidoost-Azië en Noord-Australië, beslaan een oppervlakte van 55 × de uitgestrektheid van het moederland, de binnenwateren meegerekend. Ongeveer de helft van dit gebied echter bestaat uit het nog woeste Nederlandsch Borneo en Nederlandsch Nieuw-Guinea.

Bevolking. — Volgens de volkstelling van 1920 telt Ned. O.-Indië een bevolking van 49.350.834, dat is ongeveer zeven maal de bevolking van Nederland. Bijna zeven tienden van die bevolking woont op Java en het eiland Madura, waar de dichtheid van bevolking 689 per vierkanten mijl bedraagt tegenover 544 in Holland en 1,2 in Nederlandsch Nieuw-Guinea.

Rassen. — De ongeveer 98 procent inboorlingen van den Archipel op *Java* zijn te verdeelen in drie hoofdrassen : *Javanen*, *Soendaneezen* en *Madoereezen*,

die oorspronkelijk allen van Maleischen stam zijn. „Het verschil van karakter tusschen de Soendaneezen en de Javanen laat zich verklaren door den sterkeren invloed, welke deze laatsten hebben ondergaan van de Hindoes; en het verschil tusschen de Javanen en de Madoereezen komt voort uit het feit, dat de Madoereezen, die zich nu voor een goed deel op Oost Java hebben gevestigd, langen tijd uitsluitend op het eiland Madoera woonden, waar ze van handel en vischvangst een moeilijk bestaan hadden, terwijl de Javanen van huis uit altijd een landbouwende bevolking geweest zijn."

Van de overige rassen van den Indischen Archipel verdienen vermelding de ongeveer 2.000.000 *Dajaks* van *Borneo*, een nog totaal onbeschaafd maar goedig en gastvrij volk; ± 5.000.000 *Bataks*, *Atjehers* en *Maleiers*, resp. in Midden-, Noord- en Zuid-*Sumatra*; de talrijke stammen *(Makasaren*, *Boegineezen*, *Toradja's* en *Minahassars*, etc.) op het 3.000.000 inw. tellende *Selebes*; en de *Papoeaansche stammen* van *N.-Guinea* en nabijgelegen eilanden met een gezamenlijke bevolking van ½ millioen.

Van de vreemdelingen zijn *de Chineezen* het talrijkst — 295.000 op Java en 385.000 in de buitenbezittingen in 1912 — en het meest verspreid. Zij zijn buitengewoon nijver en bewegelijk en weten zich snel te verrijken; zij zijn intelligent, sluw en wachten zich wel de wet te overtreden, waardoor het aantal misdaden onder hen aanmerkelijk minder is dan onder Europeanen of Inlanders. Die nijverheid en economische nauwgezetheid heeft hen in staat gesteld de voornaamste landeigenaars, kooplieden en geldschieters te worden van den Archipel; .... en terwijl de snelle verbreiding van de Arabieren en Hindoes nauwelijks het economisch leven der eilanden raakte, namen zij de hoofdleiding der ondernemingen." De *Arabieren* tellen bijna 30.000 en gaan spoedig in de inlandsche bevolking onder. Niet in staat als zij zijn tegen de Chineezen op te roeien, vestigen zij zich bij voorkeur in kleinere, afgelegen plaatsen. De *Hindoes* komen aan de 25.000 en zijn historisch van het hoogste belang geweest voor de ontwikkeling van de eilanden. Op den dag van heden behooren zij meestal tot de lagere volksklassen en bevinden zich hoofdzakelijk in de Buitenbezittingen, waar zij dienst doen als koelies, barbiers, marskramers etc. De *Europeanen* zijn overheerschend Hollanders die er als ambtenaren en in verschillende handelsondernemingen werkzaam zijn. Zij maken meer dan negen tienden van de Europeesche bevolking uit. De Indische samenleving is dan ook echt Hollandsch, ofschoon slechts zeven procent der bevolking in Holland geboren is.

Klimaat en gezondheidstoestand. — De temperatuur wisselt van 78 tot 80 F. vanwege den bijna verticalen stand der zonnestralen, maar onverwachte bewolktheid en onweeren, die in tien of vijftien minuten de temperatuur kunnen doen dalen van 5—7, temperen de hitte. Op Java waait dagelijks een frissche zeewind, die des nachts voor een lichte nauwelijks merkbare landbries plaats maakt.

Ondanks de waakzaamheid en de voorzorgen van de Overheid, is de *gezondheidstoestand* ongunstig. De sterfte bedroeg in 1914 onder de inlanders 20 per duizend en onder de Europeanen 1 op 15. Malaria en typhus zijn er de ergste ziekten. De Civiele Gezondheidsdienst en de spaarzame hospitalen

voor inlanders — voor Europeanen bestaat vrijwel geen hospitaaldienst — zijn goed ingericht en worden goed verzorgd. Dat echter de gezondheidstoestand gaandeweg beter wordt mag blijken uit hetgeen de Tijd van 1 Juli 1925 wist mee te deelen :

Het ,,Soer. Hbld." vroeg terecht groote waardeering voor de mededeeling in de rede van den Landvoogd bij de opening van den Volksraad, dat de gezondheidstoestand in 1924 over het algemeen gunstig was en over geheel Java en Madoera de sterfte per duizend gemiddeld 18.8 was tegen 18.9 in het voorafgaande jaar.

Wij zijn — zoo merkt het ,,Soer. Hbl." hierbij op — er in geslaagd het sterftecijfer terug te brengen tot 18.8 pro mille per jaar, een prestatie, welke tot voor kort onmogelijk werd geacht. Deze mortaliteit begint die in verschillende deelen van Europa met aangename snelheid te naderen.

Elke daling der mortaliteit met 1 pro mille beteekent alleen voor Java de jaarlijksche redding van 35000 (vijf-en-dertig duizend) menschenlevens. De daling, welke sinds het uitbreken der pest in 1912 (toen voor het eerst bijzondere aandacht werd besteed aan de sterfte onder de bevolking) naar ruwe schatting 7 pro mille bedraagt, beteekent de redding van een kwart millioen menschenlevens.

Deze geweldige verbetering der levenskansen van den inlander is een direct gevolg der hygiënische maatregelen, welke een Westersch bewind hier toepast. Zij hadden tot resultaat, dat volksziekten, welke vroeger in Indië endemisch heerschten en nu en dan het karakter eener calamiteit aannamen, zoo afdoende werden uitgeroeid, dat men nauwelijks haar namen, met welke voorheen ieder bekend was, meer hoort.

Beri-beri, de groote pokken-epidemieën, malaria, cholera, — ge kunt er nog verscheiden noemen — zij verdwenen òf geheel òf verloren goeddeels haar kwaadaardig karakter na de toepassing van een complex hygiënische maatregelen en bestrijdingsmethoden (assaineeringswerken bijv.) waarop het Westen trotsch kan zijn.

Middelen van verkeer. — Op het einde van 1919 bedroeg de totale lengte van spoor- en tramwegen 3.923 mijlen, waarvan op Java 3.130. De lengte van eerste en tweede soort wegen is op Java 7.358 mijlen. Wanneer op Sumatra de in uitzicht gestelde gouvernementswegen gereed zijn, zal hun lengte 6.400 mijlen bedragen, waarvan 2.250 spoorwegen.

In 1921 strekten de gouvernementstelegraafkabels zich uit over een lengte van 14.748 mijlen. In dat jaar werden over de 62.000.000 postartikelen verzonden en brachten de 67.262 mijlen telefoon-netten en kabels 1.500.000 gesprekken op langen afstand over.

Talen en dialecten. — Van de groote verscheidenheid van talen en dialecten, alle van Maleisch-Polynesische familie, zijn de twee algemeenste, het *Javaansch*, dat verreweg het meest gesproken wordt doch buitengewoon ingewikkeld is, en het ,,laag" *Maleisch*, te onderscheiden van het eigenlijke Maleisch, een verfijnde en ceremonieuze taal onder de notabelen in gebruik. Het ,,laag" Maleisch is in weinig maanden bruikbaar aan te leeren, wordt in de scholen onderwezen en is verplichtend in den Nederlandschen dienst.

Onderwijs. — Het doel van het onderwijs schiep een veelbewogen kwestie ; overheerschend is de meening, dat het moet worden dienstbaar gemaakt aan landbouwkundige en industrieele doeleinden ; terwijl de Javaansche aristocratie, b.v. meent, dat het de studenten voor een geestelijke en bestuurlijke functie moet uitrusten en hen de Europeesche sociale en politieke ideeën moet bij brengen. In 1921 waren er 11.942 openbare en bijzondere scholen voor lager en meer uitgebreid onderwijs met 845.236 leerlingen. Daarnaast

237 kweekscholen van verschillenden aard. Al de gouvernementsscholen zijn godsdienstloos, zoodat slechts op minder dan een derde van de scholen van den Archipel godsdienstig onderricht gegeven wordt.

Industrieën en voortbrengselen. — Java alleen is geheel in volle industriëele ontwikkeling, zij het met nog primitieve hulpmiddelen. De meeste Javanen zijn in de bodemcultuur en schijnen weinig te voelen voor vak-arbeid. Toch waren er in 1915 op Java en Madura 1.800 fabrieken met 58.000 werklieden. Vier vijfden der rijstmolens en veel suikerfabrieken zijn in handen der Chineezen. De meeste landerijen worden in cultuur gebracht voor rubber, koffie en thee, terwijl suiker het voornaamste export-artikel is. De aanplanting van kinaboomen neemt sterk toe, en onder opzicht van quinineproductie staat Java in de wereld vooraan. Meer dan 37.000.000 kokosnoot-palmboomen brachten alleen in 1914, 40.000.000 gulden op. Ongeveer 72% van Java is bedekt met bosschen, die ten naasten bij 400 soorten hout bevatten, waarvan de meest-waardevolle onder staatsmonopolie staan. Meer dan een derde der teakhout-bosschen worden kunstmatig in cultuur gebracht.

Sumatra komt, met den tegenwoordigen stand zijner ontwikkeling onder de eilanden op de tweede plaats. Rijst is er hoofdproduct ; verder rubber, kokosnoot en koffie. Het eiland is ontzaglijk rijk aan mineralen, tot dusver slechts onbeteekenend geëxploiteerd, ofschoon de berg Thalamau voor Koning Salomon's Ophir wordt gehouden. Naast goud, neemt de productie van koper, ijzer, tin en petroleum voortdurend toe. Verder treft men er een groote Portland-cement fabriek, steen- en aardewerkfabrieken etc. etc.

Regeering. — Onder Nederlandsche souvereiniteit is de Archipel verdeeld in gebieden onder rechtstreeksch bestuur, en daaraan onderworpen inlandsche staten. Wat de administratie aangaat verdeelt men het gewoonlijk in: 1. Java en Madura, en 2. de Buitenbezittingen. De Gouverneur-Generaal, die altijd een Nederlander is, heeft de wetten af te kondigen en te doen uitvoeren en zorg te dragen voor de welvaart der inboorlingen.

De in 1918 geopende Volksraad bestaat uit 39 leden n.l. een door de Kroon aangewezen voorzitter, vijf inboorlingen, veertien Europeesche en Oostersche vreemdelingen-leden aangewezen door den Gouverneur-Generaal en tien inboorlingen en vijf andere leden door locale raden gekozen. „Het Gouvernement heeft enkele Chineesche en Arabische diensten ter beschikking ten einde daarvan administratieve inlichtingen te ontvangen in aangelegenheden, die het Oostersche vreemdelingen-element der bevolking raken.”

Buitenlandsche bewonderaars noemen het Nederlandsch bestuur in Indië „verstandig, vaderlijk en methodisch” en „een zeldzaam voorbeeld van politieke, even vaste als scherpzinnige wijsheid” en voegen erbij, dat „het Nederlandsch bestuurlijk systeem de meest waardevolle lessen bevat voor de andere koloniale mogendheden van Europa.”

Godsdiensten. — Behoudens art. 123 van het Indisch Regeeringsreglement is grondwettelijk vrijheid van belijdenis gewaarborgd voor alle gezindten. Het meerendeel der inboorlingen wordt *Mohammedaan* genoemd, ongeveer drie vierden der geheele bevolking ; goede kenners der bevolkingstoestanden meenen dit echter te moeten ontkennen : immers de meer ontwikkelden zijn

in den regel noch orthodox noch zelfs godsdienstig ; de ongeletterde inboorlingen hebben slechts een vaag begrip van de dogma's van den Moslim ; tooverij, vereering der voorvaderlijke geesten en der demons van wouden en stroomen hebben op hen meer vat dan Allah en zijn Profeet. Bekeerlingen worden beschouwd als ,,Maleiers" leden der hoogere klassen ; een eigenlijke propaganda bestaat er niet. De verspreiding van den Islam is eerder te wijten aan de op groote schaal in omloop zijnde goedkoope Arabische boeken onder het steeds toenemend getal van alfabeten, en aan de Arabische en Maleische penetratie in vroeger heidensche streken. De *heidenen* zijn ons het meest bekend als de Battaks van Sumatra, canibalistische geestenvereerders ten getale van misschien een kwart millioen, en de Dajaks van Borneo, die voor het grootste gedeelte gelooven in een scheppend Opperwezen, dat hen nochtans van minder belang schijnt dan de booze geesten, die de lucht bewonen en aan hun priester-bezweerders onderworpen zijn. De koppensnellerij der Dajaks is in de eerste plaats rituëel, wijl de ziel van het slachtoffer de beschermer wordt van den dooder en zijn dorp, wanneer ze ten minste volgens de eischen wordt gevierd en vereerd.

In een volgend overzicht hopen wij ons tweede punt te behandelen.

Nog iets over art. 123. — Zaterdag 27 Juni hield de Katholieke Staatspartij een politieken Landdag te Utrecht, waarbij o.a. de heer Koolen een redevoering hield. Daaruit knippen wij den volgenden passus, die in de *Maasbode* aldus werd weergegeven : (cursiveering is van ons.)

,,Dan behandelt spr. Art. 123 van het Indisch Regeerings-Reglement en merkt op, dat dit niet alleen geldt voor de Katholieken, maar ook voor de Protestanten. Volmondig, moet ik erkennen, zegt spr., dat de Katholieke Kerk het mandaat heeft gekregen, haar leer te verkondigen over gansch de wereld. Daarmee is de wet in strijd en dat is *onaangenaam.* Men heeft echter met de omstandigheden rekening te houden en moet niet meenen dat, wanneer men ergens in ons Indië niet vrij het geloof kan verkondigen, dit den missie-ijver zal fnuiken onzer congregaties. Ook spr. vindt dat artikel *niet goed,* doch wij moeten weten, dat wij slechts een derde deel der bevolking uitmaken."

De Tijd geeft hetzelfde gedeelte aldus weer :

,,Art. 123 is niet alleen geschreven voor de Katholieken, ook voor de Protestanten. Spr. wil natuurlijk toegeven, dat de Katholieke Kerk het mandaat heeft de heele wereld te bekeeren. De wet is daarmee in strijd en dat is voor ons *niet aangenaam.*

,,Maar er zijn nog honderden millioenen menschen te bekeeren, en hoewel het plaatselijk voor een congregatie of orde wel eens onaangenaam kan zijn, meent toch niemand, dat de ijver van de missionarissen, door de bepaling van art. 123 gefnuikt zal worden. Laten wij er aan denken, dat wij maar een derde van de bevolking uitmaken en dus geen alleenzeggenschap hebben."

Beide verslagen stemmen zakelijk volkomen overeen: daarom achten wij ons gerechtigd en verplicht tot de volgende opmerking.

Wij weten zeer goed, dat de opruiming van het beruchte art. 123 op ontzaggelijke politieke bezwaren stuit; wij gelooven ook, dat met de verbreking der coalitie de toestand der Kerk er niet op vooruit zou gaan, niet in ons land en evenmin in Indië; wij begrijpen dus, dat het een plicht is der politieke leiding om aan onze menschen duidelijk te maken, waarom zij — trots art. 123 — toch de huidige politieke coalitie mogen en zelfs moeten aanvaarden. Maar.... is het daarvoor noodig de kwestie te verdoezelen?

En dat gebeurt toch als men de zaak behandelt gelijk het in deze beide *verslagen* geschiedt. (Wij hoorden den heer Koolen niet, en hopen dus nog, dat deze verslagen niet adaequaat diens meening weergeven.)

Daarmede bewijst men de zaak der vrije evangelieprediking in onze Oost, m. a. w. de Kerk, een slechten dienst.

Want door te spreken, gelijk in deze verslagen wordt weergegeven, zal men onze medechristenen en tegenstanders niet overtuigen, dat art. 123 een *onrecht* inhoudt, noch zelfs, dat het door ons Katholieken althans als een *onrecht* gevoeld wordt.

En toch was dát de reden, waarom in ons verkiezingsprogram werd geschreven, dat de belemmering der vrijheid van godsdienstuitoefening in onze Oost moet worden weggenomen. Want een andere belemmering dan art. 123 is er in onze koloniale wetgeving niet. Willen wij dat bereiken dan moeten wij met den heer Burer in de Tijd van 4 Juli 1925 allereerst eischen: „*dat Katholiek Nederland de zaak scherp en zuiver stelle.*" Dat kán, ook al houden wij vast aan de politieke samenwerking met onze protestantsche medechristenen.

Th. B.

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND

DE VATICAANSCHE MISSIETENTOONSTELLING.

Een overzicht van deze expositie, welker omvang de stoutste verwachtingen overtreft, durven wij werkelijk niet aan! Maar een algemeenen indruk, vrucht van vele en langdurige bezoeken, meenen wij toch te mogen neerschrijven.

Onze H. Vader de Paus heeft — naar zijn eigen getuigenis — deze tentoonstelling gewild om de eer van God, van de Kerk, van de Congregatie der Propaganda, van de Missiën; om een algemeen overzicht te geven van den Missiearbeid en daardoor te komen tot een diepere kennis en waardeering van de aanwezige krachten; ook om met de hulp der wetenschappen (geographie, ethnografie, geneeskunde, letterkunde, techniek) voor de missiepraktijk de „kortste wegen" en de „vruchtbaarste plannen" aan te wijzen; ten slotte nog om de aandacht der geloovigen te vestigen op de missies der Kerk en op den steun, dien zij behoeven.

Is dit hooge doel bereikt ?

Het eerste is zeer zeker door deze tentoonstelling overvloedig gediend : de deelname uit alle oorden der wereld is zóó overweldigend geweest, dat voor de ongeveer 30 paviljoenen, feitelijk plaats te kort is, niettegenstaande al bouwende steeds meer ruimte is gemaakt, niettegenstaande sommige paviljoenen, dubbele zalen omvatten, niettegenstaande de ingezonden voorwerpen tot op een hoogte van 3 meter en meer zijn opgehangen en dicht op elkander geplaatst zijn ; de inzendingen zijn zóó veelzijdig en komen zóó van allerlei kant, dat men dit moeilijk beter kan wenschen. Zelfs een oppervlakkig bezoek moet daarom den indruk achterlaten, dat het werk der geloofsprediking geweldig van omvang is, dat er in de missies zwaar wordt gezwoegd, en dat zelfs in de meest verwijderde streken en in de pas-beginnende missies de edelmoedige aanhankelijkheid aan den H. Stoel buitengewoon groot is. De Heilige Vader kon dan ook in het Geheim-Consistorie van 30 Maart zonder eenige overdrijving getuigen, dat op de tentoonstelling de algemeenheid en de eenheid der Kerk, alsmede haar zorg voor de verbreiding des Evangelies ieder in het oog springen. De eer van God, de eer der Kerk, de eer der Propaganda, de eer der Missionarissen is dus wèl gediend door deze expositie.

En het buitengewoon-slagende Jubeljaar zorgt, dat de aandacht der geloovigen uit alle wereldstreken met aandrang gevestigd wordt op de missies en haar belangen en behoeften.

Maar wordt nu ook het tweede doel bereikt ? Geeft de tentoonstelling een algemeen overzicht van de missies en van haar arbeid ? Stelt zij ons in de gelegenheid een diepere kennis en waardeering der bestaande problemen en der gebruikte krachten te verkrijgen ? Leert zij de ,,kortste wegen'' en ,,de vruchtbaarste plannen'' voor een snelle en succesvolle ontwikkeling ?

Wij stellen voorop, dat wij geen missioloog zijn ; meer dan een dilettant is hier niet aan het woord ; maar een, die de tentoonstelling bezocht, èn dikwijls èn langdurig, om er te leeren. En dan moeten wij erkennen, dat wij in dit opzicht in onze verwachtingen zijn teleurgesteld. Wij achten ons onvoldoende onderlegd om de kritiek van Schmidlin (Zeitschrifft für Miss. Wiss. 1925, Heft 2, p. 110 en v.v.), die van persoonlijke geraaktheid niet geheel vrij schijnt, voor onze rekening te nemen of af te wijzen ; wij durven dus niet te zeggen, dat de leiding onvoldoende bezet is en dat het werkplan van de tentoonstelling reeds ongeschikt is, om de pauselijke bedoeling te benaderen. En dit te minder, omdat wij meenen, dat in de gegeven omstandigheden, ook bij een ander werkplan, de instructieve beteekenis der tentoonstelling niet veel grooter zou zijn geweest: immers de tijd van voorbereiding (anderhalf jaar ongeveer) is wel erg kort geweest om over heel de wereld voldoende leiding te geven aan de samenstelling der inzendingen ; daarenboven heeft een begrijpelijke vrees, misschien niet genoeg deelname te zullen vinden, geleid tot een alom en telkens hernieuwde aansporing om toch ,,veel'' in te zenden ; maar het letterlijk overal involgen van deze aansporingen moest dan ook het oorspronkelijke werkplan geheel in den war sturen en leiden tot een opstelling, die moeielijk meer te over-

zien en zelfs van wanordelijkheid niet geheel vrij te pleiten is. Doch, al verklaart dit alles heel veel, bejammeren wij het, dat de geweldige inspanning der inzenders en het onvermoeide zwoegen der organisators niet de voldoening heeft mogen vinden, dat de tentoonstelling zóó rijk aan leering is, dat zij èn de diepere kennis der missieproblemen gemakkelijk bevordert, èn de waarde der gevolgde methoden duidelijk aantoont, èn de gelegenheid schept, dat de verschillende missies en missionarissen van èlkander leeren en tot deugdelijker samenwerking zich den weg gewezen zien.

Bij de voorbereiding vonden de naties en de missionarissen elkaar gemakkelijk; jammer dat daarvan niet meer direct profijt getrokken wordt.

Natuurlijk valt er te leeren en zelfs heel veel; maar.... lang niet gemakkelijk.

De goed-geslaagde *geschiedkundige afdeeling* en de *reliekenzaal* (al kon deze meer „wijding" bezitten) verruimen het inzicht van den bezoeker. In de *ethnologische afdeeling* maakt hij kennis met de werkhypothese van p. Schmidt, [1]) die een ongewone apologetische waarde bezit, als zij voldoende door bewijzen gestaafd wordt: het is echter den belangstellenden bezoeker moeielijk de bewijzen der sobere verklaring op te diepen uit de

---

[1]) Deze theorie luidt ongeveer als volgt: „Vóór de „groote beschavingen" hebben zich verscheidene voorbereidingsvormen afgespeeld, waarvan de eerste „vergaderphase" kan worden genoemd. Het beste type daarvan vindt P. Schmidt bij de kabouters bij de zuidoostsche eilanden van Azië en in den Bumerang van Zuid-Afrika. Zij erkennen één Opperwezen, dat ze beschouwen als een vader, die 't al geregeld heeft en wien ze hun gebed doen, spontaan zonder eenig ritueel. Man en vrouw vereenigen zich en blijven elkaar doorgaans getrouw; de vrouw vergadert planten, de man gaat op jacht. Menscheneterij en slavernij zijn onbekend. Een jonger stadium ontdekt P. Schmidt bij de Tasmanianen en de bewoners van Vuurland. Aan de planten wordt eene ziel toegekend en het animismus verschijnt. De tooverkunst komt te voorschijn alsook wapenen uit ijzer. De banden van het huwelijk schijnen minder vast en de vrijheid van het individu moet wijken voor de eischen van den stam. Een derde periode vertoonen de huidige bewoners van midden Californië en het Noord-Oosten van Azië. De tooverij vindt men daar vermengd met de aanbidding der planten en der godheid; de man blijkt de tiran der vrouw. Eindelijk in een jonger stadium gaat de godheid over in den stichter van den stam, en de godenleer der maan, enz. neemt een aanvang. Gedurende dit tijdperk ontwaart men het samenkomen der individus en het ontstaan van het begrip: vaderland.

„Op deze primitieve evolutie worden de „oudste beschavingen" gebouwd. Algemeene verschijnselen van de oerbeschaving zijn de eerste vormen van den landbouw en den dierenkweek. Dit type bestaat nog bij zekere stammen van Indianen en in Guinea. Daarop volgen jongere beschavingen, waarin men de vormen der vorige perioden terugvindt maar volmaakt door weverij, metaalbewerking; ook het geld en het geschrift komen in die perioden voor. In elk der aangehaalde phasen ontwaart men drie of vier beschavingstypen, die zich gelijktijdig, maar van elkaar onafhankelijk, ontwikkelen. 't Is slechts onder jongere vormen dat ze versmelten."

De ethnographische theorie van P. Schmidt is dus een apologie, waardoor hij tracht te bewijzen dat de zuiverste opvatting van het Opperwezen en de grootste trouw in het huwelijk te zoeken zijn in het primitieve stadium van het menschelijk zijn.

Aldus p. An. Van Den Wijngaert O. F. M. in het Belgische „Kerk en Missie", Apr. 1925, p. 58-59

menigte geëxposeerde voorwerpen, en zijn „quod est probandum" terug te houden bij de grafische uitwerking der theorie op de verschillende wandkaarten.

De *statistische gegevens* der Propaganda, der Pauselijke Missiewerken, der Missioneerende Orden en Congregaties, der bijzondere ondersteuningswerken geven een schat van waardevolle gegevens; meer: vele van deze geven een klaar inzicht in den arbeid, die door verschillende missie-orden en missiewerken verricht is en verricht wordt; maar ook deze afdeelingen zijn leelijk in de knel gekomen door den toevloed van inzendingen; en daarbij wordt men aangemaand tot voorzichtigheid, als men o.a. in de groote statistieken der Propaganda talrijke schrijf- of (en) telfouten ontdekt; als men bij het bezien der twee groote en mooie plastieke kaarten van Afrika en Azië in de Propaganda-zaal tot de bevinding komt, dat zij eigenlijk niet aangeven de juiste Missie-indeeling dier werelddeelen [1]; als men vele leemten vindt op een groote kaart, die de actie van S. P. L. over de wereld aangeeft.

In de *paviljoenen der verschillende landen* vindt men zeker heel veel gegevens over den „Missiearbeid", maar zij zijn in hoofdzaak neergelegd in statistieken en in tallooze photo's, terwijl in de voorwerpen de „ethnologie" overheerscht, zoodat aan den bezoeker in vele gevallen zich meer het heidendom opdringt dan het christendom. Dit moge de nieuwsgierigheid wekken, het belemmert de gezochte kennis der MISSIONEERING. Vooral in deze paviljoenen betreurt men het, dat de korte voorbereidingstijd het onmogelijk heeft gemaakt, meer leiding te geven bij de samenstelling der inzendingen en dat billijkheid verbood na ontvangst te schiften. Ook voelt men hier dubbel het gemis aan mondelinge voorlichting, het uitblijven van den beloofden beschrijvenden gids, het niet-houden der ontworpen voordrachten. De bijgevoegde, dikwijls al te sobere, toelichtingen kunnen in dit gemis dikwijls niet voorzien, evenmin als het overvloedig en goed-geïllustreerde 14-daagsche tentoonstellingstijdschrift, dat zich hoe langer hoe meer bepaalt tot de behandeling van den missiearbeid der verschillende orden en congregaties, waardoor de missieproblemen wel wat op den achtergrond geraken.

De *bibliotheek* is natuurlijk bij pater Streit, pas-benoemd tot missiebibliothecaris der Vaticana, in goede handen; toch ontkomt ook deze niet aan het nadeel, dat schifting van het gezondene vrijwel uitgesloten was, en beteekent het ontbreken van een goeden catalogus een leemte, welke door de sobere opschriften der schappen niet wordt aangevuld.

Eindelijk nog de overvolle *medische afdeeling*: haar wetenschappelijke waarde wordt geprezen, doch het gemis aan een behoorlijk-toelichtende verklaring is wel de oorzaak, dat vooral bij den leek de diepe indruk der afschrikwekkende ziektebeelden niet wordt verzacht tot een bewonderende dankbaarheid door het inzicht in de verplegingsmethoden en bestrijdingsmiddelen, die in afbeelding en in natura ruimschoots aanwezig zijn.

---

[1]) Naar wij vernamen zijn later in deze zaal de eigenlijke missiekaarten opgehangen.

In de ,,Cortile della Pigna'' etaleeren eenige Italiaansche firma's een menigte huishoudelijke artikelen en economische werktuigen van allerlei aard, die menigen missionaris zullen leeren, hoe hij zijn toewijding en opoffering economischer en dus vruchtbaarder gebruiken kan.

Ziedaar onze indruk der Vaticaansche Missietentoonstelling. Kort samengevat : men komt er vandaan met een veel grootere waardeering voor de eenheid, de algemeenheid, de actie der Kerk ; men neemt er, helaas, niet een evenredige vermeerdering van kennis mede. Echter, dit gebrek der tentoonstelling schijnt toch te zullen worden verholpen : hardnekkig houdt het gerucht aan, dat uit de tentoonstelling een blijvend Missie-museum zal ontstaan, en in ieder geval zullen èn de bibliotheek van het Vaticaan èn die van de Propaganda worden verrijkt uit de tentoonstellingsbibliotheek. Waar het tekort aan instructieve kracht bij de tentoonstelling door tal van leidende persoonlijkheden duidelijk wordt ingezien, mogen wij er op rekenen, dat het blijvend missie-museum, dat men vormen wil, met overleg zal worden geordend (men heeft dan den tijd) en aldus zal worden meer dan een bij-uitstek-ethnologisch museum, n.l. een missiologische verzameling, die aan den missiearbeid der Kerk veelzijdige diensten bewijst.

Dan zijn de enorme inspanning en de ontzaggelijke kosten, welke aan deze tentoonstelling zijn besteed, ruimschoots beloond ; want dan wordt het doel van den Paus bij het inrichten dezer expositie, IN ZIJN GEHEEL en BLIJVEND nagestreefd.

Voorschoten, 21 Juli 1925. Th. M. P. BEKKERS.

De inzending van den Nederl. Priestermissiebond ter Vatic. Tentoonst. heeft geen gelukkige reis gehad. Van de zendingen, die in Nov. en Dec. 's-Hertogenbosch verlieten, is de kaart van Nederland met de gegevens der Missieactie en het geïllustreerde album, dat er bij behoorde, in Januari te Rome aangekomen : zij zijn geëxposeerd in de afdeeling der Pauselijke Genootschappen en der Nationale Werken. De twee kisten met Nederl. Missie-uitgaven zijn eerst in Juni l.l., een half jaar na de afzending, na veel zoeken en correspondentie, ter tentoonstelling gearriveerd en zullen nu wel in de bibliotheek zijn geëxposeerd, waar p. Streit vooral de serie Nederlandsche periodieken maar noode miste.

Vierde Religieuse Ethnologische Week te Milaan. — Van 17 tot 25 September wordt de vierde zitting dezer wetenschappelijke instelling, welke voor de missieactie van zooveel waarde is, gehouden te Milaan in de Kath. Universiteit van het H. Hart. De Paus-zelve drong aan op de keuze dezer plaats. In de voordrachten wordt gehandeld eensdeels over de algemeene vraagstukken, die inleiden tot de kennis der godsdienst-geschiedenis, tot de volkenkunde, tot de religieuse psychologie ; anderdeels worden voordrachten gewijd aan het begrip van schuld en geweten, van verlossing en van het ware geluk bij verschillende volken.

Om gelegenheid te laten voor onderlinge conferenties en discussies der deelnemers zijn de conferenties tot vier per dag beperkt. Een tentoonstelling van publicaties is aan de ,,week'' verbonden.

Te Milaan is alles gedaan om de huisvesting der deelnemers te vergemakkelijken: en de Italiaansche spoorwegen staan reducties toe aan de deelnemers, ook voor een bezoek aan Rome.

Adres voor aanmelding en verdere inlichtingen. H. Pinard de la Boullaye. S.J. Scholasticat St. Augustin, Enghien, België; of Sécrétariat de la S.E.R. Via Sant Agnese 4, Milano 8; òf F. Willems, Kremerstr. 1, Bergen-op-Zoom.

Vergaderingen van den P.M.B. — De leden der Bossche afdeeling houden hun priestercongres 18 Augustus te *Helmond*; de leden der Haarlemsche afdeeling 24 September te *Rotterdam*. Beide vallen samen met de veelbelovende Missieweken. — Onze priester-lezers in Den Bosch en Haarlem noteeren de datums en gaan er heen: dat spreekt!

Studenten-Missiecursus. — Van 31 Aug. tot 2 Sept. houdt de „Missie-Interacademiale" haar zomercursus in het Sint-Josephs-Missiehuis te *Tilburg*.

Missiefeesten. — *Haps*. Missietentoonstelling 1ste Pinksterdag van den Naaikring, spreker Pater v. Baer W. P.

St. Oedenrode. Missie-triduum van 6—9 Juni gegeven door de Paters der H.H. Harten (Picpus), van het Goddel. Woord en de Redemptoristen.

Tilburg. 30 Mei tot 3 Juni. Tentoonstelling der Tilburgsche Missienaaikringen en van het Kinder-Missiewerk met medewerking der Tilburgsche Missiehuizen.

Het Seraphijnsche college te *Langeweg* hield op Sacramentsdag den jaarlijkschen missiedag.

Nijmegen en *Amsterdam* zagen luisterrijke Kindsheidsfeesten.

In *Heemstede* hielde de missienaaikring S. Theresia een goedgeslaagde tentoonstelling op den eersten en tweeden Paaschdag.

Als wij van meer feesten kennis kregen, vermeldden wij er meer!

Missietentoonstellingen e. a. — Van 17—21 Mei hield *West-Friesland* een 6-daagsche Missietentoonstelling te Spierdijk en te Spanbroek met deelname der parochies Wognum, Spierdijk, Spanbroek, Obdam, Ursem, Nibbixwoude, Gouda, Hoogwoud, en de Weere.

Oogenblikkelijk succes als immer groot! Saldo f 9450.—.

Van 15—19 Augustus houdt Peelland Missieweek te *Helmond*. Alle Missie-Congregaties nemen er deel aan. De voorbereiding geschiedt zorgvuldig.

In de laatste week van September houdt *Rotterdam* zijn tweede Missieweek. Zij moet grootsch worden.

Bij de vermelding van al deze feesten moet ons één vraag van het hart:

Wordt er wel werk genoeg gemaakt om het enthousiasme der Missiefeesten om te zetten in een blijvend resultaat? In het bijzonder: zorgt men wel in die dagen voor een goed-opgezette aanwerving van leden voor de Pauselijke Genootschappen?

Aanbevelingen-alleen zijn onvoldoende; het ledenwerven moet dàn georganiseerd geschieden.

Alleen dan blijft het opgewekte Missievuur branden.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

MISSIEPERSONEEL.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Vertrokken:			
Fr. C. Jansen (2e keer)	Mill-Hill	Juni '25	N. Zeeland
Fr. A. Luppes (2e keer).........	,,	,,	Eng. Borneo
Fr. L. de Ruyter (2e keer)	,,	,,	Kashmir
Fr. G. Rament (2e keer) en *Brs.* Jos. v. Heeswijk en Will. Elberse	,,	,,	Boven-Nijl
Fr. H. Seelen (2e keer)..........	,,	3 Sept.	Belg. Congo
Frs. W. Fink, G. Benne en A. Rogmans..................	,,	benoemd	Boven-Nijl
Fr. A. den Brinker.............	,,	,,	Belg. Congo
Fr. H. Haenraedts.	,,	,,	Madras
Fr. Wancker....................	,,	,,	Philippijnen
Fr. E. Bruning (2e keer)........	,,	,,	Caraïben
Prs. F. Cornelissen, Th. Koning, L. van Well, Fr. Schräder, V. Seringer	S. V. D.	Oct. '25	K.Soenda-Eil.
Prs. H. Hubers en G. Koster en *Br.* Jac. v. d. Meer	,,	,,	O. N. Guinea
Prs. H. Smeets, Ap. Prefect en M. Neilen en *Br.* Andr. v. Veen...	S. C. J.	30 Mei	Bengkoelen
Prs. J. Groothuis en J. Huitenk ...	,,	11 Mei	naar Congo
Pr. J. v. d. Donk..............	,,	24 Juni	N. Brazilië
Fr. Theod. Hohler (missieh. St. Paul te Arcen)	Miss. v. Mariannhill	,,	Mariannhill
Pr. J. Romme	W.P.	11 Juni	Opper-Congo
Br. Victor van Tienen (2e keer).	,,	,,	Mombasa
Br. Michel Beysens	,,	,,	Oeganda
Br. Alexander van Herpen	,,	,,	Tunis
Prs. A. Bastiaensen en J. v. Ravensteijn	Lazarist	Aug. '25	Soerabaya

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Prs. Egidius v. d. Boogaard, Eustachius van Lieshout en Matthias van Rooy [1])	C.Ss.CC.	Juni	Z.-Amerika
Prs. C. Hentzen en L. Welschen ...	O. P.	5 Mei	Puerto-Rico
Prs. J. v. Berkel en J. v. Beurden en *Brs.* J. Vincent en P. v. d. List (allen 2e keer)	Miss. S. C.	24 Juni	Philippijnen
Prs. L. v. Eerd, A. Meeuwsen, J. Lemmers, L. Donkers, J. v. Hout en R. Zylstra	Afr. Miss. v. Lyon	Sept. (waarsch.)	Goudkust
Prs. Michaël Jonkers en Matth. Ketelaar	O. Carm.	Juni	Brazilië
Prs. Tarc. v. Valenberg en *Br.* Juvenalis van Os	O. Cap.	Sept.	Ned.Borneo
Prs. Ferd. v. Loon en *Br.* Faustus Verheijen (2e keer) en *Prs.* Medardus Raateland en Chrysol. Timmermans	,,	Sept.	Padang
Prs. R. Klaver en A. v. Zutven.	O. S. Cr.	Sept.	Minesota
E.H. Krijn	Saec. pr.	18 Juli	Noorwegen
Brs. Eucherius Neid, Neo Knottebelt (Nederl.), Jacobus Hendrawarsita en Aloysius Doegiardjo (Javanen)	Br. O.O. Maastricht	Juli	Java
Brs. Marcus de Held, Felicianus Vermeulen, Joes. Berchm. Lehman, Quirinus Merkies, Josephus Reder	Brs. v. Oudenbosch	Aug. '25	Batavia
Zrs. Felicina Galland, Custodia Engels, Aldeg. Everts, Manetta Enderle, Jezualda Donkers, Stephaniana Rippers, Sponsaria Ruys, Plechelma Nagengast	Dien. v. d. H. Geest (Steyl-Uden)	26 Mrt. '25	K.Soenda Eil. en Soerabaya
Zrs. Eustochia Hetz, Humiliana Venhorst, Thomasina Lauer, Raswinda Wurttenberger	,,	23 Apr. '25	id.
Zrs. Bernolda Renner, Gerardiana Spijker, Ammonia Henkel, Theresita Swiggels	,,	11 Juni '25 [2])	K.Soenda Eil.

[1]) De Hoogeerw. Pater Poelman, provinciaal, vergezelt hen, daar zij een nieuwe stichting beginnen.

[2]) Op 11 Juni vertrokken van de Dien. v. d. H. Geest uit Steijl nog Duitsche Zusters, 4 naar Argentinië, 6 naar Brazilië, 3 naar de Philippijnen, 4 naar China en 2 naar Japan, totaal zond dus tot dusver in 1925 deze Congr. 35 Zusters uit.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Zrs. Desirée Reyniers, Theodosia v. Gestel, Ancilla Sarneel	Gasth. Zrs. v. Breda	Juni '25	Curaçao [1])
Zrs. Ursula de Haar en Hélène Boers	Zusters v. Moerdijk	Aug. '25	Finland
Zrs. Joanna Zonneveld, Gerarda Rikker, Norberta Helmer	Drs. v. O. L. V. v. h. H. Hart	Aug. '25	Ned.N.Guinea
Zrs. Stanislas v. Grinsven, Macaria Michiels, Rayneria Blom, Willebrordi Tsin tam moy [2])	Zrs. v. Veghel	30 Mei '25	Ned. Borneo
Zrs. Adriani de Bree, Abondi Sciarone, Imeldino Vogelaar . . .	J. M. J.	25 Juli '25	Selebes
Zrs. Hyacintha v. Betten (Overste), Aquina Plassaert (schoolhoofd), Florentia Marée, Leocadia de Brabander, Leonardine Verbeek (onderwijzeressen) Harlindis Hermans [3])	Zrs. v. Oudenbosch	Sept. '25	Suriname
Teruggekeerd:			
Z.D.H Mgr. Jan Olav Smit, Ap.Vic.	Saec. pr.	Juni '25	Noorwegen
Z.D.H. Mgr. Dam. Theelen, bissch. v. Nicopolis	Passionist	Juni-Juli	Bulgarije
Z.D.H. Mgr. F. Schraven, Ap. Vic. .	Lazarist	11 Juni	Chentingfu
Pr. Louis v. Uden en *Br.* Jos. Neys .	Scheutist	Mei '25	Congo
Pr. J. de Jong	,,	,, '25	Tatung
Pr. E. de Wit	,,	,, '25	Philippijnen
Pr. C. Verheyen	Redempt.	Juli '25	Suriname
Pr. J. Smits en *Brs.* Petr. G. Bergh, Rochus A. v. Antwerpen en Rom. J, Waqué.	,,	Juli '25	Brazilië
Pr. W. van Odijk	Mill-Hill	Juni '25	Eng. Borneo
Prs. J. Bergmans en P. Damen	,,	,, '25	Boven-Nijl
Mgr. Kreyelmans vic. gen. en *Pr.* J. v. d. Westelaken	,,	Aug.-Juni	Madras
Pr. van Rijckevorsel	S. J.	Juli '25	Batavia
Pr. H. Okhuyzen	O. P.	Mei '25	Curaçao
Prs. Mart. Berntsen en A. Verwilst .	,,	,, '25	Puerto-Rico
Prs. H. Hermans en H. v. d. Horst .	S. C. J.	17 Mei '25	N. Brazilië
Pr. J. A. L. Nieuwenhuis en *Brs.* H. v. Santvoort en P. v. d. Bosch.	Miss. S. C.	Mei '25	Ned.N.Guinea

[1]) De Gasthuiszusters van Breda hebben in Curaçao ook een noviciaat voor haar Congregatie geopend.
[2]) De eerste Chineesche Zuster dezer Congregatie.
[3]) De eerste Missionaressen dezer Congregatie.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Pr. A. Zandvliet..................	Miss. S. C.	Juli '25	Philippijnen
Pr. A. Oomen (Visitator)	W. P.	Mei '25	Opper-Congo
Pr. J. van Ravensteijn	Lazarist	11 Juni '25	Yungpingfu
Prs. Hilarius Verhey en Blasius Berten	O. F. M.	April '25	Brazilië
Prs. Columbanus Postma en Fortunatus Spruit	O. F. M.	Juni '25	Luanfu
Prs. Cyr. Thewes (Provinciaal Overste) en Ambr. Vroling [1]....	O. Carm.	Juli '25	Brazilië
Mgr. A. Meeuwese, vic. gen., en	Saec. pr.	Juni	Karrisberg (U.S.A.)
E.H. O. Nooy	,, ,,	,,	,,
E.H. P. van den Besselaar	,, ,,	,,	Alexandria
E.H. J. J. Doljé	,, ,,	,,	Texas(U.S.A.)
Mgr. H. Snoeys	,, ,,	Juli	Noorwegen
Zr. Angela	Zr.v.Moerdijk	Juni	Finland
Overleden:			
Pr. E. Jansen (geb. 1886 te Puth-Schinnen)....................	Scheut	Juni '25	Siwantze

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

De Congregatie der Missie (Lazaristen). — De Stichting van St. Vincentius a Paulo vierde 17 April haar 3e eeuwgetij.

Oorspronkelijk bestemd voor de zielzorg onder de destijds zoo verwaarloosde plattelandsbevolking van Frankrijk, breidde de Congregatie zich weldra uit en wel in die mate, dat Vincentius-zelf nog priesters en broeders kon uitzenden, niet alleen naar andere landen van Europa — als Italië, Ierland en Polen, — maar ook naar Noord-Afrika en Madagascar, terwijl hij reeds het oog had op China, Mesopotamië en Zuid-Amerika.

In de laatste 50 jaren vooral heeft God hun werk op wonderbare wijze gezegend. De missionarissen van den H. Vincentius zijn thans werkzaam in geheel Amerika — met uitzondering slechts van Canada, Venezuela en Guyana, — in Australië, in Noord-Afrika en in Abessinië en weldra ook in den Congo, op Madagascar, in Turkije en in Klein Azië, in Perzië, in Engelsch Indië en vooral in China waar hun door de Propaganda 11 Vicariaten en 1 Prefectuur zijn toevertrouwd. Van de 26 Lazaristen, die in de verschillende missies den marteldood stierven, werden er 2 zalig verklaard: de Gelukz. Franciscus Clet en de Gelukz. Joannes Gabriël Perboyre.

De Congregatie telde begin 1925: 3978 leden waarvan 23 bisschoppen, en ruim 2500 priesters. Nederland is er vertegenwoordigd door 2 bisschop-

[1]) Zij begeven zich naar het Order-kapittel te Rome. Met hen kwam over de zoon van een invloedrijk geneesheer te Sao Paulo om in te treden in het Noviciaat te Boxmeer.

pen, 133 priesters, 29 scholastieken en 13 broeders. In Maart 1921 werd voor de Nederlandsche leden der Congregatie een eigen Provincie opgericht met missievelden in China en Zuid-Amerika. In Bolivia n.l. zijn de Nederlandsche Lazaristen belast met de opleiding der inlandsche geestelijkheid in de seminaries van La Paz en Sucre, terwijl Mgr. Geurts in China het bloeiend Vicariaat van Yungpingfu bestuurt. Een derde arbeidsveld ontstond in 1923 toen de Provincie werd belast, onder leiding van den Apost. Vicaris van Batavia, met de residenties van Soerabaja, Rembang en Kediri op Java.

De Congregatie van het Goddelijk Woord (Steyl-Uden). — Den 8 Sept. herdenkt deze Congregatie het 50-jarig bestaan. Pater Arnold Jansen, legde den grondslag te Steyl. Deze Congregatie heeft thans Missies in China (2 Vicariaten, 1 Prefectuur), Japan (2 Prefecturen) Philippijnen, Kl. Soenda-Eilanden (Vicariaat), Oost-Nieuw-Guinea (Vicariaat). Centraal Nieuw-Guinea (Prefectuur), Neger-Missie in het Zuiden van de Vereenigde Staten. Bovendien zijn de Missionarissen buiten Europa nog werkzaam in verschillende Staten van Brazilië, Argentinië, in Chili, Noord-Amerika.

In Europa zijn 3 Provincies (Oost- en West-Duitschland en Nederland); bovendien is er nog begonnen met nederzettingen, die nu al meer of minder zelfstandig zijn en na eenige jaren Provincies zullen worden, in Polen, Tschecho-Slowakije en in Hongarije.

Door de leden van de Congregatie worden verschillende periodieken uitgegeven, o.a. het Tijdschrift voor Ethnologie ,,Anthropos", ,,Die Stadt Gottes" en hier in Nederland de ,,Katholieke Missiën".

Stand 1 Januari:

	1921	1922	1923	1924	1925
Paters	716	727	743	759	787
Theologanten	317	374	417	461	511
Broeders	847	923	1021	1119	1218
Gymnasium Studenten	1157	1458	1648	1736	2023

Nieuwe Missioneerende Orden en Congregaties. — De Paters *Maristen* vertrekken Sept. aanst. naar Noorwegen.

— Het Eindhovensche Weekblad ,,Roomsch Leven" deelde mede, dat de *Missionarissen der H. Familie* (Grave-Kaatsheuvel) zullen gaan naar de Ooster-Afdeeling van Borneo. Het officiëele bericht der verdeeling van dit vicariaat is nog niet afgekomen.

— Voor de ziekenverpleging in Bengkoelen hebben zich beschikbaar gesteld de *Zusters Franciscanessen van Huize Charitas te Roosendaal* (vroeger Moederhuis te Steenbergen).

— De *Franciscanessen van Oirschot* zijn voornemens een missiestatie te aanvaarden in Brazilië.

Daarmede zal het getal der Missioneerende Vrouwelijke Congregaties in Nederland 35 bedragen.

MISSIEKRONIEK VAN OCEANIË.

Het moet den bezoeker van de Vaticaansche Missietentoonstelling wel als een schrille tegenstelling opvallen na een bezoek aan het Japansche paviljoen, dat een beeld geeft van de in vele opzichten hooge beschaving van deze Oosterlingen, vlak tegenover dat van Oceanië aan te treffen. Belangrijke inzendingen toonen ons het nog onbeschaafd en primitief karakter van vele stammen uit dit eilandenrijk, maar spreken tevens duidelijk van den beschavenden en verheffenden invloed, die het katholicisme ook op deze volksstammen uitoefent.

De vorige missiekroniek over Oceanië heeft ons al bekend gemaakt met enkele algemeene moeilijkheden, die het missiewerk daar ondervindt. De laatste jaren blijft zich steeds sterker doen gevoelen het waarlijk overstroomd worden van deze eilanden door vreemdelingen, voornamelijk uit China en Japan, zoodat op meerdere eilanden het aantal inboorlingen nog maar een zesde van de bevolking bedraagt. Over het algemeen komt deze immigratie het bekeeringswerk niet ten goede, omdat de beschaving uit de oude en nieuwe wereld zich daar godsdienstloos toont. Ook het toch al zoo moeilijke talenvraagstuk wordt er voor den missionaris nog ingewikkelder om.

Geheel Oceanië zal een inlandsche bevolking tellen van ongeveer 1¼ millioen, waaronder 110—115 duizend katholieken. Maar ook onder dit betrekkelijk kleine aantal is de toestand op godsdienstig gebied zeer verschillend, niet alleen op de onderscheidene eilandengroepen, maar ook op de eilanden van eenzelfde groep. Zoo is hier een zeer groot verschil te bemerken tusschen de eilanden, waar men het volk nog in zijn oorspronkelijken toestand aantreft en die, waar de protestantsche zending al jaren gearbeid heeft, zooals we aanstonds nog meer in bijzonderheden zullen zien. Het zijn vooral Engelsche en Amerikaansche zendingsgenootschappen, die men hier aantreft.

Als gevolg van het lage beschavingspeil en het groote zedelijk verval is het aantal *priesterroepingen* onder de inlandsche bevolking uiterst gering. In de geheele Zuidzee zal het nog geen tien bedragen, waarvan zes op het geheel katholieke eiland Wallis. Wel stijgt ook hier het aantal candidaten, die zich op de hoogere studies voorbereiden, maar dikwijls zijn deze nog uit families, die van elders zich daar gevestigd hebben.

Het getal *inlandsche zusters* toont een hooger cijfer : alleen in het vicariaat van Centraal-Oceanië telt de reguliere Derde Orde van Maria (de Maristen-

Zusters) er ongeveer vijftig. En vooral hier onder deze in beschaving zoo laag staande stammen is het werk van de missiezusters van groote beteekenis. De gevolgen van twintig eeuwen christendom kunnen ons bijna niet doen vermoeden, tot welk een toestand het vrouwelijk geslacht onder vele van deze stammen vernederd is. Door haar beschermend optreden en haar goedheid brengen de zusters veel verbetering in dit harde lot. Maar om een blijvende opheffing van de vrouwelijke stamgenooten te bewerken moet de christelijke geest nog meer onder het volk doordringen, en daarom hebben de zusters hun werkzaamheid vooral op de jeugd gericht. Ook dit brengt om de groote afstanden en de dunne bevolking groote moeilijkheden mee en daarom heeft men op vele plaatsen voor het onderwijs zijn toevlucht moeten nemen tot een soort rondtrekkende scholen. De eerste aanraking met de volwassenen geschiedt als op zoovele plaatsen door de ziekenverpleging, waaronder in Oceanië de melaatschenzorg een roem voor de katholieke missie mag worden genoemd.

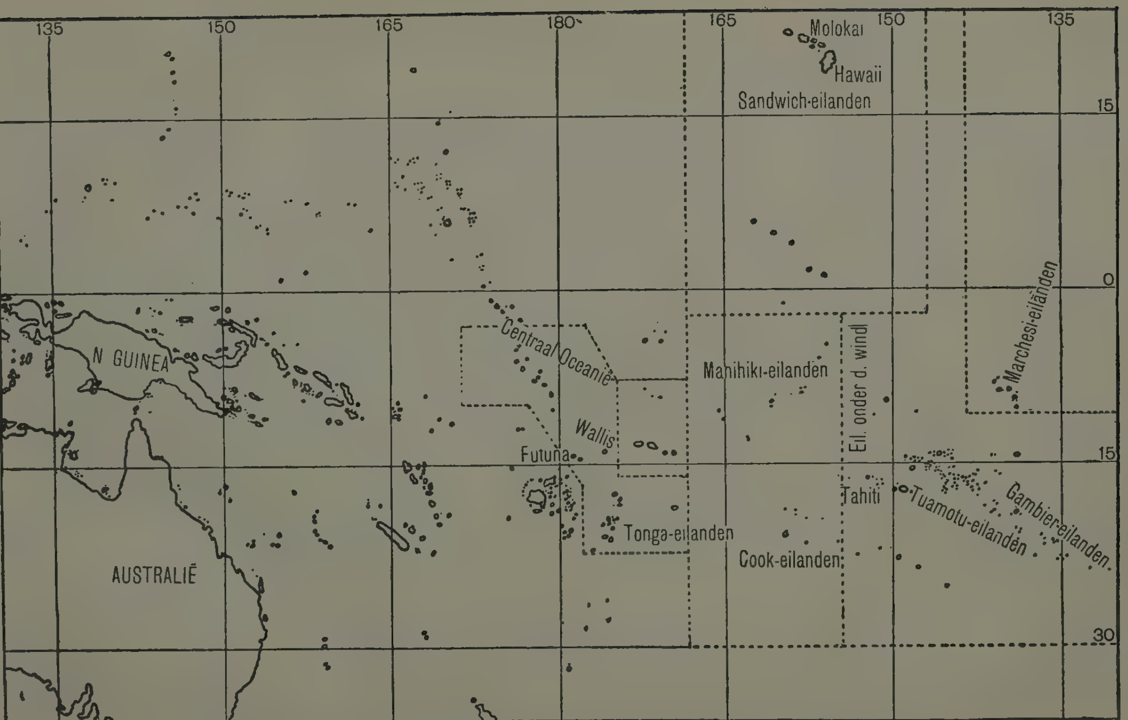
Bij onzen vorigen tocht door de Zuidzee hebben we de meest oostelijk gelegen eilandengroepen van Oceanië niet aangedaan: aan deze is dan dit overzicht gewijd. Het bijgevoegde kaartje doet ons haar ligging zien ten opzichte van Australië.

Drie jaar nadat de apostolische prefect van Réunion zich geheel Oceanië als nieuw missiegebied zag toegewezen, werd in 1833 het vicariaat van Oost Oceanië onder leiding gesteld van de paters der H.H. Harten, die sinds 1825 op deze eilanden werkzaam waren. Dit missiegebied splitste zich later weer in drie vicariaten: dat van de Sandwich-eilanden (Hawaii), van Tahiti en van de Marchesi (Markiezen-) eilanden.

De vestiging van de katholieke missionarissen op de **Sandwich-eilanden,** het „paradijs van de Zuidzee" ging met groote moeilijkheden gepaard van den kant der protestantsche zendelingen, die zich daar hun roeping als geloofsverkondiger onwaardig gedroegen. Dit verzet had nog korten tijd het uitdrijven van de katholieke missionarissen tot gevolg. In deze sedert 1898 Amerikaansche kolonie is de inlandsche bevolking sinds 1800 tot een tiende deel teruggebracht: van de nu nog ongeveer 39.000 overgebleven inboorlingen is $\frac{1}{3}$ katholiek. De Japaneezen, wier immigratie ook hier de missie geen goed doet, vormen reeds de kleinste helft van de 280.000 talrijke bevolking, die deze eilandengroep nu telt.

Den hoogbejaarden apostolischen vicaris van Honolulu (de hoofdplaats der Sandwich-eilanden) is kort geleden een hulpbisschop toegevoegd met recht van opvolging: Mgr. Stephanus Alancastre s.s.c.c. Wel niet op het eiland geboren, hadden zijn ouders zich toch korten tijd daarna op de Sandwich-eilanden gevestigd, zoodat de verheffing van dezen uit Portugeesche ouders geboren missionaris door de bewoners dezer eilanden toch als een eer voor het eigen volk beschouwd wordt.

Met goed gevolg staan de Maristenbroeders de Picpuspaters in het onderwijs bij, dat door een 4000 kinderen gevolgd wordt. In de hoofdstad Honolulu besturen de broeders een college met ruim duizend leerlingen; in den laatsten

SCHETSKAARTJE DER EILANDENGROEPEN VAN OCEANIË.

tijd bekeeren zich jaarlijks een 80 tal van de 400 niet-katholieken, die het onderwijs aan dit college volgen. Had men ruimer over krachten en geld te beschikken, dan zou dit resultaat nog aanmerkelijk kunnen worden opgevoerd.

Om ook later het noodige verband tusschen deze vlottende bevolking te bewaren, wordt het gemis van een flink katholiek blad zeer gevoeld. Ook om met goed gevolg de lasterpraatjes te kunnen weerspreken, die vooral door de Adventisten over de Katholieke Kerk onder de bevolking worden rondgestrooid, mist men den bijna noodzakelijken invloed van de pers.

Op gebied van ziekenverpleging heeft de katholieke missie o. a. de zorg voor drie rijksinrichtingen voor melaatschen. De melaatschenkolonie van Molokai, die geregeld door vijf- of zeshonderd melaatschen bewoond wordt, is ongetwijfeld algemeen bekend om een der slachtoffers van christelijke naastenliefde, pater Damiaan Deveuster ,,den held van Molokai". Ook van dit missiewerk gaf de Vaticaansche Missietentoonstelling een getrouw beeld, en geen bezoeker zal zonder ontroering gezien hebben hoe de paters der H.H. Harten hun grooten Belgischen medebroeder daar een gedachtenis gewijd hebben, waar men behalve het bekende portret van pater Damiaan op zijn ziekbed ook aantreft het brevier, dat zijn melaatsch geworden handen nog hadden vastgehouden, zijn misgewaad en de bursa, waarin hij zijn zieken hun grooten Trooster bracht.

Een zeer verblijdend feit uit dit missiegebied is de ook daar steeds toenemende missieactie. Het vierde jaarverslag meldde als opbrengst van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en de H. Kindsheid te zamen 7175.46 dollars, in Nederlandsche munt omgerekend ongeveer f 17.938. De ruim 30 maal sterkere bevolking van Nederland (het aantal katholieken op de Sandwich-eilanden bedraagt een ruime 80.000) moest dus naar verhouding voor deze beide Genootschappen bijna 600.000 gulden opbrengen, terwijl de laatste opgave was ruim f 409.000. De met recht geprezen missieijver van ons land voor de centrale Genootschappen wordt hier dus schitterend overtroffen ! Een lesje voor ons.

Ook op de ten Zuiden van de vorige groep gelegen **Tahiti-eilanden** kon de vestiging der missionarissen slechts onder groote moeilijkheden geschieden. De katholieke missie wint in aanzien. Ongeveer een vierde van de bevolking mag ze onder haar volgelingen tellen : 2 kostscholen in de vrijwel gemoderniseerde hoofdstad zorgen voor het meer gevorderd onderwijs. Van deze groep zijn de z.g. Eilanden onder den Wind in den minst gunstigen toestand. Tot 1880 gesloten voor elken geloofsverkondiger, die niet tot de daar verspreide sekte behoorde, staan deze eilanden nu nog onder hooge bescherming van en gelijkgezinden Franschen bestuurder, waardoor ook tijdelijke voordeelen veelal uitsluitend aan geloofsgenooten toevallen. Op deze Eilanden onder den Wind telt de Katholieke Kerk slechts een zeer kleine kudde : 200 op de 6000 inwoners. De arbeid op de Tuamotugroep wordt door de ligging zeer bemoeilijkt. Dit tachtigtal eilandjes in zeven groepen verdeeld vormt een groot gevaar voor de scheepvaart ; voor de missionarissen zijn ze een voortdurend ,,periculum in mare". De westelijk gelegen Cook- en Manihiki-eilanden

vormen sinds 1922 een afzonderlijke prefectuur. Nog 4000 K.M. ten Oosten van Tahiti liggen de kleine Paascheilanden (op het kaartje niet meer zichtbaar.) Zeer merkwaardige zuilen wijzen op een beter tijdperk in het verleden, nog niet verklaard beeldenschrift vertoont de sporen, welke de Aziatische beschaving op weg naar Amerika op deze kleine eilandengroep heeft achtergelaten. Kerkelijk behooren deze eilanden tegenwoordig onder jurisdictie van den aartsbisschop van Santiago (Chili).

Onder het Fransche bestuur zijn ook hier de missiescholen gesloten. Ook het bestaande seminarie kon wegens de toenemende volksverzwakking geen geschikte candidaten meer vinden en is sinds eenigen tijd in een catechistenschool veranderd.

De Gambier-eilanden, waar de missionarissen hun werk op deze groep begonnen zijn, hebben zich het meest ontvankelijk getoond voor het katholieke geloof. Het werk van de Londensche zending bleef hier dan ook zonder succes en deze eilanden zijn een vruchtbaren bodem geworden voor inlandsche zusterroepingen.

Het derde sinds 1848 van Oost Oceanië afgescheiden vicariaat is dat van de **Marchesi-eilanden.** Ten gevolge van de ruwheid der bewoners, die al meerdere zendelingen had afgeschrikt, werd het werk der missionarissen eerst na jaren met merkbaar succes beloond. De bevolking van deze eilanden schijnt tot uitsterven veroordeeld : in 1840 bedroeg het aantal inwoners nog 16000 en nu geeft iedere nieuwe statistiek een merkbaren teruggang, zoodat de ,,Missiones catholicae" zelfs nog slechts 2.500 opgeven, waarvan 2.200 katholiek met een in vele opzichten voorbeeldig geloofsleven. Hadden de missionarissen wellicht van hun scholen nog mogen hopen, dat deze het uitsterven der bevolking zouden tegenhouden, op Fransch bevel zijn ook deze sinds 1904 gesloten.

Hiermee verlaten wij het missiegebied van de paters der H.H. Harten, om nog een bezoek te brengen aan enkele de vorige maal niet genoemde eilandengroepen van Centraal Oceanië.

De paters Maristen hadden vanuit West-Oceanië, waar zij sinds 1836 werkzaam waren hun eerste posten uitgezet op Wallis en Futuna [1]). Deze beide eilanden behooren tot het Fransche koloniaal bezit, terwijl de overige eilanden van deze Tonga-archipel onder Engelsch bestuur staan. Deze Tonga-eilanden hebben na verschillende afscheidingen den naam van het oorspronkelijk veel grootere vicariaat behouden **Centraal Oceanië.** Merkwaardige woorden vinden we over deze eilandengroep in 1865 neergeschreven door den missievisitator, waaruit duidelijk de toestand van de katholieke missie spreekt : ,,Gods wegen zijn ons verborgen ; maar wat ik kan verzekeren, is, dat als Tonga niet tot het ware geloof komt, het voor het gerecht van God zonder verontschuldiging zal zijn. Ik zou geen missie kunnen opnoemen, waar onze Zaligmaker gedurende twintig jaren meer gedaan heeft om tot de groote genade van het H. Geloof te brengen dan onder de bevolking van Tonga". Zoozeer was het werk der missionarissen onder deze stammen, waar de

---

1) Men leze de geschiedenis hiervan op blz. 7 en v.v. van dit nummer.

Protestantsche zending al langen tijd met succes werkzaam was geweest, zonder eenig resultaat van beteekenis gebleven. Mgr. Blanc, de tegenwoordige vicarius apostolicus geeft de gezindheid van het volk aldus weer: „de meerderheid is in naam protestant, metterdaad heiden gebleven. Gelukkig doen meerdere individueele bekeeringen nu als een verre verwachting verhopen, dat ook Tonga tot het ware geloof zal komen, al hebben dan ook reeds vele missionarissen er ondervonden en zal hun getal nog wel grooter worden, dat het een ander is, die zaait, en een ander, die maait".

De eilanden waar de paters Maristen het eerst in Centraal Oceanië voet aan wal zetten, Wallis en Futuna, maken op het hierboven gezegde een heerlijke uitzondering. In het begin was de wreede aard der bevolking de grootste moeilijkheid, zoodat de paters zelfs een van hun medebroeders, den Zaligen Chanel als martelaar mogen vereeren. In 1922 mocht het 4500 zielen tellende katholieke eiland Wallis de H. Priesterwijding van drie inlanders meemaken. Het waren niet de eerste priesters, die het seminarie van Lano aan het eigen volk schonk: reeds in 1886 gaf Wallis aan Centraal Oceanië den eersten inlandschen priester. Toen dit getal tot zes gestegen was, deden zich meerdere moeilijkheden voor, die het voortbestaan van deze inrichting twijfelachtig maakten. Nadat de griep onder de priesters vier slachtoffers gevraagd had, werd door enkele hervormingen de inrichting weer in eere hersteld met het schoone gevolg van drie nieuwe inlandsche priesters. Hun bedevaart naar Futuna ter eere van den Zal. Chanel werkte op de bevolking als een retraite; meerdere zondaars bekeerden zich en gescheiden echtgenooten werden weer tot elkander gebracht. Aan het verzoek van het volk er althans een in hun midden te mogen behouden, kon de apostolische vicaris niet voldoen; eerst blijven ze nog een tijd lang onder leiding van dengene van wie zij hun opleiding ontvingen, hun priesterlijke bediening uitoefenen en worden eerst daarna als hulp aan de priesters op de missieposten toegevoegd. De inlandsche priesters hebben hier om de omgeving, waarin ze geleefd hebben, nog zeer lang den vollen steun van den vreemden missionaris noodig.

Dit overzicht heeft ons eenigszins ingelicht over een schijnbaar onbeteekenend hoekje van Gods wijngaard met een slechts dunne bevolking. Ongetwijfeld zijn er streken waar de vooruitzichten schooner zijn, landen wier bekeering voor Gods Kerk van meer belang is. Toch hebben we gemeend ook aan deze kleine eilandenbevolking onze volle aandacht te moeten schenken omdat het zware missionarisleven het hier zeker verdient en Christus ook voor dit uitstervende eilandenvolk den vollen prijs van Zijn goddelijk Bloed heeft willen voldoen.

IS DE STUDIE VAN HET GRIEKSCH DEN MISSIONARIS VAN DIENST?

Het artikel in ons vorig nummer, getiteld : *Komt Grieksch in de Missie ook nog te pas?* heeft eenig stof opgejaagd tot zelfs in de woestijnen van Afrika. Men oordeele daarover naar hetgeen een ,,Afrika-Missionaris" ons schrijft en waaraan wij het volgende ontleenen :

Na een protest tegen de redeneering en conclusie : ,,In *onze* Missie komt het niet te pas, dus ook niet in *de* Missiën", en is de tijd aan de studie besteed, voor den Missionaris zoo goed als verloren, een conclusie, die indruischt tegen alle voorschriften uit Rome over de opleiding der Missionarissen, komt die ,,Afrika-Missionaris" met feiten, waarvoor men verwonderd en bewonderend stil staat : Het is hem o.a. bekend, dat in menig Engelsch Missieland, b.v. in een deel van Engelsch Indië en in geheel Nigeria (West-Afrika), *zelfs in de Binnenlanden*, alle *protestantsche Neger-hoofdonderwijzers de H. Schrift in de* Grieksche, *Engelsche en Inlandsche taal lezen, en dat ook het Grieksch in alle Katholieke middelbare scholen, z.g.* grammarschools, *moet onderwezen worden.*

Tegen zulke feiten valt alle redeneering weg, afgezien nog van hetgeen de *Ratio Studiorum* aangaande het Grieksch voorschrijft. Red.

BOEKBESPREKING.

NEDERIGE HELDEN VAN DE LASTIGE TAAK. *Een oproep om Missiebroeders*, door Father Th. Lefeber, Pr. Miss. van Mill-Hill.

Dit is de titel van een brochuurtje, dat ten doel heeft jongelingen van Patronaten en Gezellenvereenigingen op te wekken, de lastige en nederige, maar heldhaftige taak op zich te nemen, den Priester-Missionaris in zijn arbeid te helpen. De Eerw. schrijver beantwoordt eerst de vraag : Wat zijn Missiebroeders ? en behandelt op duidelijke, bevattelijke, suggestieve wijze de verhevenheid der roeping tot Broeder-Missionaris voor Beschaving en Godsdienst. Toont een jongeman neiging tot diens levensstaat, men geve hem dit brochuurtje en in een minimum van tijd zal zijn besluit genomen zijn en vast staan. Z.

JAARVERSLAG V/H ST. MELANIAWERK OP JAVA OVER 1924.

Een allerliefst klein boekje, dat op duidelijke wijze u verhaalt en met mooie foto's illustreert, wat een goeds het St. Melaniawerk in 1924 gedaan heeft in Ned. Indië.

IM BANNE DER NGIL, Roman von Hermann Skolaster. Uitg. van Herder en Co., Freiburg im Breisgau.

Wat van de persen van Herder komt is altijd degelijk, niet alleen op wetenschappelijk, maar ook op romangebied. Deze uitstekend geschreven Roman, dien we om hem te kunnen aanbevelen, in z'n geheel hebben gelezen, is wat men wel eens noemt, een *tendenz-roman*. De schrijver stelt zich ten doel aan te toonen, wat er in de negerziel omgaat en vooral, welk een macht

de toovenaars (Ngil) op die ziel uitoefenen. De toovenaars vormen een geheim genootschap over heel het land en laten iedereen naar hun pijpen dansen zoowel hoofdmannen als onderdanen, daarbij gebruik makend van bedreigingen en bedrog. Dat wordt in dit boek, in een romantisch kleed gestoken en aanschouwelijk voorgesteld.

Het toont tevens, welk een tegenstander voor de verbreiding van het Evangelie het gilde der toovenaars vormt en welk een moeite het kost om hun bedrog aan het licht te brengen.

Het boek is voor volwassenen bestemd en moet eenigszins met tropische oogen en tropische mentaliteit gelezen worden. Z.

KATHOLISCHE MISSIONSäRZTLICHE FüRSORGE. — Jahrbuch 1925 des katholischen deutschen Vereins für missionsärztliche Fürsorge und des missionsärztlichen Instituts. (2. Jahrgang). Xaverius Verlagsbuchhandlung A. G. Aachen.

Waar „Het Missiewerk" terecht aanspraak maakt een leidend orgaan te zijn op het gebied van missiekennis is het noodig op meer nadrukkelijke wijze de aandacht te vragen voor deze uitgave. In het Augustusnummer van 1924 werd zeer kort, zij het dan ook buitengewoon prijzend van de verschijning van het eerste jaarboek melding gemaakt. Toch meen ik dat dit eerste verre bij het tweede ten achterstaat. De uitgave is gegroeid evenals het werk, waarvan zij een tolk is. Voor de lezers van dit tijdschrift, die het werkelijk om de zaak zelf te doen is, moet het een buitengewoon genoegen zijn dit jaarboek te leeren kennen, want het leidt ons in het gebied der geneeskundige missie, waarvoor wij nog bijna elke leiding missen. Waar een boek van den protestanschen missiearts Professor Albert Schweitzer — ik bedoel het ook in het Nederlandsch vertaalde : „Zwischen Wasser und Urwald", — allerwegen de aandacht trekt, zoodanig zelfs, dat het in geneeskundige vaktijdschriften gerefereerd wordt, moeten wij dankbaar zijn, dat er op Katholiek gebied nu ook iets op dit terrein aan het gebeuren is. Na hetgeen er te Rome op de Vaticaansche Tentoonstelling voor de geneeskunde in de missies reeds gedaan werd, is het voor geen enkel belangstellende meer mogelijk aan dit onderwerp niet volle aandacht te schenken. Laat ons dan lezen wat in Duitschland gedaan wordt en overwegen, hoe wijzelf deze zaak willen aanpakken. Want niemand zal ontkennen dat, naast hetgeen wij gedaan hebben, er in ons land op het gebied van geneeskundige missie nog wel wat te doen overblijft.

Voor den geneeskundige, die de namen kent uit zijn vakliteratuur, is het een vreugde te bemerken, dat de dragers van namen als Mense, Sticker, Dürck — allen schrijvers van zeer bekende handboeken — tot de onzen schijnen te behooren. Zij schreven althans artikelen : o.a. over slaapziekte en melaatschheid, die de hand van den meester verraden. Toch is rekening gehouden met niet-geneeskundige lezers, zoodat vrijwel alles voor ontwikkelden begrijpelijk is.

Het jaarboek is thans met afbeeldingen en portretten versierd.

Eindhoven, Juni 1925. HENRI SPOORENBERG, Arts.

JUS MISSIONARIUM quod in formam compendii redactum, scripsit P. Theodorus Grentrup, S. V. D. Tomus I. — Drukkerij Missiehuis, Steyl (L.) 1925.

Dit werk, een echt geleerd monnikenwerk, is uitgegeven ter gelegenheid van den 50-jarigen missiearbeid der Congregatie van Steyl.

Met opzet werd de naam gekozen : „Jus Missionarium", omdat men ook spreekt van Jus Civile en Jus Ecclesiasticum. Deze benaming is meer objectief dan andere benamingen, die een meer subjectief karakter en beteekenis hebben.

Het eerste gedeelte handelt over het recht en de verplichting tot verspreiding van het geloof. Het tweede gedeelte, veruit het meest uitgebreide en belangrijkste, handelt over de betrekkingen van Missie en Staat in 't verleden en in 't heden. Geen mogendheid ontsnapt hier aan het ontleedmes van den historicus en canonist. Alle wetgevingen en betrekkingen der verschillende landen tot de missiën worden besproken, neen, grondig bestudeerd en in korte samenvatting weergegeven.

Uit den aard der zaak, uit belangstelling voor dat deel van het Nederlandsche Rijk, dat Oost- of West-Indië heet, trekt vanzelf dat hoofdstuk de aandacht, 't welk meer speciaal over onze Koloniën handelt.

Soms, niet in N.-Indië, doet zich o.a. de theologische of canonische vraag voor : kan ooit een Vicaris-Apostolicus een contract aangaan, met een protestantsche missie, waarbij wederkeerig wordt overeengekomen, elkanders territorium te eerbiedigen ? Het antwoord moet volgens den schr. luiden : als daarmede het recht der Kerk om overal aan alle volkeren het Evangelie te verkondigen zou worden prijsgegeven, zou zulk een contract tegen het Jus divinum zijn. Een andere vraag is, of er ooit omstandigheden kunnen zijn, waarin zulk een contract geoorloofd mag genoemd worden. Wil men daarop een duidelijk antwoord hebben, men sla het werk open op blz. 112 en 113 ; het zou de perken eener bespreking te buiten gaan, zoo wij hier dit antwoord afdrukten. Genoeg zij het te zeggen, dat de Congregatie der Propaganda-Fide nog in 1923 zulke contracten in verschillende gevallen heeft afgekeurd.

Geheel anders komt de zaak te staan, als door de Regeering, gelijk in Ned.-Indië, een plaatselijke scheiding gemaakt wordt tusschen Katholieke en Protestantsche zending, zoodat (men denke hier aan het beruchte art. 123 van het Indisch Regeerings-Reglement) den Katholieken missionaris verboden wordt, zich met Evangelieprediking bezig te houden op een terrein of landstreek, die reeds door Protestantsche zendelingen bezet zijn.

't Is duidelijk, dat de Kath. Kerk, de draagster van het ware Evangelie, zulk een recht van den Staat nooit erkennen kan of mag, omreden de Evangelieprediking een zuiver Kerkelijke zaak is, waarmede de Staat zich niet in te laten heeft. Ook is het onrechtvaardig, den heiden, die het Katholieke geloof zou willen leeren kennen, daartoe den weg af te snijden. Vooral het gebod van Christus, om het Evangelie te verkondigen aan alle volkeren, moet hier den doorslag geven.

Nu moge de Staat daartegen inbrengen, dat het zijn plicht is, te zorgen

voor openbare orde en rust, die gevaar zouden loopen, als verschillende zendingen een en hetzelfde terrein bewerkten, vooral als de eene geloofsverkondiger komt op een terrein, dat reeds lang door anderen bewerkt is, doch dat gevaar is meer denkbeeldig dan werkelijk. In andere missielanden als China, Japan, Engelsch-Indië, waar de toegang voor allen openstaat, is van zulk gevaar nooit iets bespeurd. Waarom zou dat gevaar dan in N.-Indië zoo groot zijn ? Doorredeneerende in denzelfden geest, zou de Staat dan ook het recht hebben, om alle Evangelie-prediking aan de heidenen te verbieden, omdat er altijd heidenen zullen zijn, die de missie vijandig gezind zijn.

Zulk een verbod is nog verwerpelijker dan een vrijwillig contract, omdat bij een vrijwillig aangegane overeenkomst, de hoogste Kerkelijke Overheid altijd nog in zekere mate het heft in handen houdt, terwijl bij zulk een verbod de Staat heer en meester wordt ook de Kerkelijke zaken. Een contract bindt slechts een Apostolisch-Vicarius of eene Missiecongregatie, terwijl de Paus altijd Zijn vrijheid behoudt, zulk een contract ongeldig te verklaren, terwijl een verbod, zooals het in onze O.-Indische Koloniën bestaat, den Paus alle recht ontneemt. Een contract is slechts tijdelijk, of aangegaan voor een bepaalden, juist omschreven tijd, terwijl art. 123 blijft en een hardnekkig leven schijnt te bezitten.

Bedenkt men daarenboven, dat zulk een verbod in handen eener slecht gezinde Regeering een wapen en een bedreiging is, dat alleen tegen de Katholieke Missie gebruikt wordt, dan wordt het duidelijker en klaarder dan de dag, dat zulk een verbod in strijd is met alle rechtsbegrip en zoo spoedig mogelijk moet verdwijnen. De wijze echter waarop, en het tijdstip wanneer, is een netelige vraag, waarin ook de politiek haar woordje medespreekt. Gaat het echter over het recht, dan is er maar ééne oplossing : verdwijnen.

In Suriname en Curaçao kent men die belemmering, Goddank niet. Daar is volgens de Regeerings-reglementen, althans op papier, volledige vrijheid van godsdienst. Een ieder kan zijn geloof openlijk belijden, dus ook verbreiden. Er wordt aan alle godsdiensten toegestaan privaat en publiek den eeredienst uit te oefenen ; er wordt althans geen onderscheid gemaakt tusschen privaten- en publieken eeredienst ; zelfs wordt in art. 120 gezegd : „De openbare eeredienst is aan geen andere beperking onderworpen dan die welke in het belang der openbare orde en rust en zedelijkheid bij koloniale verordeningen en plaatselijken keuren worden bevolen." In dat opzicht staat men er dus in Curaçao (en hetzelfde geldt voor Suriname, daar de regeerings-reglementen in dat opzicht gelijkluidend zijn) beter voor dan wij in Nederland, waar men geen kruis of vaan buiten de kerkdeur mag steken, zonder met de strafwet in minder aangename aanraking te komen.

Gelijk onze koloniën en hare wetgevingen in dit boek worden behandeld, zoo worden alle landen zoowel van de oude als van de nieuwe wereld, besproken, zoodat het boek niet alleen voor de algemeene regelen van 't Jus missionarium een vraagbaak is, maar ook een rijke mijn van kerkelijk-politieke wetgeving in de verschillende streken.

Ware de uitdrukking niet zoo triviaal geworden, we zouden zeggen,

dat P. Grentrup een reuzen-arbeid verricht heeft, waarvan het voordeel misschien niet altijd dadelijk in het oog loopt, maar die èn voor de studie van het Jus Canonicum èn voor de missionarissen, zoo seculiere als reguliere, van onberekenbaar nut kan zijn in de moeilijkheden waarin de Regeeringen soms de Missiën brengen.

Met de grootste belangstelling zien wij het tweede deel tegemoet.

C. J. ZWIJSEN.

LES MISSIONS DE CHINE ET DU JAPON, par. J. M. Planchet, Miss. Laz. — 1925. Sixième Année.

Dit verzamelwerk, in Nederland bijna niet bekend, zal voor velen een openbaring zijn.

Wie wist er ten onzent, dat China en Japan zijn „Pius-Almanak" heeft? Ja meer dan dat; want niet alleen Bisdommen, parochiën, missiën en personen worden er in vermeld, maar ook de voornaamste feiten, die in de laatste jaren in het verre Oosten zijn voorgevallen. Men vindt er hoogst belangrijke statistieken aangaande bevolking en Christendom in elke kerkprovincie en Bisdom of Vicariaat, — een rijke Bibliographie over China en Japan, — een overzicht der protestantsche zendingen en haar arbeid, — het Martyrologium van China en Japan, — een Necrologie enz. enz.

Voor wie belang stelt in de Missiën van 't Verre Oosten en daarvan op de hoogte wil zijn, is dit jaarboek onmisbaar.

Het deed ons vaderlandsch hart goed, onder de Missionarissen zoovele Belgen en Hollanders vermeld te zien, te samen 226 en minstens vijf Nederlandsche Apostolische Vicarissen, die aan den oproep van St. Franciscus Xaverius: *Da mihi Belgas* blijven beantwoorden.

Ook vonden wij met voldoening onder de feiten der laatste jaren een heldendaad vermeld, waarvan een landgenoot, de Eerw. P. v. Susante een der hoofdpersonen was.

Ziehier in korte woorden dit feit:

„De Missiepost *Eul-tao-ho* werd in Aug. 1922 belegerd door 300 roovers. Ze waren gewapend met Mausers, met *Russische* repeteergeweren en andere moderne wapenen. Op den Missiepost waren slechts 28 geweren. Gelukkig lag de post op een hoogte, wat zeer in 't voordeel der belegerden was. De roovers schoten geducht den heelen dag door. 's Nachts kwam er een weinig rust. Maar men had te *Nao-hao-tsien* het schieten gehoord en de paters van dien post besloten, hulp te gaan brengen aan de belegerden.

P. Hustin en P. v. Susante voerden een troep Christenen aan. Stilletjes kropen zij tegen de hoogte op, daar waar de wacht het zwakste was en bereikten de Missie.

's Anderendaags 's morgens begon de beschieting opnieuw. Maar P. Hustin en v. Susante deden met hun mannen een uitval en weldra lagen er 30 roovers dood of gewond buiten gevecht. De rest nam toen in allerijl de vlucht" (zie pag. 516 en 517).

Het boek doet den speurzin van P. Planchet alle eer aan. Ook de persen van de Lazaristen te Peking leverden goed werk, ofschoon een nieuwe

collectie letter-materiaal niet ondienstig zou zijn. Het oude materiaal heeft veel geleden. Misschien heeft een of ander stille weldoener der Missiën van China en Japan, nog wel een kleinigheid daarvoor over. Z.

NONNI EN MANNI, TWEE IJSLANDSCHE JONGENS, naar het oorspronkelijk Duitsch van Jon Svensson S.J., door Fl. van der Veken S.J. Leuven. Vl. Drukkerij, Xaveriana.

Die twee IJslandsche jongens zijn de twee eerste IJslandsche Jesuieten Jon en diens broer Armann Svenson, met hun jongensnamen Nonni en Manni. Manni de jongste overleed als Jesuiet in 1885, Nonni de oudste werd priester gewijd in 1890, leeraarde tot 1918 in Denemarken, verbleef dan in Exaten, Feldkirch, Münster en thans te Parijs. In de laatste jaren trad Jon Svensson als schrijver op : onder zijn vele pennevruchten bereikte dit boekje de 500.000 exemplaren en Dr. J. Persyn, die de vertaling inleidde, meent, dat het in aandoenlijke schoonheid een ziel uitspreekt, en velen tot luisteren zal nopen. Wat wij gaarne onderschrijven. TH. B.

VISSCHERS VAN MENSCHEN. Meditaties door Pierre Charles S.J. Nederlandsche bewerking. Leuven. Vl. Drukkerij, Xaveriana.

Wilt gij eens echt hartelijk voor de missies, voor de ongeloovigen en de afgedwaalden leeren bidden ? Koop en lees dan dit boekje en neem den inhoud geheel in u op. TH. B.

KORTE SCHETS DER JAVAMISSIE door H. J. M. Koch S.J. Drukkerij ,,Canisius", Djokja.

't Boekje werd geschreven als toelichting bij de inzending ter Vaticaansche tentoonstelling. Het geeft een volledige samenvatting van het ontstaan en den groei der Java-missie in het verleden en in het heden, met alle licht- en schaduwzijden ; het stipt de moeilijkheden aan, releveert de problemen, die oplossing vragen, wijst op de gebruikte middelen, en geeft aldus den lezer een duidelijken kijk op de missioneering van Java. Ik heb met het boekje kennis gemaakt in Holland, toen ik uit Rome terugkwam : op de tentoonstelling vond ik het niet, in den boekwinkel ook niet. Maar als op die wijze de meeste inzendingen waren toegelicht en als die toelichtingen gemakkelijk te vinden waren geweest, ja dan zou men ook *gemakkelijker* op de tentoonstelling leeren. TH. B.

IM DIENSTE DES GöTTLICHEN WORTES. 1875—1925. 50 Jahre Steyler Missionswerk. Herausgegeben von Hermann Fischer S.V.D Missionsdruckerei in Steyl. 1925.

Een feestschrift beoordeelt men niet. Men aanvaardt het met dank. En die dank valt licht bij een kostelijk-verzorgde, rijk-geïllustreerde en aangenaam-leesbare uitgave als deze. Het boek getuigt van veel arbeid, van zware offers en van gelukkig welslagen : het openbaart dus hoe God Steyl gezegend heeft. Moge die zegen in lengte van dagen het deel van het Steyler Genootschap zijn. TH. B.

VOOR HET MISSIETOONEEL:

1. RUDOLF AQUAVIVA, Missiedrama in vier bedrijven door Father C. B. Simons van het Missiehuis te Roosendaal. Alle rechten, ook die van opvoering, voorbehouden. 1925.

2. CAONABO, DE DONKERE MAAN. Missiedrama in vijf bedrijven. Naar 't Duitsch van Dr. Ant. Freytag S.V.D. — niet in den handel — Missiehuis te Uden. 1925.

3. NAAR 'T LICHT. Missiespel voor scholen enz. door J. Does, Missiehuis te Uden. 1924.

Het *eerste spel* is een oorspronkelijk historisch werk van den oud-missionaris C. B. Simons, die een zwaar en schijnbaar-vruchteloos missieleven van 17 jaar in Kashmir doorbracht, en nu in het vaderland zijn krachten gebruikt om het missiewerk der St. Joseph-Congregatie van Mill-Hill te bevorderen. Hij wil in dit spel de ,,doornen" van het missiewerk doen zien. Daarom koos hij als hoofdpersoon den gelukzaligen Jesuiet Rudolf Aquaviva, die aan het beschaafde en prachtlievende hof van den Maghul-keizer Akbar, een ,,zoeker" op godsdienstig gebied, predikte in het laatst der 16e eeuw, in 1580 en volgende jaren. Hoe groot 's mans invloed ook was op den keizer, hij mocht hem niet bekeeren. 'n Hindoepriester Pardoe en 's keizers broeder Kariem weten Aquaviva's verbanning te bewerken, achtervolgen hem tot in Goa en vermoorden hem. Eerst bij zijn dood worden de eerste vruchten van zijn arbeid zichtbaar.

Het tweede spel is meer allegorisch. Het speelt onder de Indianen van Mexico en wil den strijd tusschen Christendom en afgodendienst schetsen. Coanabo (= de donkere maan) de Indiaansche toovenaar, personifieert het heidendom, een missionaris het Christendom; achter hen staan nog de beide strijdende gedachten als twee allegorische figuren ,,Idolatrie" en ,,Christendom".Bij de ontwikkeling van den strijd is er gelegenheid treffende christelijke ideeën en haar weldadigen invloed op het menschdom duidelijk te doen uitkomen.

Het derde spel is berekend op kinderen. Rondom ,,Blanke" den toekomstigen missionaris, groepeert het een Florineesje, een Chineesje, een Afrikaan, een Indiaan, een Maori, alle heidenen die om missionarissen roepen.

Een litteraire kunstcritiek dezer spelen wordt natuurlijk niet gevraagd: wij toetsen ze alleen aan de bruikbaarheid voor missiepropaganda; en onder dat opzicht mogen zij worden aangeprezen. Zij geven — zonder overdrijving — verschillende aspecten van het missionarisleven, die allen medewerken om de liefde voor het missiewerk aan te wakkeren. De verschillende opvoeringen, die ,,Caonabo" reeds beleefde, deden het kennen als een goed kijkspel. ,,Rudolf Aquaviva" zal het o.i. ook zijn. En ,,Naar het licht" zal niet nalaten duidelijk tot de kinderharten te spreken.

De velen, die dezen winter — naar wij hopen — missietooneeluitvoeringen zullen organiseeren, moeten niet beslissen in hun keuze voor zij deze stukken hebben gelezen.

TH. B.

FATHER Dr. H. AHAUS

VAN DE ST. JOSEPH'S CONGREGATIE VAN MILL-HILL
OVERSTE VAN HET ST. JOSEPH'S STUDIEHUIS TE TILBURG

FATHER Dr. H. AHAUS

Wanneer dit „Missiewerk" verschijnt, is er tussen et opstellen en et uitkomen van deze rubriek juist tijd genoeg verstreken om een lauwerkrans te laten verdorren. Maar aangezien een verdorde lauwerkrans toch nog waarde heeft, en gemerkt, dat een antikwaries dokument zelfs in waarde stijgt, en gezien het feit, dat een hogeschool-student momenteel over niets en niemand in een Missie-periodiek zò spontaan zou kunnen schrijven, als over father Ahaus, moet et gevaar maar getrotseerd, dat de krans verdord en verdroogd te kijk komt. Want 22 September vierde Dr. Ahaus zijn zilveren Priesterfeest ; nu liggen de herinneringen van de VIe Studenten-Missiekursus nog vers in 't geheugen geprent ; vandaar twee redenen voor bovenbedoelde spontaniteit.

Wijd en zijd zal et wel bekend zijn, dat Dr. Ahaus de trouwe gastheer van desnoods een land vol studenten-missiophilen wil wezen. De gastvrijheid is ook een deugd, en gelukkig een deugd, die 't niet aan bazuinschallers ontbreekt. Toch zal deze deugd ook wel delen in 't lot harer zusters (die haar bovennatuurlik princiep en fundament niet zo diep onder plumpudding plegen te begraven) dat de verkondiging van die hogere beweegreden juist buiten alle registers valt. Hoe materieler deze deugd, hoe dieper bovennatuur. Zo is 't altans zeker bij fr. Ahaus. Nog paradoxaler zal de waarheid luiden, dat de ware Tilburgse plumpudding de gebruikers geenszins aan de stof bindt : integendeel. Zò is deze deugd een meditatie waard, een wonderlike synthese van natuur en bovennatuur, zoals de hele persoonlikheid van Dr. Ahaus is. Maar meer :

De Missie-interakademiale ziet in fr. Ahaus een harer grootste weldoeners, omdat Hij de eerste is geweest, die de Studenten op de essentiële waarde van et Missie-idee, et Missiewerk heeft gewezen. En in deze luttele woorden ligt zoveel besloten : oud nieuws of beter nieuw ouds !

Wij kunnen father Ahaus, in wijze jok, die innig gemeend is, epitheta ornantia geven als de gastvrije, en de stoere etc. ; wij kunnen Hem proberen te typeren door te vertellen, hoe Hij soms een enkel psychologies moment weet te vinden, waarin met een kort en krachtig woord de stilte op de vergadering wordt gelegd, en waarin dan even et ideaal, meer : de plicht van onze aksie wordt neergezet, en „gerealiseerd !" Maar boven dit alles staat de simpele waarheid dat father Ahaus die studenten, die trouw hun belangstelling aan 't voornaamste werk van de Missie-interakademiale geven, een flink eind, dat hij ieder, die Tilburg eens op een zomerkursus bezocht, dichter bij God gebracht heeft. En dat is et hoge en Goddank wel begrepen doel van Dr. Ahaus, die zijn klare inzicht in de waarde en verhouding van Schepper en ziel zó overgeeft, en scherp laat invoelen. En iedere keer, dat Hij dit bereikte, gaf Hij voor de meesten werkelik een openbaring : dat een duimbreed dichter bij God betekent een graad hoger in warme liefde voor 't „Adveniat regnum". Vóór fr. Ahaus was voor ons deze waarheid en noodzalike wisselwerking lang niet duidelik, zoals 't voor velen nog niet duidelik genoeg is. Wanneer echter de missionaris-idee door father Ahaus, in evenwicht met de liefde tot God werd gebracht, dan betekende die duimbreed dichter bij God, soms thermometers vol evangelisatie-liefde.

Deze verdienste zal niet verdorren ; de waarde van dit werk zal onze dank nog overleven. Dankbaarheid ook voerde tot deze regels, die ik met 't volgende zou willen besluiten. Zonder te passen en te meten, te nauw of te ruim, zonder in et boekje van O. L. Heer te neuzen, zonder hypotheties te zijn of ex cathedra te spreken, geloof ik met vertrouwen, dat wanneer God eens de zielen ontleed van die studenten, die in zo'n roerend aantal onze eigen gelederen schijnen te willen verlaten, om et betere deel te verkiezen, om zó direct mogelik Missiewerk te doen, dat Hij dan factoren vinden zal, die aan Gods vriend father Dr. Ahaus niet vreemd zijn.

Buiten dit lofwoord en deze dankbare erkenning, hoop ik, tevens enigszins de geest aangegeven te hebben, waarmee de studentenaksie met een „pragmaties enthousiasme", zoals er op de laatste kursus heerste, met een gebed om voortdurende zegen, waar die zó evident gerust heeft op de laatste maanden, een nieuw jaar ingaat.

WIM SNITKER.

HET ORGANISATIEPLAN VAN DEN H. STOEL EN ZIJN OPVOEDKUNDIGE WAARDE.

Wordt de taak der drie Pauselijke missiegenootschappen wel voldoende begrepen ? Ik vrees van niet.

Welnu daar de aanhouder wint, ben ik zoo vrij mijn lezers uit te noodigen, nog eens aandachtig te overwegen het *doel*, dat het Pauselijk organisatieplan van de missie-ondersteuning zich stelt.

Wie het doel kent en wil, gebruikt de middelen, die doel treffen.

Ik knoop deze beschouwing vast aan de publicatie der uitkomsten van de drie Pauselijke Genootschappen in het jaar 1924—1925, en ik tracht de beteekenis dier uitkomsten te belichten door bijgaande grafische voorstellingen, die de ontwikkeling der drie Liefdewerken aangeven van 1916—17, het jaar van de herleving, tot heden 1924—1925. Deze grafieken zijn een voortzetting van die, welke werden gepubliceerd in de bijlage van Het Missiewerk van Oct. 1923 (Jrg. V. blz. 19) en in „Nederland en de Missiën" blz. 20 en 21.

Als men de lijst met cijfers beziet en ontdekt, dat het eindcijfer der drie Werken de zes ton begint te naderen, zal men een zekere voldaanheid niet kunnen onderdrukken. En dat behoeft ook niet : er wordt door een groot deel van ons geloovige volk *geregeld* en *edelmoedig* voor de Missiën geofferd ; er wordt in Nederland aan de Pauselijke Werken vergelijkenderwijze meer gedaan dan in andere landen, Hawaï (schrik niet) uitgezonderd.

En toch, als men naast de cijfers de grafieken ziet, zegt men : er is iets niet in orde ; gedurende vier jaren een snelle stijging, dan in het vijfde jaar slechts een kleine vooruitgang, en daarna — in vier van de vijf bisdommen — een duidelijke neiging om te dalen . . . .

Daar weerspiegelt zich de „economische conjunctuur" van ons volk, zal wellicht een trouw dagbladlezer zeggen.

Ik ontken het niet.

Maar ik vraag : *moet* daar niets aan gedaan worden ?

Misschien stelt een ander daar tegenover de vraag : *kan* er iets aan gedaan worden ?"

Goed ! Laat ons dan beide vragen beantwoorden.

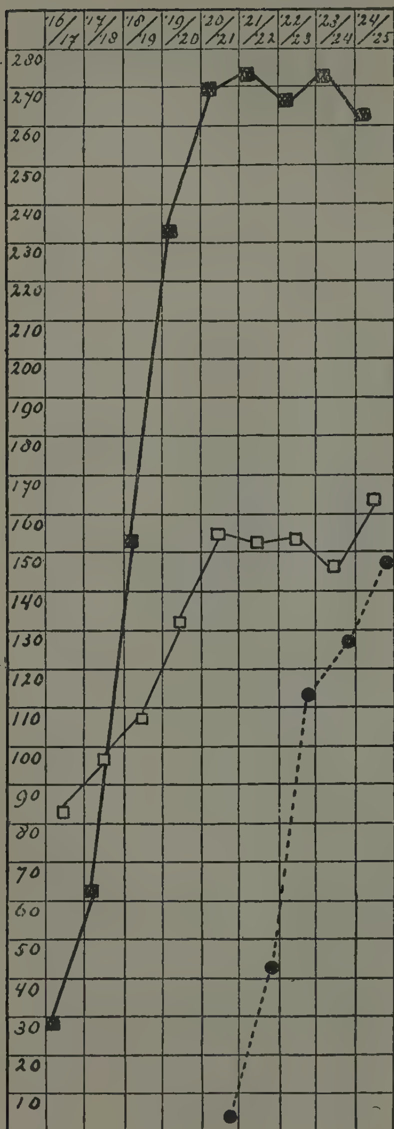
Er is natuurlijk maar één veilig uitgangspunt voor dit antwoord, n.l. een behandeling van de vraag :

Waarom gaat het bij de Missieactie ?

Die stellen wij dus voorop.

De Kerk vraagt van de missie-actie hulp om de groote opdracht te

(Zie vervolg blz. 71.)

GRAFISCH OVERZICHT DER OPBRENGSTEN VAN DE PAUSELIJKE MISSIEGENOOTSCHAPPEN VAN 1916—1925.

In bijgaande grafieken duidt ■ de opbrengst aan der Voortplanting, □ die der Kindsheid, ● van S. P. L. Iedere verticale kolom duidt een jaar aan en is daarom bovenaan geteękend met de jaartallen der boekjaren 16-17, 17-18 enz. Elke horizontale indeeling duidt aan een opbrengst van 10 duizend gulden en is daarom vooraan geteekend met het cijfer der duizendtallen guldens, 10, 20, enz.

Uitgaande van de cijfers der Katholieken en der Communicanten op 1 Jan. 1923 en 1925 (Nederland en de Missiën, pag. 20-21, en hiernevens) kan men de volgende *schatting* maken:

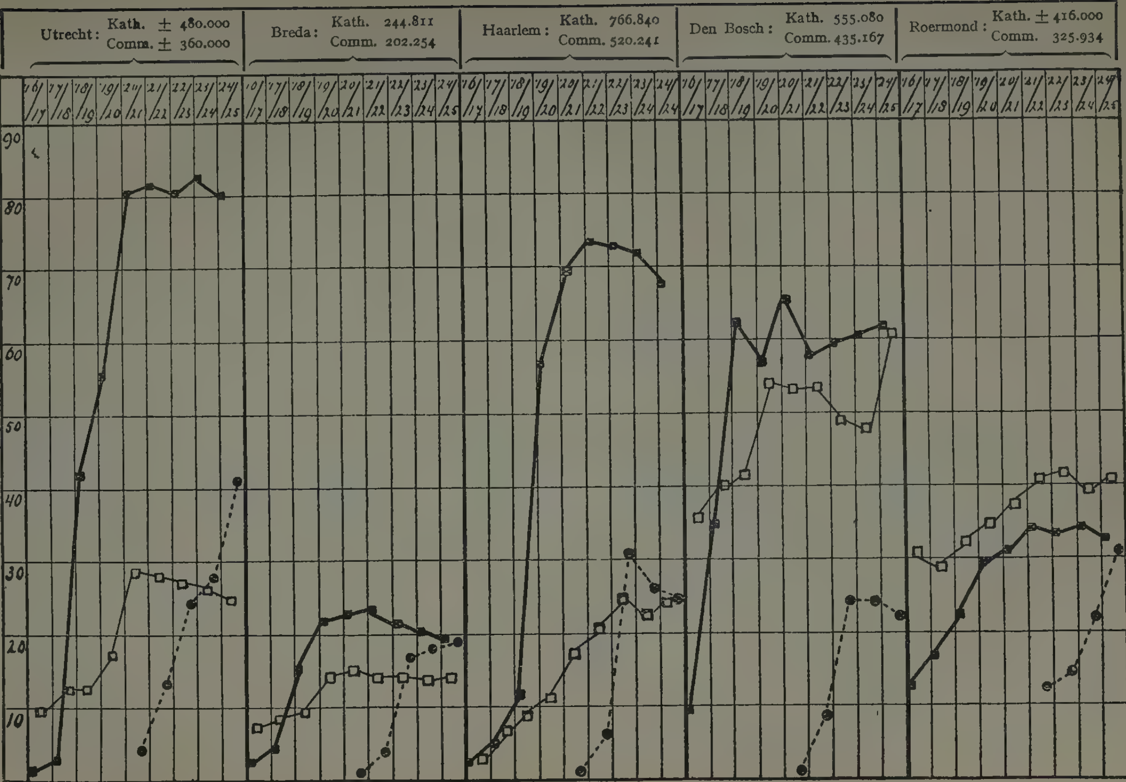
De **Voortplanting** bracht op *per communicant boven de 12 jaar:*

in centen:	1923	1925
Utrecht	27	26
Breda	13	12
Haarlem	18	16
's-Bosch	17	17
Roermond	13	12
Het Rijk	18	17

De **Kindsheid** bracht op *per kind van 1-12 jaar:*

in centen:	1923	1925
Utrecht	18	16
Breda	18	17
Haarlem	13	12
's-Bosch	28	27 (33)
Roermond	33	31
Het Rijk	22	20 (22)

Tilburg noteerde in 1924 voor de Kindsheid een extra-bijdrage van f 12.000.--. Vandaar behaalde 's-Bosch in 1925 een gemiddelde van 33 cts; om echter de *gewone* inkomsten goed te beoordeelen doet men beter dit bedrag buiten rekening te laten. Men krijgt dan 27 cts. Ook op het gemiddelde van het Rijk heeft dit invloed.
Voor S. P. L. is deze berekening niet mogelijk.

Utrecht: Kath. ± 480.000 Comm. ± 360.000
Breda: Kath. 244.811 Comm. 202.254
Haarlem: Kath. 766.840 Comm. 520.241
Den Bosch: Kath. 555.080 Comm. 435.167
Roermond: Kath. ± 416.000 Comm. 325.934
90
80
70
60
50
40
30
20
10

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN DER PAUSELIJKE MISSIEGENOOTSCHAPPEN IN 1924—1925.

1. VAN HET GENOOTSCHAP TOT VOORTPLANTING DES GELOOFS.

	Ontvangsten	Uitgaven	Netto opbrengst
Utrecht	80.053.56	5.753.56	74.300.—
Breda	19.639.69	842.50	18.797.19
Haarlem	67.667.07	4.940.09	62.726.98
's-Hertogenbosch	62.081.34	4.088.37	57.992.97
Roermond	33.164.71	819.12	32.345.59
	262.606.37	16.443.64	246.162.73

2. VAN HET GENOOTSCHAP DER H. KINDSHEID.

Utrecht	24.555.93	4.237.69	20.318.24
Breda	13.356.27	1.335.14	12.021.13
Haarlem	24.860.35	2.551.77	22.308.58
's-Hertogenbosch	60.749.27	5.782.55	54.966.72
Roermond	40.465.31	2.600.76	37.864.55
	163.987.13	16.507.91	147.479.22

3. VAN HET PAUSELIJK LIEFDEWERK VAN DEN H. APOSTEL PETRUS.

		Uitgaven over het geheele land	Netto-opbrengst van het geheele land.
Utrecht	40.474.37		
Breda	18.928.23		
Haarlem	24.989.06		
's-Hertogenbosch	22.657.—		
Roermond	30.687.09		
Interdiocesane bijdr. en rente	11.066.26		
	148.802.01	11.961.39	136.840.62
Totaal der drie Genootschappen	575.395.51	44.912.94	530.482.57

Een waardeering van deze opbrengst vindt men uitgewerkt in de noot op blz. 68. Jammer dat ons geen gegevens ten dienste staan om het aantal communicanten en kinderen der andere jaren te schatten. Dan zou daaruit nòg duidelijker blijken, dat in de opbrengst der P. G. zich een tendenz om te dalen manifesteert.

volbrengen: „Gaat en onderwijst *alle* volken" (Mt. 28 : 19), een opdracht welker volstrekte beteekenis nog beter wordt ingezien in de lezing van St. Marcus: „Predikt het Evangelie aan *alle schepselen*" (Mc. 16 : 15). Christus eischt wel niet van Zijn Kerk, dat zij allen zal *bekeeren* — dat hangt immers af van den wil der onderwezenen — maar Hij vraagt toch duidelijk een prediking zóó intens, dat Zijn leer voor alle goedwillende individuën kenbaar wordt.

Hoever staat nu de Kerk met die taak?

Het „Permanent Bureau van internationale statistiek" becijfert in zijn „Aperçu" van 1922, [1]) dat omstreeks het jaar 1920 1.791.496.000, en dus nu ongeveer: 1800 millioen menschen de aarde bevolken. De jongste statistiek op de Vat. tentoonstelling te Rome vermeldde, dat er in 1923 een aantal van 1.066.229.156 mahomedanen en heidenen in de gebieden der Propaganda woonden, zoodat men — het „beschaafd" Europa meegerekend — het aantal ongeloovigen kan schatten op 1100 millioen [2]). Daarnaast staan nog — over heel de wereld — bijna 400 millioen aanhangers van schismatieke en kettersche sekten. Blijven dus over een 300 millioen katholieken! Pusillus grex!

Gelukkig, dat Christus eerst tegen het einde der wereld in het uitzicht heeft gesteld, dat „dit Evangelie des Rijks zal verkondigd worden over heel de wereld tot een getuigenis voor alle volken" (Mt. 24 : 14): anders zou het povere succes van negentien eeuwen prediking een werkelijk onoverkomelijke beproeving van ons vertrouwen, van ons geloof zijn. Nu blijft het voor ons een mysterie van Gods wijsheid, waarvoor wij ons buigen in het ootmoedig besef van onze kleinheid en van Zijn grootheid!

Doch al heeft Christus vooruit gezegd, dat de taak, welke Hij Zijn Kerk oplegde, eerst tegen het einde der wereld in haar vollen omvang zal worden uitgeoefend, dit neemt niet weg, dat Hij haar met klem heeft opgelegd, die taak van meet-af aan te vatten, en goed aan te vatten.

De Kerk moet doen wat zij kan, om aan ieder schepsel Christus te prediken; anders doet zij haar plicht niet.

Nu leert de ondervinding — belichaamd in die alles behalve troostende cijfers 11-4-3 —, dat die plicht zwaar is om te vervullen, zoowel door moeilijkheden van buiten als door verlammende invloeden in de Kerk zelve, en wel zóó zwaar dat zij van zuiver menschelijk standpunt gezien alleen bij volhardende inspanning van alle krachten eenige kans op vervulling biedt. Gelukkig mag de „pusillus grex" ze aanvatten in een blind vertrouwen op haar Goddelijken Lastgever, die machtig is om zelfs van steenen „kinderen van Abraham" te maken (Mt. 3 : 9), en reeds bij haar geboorte daarvan zulk een bemoedigend bewijs gaf. Hebben niet de enkele Apostelen en leerlingen van het eerste Pinksteren op één dag 3000 menschen mogen doopen, „die bleven volharden in de leer der Apostelen en in de gemeenschap in het breken des broods en in de gebeden" (Hand. 2 : 41)?

In gerechtvaardigd vertrouwen op gelijke hulp behoeft dus de Kerk voor

---

[1]) Ed. W. P. van Stockum en Zn. Den Haag, aangehaald door de Maasbode van 3 Oct. 1924.

[2]) Ieder nieuwe statistiek doet, helaas, dit cijfer groeien; van 800 millioen in 1917 is de schatting nu geklommen tot 1100.

haar zware taak niet terug te schrikken : maar . . . . het is ook de gedachte aan dien Pinksterdag, welke daarbij tot de uiterste krachtsinspanning aanmaant. De Apostelen deden *alles wat zij konden* : negen dagen lang hadden zij allen, samen met Maria en de anderen, gebeden, en op den Pinksterdag zelf onvermoeid den geheelen dag al hunne krachten gebruikt ; *daarbij* mochten zij de hulp des hemels verwerven, en een wonderbaar succes behalen. Ook bij hen nam dus de genade de natuur niet weg, maar vulde ze aan en vervolmaakte haar.

Derhalve : slechts als de heele Kerk al haar krachten benut, mag zij met recht vertrouwen in staat te zijn de onvergelijkelijk-grootsche taak te vervullen als kleine minderheid de groote meerderheid overtuigend te onderwijzen.

Bij de missie-actie moet de Kerk zich dus als doel kiezen, de grootstmogelijke krachtsinspanning ten dienste der geloofsprediking te stellen : aanhoudend algemeen gebed en algemeene deelname aan de stoffelijke hulpmiddelen moeten een zoo groot mogelijk aantal predikers steunen.

Dat is de eisch van de praktijk, gezien in het licht des Geloofs.

De praktijk eischt dus juist hetzelfde wat de theorie leert : immers *omdat* Christus in het Onze Vader alle geloovigen voor de uitbreiding van Zijn koninkrijk leerde bidden, [1]) — omdat het gebod der naastenliefde ons des te strenger oplegt den naaste te helpen in zijn nood naarmate die nood grooter is en de midddelen om te helpen meer in ons bereik liggen, [2]) — omdat een normale groei van het mystieke lichaam der Kerk alleen mogelijk is als ieder lid daaraan naar zijn eigen aard bijdraagt, [3]) — daarom leeren wij, dat iedere Christen verplicht is naar vermogen de geloofsprediking te ondersteunen, tenminste door gebed en aalmoes.

Hoe leert de Kerk den Missie-plicht onderhouden?

Gezonden als zij is, om haar kinderen „te leeren onderhouden wat Christus bevolen heeft" (Mt. 28 : 20) zoekt de Kerk naar middelen, om haar leden ook deze liefde-plicht gemakkelijk te doen vervullen.

Zij doet dit als immer, *practisch :* rekening houdend met het doel, met de beschikbare middelen, met de omstandigheden ; zij doet dat *wijs :* geleerd door een eeuwenlange ondervinding.

In hare gemeenschap onderscheidt zij allereerst de Oostersche en de Westersche Kerk. De zorg voor hare Oostersche kinderen draagt zij op aan een afzonderlijk bestuurslichaam (Congregatio Ecclesiae Orientalis), en dit orgaan belast zij ook met de zorg voor de hereeniging der afgescheiden Oosterlingen met den Paus : daardoor vinden de eigenaardige belangen en behoeften, die zich daarbij voordoen, ook de beste behartiging.

In de Westersche of Latijnsche Kerk splitst zij de zorg voor de directe geloofsprediking in wat wij noemen, de „binnenlandsche" en de „buitenlandsche" missie [4]) en maakt bij haar leiding van den steun aan die directe geloofsprediking, bij de „missie-actie" dus, hetzelfde onderscheid. De zorg

[1]) Vgl. o.a. de rede van past. v. Noort in de Bijlage van Het Missiewerk I, blz. 67.
[2]) Zie Encycliek „Maximum illud" o.a. in Het Missiewerk I, blz. 173.
[3]) Lees I, Cor. XII, 12—31.
[4]) Vgl. Canon 1350 van den C. I. C.

voor de onderrichting der niet-katholieken in de geordende bisdommen en parochies legt zij geheel op de bisschoppen en pastoors, en zij rekent er op, dat deze daarvoor ook de noodige middelen zullen vinden. De zorg voor de onderrichting der ongeloovigen en dwalenden in de andere gebieden behoudt de H. Stoel zich zelf voor, omdat Hij, beter dan wie ook, geschikte gelegenheden in het oog kan houden, en de beschikbare krachten verdeelen ; en daarnaast geeft Hij ook leiding aan de ondersteuning, die het werk in de missie-gebieden behoeft, aan de „missie-actie".

Dit onderscheid tusschen „binnen"- en „buitenlandsche" missie is van ongemeen praktisch belang. Beide onderdeelen der geloofsprediking wekken op hun eigen wijze de belangstelling der geloovigen. En door deze verschillende prikkels *naast elkaar* te laten werken, zonder den een hooger te waardeeren dan den anderen, of den een om den ander uit te sluiten, wordt een verhoogde activiteit gewekt, en kan er dus meer worden gedaan.

Ik wijs op deze practische scheiding van verwante onderdeelen der geloofsprediking, omdat sommige teekenen er op wijzen, dat men in de praktijk der *missie-actie* van den allerlaatsten tijd tot een zekere vermenging geneigd schijnt. In het laatste jaar ziet men op de missie-tentoonstellingen ook optreden de St. Reinilda-stichtingen, het St. Franciscus-liefdewerk, straks wellicht gevolgd (waarom immers kàn men ze nog weren als men de eerste toelaat) door allerlei werken, die zich „ook missieactie" meenen te mogen noemen. Ik geloof, dat men zich hier door de kans op een oogenblikkelijk succes laat bedriegen. Op den duur moet deze praktijk aan beide acties schaden [1]). Zij kunnen naast elkaar bestaan, en moeten daarom ook naast elkaar behartigd worden, opdat de activiteit der geloovigen zoo hoog mogelijk worde opgevoerd.

Concentreeren wij daarom in de „missie-actie" onze inspanning op de buitenlandsche missie. Wij volgen dan den verstandigen en voorzichtigen weg, en handelen — ex certa scientia loquor — volgens de inzichten van het hoogste gezag, dat in de missieactie leiding geeft.

Tot een zoo algemeen-mogelijke en krachtige ondersteuning der directe missie-prediking zoekt de Kerk hare kinderen te brengen, door dien steun gedeeltelijk zelf ter hand te nemen in eigen Pauselijke Genootschappen, en gedeeltelijk over te laten aan het particulier initiatief harer kinderen. Daardoor belemmert zij geen enkel nuttig ondernemen, zorgt tegelijk voor een goede samenwerking, en benut bij het deel, dat Zij zelf voor haar rekening neemt, een middel, dat tegelijk de geloovigen, die steunen, opvoedt, en de leiding der missies, die gesteund worden, krachtiger maakt [2]).

De opvoeding der geloovigen.

Om haar kinderen te oefenen in de ondersteuning van de missioneering der wereld volgt zij thans een zelfde praktijk als zij reeds eeuwenlang heeft gevolgd bij het aankweeken van de devote deelname aan de H. Mis en de

[1]) Ik zeg hier met nadruk, dat die vermenging „beide acties" zal schaden. Afgezien nog van de verslapping der actie, die op de vermenging van beide belangen volgt, dient men zich ook af te vragen, welken invloed deze bijeenvoeging van belangen hebben zal op de Nederlanders, die men winnen wil. Zal het hun vertrouwen wekken, als men hen op één lijn stelt met de negers van Afrika of met andere rassen, die — te recht of ten onrechte — in hun oog zooveel lager in beschaving staan ?

[2]) Deze hoofdlijnen van het organisatieplan van den H. Stoel worden zeer duidelijk aangegeven in den brief van Kard. v. Rossum aan de Helmondsche Missieweek. Zie Bijlage van Het Missiewerk, Jrg. VII, blz. 13.

H. Communie : *zij geeft een minimum aan.* Wat er meer noodig is (en dat is nog veel) laat zij over aan de persoonlijke liefdadige vindingrijkheid harer kinderen : maar het minimum vraagt zij zelf langs den hierarchischen weg.

In het Genootschap tot *Voortplanting des Geloofs*, dat alle soorten nooden der missiën in zijn zorg omvat, leert zij haar volwassen geloovigen een minimum van gebed en van aalmoes ; op de deelname aan dit Genootschap bereidt zij de kleinen voor in de *Kindsheid ;* en degenen, die wat meer kunnen doen, wekt zij op tot een iets grootere edelmoedigheid in *S.P.L.* Door deze beide hulpwerken bereikt zij tegelijk een bijzondere behartiging van datgene, wat de blijvende vestiging der Kerk in de missiegebieden verzekert, de christelijke opvoeding der jeugd en de vorming van een eigen priesterschap.

Deze opvoedende middelen vertrouwt zij toe aan de leiding van hen, die krachtens hun ambt geroepen zijn om de geloovigen al hun plichten, dus ook hun missie-plicht te leeren, aan de *parochiale geestelijkheid*, die in den Priester-Missiebond de groote voedings-centrale van haar missiegeest vindt.

In dit verband behoort men de geheele actie van den H. Stoel voor de Pauselijke Genootschappen te zien, en begrijpt men beter de draagwijdte van hetgeen Kard. van Rossum schreef aan het Pauselijk Liefdewerk van den H. Petrus : [1])

„Met het oog op de leidende hand van den H. Stoel, die vóór alle andere „de drie Centrale Liefdewerken wil gevestigd, bevorderd en georganiseerd „zien, heeft U zich met bewonderenswaardige toewijding, ook hierin krachtig „bijgestaan door de Diocesane Directeuren, er op toegelegd het Pauselijk „Liefdewerk in de parochies in te voeren en te organiseeren. Dat toch is „het groote middel om de samenwerking te krijgen van geheel het Katho„lieke Volk, zoodat allen ten minste iets doen, om hun grooten plicht ten „opzichte van de Katholieke Missiën te vervullen ; dat is ook het middel „om, zonder het volk overmatig te belasten, aanzienlijke sommen te ver„zamelen voor de opleiding der toekomstige inlandsche priesters." [1])

Dat voor het bereiken van die algemeene deelname de Pauselijke Genootschappen werkelijk *het beste opvoedingsmiddel* zijn, volgt uit den aard der zaak. Organisatorisch kunnen zij het best allen bereiken, omdat zij op de parochies steunen ; en ook de vormende kracht is het grootst, omdat zij

„de missie-actie onafhankelijk maken van persoonlijke inzichten, van „persoonlijke verlangens, van persoonlijke sympathieën. De missie-actie „krijgt aldus een soliede, bovennatuurlijke basis, zij wordt voor het ge„loovige volk een bron van zuivere verdiensten, een middel om het Geloof „te bewaren en te versterken, om apostel te zijn in den vollen zin van het „woord. Dan en dan alleen is de missie-actie wat zij zijn moet, en, wat „meer is, zal zij het blijven." [2])

De ondervinding bevestigt weer de theorie : want eerstens, al bezit het ijveren voor de afzonderlijke missies natuurlijk qualitatief gelijke eigen-

---

[1]) Schrijven van 10 Maart 1923. Zie Vlugschrift 5 van S. P. L. blz. 1.

[2]) Kard. v. Rossum aan de Leidsche Missieweek, 27 Sept. 1923. Bijlage van Het Missiewerk V. p. 31. — Dezelfde gedachte werkt de Kardinaal breeder uit in Zijn schrijven bij de Zwolsche missiefeesten, do. 10 Sept. 1925, blz. 1 van het programmaboek.

schappen, de groote ontwikkeling, welke de particuliere acties in het begin dezer eeuw, vóór 1915 reeds bereikt hadden, heeft wel de algemeene Genootschappen kunnen drukken — die helaas geen voldoende leiders hadden, — maar niet kunnen bewerken, dat de missiesteun werkelijk *algemeen* werd; daarentegen heeft de ontwikkeling der Algemeene Genootschappen niet alleen zooveel meer menschen bereikt, maar zij heeft hen werkelijk in dien zin tot apostel gemaakt, dat de bijzondere liefdewerken — volgens hun eigen getuigenis — zoo goed als allen er den gelukkigen terugslag van hebben ondervonden. Daaruit volgt, dat met recht den 31sten Maart 1922 door den Kardinaal aan de Redactie van het Missiewerk geschreven werd:

„Hoe eerder de drie Algemeene Genootschappen.... over de geheele „katholieke bevolking verspreid zijn en daar ingang en steun en medewer„king hebben gevonden, des te eerder zullen ook de andere, de bijzondere „missiewerken ondervinden, dat zij geen schade lijden, maar integendeel „door de algemeene opvoedende kracht der drie algemeene rijke vruchten „plukken." [1])

Waar redeneering en feiten zóó samenstemmen begrijpt men dan ook, dat het streven der Kerk aan de Pauselijke Genootschappen den voorrang te schenken, door ons — om de zaak der missie-zelve, om wille der Kerk dus — streng moet worden doorgevoerd.

„De particuliere Liefdewerken worden niet ten doode gedoemd, maar „mogen natuurlijk nergens op de eerste plaats treden en een hinderpaal „zijn, dat de Algemeene Missiewerken in alle parochies goed worden geor„ganiseerd. Het spreekt dus van zelf, dat ook waar missioneerende Orden „of Congregaties, parochies of openbare kerken hebben, dezer geeste„lijken de Algemeene Liefdewerken vóór hun eigen particuliere dienen „te organiseeren en te bevorderen."

Ook dit is een uitspraak van den leider der Propaganda [2]).

Ik geloof met dit alles overvloedig duidelijk te hebben gemaakt, dat de drie Pauselijke Genootschappen, en op de aller- aller-eerste plaats de Voortplanting *het door de Kerk aangewezen algemeen opvoedingsmiddel zijn*, om *alle* geloovigen den missie-plicht te leeren.

Welnu bezie in dit licht de gepubliceerde cijfers en grafieken, en stel dan de vraag:

Mogen wij in den huidigen stilstand der ontwikkeling berusten?

Moet er niet iets aan gedaan worden?

De dwingende kracht van die vraag illustreer ik nog door een becijfering. Nederland telt ongev. 1.800.000 communicanten. Als ik daar afreken de kinderen van 7 tot 12 jaar en degenen, die zelfs te arm zijn om met een geringe aalmoes aan het Genootschap deel te nemen [3]), dan komen er toch

---

[1]) Het Missiewerk IV, blz. 194.

[2]) Kard. v. Rossum aan de Leidsche Missieweek l.c.

[3]) Ik reken deze er af, omdat zij niet kunnen bijdragen aan de financiëele resultaten, maar ik wijs er tegelijk op, dat zij door de statuten niet worden uitgesloten

minstens een millioen praktiseerende katholieken in aanmerking voor het contribueerende lidmaatschap der Voortplanting ; en dan zou de opbrengst moeten zijn . . . . 1.300.000 gulden.

En de opbrengst is reeds vijf jaren lang — niettegenstaande de toename van het aantal Katholieken — constant . . . . 260 à 270 duizend. Wat te weinig is en achteruitgang beteekent! Lees de verklaring op blz. 68.

De verspreiding der Voortplanting kan dus nog *vervijfvoudigd* worden, vóórdat het ,,een natuurlijke zaak is, dat alle katholieken, van welken stand zij ook mogen zijn, in het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs zijn ingeschreven." [1])

De Kindsheid werkt onder een 800.000 kinderen beneden de 12 jaar; zij kon dus opbrengen bijna f 250.000.—. En — met inbegrip van de giften der volwassenen — bracht zij, vooral dank zij één groote Tilburgsche bijdrage van f 12.000.—, dit jaar voor het eerst f 164.000.— op. Vooral in Haarlem valt hier nog veel te doen.

En S.P.L., dat gelukkig nog steeds groeit, is toch eerst in de helft der Nederlandsche parochies gevestigd, en kan dus nog in vele plaatsen — vooral in het bisdom Den Bosch — worden uitgebreid en versterkt.

Heeft dan Kard. v. Rossum niet met volle recht aan de Rotterdamsche R.O.M.A. geschreven :

,,Wij behoeven het niet te verhelen, dat het Onze innige overtuiging is, ,,dat, hoezeer in Nederland in de laatste jaren de Missiebeweging wonder- ,,lijk gegroeid is, zij nog bij lange niet volwassen is. Ja, Wij vreezen — en ,,die vrees wordt door de cijfers gestaafd — dat, bij gebrek aan een nor- ,,maal doorwerkende organisatie, achteruitgang te duchten is." [1])

Beantwoord dus zelf de vraag: *Moet* daaraan niets gedaan worden ?

En als gij ,,ja" zegt — en dat doet ge, want ge kunt niet anders — dan zal ik uw wedervraag beantwoorden :

Kan daaraan ook iets gedaan worden ?

O ja zeer veel ! Hier hebt gij het antwoord van een zeer practischen pastoor, mgr. Ariëns, gegeven op de Priestervergadering der Utrechtsche geestelijkheid, op den 2den Pinksterdag 1924 te Enschede gehouden : [2])

,,Wat is noodig om het plaatselijke missiewerk tot bloei te brengen ? Twee dingen : *ijver* en *taktiek*.

Als wij geen ijver hebben, die rechtens Directeur zijn, is vuur bij de leden uitgesloten. *Nemo fovet qui non ardet*. Maar het moet verlichte ijver

---

van het lidmaatschap, daar deze ,,allerarmsten" enkel met hun gebed kunnen volstaan.

Pius IX bepaalde reeds dienaangaande (Rescr. Auth. I, 374) ,,qui tam pauperes sunt, ut stipem hebdomadariam solvere nequeant, tamquam membra Operis adscribi possunt, aut, si jam adscripti sunt, tamquam membra considerari et participes fieri indulgentiarum, si singulis mensibus eleëmosynam, quantumvis parvam, secundum vires contribuunt". Deze bepaling is bij de nieuwe statuten van kracht gebleven.

Een toepassing van dit artikel zal bij groote gezinnen of in moeilijke tijden het lidmaatschap voor meerderen mogelijk maken.

[1]) Zie Bijlage van Het Missiewerk, VII, blz. 15.

[2]) Zie Bijlage van Het Missiewerk, VI, blz. 6.

zijn. Wij alleen kunnen weinig. We moeten de hulp van veel anderen hebben. Kort en goed : een absolute voorwaarde voor succes (maar ook de éénige) is deze : dat wij het missiewerk toevertrouwen aan een klein comité van 3 *of 5 edele vrouwen of meisjes*, zooals Vincentius den armen vondeling lei in de armen van zijn Fille de la Charité. Dus zelf heel weinig doen, maar alles laten doen, zoodat 't hààr werk wordt, waaraan ze haar heele ziel en al haar scherpzinnigheid kunnen toewijden.

Laten we toch twee dingen goed begrijpen :

1e. dat *geloofspropaganda* echt vrouwenwerk is. Staat het laatste hoofdstuk van den Romeinenbrief niet vol groetenissen aan vrouwen, die ,,veel gearbeid" hebben in en voor den Heer ? Zijn de 3 Pauselijke Genootschappen, waarmee Rome de tegenwoordige heidenwereld voor Jezus Christus veroveren wil, niet alle drie te danken aan vrouwen-initiatief en inrichting ? En zijn 't geen duizenden kleine en groote zelatricen geweest, die onze Missiehuizen en Missionarissen in de laatste 100 jaren in het leven hielden, toen wij, parochiegeestelijken, nog niet in het krijt waren getreden ? Ze heeten niet voor niets devotus femineus sexus. Het zijn toch ook de moeders, die het zaad van het Evangelie neerleggen in de zielen der kinderen !

En daarbij komt 2e dat de *aard van het werk*, dat voor de instandhouding en uitbreiding van onze parochiale missie-actie (Voortplanting, Kindsheid en S. P. L.) noodig is, heelemaal naar vrouwen-actie heenwijst. Dat uitzoeken van de meest geschikte zelatricen voor de verschillende wijken, waarin de parochie verdeeld moet worden ; het *geregeld* innen, afdragen en controleeren der contributies ; het *geregeld* rondbrengen van Annalen, kalenders en almanakken ; het uitzoeken, bij wie en hoe dat gebeuren moet, wie nog eens gevraagd moet worden voor de Voortplanting of ook voor S. P. L. — het is allemaal *klein* werk, maar *noodzakelijk* werk. Het is allemaal klein werk, maar vordert zooveel geduld en.... scherpzinnigheid, dat wij, mannen, er absoluut niet voor deugen, en als wij er mee beginnen, het toch niet volhouden. Vrouwen echter kunnen 't en doen 't goed, en ook graag, als wij haar maar.... vrij laten en applaudisseeren !

Wie zijn missieactie wil brengen tot den hoogsten bloei en uit zijn parochie wil halen wat er in zit — ik bedoel niet zoozeer aan geld als wel aan missieijver en missievuur — die geve de zaak over — niet aan één thesauriersters — maar aan een Comité van 3, hoogstens 5 van de edelste vrouwen en meisjes zijner parochie, die zelf weer het legertje van zelatricen dirigeeren. ,,Ik begrijp niet, dat U zooveel doen kunt", zei mij eens iemand, die zooveel werk *om mij heen* zag gebeuren en meende, dat ik mij zoo druk daarmee maakte. ,,Wel, zei ik, dat komt omdat ik.... zoo weinig doe." En dat was de waarheid. Ik deed veel minder en bereikte veel meer dan 100 anderen, juist door mijn niets doen dan toezien en applaudisseeren ! *Gesta Dei per mulieres*."

Bij deze practische vingerwijziing behoef ik geen andere te voegen.

Ik zou alleen de noodzakelijkheid van het applaus willen onderstrepen.

Het is niet genoeg een goed geordend corps zelatricen te vormen ; men moet ook belangstelling toonen voor haar werk ; men moet die toonen in het publiek op den preekstoel, opdat de geloovigen weten, dat het werk der zelatricen door den parochiepriester als zijn eigen werk geacht wordt ; toonen ook in den kring der zelatricen, door waardeering voor haar werk, door haar af en toe eens toe te spreken, te bemoedigen, met haar nieuwe propagandamiddelen te zoeken enz. Anders houden zij het niet vol. [1])

[1]) Ik mag hier wijzen op het voorbeeld van de Voortplanting in Den Bosch. De Thesaurier van dat Bisdom, Mgr. Hermus, is van plan zich nu en dan ook recht-

Maar als de Parochiale Directeur dat ook doet, dan heeft hij de best mogelijke waarborg voor een *goed-werkende organisatie.*

Nog één middel sla ik hoog aan om over het huidige ,,doode punt" heen te komen n.l. het *goed-benutten der jaarlijksche missiedagen of -feesten.*

Een der groote moeielijkheden om vooral de Voortplanting op gang te houden is het feit, dat dit algemeene Genootschap — in tegenstelling met de Kindsheid en met S.P.L. — niet gemakkelijk zijn doel zóó concreet kan voorstellen, dat het de menigte pakt. Welnu, een uitstekend middel om tot die concrete voorstelling te komen is een practische samenwerking met de missionarissen. Zij zijn de belichaming der missie-idee in al zijn veelzijdige behoeften; zij kleeden die nooden in een sprekenden vorm. Laat dan *geen* parochie verzuimen *jaarlijks minstens éénmaal er één* te laten optreden; laat deze gerust de onmiddellijke stoffelijke baten van dien dag besteden voor zijn eigen bijzondere missie, maar stel als voorwaarde, dat hij bij zijn optreden het lidmaatschap der Algemeene Genootschappen aan de geloovigen voorstelle als de eerste eisch van hun missieplicht, zoodat de uitbreiding van die Genootschappen in de parochie ook voor hem het eerste doel van dien missiedag zij.

De edelmoedigheid jegens het bijzondere liefdewerk vindt een onmiddellijke vergelding in den gelukkigen invloed op de parochiale missiewerken, en in de bevordering van de noodzakelijke *samenwerking* van algemeene en bijzondere Werken.

Deze medewerking zal geen een missionaris weigeren, want — gelukkig — wordt meer en meer in praktijk omgezet, wat Kard. v. Rossum in zijn Rotterdamschen brief vroeg:

,,En de Missionarissen moeten het zich tot plicht rekenen, met terzijde- ,,stelling van alle eigenbelang, dit Genootschap der Voortplanting in hunne ,,voordrachten aan de geloovigen uit te leggen en aan te bevelen vóór alles. ,,Op dat punt kan de edelmoedigheid nooit groot genoeg zijn. De goede ,,God zal die gehoorzaamheid zegenen." [1])

Als zoo iedere parochie jaarlijks zijn missiedag viert, is er jaarlijks een heerlijke gelegenheid om het vuur van den ijver weer aan te wakkeren. En met een goede taktiek zal men een gestadigen groei bereiken.

,,Met een goede taktiek," zeg ik. Want het is niet voldoende bij feesten en tentoonstellingen de Genootschappen aan te bevelen, men moet ook praktische middelen gebruiken om de vruchten der aanbeveling binnen te halen, hetzij door huisbezoek, hetzij door een goede gelegenheid te geven om zich te doen inschrijven. Met de meest volledige instemming drukken wij dan ook hier af, wat de Rotterdamsche missiekrant R.O.M.A. den 18den September 1925 schreef:

---

streeks tot de ijveraars en ijveraarsters te richten, om deze in staat te stellen krachtiger propaganda voor het Genootschap te maken; zoodra de omstandigheden het toelaten zal hij ze ook oproepen tot een algemeene vergadering om met hen de belangen van het Genootschap te bespreken.

[1]) Zie Bijlage van ,,Het Missiewerk", VII, blz. 15.

,,Als 't niet lukt, door de Missieweek in Roomsch Rotterdam de honder- ,,den en duizenden eens voor goed wakker te schudden;

,,als de missieijver weer bekoelt, zoodra de naschijn van den lichtstoet ,,is weggeslonken, als de vurige letters van het woord R. O. M. A. zijn ,,uitgedoofd, als het machtig woord der Missionarissen niet meer weerklinkt;

,,als alles op de oude manier blijft voortgaan en de meesten nooit een ,,gebedje storten voor de bekeering der wereld, nooit een aalmoes over ,,hebben voor het zielenheil van zoovele millioenen;

,,als de drie Centrale Missie-genootschappen in ons dierbaar Rotterdam een ,,kwijnend bestaan blijven houden; (Wij blokkeeren. Red. M.)

,,dan is de Missie-week een mislukking,

,,dan is de tentoonstelling een vergeefsche moeite,

,,dan zijn alle lezingen en tooneelstukken en films en causerieën in ,,staat geweest een stroovuurtje aan te steken, dat geen heilig eeuwig- ,,brandend offervuur worden mocht,

,,dan is de loterij louter een geldmakerijtje geweest,

,,dan is de groote Missiedag met heel zijn optocht van duizenden kin- ,,deren, die een missie-lied zingend belofte deden, om de heidenwereld ,,mee voor Jezus te helpen veroveren, een leugen gebleken.

,,En dat mag niet!"

Deze uitspraken omzettend in een daad, schreef het leidend Comité een wedstrijd uit in het aanwerven van leden voor de Pauselijke Genootschappen en deze mocht den 5en October 200+650+400 nieuwe leden aanbrengen.

Als wij dit voorbeeld nader ontleden, bevestigt het zeer bijzonder mijn opmerking over de noodzakelijkheid eener ,,goede" tactiek.

Het uitschrijven van den wedstrijd was een prachtig initiatief van het Bestuur der Rotterdamsche Missieweek, en de diocesane leiders der Genootschappen hebben dan ook aanstonds zich daarbij aangesloten en de parochiale directeuren met aandrang verzocht het deelnemen aan dien wedstrijd onder hun zelatricen te bevorderen. Echter: aan die uitnoodiging heeft slechts één directeur met toewijding beantwoord: de parochiale directeur van St. Antonius Abt; deze verspreidde met het parochiale blad 7500 circulaires, die de Pauselijke Genootschappen nog eens aanprezen; op de scholen werden de kinderen gevraagd voor de Kindsheid, en de parochiale zelatricen zijn zeer ijverig rondgegaan (één bracht zelfs 98 nieuwe leden aan). Het resultaat was, dat van de aanwinst door den Rotterdamschen wedstrijd in die éene parochie werden aangeworven voor de Voortplanting 160 leden van de 200, voor de Kindsheid 600 van de 650, en voor S. P. L. 360 van de 400 (daardoor was de parochie tegelijk in staat ,,weldoener" van een eigen seminarist te worden).

Naast den wedstrijd werd ook de parochie van den H. Joseph op eenzelfde wijze in de Missieweek bewerkt om S. P. L. in te voeren, met het resultaat, dat aanstonds voor het onderhoud van twee seminaristen kon worden ingestaan.

Dan werd nog bij de kinderdemonstratie aan alle deelnemers uitgedeeld een ,,telegram", waarin de ,,negertjes in Afrika" aan de Europeesche kinderen vragen, lid van de Kindsheid te worden. Deze prachtige propaganda werd niet in de parochiale centra ,,opgevangen", en van de 10 à 12 duizend deelnemers, van welke er eenige duizenden nog geen lid waren, won de Kindsheid er .... 200.

Kan duidelijker worden bewezen, dat men alleen met ,,aanbevelen" er *niet* komt? Dat een ,,goede" tactiek, een praktisch bewerken der individuen noodig is?

Dit is zelfs *hoofdzaak*. Ik wil dit nog illustreeren met het voorbeeld der parochie Sint Joseph te Groningen. De parochiale Directeur van S. P. L.

heeft daar in den winter van 1924—1925 in ieder gezin laten bezorgen een circulaire waarin elk lid van het gezin *met name* werd uitgenoodigd lid van dit Genootschap te worden; men behoefde slechts „ja" of „neen" achter den naam te zetten. Deze circulaires zijn zorgvuldig opgehaald en .... binnen drie maanden won die parochie zóóveel leden, dat zij *vier* studenten kan onderhouden. En S.P.L. groeit er nog steeds.

Ziet, zóó moeten wij werken. Het is dan ook mijn heilige overtuiging, dat de vele uitstekend-geslaagde missieweken en -feesten der laatste jaren zich niet meer weerspiegeld hebben in den aanwas der Pauselijke Genootschappen, omdat men deze tactische uitbuiting der gunstige gelegenheid verzuimde. Als echter iedere parochie jaarlijks aldus een missiedag houdt, als op deze wijze de grootere gewestelijke missiefeesten worden benut, dan zal zeker de grafiek der jaarverslagen weer een opgaande lijn gaan toonen. De hernieuwde ijver in de reeds krachtige afdeelingen zal dan ook, als vroeger, de minder ijverige parochies aansporen en onweerstaanbaar meetrekken, en wij zullen aldus meer en meer benaderen, dat iedere Nederlandsche katholiek bij zijn ochtend- of avondgebed een korte smeekbede voor de missiën voegt (in het officiëele avondgebed van den catechismus is het schietgebed „St. Franciscus Xaverius, bidt voor ons" al opgenomen), en dat men het even vanzelf-sprekend vindt wekelijks de missie te gedenken als het kerkezakje en de armenbus.

Daar moet het heen.

Dan heeft de Kerk in haar missiewerk *het volk* biddend en offerend achter zich, en kan zij „al het mogelijke" doen om haar reusachtig-moeielijken plicht volbrengen.

Heb ik nu voldoende geantwoord op de vraag: „*Kan* er iets gedaan worden aan den stilstand der Pauselijke Genootschappen?"

Ik lees in den geest op het gezicht van menigen lezer de ontwijkende opmerking: „maar er wordt toch al zoo schrikkelijk veel gevraagd."

Dat is zoo.... U heeft gelijk; doch.... U moet juist daarom met mij instemmen!

Waarom dreigt het vele vragen hinderlijk te worden? Omdat men steeds vraagt bij *dezelfde menschen*. Welnu — daar de behoeften der missiën niet toelaten, dat er minder gevraagd wordt, is er maar één remedie voor de gevreesde kwaal: *zet den kring der gevers uit*, m.w.a. zorgt, dat gij de Algemeene Genootschappen meer leden aanbrengt. Hiervóór wees ook Kard. v. Rossum reeds op het voordeel der Pauselijke Genootschappen, dat zij de lasten helpen verdeelen: hoe meer gij dus over den last der liefdadigheid meent te mogen klagen, des te meer moet ge u gedrongen gevoelen het getal dragers van dien last uit te breiden, want dàt alleen verlicht.

Ik mag dan besluiten: er *kan* en dus *moet* er iets gedaan worden aan

---

[1]) Voor deze wijze van werken zijn circulaires beschikbaar gesteld; in het aartsbisdom Utrecht voor alle drie de Genootschappen bij prof. G. Voskuilen, Sem. te Culemborg; in het bisdom Haarlem voor de Br. v. d. H. Geest tot Voortpl. des Geloofs en voor de Kindsheid bij Prof. L. Nieuwenhuizen te Heemstede; en voor S. P. L. bij rector P. W. de Wolf, St. Joannes de Deo te Haarlem.

de hernieuwde uitbreiding der Pauselijke Genootschappen, opdat het organisatieplan van den H. Stoel zijn volle opvoedende kracht toone.

Nog een enkel woord om aan te toonen, dat ook voor de missiën zelf en dus ook voor de Orden en Congregaties die haar bedienen, en voor de Liefdewerken die haar steunen, de doorvoering van het Pauselijke organisatieplan van bijzondere waarde is.

Ik doel hier niet op het feit, dat door de uitbreiding van het aantal deelnemers aan die Genootschappen, en door het geregeld onderhouden van den missiegeest het werkterrein der bijzondere Liefdewerken zooveel grooter en geschikter geworden is ; ik denk aan heel iets anders.

De ontwikkeling der missies hangt voor een groot deel af van de praktische en vruchtbare leiding der Kerk.

Welnu, de groei der Pauselijke Genootschappen concentreert op de leiding der Kerk een geweldige *gebedsactie,* eerste en meest-onschatbare steun voor een vruchtbare leiding.

Op de tweede plaats stellen die Genootschappen ruime stoffelijke middelen ter beschikking van *de leiding.* Deze kan daardoor niet alleen aan de verschillende missies een geregelde jaarlijksche ondersteuning geven, die voor velen de hoofdbron, voor allen een niet te versmaden aanvulling der inkomsten is ; zij kan daardoor nog iets veel beters bereiken. Als de Pauselijke Genootschappen sterk zijn, kan de Propaganda een effectieven stoot geven aan grootere ondernemingen, die voor den bloei der geloofsprediking en de bevestiging der Kerk van groot nut zijn, doch de draagkracht van één enkele missie of orde of liefdewerk te boven gaan. Zij behoeft zich dan niet te beperken tot een raad of een aanmoediging of een verzoek, zij kan zelve de middelen verschaffen om te beginnen en aldus een veel krachtiger en vruchtbaarder leiding geven.

Ik mag dit punt niet breed meer ontwikkelen en geef dus slechts een paar voorbeelden.

De Lazarist Lebbe werkt sinds eenige jaren met succes onder de Chineezen, die in Frankrijk en België studeeren, en bekeert er vele. Dat werk heeft te Parijs een centrum noodig. De Voortplanting was nu in staat dit jaar voor dit centrum een millioen Lires toe te staan.... Welk Liefdewerk had het kunnen doen ?

Een ander feit. De inlandsche Clerus moet toenemen en de opleiding moet worden opgevoerd. Voor China is daarom door de Synode van 1924 een prachtig plan gemaakt volgens hetwelk verschillende goede centraal-groot-seminaries, verdeeld over het geheele Rijk, den snellen aanwas van een goede inlandsche geestelijkheid mogelijk maken. Ook in andere streken heeft de H. Stoel aangedrongen op goede seminaries. Dientengevolge zijn er nu (d. w. z. in de eerstvolgende 2 à 3 jaren) bijna een millioen guldens noodig, om de nuttige plannen uit te voeren en verschillende missies een flinken stoot vooruit te geven. Die middelen kunnen de betrokken missies of orden zich in dien korten tijd niet verschaffen : maar als S. P. L. nog een weinig doorgroeit, dan zal het die middelen vinden, en spoedig.

Nog iets. De H. Stoel streeft naar missie-districten, verzorgd door den Clerus van het eigen land. Maar wie zal deze stichtingen stoffelijk steunen en opkweeken totdat zij zich zelf kunnen redden, als de Pauselijke Genootschappen het niet doen ?

Eindelijk : er zijn missie-congregaties met een welvarend achterland, dat haar steunt. Er zijn er ook, die dit missen en toch uitstekende missionarissen leveren : ik denk o.a., aan de huidige Fransche en Belgische Congregaties, die door de ontwaarding van den franc in stoffelijke hulpbronnen zoozeer achteruitgaan. Wie anders dan de hoofdleiding te Rome is in staat dit euvel te verhelpen ? Ten minste als de Pauselijke Genootschappen sterk zijn.

Ik kan daaraan nog veel toevoegen : de behoefte aan hoogere scholen, aan uitbreiding van ziekenhuizen en allerlei sociale ondernemingen, in één woord heel die voorziening van nieuwere hulpmiddelen, waarop de H. Stoel zoo krachtig aandringt. Ik kan er echter niet dieper op ingaan : maar wat ik aanvoerde is genoeg, om te doen begrijpen, dat het ook in het belang van iedere bijzondere missie-onderneming is, dat de Pauselijke Genootschappen bloeien en aldus „den H. Stoel in staat stellen de missiën van het noodige te voorzien," [1]) aan de Orden en Congregaties in hoofdzaak overlatend de zorg voor het personeel, dat zij uitzenden.

* * *

De innerlijke opvoedkundige waarde van het organisatieplan van den H. Stoel is dus zóó groot, dat — zelfs afgezien van het uitdrukkelijk verlangen der hoogste overheid — alle redenen aanwezig zijn, om èn de parochiale clergé en geloovigen èn de missionarissen en hun instituten, eendrachtig te doen samenwerken dat plan zoo sterk mogelijk door te voeren.

De wereld beleeft zware tijden : ongeloof en zedenbederf tieren en doen alom afbreuk aan Gods eer. Doch als wilde Gods barmhartigheid nog eens toonen, dat de Heer Jezus „niet is gekomen om de wereld te oordeelen maar om haar te redden" (Jo. 12 : 47), zoo beleven wij toch ook een genadeovervloed als nooit te voren, een drang naar Gods Kerk over de heele wereld, een edelmoedigheid en edele daadkracht in de geheele Kerk, bij overheid en leden, als wellicht — na de eerste christentijden — nog niet is gezien. Daarbij zijn de hulpmiddelen om *alle volken* te bereiken en te onderwijzen aanwezig in allerlei vorm. De belofte, dat de heele wereld de boodschap des heils vernemen zal, schijnt dus de vervulling te naderen....

Echter.... relatief-genomen, is een dergelijke gunstige gelegenheid voor de missioneering toch ook vroeger aanwezig geweest, en — helaas — de redelijke verwachtingen zijn dikwerf niet vervuld. Denk o.a. aan de schitterende periode van de 16e en de 17e eeuw, gevolgd door een stilstand en achteruitgang van bijna honderd jaren, die van Gregorius XVI af gestadig-toenemende inspanning heeft noodig gemaakt, om eerst in onzen tijd weer in werkelijken vooruitgang te veranderen.

En vanwaar die stilstand ? Vanwaar die moeilijke herleving ?

---

[1]) Kard. v. Rossum aan de Leidsche Missieweek, l.c.

Zeker, ook door verlammende invloeden van buiten!

Maar deze konden niet worden geneutraliseerd, en de groei kon niet doorzetten omdat de geloofsprediking *het volk* niet achter zich had, omdat niet *de geheele Kerk* aan gebeden en offers gaf, wat zij geven kon.

Welnu, dat dit gebeure, heeft ons geslacht in de hand. Laat ons dan allen eensgezind één lijn trekken en de leiding der Kerk volgen! De Pauselijke Genootschappen moeten de menigte opvoeden in den missiegeest, dan zal ook een volgend geslacht volhouden, wat dit geslacht beginnen mocht.

En daarom op het trouwe lidmaatschap van *allen* ons pogen gericht, opdat *de wereld* moge gered worden en het Koninkrijk Gods kome *voor allen*.

TH. M. P. BEKKERS, Nat. Dir. v. S.P.L.

Voorschoten, S. Teresia van Lisieux, 3 October 1925.

OVER DE GEESTEN EN GEESTENBEZWEERDERS BIJ DE KARAÏBEN

Inleiding.

Van grooten invloed op het dagelijksch leven zijn bij de Karaïben de geesten en geen persoon gevolgelijk is bij hen zoo in aanzien als de geestenbezweerder.

Door jarenlang onderzoek en vooral door omgang met een *püyei* (= geestenbezweerder) zelven, die schoon schoorvoetend toch uit vriendschap stukje voor stukje mij onderrichtte, ben ik in staat gesteld het hier volgend artikel samen te stellen en te publiceeren. Elders zal men dan ook, naar ik meen, vergeefs de stof zoo breed behandeld zoeken.

Doch laat ik u eerst de Karaïben voorstellen.

De Karaïben zijn Zuid-Amerikaansche Indianen. Zij bewonen de kustlanden der drie Guiana's: Hollandsch Guiana of Suriname, Fransch Guiana of Cayenne en Engelsch Guiana of Demerare. De volgorde in de opsomming der landen heb ik ontleend aan het grooter of geringer aantal Karaïben, 't welk zich in elk der drie landen bevindt. Suriname heeft de meeste Karaïben, Demerare de minste.

Behandelen we nu onze stof.

I. Over de booze geesten.

1. *Woonplaats der geesten*. De Karaïben kennen een groot aantal geesten, zoo goede als kwade. De geesten hebben hun verblijfplaats ongeveer overal. *Okoyumo* en *amaña* wonen in het water. *Daka*

vordert een bepaalde rivier voor zich op. In 't bosch zijn de geesten het talrijkst en ze zijn daarbij ook nog niet van de makste. De boschgeesten zijn: *kurupi, masisikĕrē, mawasi* en *tĭkokē*. Ge treft geesten aan op den kostgrond, zoo b.v. *aporemun*. Ze moeten huizen heel ver weg aan den voet der bergen, gelijk *tororo* .... en heel dicht bij in sommige planten, zooals in den tabak en de peper. Waar treft ge de geesten al niet aan!

2. *Voorkomen der booze geesten.* Het voorkomen der *goroka's* of booze geesten (want wij zullen 't eerst de booze geesten voorstellen) is alles behalve aantrekkelijk. Om te beginnen zijn zij allen over 't algemeen zwart, in tegenstelling met de goede geesten die blank zijn. Dat is nog zoo kwaad niet gedacht, zal menigeen zeggen. Doch luister verder. *Kurupī* en *tĭkokē* hebben haren, die 6 Meter lang zijn en hun achterna slepen als lange slepende gewaden. Aan het geruisch der slepende haren wist zekere vrouw — gelijk de legende meldt — dat *tĭkokē* in aantocht was. Daarenboven mogen ze nooit hun nagels knippen. De nagels zijn immers ontzaggelijk lang en gebogen. Hun handen en voeten krijgen daardoor het voorkomen van een dissel. Erg aantrekkelijk zijn zij gevolgelijk niet. Geheel op zich staand is *kwamaraka*. Die ziet er uit als een vuil witte vogel. En *tritri*, die wel niet als een vogel er uitziet, vliegt er niet te minder om.

't Is zeker dat ik de *yoroka's* nog niet leelijk genoeg voorgesteld heb. Want als ge hier en daar de uitdrukkingen van den Karaïb opvangen kunt, dan merkt ge hoe voor den Karaïb de *yoroka* het embleem van leelijkheid en afschuw is. Ge ziet iemand die behept is met de meest gevreesde ziekte van Suriname, de boeboe (Filariosis). *Yoroka pe man* = Hij is behept met den boozen geest, zegt de Karaïb. Ge loopt met een Karaïb door 't bosch en ge wordt den benauwenden geur van zekeren grooten paddenstoel gewaar. *Yoroka wotomipo*, zegt de Karaïb: „de schurft van den boozen geest." En een ander soort paddenstoel, die ge in 't bosch ontmoet, die breed is en dik en vies en dien ge daarom niet durft aanraken ... is het „kasave-brood van den boozen geest = *yoroka toporuka-rī*". Om dien paddestoel tot zijn dagelijksche spijs te nemen is de *yoroka* niets te goed. Wellicht dat ge ook de kleine moerasschildpad ziet, die zwart is en een onaangenamen geur afgeeft. De Karaïb zal u den naam dier schildpad wel zeggen: *yoroka wuil-rī* = de bijl van den

boozen geest. „Bijl” wordt deze schildpad genoemd, omdat zij haar kop en nek schuins buiten het schild steekt en zoo aan een krom mes doet denken, en „bijl van den *boozen geest*” omdat zij een vuile kleur heeft en stinkt.

3. *De booze geesten en de mensch.* Zijn er geesten, waarvoor *elk* mensch moet oppassen, er zijn er ook waarvoor enkel de jager, die diep in 't bosch is, bezorgd moet zijn. Ook de vrouwen hebben haar speciale belagers. *Masisikërë* en *tororo* hebben het enkel op vrouwen gemunt. De *püyei* of geestenbezweerder daarentegen behoeft voor geen enkelen boozen geest beangstigd te zijn.

't Kwaad nu dat de booze geest den mensch berokkent is in één woord ontzettend. Al de ziekten komen van hem. Bij ziekte gebruikt men wel geneesmiddelen, doch laat de genezing wat op zich wachten, dan gaat men ten slotte toch naar den *püyei* om den boozen geest, die de ziekte bracht, te doen uitjagen. Ook de dood wordt door een boozen geest veroorzaakt. Niemand sterft er een natuurlijken dood. Daarbij zijn er onder de geesten specialiteiten. Kunnen onder de menschen sommigen bij uitstek mond, neus en keel behandelen, anderen de oogen, anderen een ander lichaamsdeel . . . . zoo, maar in tegenovergestelden zin, in den zin van verderven is het bij de booze geesten gesteld. *Kwamaraka* breekt bij uitstek iemand den nek, *mawasi* maakt den mensch waanzinnig, *tororo* veroorzaakt gele oogen, *tritri* doet iemand uitteren en mager worden en *wireimo* steekt iemand de oogen uit of sleurt hem mede diep in 't bosch.

'k Heb hier enkel de grootere rampen opgenoemd : ziekten nl. en dood. Wil daarom niet denken dat de geesten met het mindere kwaad zich niet zouden ophouden. Dat verspreiden en zulks overal, verstaan ze ook zeer goed. Ze doen bv. een boot zinken, ze bederven een kostgrond, ze doen gaarne de menschen schrikken, enz. enz.

4. *Voorbehoedmiddel tegen den boozen geest.* Over 't algemeen denkt men door zijn lichaam en inzonderheid door zijn gelaat afzichtelijk te maken de booze geesten af te schrikken. 't Geen bij een sterfgeval geschiedt, strekke ter verluchting. Is er iemand gestorven, dan is dit — gelijk gezegd — te wijten aan een boozen geest. Deze heeft den mensch gedood, hij heeft hem neergeschoten zoo ongeveer gelijk de jager den buffel neerschiet. Hiermee rust de booze geest nog niet. Hij doet met den dooden mensch verder wat

de jager met den geschoten buffel doet. De prooi moet aan stukken worden gesneden en aan verwanten en kennissen uitgedeeld. Zoo snijdt dan de booze geest den dooden mensch aan stukken en alle Indianen, die met den rouwdans om den doode niet meedoen, doch slapen gaan, krijgen in hun slaap iets van den afgestorvene te eten. Wie zou er verlekkerd zijn op zoo'n spijze ! Degenen dan ook, die gaan slapen, nemen hun voorzorgen. Roet van de pan wordt her en der uitgestreken over het gelaat. Bij de jongens verschijnt er onder den neus een roet-snor. Men wordt er leelijk door en afzichtelijk. Doch dit wint men er mee, dat de booze geest den slaper gewaar wordend, inzonderheid zijn afzichtelijk gelaat, afgeschrikt wordt en ijlings de vlucht neemt.

Peper en zout zijn somtijds ook zeer afdoend. Wanneer *kurupi* zijn tochten maakt door 't bosch, heeft hij de gewoonte doffe, dreunende slagen te geven tegen de sporen der boomen. Dat doet hij door met zijn voeten er tegen aan te schoppen. Wanneer ge nu in 't bosch zijt en die dreunende slagen hoort, huiver . . . . *kurupi* is in aantocht. Gelukkig voor u, zoo ge peper of zout bij de hand hebt. Ontsteek dan onmiddellijk een vuurtje en werp er den peper en 't zout in. Tegen deze sterke brandlucht is *kurupi* niet bestand. Hij verliest zijn kracht en het zout rukt hem de oogen uit. Gij zijt gered.

Overigens heeft men tal van bezweringsmiddelen. Doch hierover later.

Is men eenmaal aangevallen door een boozen geest dan moet men de hulp van den *püyei* inroepen, die den boozen geest verdrijven zal.

5. *De watergeest.* Al de booze geesten afzonderlijk behandelen, zou ons te ver voeren. Wij beperken ons tot den watergeest, *okoyumo*, en bespreken dezen wat langer om beter te doen zien den grooten invloed, dien de booze geesten bezitten.

Okoyumo woont beneden in 't water. Hij heeft daar beneden alles wat de Indianen boven hebben : een kamp, een kostgrond, bananen enz. Alleen kasavebrood ontbreekt hem. Doch deze leemte wordt aangevuld door zekeren visch, *koebi* genaamd. Om wille zijner rondheid wordt dan deze visch aangeduid met : het *opgerolde* kasavebrood van den *okoyumo*.

Okoyumo komt ook op de oppervlakte van het water zitten. In

vroegere tijden hebben de Indianen hem gezien. De lange haren hingen hem over het voorhoofd en de oogen. Ook nu nog vertoont hij zich wel eens. Soms komt hij zich eenvoudig de haren kammen aan den wal. Wanneer ge hem dan bij uw naderen plots het water ziet inspringen, dan weet ge, dat hij het was.

Okoyumo kan overigens verschillende gedaanten aannemen. Behalve als mensch komt hij nog te voorschijn als : slang, kikker. Ja, wanneer het *okoyumo* lust, vertoont hij zich als een stuk verrot hout. In de Saramakka-rivier, even beneden Santi-Holo, heeft hij zich vertoond als een boom.

Okoyumo is de gevaarlijkste aller geesten. Hij ligt op de loer, wanneer de menschen duiken en baden en zwelgt ze in. De booten der Indianen tracht hij te doen zinken. Soms zal hij een mensch, die naar een andere streek verhuisd is, zelfs achterna zitten en ziek maken. Buitengewoon vertoornd wordt de watergeest, wanneer de vrouw, die in haar maandstonden of in de eerste weken na haar bevalling is, te dicht bij het water komt. De watergeest kan zulk een persoon volstrekt niet uitstaan.

Waar nu *okoyumo* eenerzijds erg gevaarlijk is en anderzijds in het water woont, daar spreekt het van zelf dat de bijgeloovige Indianen menige zaak, welke in of op het water om eenige bijzondere reden opvalt, aanstonds met *okoyumo* in verband brengen.

Zoo bv. zeggen de mannen, wanneer het springvloed is en hier en daar het water buiten de oevers treedt: „De dochter van *okoyumo* heeft gebaard."

Waar een draaikolk is of in minder of meerdere mate het water rond draait, heet het : „De bladeren der bananen, die *okoyumo* geplant heeft, gaan op en neer." De lange bananenbladeren immers, aangegrepen door den wind, draaien elk op zijn stengel en alle dusdanig door elkaar, dat zij aan een draaikolk doen denken.

Schuim op de rivier of in de kreek, wanneer het in groote hoeveelheid aanwezig is, heet : *okoyumo akosa-rü* = schuim van den watergeest.

Ligt er midden in de rivier een flinke boom, die door 't water geheel bedekt is, die vast zit in de modder, dan is deze de woonplaats van *okoyumo*. Men duidt den boom aan met : *okoyumo waka-puru* = post van den watergeest.

Verschillende dieren zijn er in 't water, die den watergeest ten

dienste staan. Den *koebi*, den mooi-ronden blanken visch, bespraken wij reeds. Hij is het *opgerolde* kasave-brood van den watergeest. De groote kaiman, *türü-türü* genaamd, is zijn zitbank (*okoyumo aponü)*. De waterhond is zijn huisdier *(okoyumo ekẽ)*.

6. Wanneer men nu bedenkt dat over de andere geesten evenzeer verhalen in omloop zijn als over den *okoyumo* . . . . van de zijde dier geesten evenzeer gevaren dreigen, dan zal men begrijpen, dat het leven van den Karaïb van geesten vervuld is. Nochtans zou men verkeerd doen daaruit te besluiten, dat de Karaïb enkel „booze" geesten kent, dat zijn leven geheel en al door de booze geesten beinvloed wordt. Verre van daar. Hij kent ook „goede" geesten. Over deze in het volgend artikel.

W. AHLBRINCK, C.ss.R.

EEN MERKWAARDIGE BEKEERING

door FATHER ARNOLD WITLOX uit Groningen.

Hij was de zoon van een dominee der doopsgezinde gemeente, Engelschman van geboorte, en woonde op ongeveer 100 kilometer afstand van mijne Missiestatie. Vanaf zijn prilste jeugd was hem in het ouderlijk huis met de vreeze Gods en eerbied voor den Bijbel, ook tegelijkertijd een sterk vooroordeel ingeprent tegen alles wat Roomsch was, en vooral tegen de Katholieke Priesters, welke laatsten zijn vader placht te brandmerken als godsdienstige dwepers, huichelaars en gepleisterde graven.

Deze vooroordeelen bracht hij natuurlijk ook mee naar de binnenlanden van Afrika, waarheen hij was getogen als assistent-resident. Ofschoon nog slechts 24 jaren oud, vervulde hij dit gewichtig ambt met voorbeeldigen ijver en stipte nauwgezetheid. Toch was de diplomatieke loopbaan zijn eigenlijk levensideaal niet, maar slechts een middel tot het doel. Hij wenschte namelijk aan de balie te verschijnen, doch daar zijn ouders met een talrijk gezin gezegend waren en dus op zware lasten zaten, meende hij voor een pooze eerstgenoemde carrière te moeten volgen om dan later, na door spaarzaamheid een kapitaaltje bij elkaar te hebben verzameld, zijn studiën voor advocaat op eigen kosten te kunnen voortzetten. Hij woonde daar als blanke geheel alleen onder de zwarten met slechts eenige inboorlingen als bedienden. Wat hem echter vooral deed uitschitteren boven eigen landgenooten was zijn vlekkeloos leven. Met recht was hij als „een lelie tusschen de doornen", en dat wil heel wat zeggen voor een ongehuwd jongmensch in de binnenlanden van Afrika, waar (ik behoef het nauwelijks aan te stippen) het zedenbederf zoo groot is, en helaas, zoovele blanken, inzonderheid ongehuwde, een bandeloos leven leiden, en aldus het werk van den Missionaris niet weinig bemoeilijken.

't Was op een Vrijdag, dat ik voor 't eerst kennis met hem maakte. 'k Zie

hem nog het welgevormde hoofd (hij was tamelijk lang) door de geopende deur mijner hut steken, op een goedkeurend teeken van mij langzaam binnentreden, mij als oudbekende de hand drukken, en zonder veel complimenten plaats nemen op den eenvoudigen stoel, welke ik hem aanbood. Ik had een oogenblik te voren den Angelus gebeden, en wilde juist aan tafel gaan om mijn eenvoudig maal te gebruiken, bestaande uit een ei en gekookte bananen. De eenvoud van dit maal scheen hem zeer te treffen.

,,Gaarne zou ik U uitnoodigen het middagmaal met mij te gebruiken, mijnheer,'' zei ik vriendelijk, ,,maar wat kan een Katholiek Missionaris U op Vrijdag aanbieden ? Hoe jammer, dat U mij niet te voren verwittigd hebt van Uw komst, dan zou ik ten minste gezorgd hebben, dat er iets anders voor U gereed stond, bijv. een kip of iets dergelijks ; doch nu schaam ik me U te inviteeren.''

,,Geen plichtplegingen, Father, wat ik U bidden mag,'' klonk het beleefd, terwijl hij een paar goedige blauwe oogen op mij liet rusten, ,,aan mij de plicht om U excuus te vragen, want ik kwam U als 't ware overrompelen, maar indien U mij zulks veroorlooft, neem ik gaarne ,,potluck'', of wat de pot mij aanbiedt.''

,,Welnu, tast dan maar toe,'' was mijn kort bescheid. Toch meende ik mijn tafelknecht een stillen wenk te moeten geven om intusschen voor mijn gast een kip te bereiden, doch deze laatste zulks bemerkend, hield den jongen tegen, zeggende, dat het geheel onnoodig was. Gedurende het maal, hetwelk door een gezelligen kout gekruid werd, bespeurde ik al ras, dat hij met weerzin at en slechts aan het kieskauwen was. ,,Hallo, het schijnt U niet zoo goed te smaken, mijnheer'', zei ik op ietwat schertsenden toon. Een hevige blos was het antwoord. ,,Laat U het maar gerust staan, hoor, zoo U het niet belieft, 't is altijd goed voor de kippen,'' merkte ik op, toen ik hem met moeite een stuk banaan naar binnen zag werken. Een nog hoogere blos. Op 't laatst lei hij bedaard mes en vork neer, en zei me strak aanstarend : ,,Father, ik sta verstomd, hoe gij zulk eten naar binnen kunt krijgen. Want dit voedsel smaakt naar zeep.''

,,Naar zeep ?'' vroeg ik half verbaasd en half wrevelig, want die opmerking was nu juist geen compliment voor mij als gastheer. Toen ik evenwel het betrokken en naïeve gezicht van den spreker zag, was elke gewaarwording van wrevel onmiddellijk verdwenen om plaats te maken voor een aandrang tot lachlust. ,,Naar zeep ?'' vroeg ik nogmaals. ,,Ja, naar zeep'', was het antwoord op bescheiden toon gegeven, waarop hij dadelijk liet volgen : ,,Neem me toch niet kwalijk, dat ik dat zoo maar kortweg zeg.'' O neen, volstrekt niet, waarde heer,'' betuigde ik lachend, ,,maar ik vrees, dat U zich vergist, want ik proef er werkelijk niets van.'' ,,Dan zou ik hieruit slechts de gevolgtrekking kunnen maken, dat U een verstorven mensch moet zijn, want de zonderlinge smaak zou eenieder direct zijn opgevallen,'' was het wederwoord. ,,Of ik een verstorven mensch ben, weet ik niet,'' hernam ik, maar het is best mogelijk, dat ik door het langdurig verblijf in Afrika mijn smaak verloren heb. In elk geval geeft het U een proefje van wat een Missionaris hier zooal te eten krijgt. In onze Missiehuizen leeren we alles eten. Een

kieskauwer kunnen we niet gebruiken. Zoo iemand moet nooit Missionaris worden, anders lijdt hij later gebrek." Hij zag me aan met een paar groote oogen, waaruit duidelijk verlegenheid en verwondering spraken. ,,En tevens is dit voor U een kleine waarschuwing, om in 't vervolg nooit op Vrijdag te komen," ging ik schertsend voort. ,,Mag ik werkelijk terugkomen ?" vroeg hij verrast ; ,,U zijt dus niet verstoord over mijne opmerking ? want waarlijk ik kon het niet helpen, een zekere walg . . . ." ,,U zijt hier steeds van harte welkom, behalve op Vrijdag," onderbrak ik. ,,Goed, we zullen zien," zei hij opgeruimd, terwijl hij aanstalten maakte om te vertrekken. ,,Adieu," was zijn afscheidswoord, en weg was hij. Een paar drukke weken volgden voor mij, zoodat ik het geheele geval reeds spoedig vergeten was. Doch wie schetst mijn verbazing, toen veertien dagen later, hij weer op Vrijdag kwam, en weer juist op het etensuur, en weer toen er een ei en bananen op tafel stonden. ,,Maar, mijnheer", begon ik ietwat kregelig, ,,hoe heb ik het nu met U ? Ik had U zoo verzocht niet op Vrijdag te komen, en U schijnt dien dag met opzet te kiezen voor Uw bezoek. Wacht nu tenminste, dat mijn knecht een kip voor U bereid heeft. Ik ga dadelijk . . . ." ,,Neen, blijf hier," zei hij mij tegenhoudend, ,,ik eet met U mee als ik mag, en ditmaal met smaak. Mag ik ?" ,,Natuurlijk moogt U, maar gij maakt me werkelijk verlegen," hernam ik. ,,Volstrekt niet," hervatte hij geruststellend, nam zonder complimenten aan tafel plaats, en at mee, zonder ditmaal den minsten weerzin te doen blijken. Ik moet zeggen, dat ik op dat oogenblik respect voor den kerel gevoelde, en ik vertelde hem dit dan ook onbewimpeld. ,,Zal ik U eens wat zeggen, Father," zoo en zoo is het geval". En nu begon hij mij zijn geheelen levensloop te vertellen : met welke strenge ideeën hij door zijn ouders was opgevoed, wat zijn eigenlijke plannen waren, met welk soort van vooroordeel hij naar Afrika was getogen, enz. enz. eindelijk hoe hij zich zelf had willen overtuigen in hoeverre die gegevens waarheid bevatten, dat hij daarom zorgvuldig omtrent onzen levenswandel had geinformeerd, dat hij met opzet twee Vrijdagen achtereenvolgens op het etensuur was gekomen om zich te vergewissen, en hij eindigde met te zeggen, dat thans zijn antipathie was veranderd in sympathie voor den Katholieken Priester.

,,Father, mag ik vaak bij U komen ?" was zijn bescheiden vraag. ,,Kom zoo vaak ge wilt," antwoordde ik op minzamen toon, want om de waarheid te zeggen, gevoelde ik mij tot dien kranigen jongenman getrokken. Zijn eenvoud, zijn openhartigheid, doch vooral zijn rein hart maakten hem voor mij tot een sympathiek persoon. Hij kwam dus weer ; hij kwam dikwerf ; kwam omtrent elke veertien dagen ; nu eens voor korter, dan weer voor langeren tijd, doch telkens werd de vriendschapsband tusschen ons hechter en hechter, en telkenmale verliet hij mijn woning met een beter begrip omtrent eene katholieke leerstelling dan hij gekomen was. Twee jaren verliepen aldus, twee onvergetelijke jaren. Intusschen had hij reeds verscheidene boeken over ons H. Geloof doorlezen, zooals ,,The Faith of our Fathers", en ,,Catholic belief", en de ,,Apologia pro vita sua", van Newman. Ik had bovendien den kleinen en grooten Catechismus uit het neger-dialect in het Engelsch met hem vertaald. Dus was hij vrijwel op de hoogte van onzen H. Godsdienst.

Eéne groote moeilijkheid echter bleef : het geloof in de waarachtige tegenwoordigheid van Christus in het Allerheiligste Sacrament, en het deed hem pijn, dat hij moeite had dit te gelooven. ,,Father," zei hij vaak, ,,kon ik daar maar over heen, dan werd ik terstond Katholiek".

,,Maar het staat toch duidelijk en klaar in Joh. VI," waagde ik in het midden te brengen." ,,Ja, zeker," hernam hij, ,,ik heb Kardinaal Wiseman's argumenten over dit punt door en door bestudeerd, en ze zijn strikt logisch en doorslaand, dat moet ik bekennen. En toch .... en toch ben en blijf ik een ongeloovige, en dit doet me zeer. Och, Father, kunt gij niets bedenken, waardoor mij het geloof gegeven wordt ?" ,,Het geloof is en blijft een gave Gods, mijn vriend," merkte ik op, ,,en daarvoor moet gij dus bidden en vurig bidden." ,,Maar dat doe ik trouw, Father, dat doe ik dagelijks," verzekerde hij. ,,Weet ge niets, hetwelk mij aangrijpt, iets pakkends?" Ik begon werkelijk medelijden met den armen jongen te krijgen, doch wist niet welken raad ik hem zou geven.

Op eens kreeg ik een ingeving.

,,Ga terstond naar mijn kerk," dus gebood ik, ,,en stort Uw hart daar uit voor het tabernakel, en zeg tot Christus dezelfde woorden, welke Petrus bezigde, toen Hij den Heiland als een verschijnsel zag wandelen op de baren, namelijk : ,,Heer, indien Gij het zijt, beveel me dan tot U te komen." (Math. XIV, 28). Ik heb intusschen iets met mijn negers te regelen, doch over een uur kom ik U halen. Dan zullen we zien." Een uur later ging ik de kerk binnen, maar hoe mijn ontroering te beschrijven, toen ik hem daar in zijn volle lengte op den grond uitgestrekt zag liggen voor het tabernakel. Mijn eerste gedachte was, dat hem wellicht iets kwalijks was overkomen, maar naderbij tredend hoorde ik hem duidelijk snikken.

,,Kom mijnheer, 't is etenstijd," zei ik, ,,gaat U mee ?" ,,O, Father," klonk het snikkend en met betraande oogen, ,,Credo, ik geloof ; Hij is het. Ik heb Hem gevonden, en nu ik Hem gevonden heb, vergun mij de woorden te herhalen, welke eens de Ethiopische hofbeambte richtte tot Philippus, toen deze laatste Hem den waren Messias had bekend gemaakt. ,,Wat belet me gedoopt te worden ?" (Hand. Apost. VII, 36). Ik was zeer aangedaan en tot schreiens toe bewogen, want de goddelijke Genade had hier een wonder verricht. Toch meende ik hem op de proef te moeten stellen, en zei : ,,Nu niet, want ge zijt thans te veel van streek, wacht een week of veertien dagen, totdat ge weer geheel gekalmeerd zijt. ,,Neen, beste Father, nu of nimmer," riep hij vol begeestering uit, niets belet me gedoopt te worden ; ik geloof met geheel mijn hart, doop me dus, ik smeek er U om."

Deze woorden, met innig geloof uitgesproken, banden den laatsten zweem van twijfel uit mijn hart, zoodat ik besloot hem terstond voorwaardelijk te doopen, in het bijzijn van een schaar van inboorlingen. Des anderendaags naderde hij met de grootste godsvrucht tot de Tafel des Heeren.

Doch hoe ondoorgrondelijk zijn Gods wegen ! Veertien dagen later werd hij ziek. De geneesheer, in allerijl ontboden, constateerde zwartwaterkoorts, en deze ziekte sleepte den jeugdigen bekeerling binnen enkele dagen ten grave.

R. I. P.

ZIE MIJ HIER: ZEND MIJ

(De volgende regels zijn van Alexis Ménard, een Breton, die aan het Seminarie van Parijs zich voorbereidde tot het missionarisleven. Hij stierf vóór hij zijn ideaal zag bereikt, maar liet ons over dat ideaal deze schoone aanteekeningen na.)

God. Het gebeurt dikwijls, dat iemand als student voor de Missies het seminarie binnenkomt na een heelen berg van moeilijkheden; dan is de bekoring groot om te gaan neerzitten en te rusten. Nu, rusten mag hij wel, maar niet gaan neerzitten. Hij moet „rusten in God", en die rust bestaat in „de stilte van de goddelijke werkdadigheid, den vrede van oneindige bezieling, de kalmte van den Albeweger". Dit is de dag van zijn „bekeering": hij is aan den hoek gekomen en is dien omgegaan; nu moet hij met moedigen, zekeren stap de nieuwe richting inslaan; hij moet zijn rust vinden in de krachten in en buiten hem, die hem voortstuwen tot een nog grootere genieting van het beloofde land, waarin hij binnengetreden is.

Hij heeft zichzelf aan God weggeschonken in den dienst der zielen; en deze dienst — zoo begrijpt hij — moet kleur geven aan de gave van zichzelf aan God. Want 1° hij kan niet den God van den kluizenaar zoeken in strenge beoefening van afgezonderd gebed en uitputtende boete; toch 2° moet hij God in waarheid zoeken en vinden; en 3° hij moet God vinden op een wijze, die hem tevens in staat stelt tot het meest in-beslag-nemende dienstwerk. En de ijver van zijn zoeken moet van den éénen kant gelijk zijn aan de waarde van het Voorwerp, nl. God zelf, en van den anderen kant aan de vurigheid, waarmee hij zijn apostolische roeping heeft omhelsd.

God is onze Schepper, van Wien wij ieder oogenblik afhankelijk zijn; niets is van het geringste belang, behalve voor zoover het in betrekking staat tot Hem; daarenboven heb ik zonder voorbehoud een leven van inspanning en ontbering en geduld aanvaard ter wille

van de „goede zaak". Daarom moet heel mijn streven, heel mijn dag, heel mij-zelf, in vermoeienis en vreugde, opgaan in het zoeken naar Datgene, wat ik in heidensche harten wensch te brengen.

De Dingen. Ik weet, Wiens Hand de rotsen en de struiken heeft gezaaid, de ruwe zoowel als de gladde rotsen, den bloemstruik zoowel als den doorn. Laat mij stilstaan om dien in het voorbijgaan te kussen ; laat mij de takken grijpen, alsof zij Zijn helpende Armen waren ; laat mij over de rotsen klimmen als over Zijn ladder ; en laat mij teekenen speuren van Zijn voorbijgang, waar zoo menigeen slechts beletselen ziet om Hem te bereiken. Goed beschouwd heeft God op onzen weg veel meer hulpmiddelen dan hinderpalen gelegd.

Kwaliteit en aantal. Jezus heeft ons ééns getoond, dat Hij meer kan doen met een handvol mannen naar Zijn Hart dan met een heele menigte van halfslachtigen. Ieder land mag naar de eer streven zijn kinderen aan Hem te schenken, en Hij heeft het land lief, waar Hij het meest kan plukken . . . . want Onze Lieve Heer Zelf kiest Zijn mannen, niet zij Hem; doch eenmaal gekozen, kunnen zij zich voor Zijn dienst bekwamen. Christus besteedde het beste deel van Zijn openbaar leven aan de opleiding van Zijn Apostelen. En na Zijn Hemelvaart zond Hij den Trooster als goddelijken zegen en zonneschijn om vrucht te winnen van het zaad, dat Hij had uitgestrooid. En stortte Hij niet in Zijn „vat van uitverkiezing", Sint Paulus, genaden en openbaringen zonder tal, omdat Hij voor de bekeering der heidenen één volmaakt werktuig verkoos boven twintig middelmatigen ?

Evenzoo — daar ben ik zeker van — denken de arme Apostolische Vicarissen er over, wanneer ze roepen om helpers van verre en nabij, en toch in het binnenste van hun hart denken : „Maar als ge slechts halve menschen te zenden hebt, stuurt ze dan om Godswil ergens anders heen."

Een missionaris schreef nog onlangs : „Ik verzeker u met al de overtuiging, die in mij is, dat het er in de missie zeer weinig op aan komt, hoe groot het aantal missionarissen is : juist *omdat* er zooveel noodig zijn, is het op de eerste plaats een kwestie van karakter, dan volgt kundigheid. Maar menschen, waar niets in zit, zijn bijna een plaag.

IJver. Missionaris-zijn wil zeggen : een ijverige visscher zijn van

menschen. Hierin bestaat het onderscheid met den kluizenaar, wiens apostolaat enkel een apostolaat des gebeds is, dat de ziel van den missionaris niet rusten kan vóór hij zich deelgenoot gevoelt van den ijver Gods. Hij ziet den Zoon van den eeuwigen troon oprijzen, en onder de menschen in lijden en arbeid en liefde wonen, en zijn trouw spoort hem tot een zelfde lijden en arbeid en liefde aan. Want als de Zoon het de moeite waard achtte voor den mensch te doen al wat Hij deed, dan hebben ook wij daar alle reden toe; en als Hij de negen-en-negentig in de woestijn wilde laten, dan mogen wij dat ook willen; en als Hij zulk een leven van zelfverloochening onder ons leidde, dan past het, dat wij zwoegen zonder ophouden, opdat Zijn arbeid en lijden overvloediger beloond worde door een grooteren oogst van zielen.

....

De ijver moet niet alleen de kracht bezitten om den missionaris uit het huis te drijven naar het arbeidsveld, maar hem bovendien blijven vrijwaren voor bleeke spijt en knagende ontmoediging; de ijver moet hem het beeld van het Hoogste Licht in ieder wezen weerspiegelen.

Er bestaat een afzonderlijke duivel om den ijver neer te slaan. Zijn naam is *ontmoediging*. De missionaris moet hem leeren kennen vóór hij vertrekt, en hem geen vrede gunnen in dag-droomen en plannenmakerij buiten het gebed. De ontmoediging is het sterkst in het begin van zijn loopbaan en als reactie na mislukkingen. 1°. In het begin van zijn loopbaan: want de eerste aanblik van die vreemde Oostersche gezichten werkt als een koud regenbad op zijn geestelijke huid, en indien het bloed van zijn ijver niet aanstonds op die koude reageert en ze niet snel overwint, zal die verkilling hem bij de landing nog bevangen. Bij het betreden van zijn arbeidsveld komt hij plotseling in aanraking met de zielen van heidenen en bekeerlingen, en hij zal verwonderd staan over hun aardsche gezindheid. De jeugd moet nu eenmaal de een of andere vergulde eerzucht hebben: en *zijn* eerzucht was een missionarisleven met al zijn opofferingen en ontberingen en al zijn opwekkende vertroostingen. Maar wanneer hij in zijn nieuw tehuis is aangekomen en van aangezicht tot aangezicht staat tegenover zijn tot ijver geworden droom, hoeveel zal het den ijver dan niet kosten om de geestdrift vlammende te houden in een hart, dat door de aanraking met de

wereld der naakte werkelijkheid is bekoeld. En die wereld is zoo mateloos en onmenschelijk laag voor hem, als hij een oogenblik door Jezus alleen wordt gelaten en de bewuste zekerheid van Diens Hand in de zijne mist. 2°. Als reactie na mislukkingen : want er zijn zielen, die halverwege blijven staan, en door geen inspanning ter wereld tot hun doel kunnen worden gebracht.

Een zegevierende ijver komt al deze gevaren te boven. Hij weet, dat hij niets anders dan de steenen kappen kan en den bouw aan God moet overlaten ; en zoo verricht hij zijn geringen arbeid en is in vrede. En zijn lijden is minder zwaar door het besef, dat Gods Rijk binnen in de zielen is, soms zóó diep onder het oppervlak, dat alleen God in Zijn Barmhartigheid het kan zien.

Voorzichtigheid. IJver is de vloed, de alle menschen overstroomende vloed der wateren, die de apostolische ziel met vreugde geschept heeft uit de bronnen van Gods liefde. Het is een kracht, die de neiging bezit zich wijd te verspreiden, gelijk water dat zijn niveau zoekt met onstuimigen drang. Doch dat water moet samengehouden worden binnen een sterke bedding, en om de hinderpalen heen worden geleid, die het niet kan overwinnen. En daarom maakt de ijver alleen een apostolische ziel niet, maar ijver, die voorwaarts stroomt in de bedding der voorzichtigheid.

De geest van sommigen heeft slechts plaats voor één groote gedachte. Wanneer zij eenmaal van ijver branden voor de uitbreiding van Gods koninkrijk, hebben zij alleen nog oog voor de uitmuntende en wenschenswaardige heerlijkheid daarvan, en zien nog slechts de dwaasheid dergenen, die er zich niet om bekommeren. Met de menschelijke zwakheid, ongedurigheid en hartstochten houden zij ternauwernood rekening, omdat hun geest reeds vol is met die ééne overheerschende en absorbeerende gedachte. Voorzichtigheid in den omgang met de menschen schiet daarom dikwijls te kort bij deze vurige, zelfstandige naturen. Moeten dezen van het apostolaat worden uitgesloten ? God verhoede het. Moeten zij voorzichtigheid *leeren* ? Zonder twijfel, doch er bestaat geen andere school dan die van lange ondervinding. Ondertusschen heeft voorzichtigheid voor hen een anderen naam : gehoorzaamheid.

Anderen zijn voorzichtig van natuur, meer dan ijverig misschien. Slechts weinigen zijn ijverig en voorzichtig beide. Deze laatsten

zullen, als God den tijd gekomen acht, plaatsen van gezag bekleeden, waar hun voorzichtigheid vrij spel zal hebben — als ten minste ook dan hun voorzichtigheid zichzelf recht doet door raad te vragen. Maar in tusschentijd is voor hen zoo goed als voor anderen, voorzichtigheid synoniem met gehoorzaamheid, want niemand kan in dit opzicht zichzelf het getuigenis geven : ,,Ik ben voorzichtig, mijn oordeel is veilig.'' Dat is tegen de natuur der zaak en tegen de ondervinding.

Het gaat met ons oordeel als met onze horloges : geen loopt precies gelijk, en toch vertrouwt ieder op het zijne.

Eenvoud. De missionaris moet in zijn aard veel hebben van het kind, anders zal hij er niet in slagen vertrouwen in te boezemen : het ergste ongeluk, dat hem als missionaris treffen kan. Maar andere rampen kunnen komen over zijn innerlijk wezen, als hij niet eenvoudig is : nl. verzwakking van zijn geloof, weifeling van zijn hoop, kwijning van zijn liefde voor de zielen. En in hoe hooge mate hij die noodig heeft, vraagt nauwelijks bewijs. Is het geloof niet de schat van zijn leven, dat hem drijft door een ingespannen studie-tijd naar een leven van zwaren arbeid, waarin het hem doet volharden tot den dood ? Het is het vuur, dat hij op aarde ontsteken moet ; het is de grondslag van zijn hoop. En de hoop is de ruggegraat van zijn offer : van iets onmenschelijks maakt zij zijn roeping tot iets bovenmenschelijks, tot iets goddelijks, en van bitter maakt zij zijn ziel vreugdevol. Terwijl liefde tot de zielen om wille van God zijn *raison d'être* is. Als deze drie dus verzwakken, is het met hem gedaan.

Nederigheid. Nederigheid wil niets anders zeggen dan zijn plaats kennen en innemen. Onze plaats als priesters is niet louter die van volkomen afhankelijke schepselen, van dienaren, deels genoodzaakt, deels aangespoord om onzen wil geheel en zonder voorbehoud te onderwerpen aan den allerheiligsten Wil van God ; niet louter de plaats van zondaars, die voor onze eigen beleedigingen een schuld van eerherstel moeten aflossen, welke we nooit ten volle kunnen betalen ; maar we zijn geroepen om deel te nemen aan het werk van God ten behoeve van heel het menschdom ; geroepen om Zijn Naam te dragen naar alle volken en Zijn voetstappen zoo nabij mogelijk te volgen. Indien het ons echter mogelijk was een lagere plaats in te nemen dan ons rechtens toekomt ; indien het ons mogelijk was

alle lompen van eer en aanzien af te leggen, waarmee de liefde van anderen en de noodzakelijke conventie der samenleving ons omhangen, dan zouden we, zoo we werkelijk van liefde tot Hem ontstoken waren, dit ook vurig verlangen te doen.

Dit moet de missionaris in beoefening brengen, want als hij het zelf niet doet, zullen anderen het zonder twijfel voor hem doen. Het is een treffend tafereel den missionaris te zien als een patriarch omringd door zijn geestelijke kinderen, bemind, geraadpleegd, geëerd. Maar onder een anderen gezichtshoek ziet men een ander beeld. Verloren onder een millioen heidenen, die zijn beweegredenen verkeerd uitleggen; met achterdocht of afkeer bekeken door de voorbijgangers op straat; beladen met al de zonden van al de Christenen van zijn missie, ja, met al de misdaden, waarvan de stank uit Christelijke landen den oceaan is overgewaaid, zoodat heidensche vingers grijpen naar den heidenschen neus: zóó kan een gevoel van droeve kleinheid hem, armen enkeling, bekruipen, indien hij niet nog kleiner is in eigen achting en niet vervuld van den Oneindige, Wiens bode hij is.

Hardheid. De missionaris moet „hard" zijn. Zijn weg is hard, zijn buren hebben harde ellebogen, en het hagelt harde steenen in verre landen. Daarom moet hij harde voeten, een hard lichaam en een hard hoofd bezitten. Zijn moeilijkheden (om daarin zijn vreugd te stellen is hij uitgetrokken) komen in den regel uit den meest onverwachten hoek, anders zouden het ook ternauwernood moeilijkheden zijn: want hitte en koude, honger, ziekte, enz. die hij met alle menschen gemeen heeft, kunnen eigenlijk niet zoo genoemd worden. Maar waar zij ook vandaan komen, als hij er voor terugschrikt, is hij een mislukking. Hij is immers een soldaat van het Kruis!

Nog een anderen vorm van hardheid moet hij in zich ontwikkelen, omdat hij zielen-winner is. Er zijn zielen, die slechts door gebed en vasten gewonnen kunnen worden, en in zijn eigen vleesch moet hij den prijs van haar verlossing betalen. Hij moet dus hard zijn voor zichzelf om zacht te zijn tegenover alle anderen.

Bovendien moet hij een voorbeeld zijn voor zijn bekeerlingen, het aanschouwelijk onderwijs in de Christelijke leer, een levende belichaming, van Jezus Christus. Doch hoe kan een missionaris de groote les van Calvarië, door Christus als erfenis aan de wereld

nagelaten, een opvatting zóó volstrekt tegenovergesteld aan het leven, hoe kan hij die les aannemelijk maken, tenzij door het voorbeeld van zijn eigen leven? Hij moet altijd leven in opwaartsche richting volgens den geest, en niet omlaag volgens het lichaam. Dit is de eenige manier om door zijn onderricht anderen aan de slavernij der hartstochten te onttrekken.

Maria. De vertrekkende missionaris neemt een koffer mee voor zijn „spullen". En wat moet hij met zijn geestelijken uitzet doen? Godsvrucht tot de Heilige Maagd is veel noodzakelijker voor een apostel om zijn deugden bijeen te houden dan een koffer voor zijn boeken en zijn kelk. Als hij deze laatsten verliest, kan dit voor hem een middel zijn tot heiligheid, maar zijn godsvrucht tot Maria verliezen en heilig blijven, kan hij niet.

(Uit een weldra verschijnend Xaveriana-boek.)

LANGS OOSTERSCHE PADEN.

Onder dezen titel verscheen in den loop van dit jaar bij de Sam. Venn. Vlaamsche Boekhalle te Leuven een boek, dat om meer dan éène reden de hoogste belangstelling wekt.

't Is geschreven door William Wallace S.J. een bekeerd clergyman der Engelsche Kerk, die na jaren van onderzoek en strijd, tot de Katholieke Kerk overging en zijn intrede deed in de Societeit van Jezus.

In dat boek legt hij ons het geheele proces zijner bekeering bloot, van het begin tot het einde. Als Engelsch zendeling naar Voor-Indië vertrokken, wijdde hij zeven jaren aan bestudeering van taal en volk. Bij die studie kwamen hem twee zaken helder voor den geest te staan nl. het ontbreken van alle leergezag in de Prot. Kerk, waardoor het den Protestanten onmogelijk is zelfs te bewijzen, dat de Bijbel het Woord Gods is, en het gebrek bij bijna allen zijner collega's aan kennis der psyche van het volk, dat zij tot het Christendom bekeeren wilden.

Het eerste leidde hem tot de Katholieke Kerk, waarin hij het Leergezag vond, dat hij overal elders gezocht had; het tweede tot bestudeering dier geheimzinnige, bijna ondoorgrondelijke Oostersche psyche. Deze studie bracht hem er toe zich aan die psyche aan te

passen, wijl hij den Indiër en de Indiër hem begreep. Zij voelden elkander. Zoo kwam hij tot de ontdekking, dat van eeuwen her, dat volk op weg is naar Christus, maar dat men het een Christus voorhield, dien zij niet begrepen, ja zelfs niet begrijpen konden. De Engelschen predikten een Christendom koud en vormelijk, vooral bestaande in preeken, zang en comfort. Zij kwamen afbreken wat eeuwenlang in de ziel van dat volk geleefd had en waardoor het in voortdurend contact der ziel met het bovennatuurlijke bleef. Die Prot. leeraars begrepen niets van wat St. Paulus toch zoo uitdrukkelijk en onophoudelijk leert, dat de mensch zijn eigen „ik" moet begraven, om te kunnen opstaan ter verrijzenis en te kunnen komen tot de aanschouwing van het Oneindige, onpeilbare Licht. Vandaar de zucht van den Indiër tot zelfkastijding en versterving der zinnen, waardoor hij zich waardig wil maken, om gezuiverd, dat Eeuwige Licht in al zijn schoonheid te zien, en te komen tot wat zij noemen het Nirvana.

Te lang heeft men, op 't voetspoor vooral van Duitsche geleerden, dat woord vertaald door het „Niet", maar het meest benadert men de ware beteekenis, als men het stelt naast wat wij noemen de *Visio Beatifica*, de zaligende aanschouwing. Dat dit alles vermengd was met vele dwalingen en overdreven opvattingen in den loop der eeuwen door den geest der duisternis tusschen de goede tarwe gezaaid, zal wel niemand verwonderen. Maar het leerde toch den zoekenden zendeling, zich aan te passen aan de denkwijze van den Indiër, die in zijn oerouden godsdienst zooveel overblijfselen bewaarde van de oorspronkelijke openbaring.

Vooral, dat hij bij den Indiër niet kon optreden met Goddelijk Gezag, omdat hij dit in zijn Engelsche Kerk niet vond, hinderde den oprecht zoekenden zendeling, die eindelijk zich wierp in de armen van dat gezag en Katholiek missionaris werd in de Orde der Jezuïeten.

Maar, o, wat dringt hij er op aan, ook bij den Katholieken Missionaris, dat men toch vooral de psyche van den te bekeeren heiden bestudeere en zich zooveel mogelijk aanpasse aan alles wat niet in strijd is met de ware leer en moraal!

Gelukkig, dat die gedachte meer en meer doordringt ook bij onze Missionarissen. Men vergete niet, wat de *Congregatio de Propaganda Fide* in 1622 reeds aanraadde: Men wachte er zich voor, van de

heidensche volkeren, Spanjaarden, Franschen, Engelschen te maken, maar men make ze vóór alles Christenen, met behoud van alles, wat maar eenigszins behouden kan blijven in kleeding, huisvesting, eeuwenoude gewoonten en zeden, volkswijsheid, kunstopvattingen enz., die wel anders zijn, dan de onze, maar daarom altijd nog niet minder. Daarom trof het schrijver dezes, op een der Conferentiën, gehouden in het Missiehuis te Steyl, bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan der Congregatie van het Goddelijk Woord, een oud-Missionaris te hooren verklaren, dat hij zelfs voor de millioenen Mahomedanen de Besnijdenis zou willen behouden, niet als godsdienstig symbool natuurlijk, maar als hygiënischen maatregel. Dat duidt een richting aan, die tot onnoemelijk veel goed moet leiden.

't Zou mij een lust zijn nog bladzijden te mogen schrijven over het belangrijke boek, dat op meesterlijke wijze uit het Engelsch in onze taal is overgebracht en verrijkt met uitvoerige *Inleiding* door Pater J. J. ten Berge S.J., zelf missionaris, een inleiding, die op zich zelf waard is, niet alleen gelezen, maar herlezen te worden door al wie belang stelt in de bekeering der Indiërs, die toch ook geroepen, ja zelfs onbewust op weg zijn, tot den grooten schaapstal van Christus, die voor alle menschen openstaat. Z.

FAKIRS EN YOGIS

Dagelijks bidden wij in het „Onze Vader" : Heer laat toekomen Uw rijk. En wij verstaan er mede onder, dat het rijk van Christus zich verder en verder moge uitbreiden over den geheelen aardbol.

Het is een van de actie's van onzen actie-vollen tijd, de Missieactie. Niet van onze zijde alleen wordt ze beoefend. Wat de financieele zijde van het vraagstuk betreft, zijn we zelfs niet de eersten.

Maar toch, wij mogen met een zekere voldoening — niet zelfgenoegzaamheid — neerzien op ons werk voor de Missie.

Talrijken onzer zonen en dochters zenden wij jaarlijks uit ter missioneering van het heidenland ; evenzooveel helden en heldinnen, die tegen moeiten noch gevaren opzien, die practisch de kern van ons Geloof beleven : het offeren. Ons Geloof immers beweegt zich om het „Offer", als om haar midden-punt. De missionaris kiest het offer voor z'n leeuwen-deel.

Hij doet afstand van hebben en houden, verbreekt als het ware de banden des bloeds, en dat alles ter verbreiding van het rijk van Hem, Die eenmaal als Offerlam voor de wereld, ze van Calvarië overzag, en het plan beraamde die wereld tot zich te trekken, echter niet dan ten koste van goed en leven van nieuwe offeraars, die na Hem zouden komen, en Zijn kruis opnemen. Dat is de missionaris ; dat is de missie-zuster. Onze blijvende bewondering gaat naar hen uit door de eeuwen heen.

Maar ook wij zelf doen mee aan de Missie-actie. Wij, die thuis bleven, in de veilige rust van ons zegenrijk Geloof, nochtans bedenkende, dat de katholieke kerk eene strijdende Kerk is, ook in dien zin, dat voor haar uitbreiding moet gestreden worden, al is het niet met het zwaard in de hand. De strijd is een vredige strijd ; in dien strijd zijn wij de hulp-troepen, die wapens en proviand aanvoeren, in zuiver-stoffelijke beteekenis en meer nog in geestelijken zin.

Wij moeten de voorhoede steunen, moreel door ons gebed, en dat is 't voornaamste, en materieel door ons geld vooral.

We zijn het verplicht als kinderen der Roomsche Kerk, die de gemeenschap der heiligen belijdt, en in hare grondwet de Naastenliefde predikt. Laten wij voortvarend zijn in onze actie ; veel bidden en veel geven, opdat het Rijk van Christus zich spoedig uitbreide van uiteinde der aarde tot uiteinde.

Worden we ook op de hoogte gehouden van den strijd voor 't Geloof? Inderdaad op velerlei manier. Niet 't minst door de talrijke missie-tijdschriften en brochures, en missie-kalenders, die allentwege verschijnen. Hier nu zou ik uwe aandacht willen vragen voor de *Xaveriana-brochures*, die te Leuven verschijnen en waarvan „op minder dan één jaar tijds er meer dan 60.000 werden verspreid".

En heel bijzonder vraag ik uwe attentie voor no. 19, een brochuurtje dat den naam draagt, dien ik boven dit artikeltje plaatste : „Fakirs en Yogis" en dat geschreven werd door den Waalwijker, den zeereerw. Pater Louis Dumoulin, S.J., eertijds professor aan de hoogeschool te Calcutta.

Het is een klein, maar zeer interessant werkje, dat ontstaan en levenswijze beschrijft van de Indische boetelingen, de Fakirs en Yogis, de befaamde beoefenaars der Yoga-leer, een veelledig, ingewikkeld systeem om door mechanische middelen de zinnen te be-

teugelen om door oefening zich onafhankelijk te maken van zinsindrukken en om zóó de ziel vrij te maken voor de beschouwing van zichzelf en de Al-ziel, met de verzekering dat die beschouwing eenmaal zal brengen tot de alleenzaligmakende kennis: „Ik ben Brahman, Brahman is ik".

U ziet, we zitten met één slag volop in 't heidendom en de heidensche leer. Het is zeer interessant kennis te nemen van wat Pater Dumoulin over deze boetelingen van het heidendom vertelt. Het maakt onze verbazing ten hoogste gaande; het lijken ongeloofelijke dingen, waartoe deze menschen in staat zijn. En dan komt de eindindruk: wat liggen daarginds de menschen nog diep in 't heidendom verzonken; wat rust op ons, christenen, nog een grootsche taak; die allen uit den donkeren nacht van het ongeloof op te heffen in het licht van het Christendom! „*De bekeering van een milliard onsterfelijke zielen, is de grootsche taak, die onze generatie te vervullen heeft*", zegt het prospectus der Xaveriana.

Wilt ge een staaltje van de levenswijze van den Yogi, en tevens van Pater Dumoulin's verteltrant? Welnu, luister dan:

„Onverschillig, zonder een spier te vertrekken, ziet de Yogi het alles rondom hem gebeuren. Hij is immers ongevoelig voor al het zinnelijke ten minste hij doet alsof; en zijn star starende oogen doen vermoeden, dat zijn ziel ongestoord schouwt in het oneindige wezen van God.

Slechts langs den weg van pijnlijke oefeningen wordt die staat van *vairagi* of gevoelloosheid bereikt. Getuigen hun publiek uitgevoerde zelfkastijdingen niet van eenig nederigheids-gevoel in het hart dier Indische boetelingen, dan geven ze toch blijk van een voor ons onbegrijpelijk uithoudings-vermogen. Uren en uren achtereen blijven ze zitten onbeweeglijk in dezelfde houding, zooals die Yogi, dien ik in Serampore langs den oever van de Hogly zag liggen, zijn naakte lichaam blakerend in de felle zonnestralen, een arm dor en vermagerd uitgestrekt boven zijn hoofd, en met wijdopengespalkte oogen turend in het scherpe blauwe licht van den Indischen hemel."

Het brochuurtje kost per 1 ex. 15 cent, bij hoeveelheid 9 cent.

Een abonnement op de heele serie nuttige en wetenschappelijke werkjes 1925 der Xaveriana, bevattende 12 boekjes bedraagt f 1,50.

Het adres der Xaveriana is Minderbroederstraat 11, Leuven.

L. BIJNEN, Pr.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

Om dan weer voort te gaan met onze Indische oriëntatie nemen we opnieuw den Protestantschen Zendingsatlas ter hand van John Mott. Ofschoon het wel in de bedoeling der uitgevers heeft gelegen ook de gegevens der Roomsch Katholieke Missies er in op te nemen, is helaas van dit voornemen moeten worden afgezien. Twee uitstekende Katholieke geleerden van de Vereenigde Staten hadden wel de bronnen geleverd tot het vervaardigen van statistieken, maar ze zóó te verwerken, dat aan de feiten recht zou wedervaren, bleek een absolute onmogelijkheid.

Wat ten zeerste te betreuren valt, zoowel voor hen als voor ons. Want al zouden we na een eerlijke naast-elkander-stelling grif hebben toe te geven, dat de Zending in Indië èn in organisatie der helpende vereenigingen èn in behaald succes zich er op beroemen mag ons vóór te zijn — iets wat niet wordt goed gemaakt door aan te voeren, dat de Protestantsche Zending in Ned. O. Indië al een voorsprong op ons had van 70.000, toen wij begonnen ; noch ook geheel en al verzoet wordt doordat Abraham Kuyper „met zelfbeschaming moest erkennen, dat tot op zekere hoogte de Roomsche Missies veel doortastender zijn te werk gegaan" — toch zou wie die gegevens zou vergelijken met die van tien jaren terug tot de conclusie komen, dat de Missie relatief sneller en solieder vordert dan de Zending, zij het dan met behulp der Jezuïeten „die sprinckhanen van de hoere van Babel.... die van alles het beste hebben, gelijk ook de regel van Loyola medebrengt,;.... die den „God op aerden" aanbidden en dienen en over wie de „Papisten" niet zoo moesten roemen en „snorken", zooals het bij den oprecht gereformeerden Ds. Dijkstra heet in zijn werk „Het Evangelie in Onze Oost."

Beginnen we dus, mede omdat „ook van den vijand gerust geleerd mag worden" met een beeld der Zending in cijfers, in de hoop en het vaste vertrouwen, dat, wie een volledig overzicht wenscht, niet zal nalaten het zeer goede artikel te lezen van C. H. in den VIden Jaarg. blz. 95 van „Het Missiewerk" gepubliceerd onder den titel „De Organisatie van het Zendingswerk van onze Protestantsche Broeders."

Personeel.

a. Niet-inboorlingen. Totaal : 693. Geordineerden : 283. Niet-geordineerden 62. Vrouwen : 210. Ongehuwde vrouwen en weduwen : 138. Vaste posten 217.

Dit personeel is te verdeelen over 27 zendende vereenigingen of genootschappen.

Volgenderwijze:

	Datum van het eerste werk in Ned. O.-I.	Totaal	Geordineerden	Niet-geordineerden	Geh. vrouwen	Ongeh. vrouwen en weduwen	Vaste posten
Amerikaansche Genootschappen.							
Methodist Episcopal Church, Bd. of For. Miss.	1905	47	14	4	18	11	8
Seventh-Day Adventist Denom., Gen. Conference	1913	17	7	2	8	0	5
Engelsche Genootschappen.							
British and Foreign Bible Society	1813	2	0	1	1	0	1
Salvation Army	1894	99	29	0	28	42	26
Vasteland-Genootschappen.							
Centraal-Comité voor Seminarie nabij Batavia.	1873	6	3	0	3	—	1
Comité Sangir en Talaut-eilanden............	1854	27	12	0	12	3	11
Doopsgez. Vereeniging in Nederl. Bezittingen.	1847	10	8	1	—	1	8
Evangelische Missionsgesellschaft zu Basel....	1921	10	5	0	5	0	5
Gereformeerde Zendingsbond................	1913	4	2	0	2	0	3
Nederl. Bijbelgenootschap..................	1820	7	2	1	3	1	3
,, Luthersch Genootschap	1880	2	2	0	0	0	1
,, Zendelingsgenootschap...............	1797	86	39	0	36	11	25
,, Zendingsvereeniging.................	1861	18	15	1	—	2	14
Rheinische Missionsgesellschaft.............	1836	152	63	9	68	12	58
Utrechtsche Zendingsvereeniging	1859	44	22	0	21	1	13
Vereeniging het Java-Comité te Amsterdam..	1855	4	4	0	0	0	4
Vereeniging Kost- en Dagschool te Tomohon.	1881	4	0	1	0	3	1
Zending der Christ. Gereformeerde Kerk.....	1920	2	1	0	1	0	1
Zending v. d. Geref. Kerken onder Heid. en Moh.	1882	46	12	20	—	14	10
Instellingen in Ned. O.-Indië.							
Bestuur over de Prot. Kerken in Ned.-Indië [1])	—	37	37	0	0	0	33
Bond voor Evangelisatie in Ned. O.-Indië...	1918	3	2	0	1	0	1
Genootsch. v. In- en Uitw. Zending te Batavia.	1851	10	1	2	0	7	2
Independent.............................	—	4	2	2	—	0	4
Independent Seventh-Day Baptists	1902	6	0	2	1	3	2
Salatiga-zending op Java	1887	26	0	15	0	11	11
Vereeniging voor Javaansche Meisjesscholen..	1907	11	0	0	0	11	2
Vereeniging voor Soendaneesche Meisjesscholen.	—	5	0	0	0	5	1
Zendingsconsulaat.........................	1906	4	1	1	2	0	1

[1]) De Protestantsche Kerk in Ned.-Indië heeft nl. haar eigen zendingswerk in het Oostelijk gedeelte van den Indischen Archipel. Dit zendingswerk wordt geleid met den steun van het gouvernement, die de bedienaren der Gevestigde Koloniale Kerk, Hulppredikers en Inlandsche Leeraars onderhoudt. Het onder hun zorg staande aantal christen inboorlingen bedraagt pl.m. 360.000, van welke aanzienlijke

b. Inboorlingen. Totaal: 6659. Geordineerden: 55. Niet-geordineerden: 5222. Vrouwelijk personeel 30.

Ook van dit inboorlingen-personeel ware een voor de verschillende zendingsorganen gespecificeerde statistiek te geven. Wij achten dit echter van minder belang en vestigen slechts de aandacht op ,,Het Leger der Heils" dat er 322, het Nederl. Zendingsgenootschap, dat er 566 en de Rheinische Missionsgesellschaft, die er 4.105 heeft.

Leden.

Aangesloten Kerken: 1228, waarvan 30 n.l. van het Engelsche Salvation Army zichzelf doen.

Plaatsen met geregelden dienst: 430.

Aantal *communicanten* gedurende het jaar toegevoegd: 483.

Totaal der christen gemeente-leden: 779.893; waarvan 475.848 communicanten, 140.871 gedoopte niet-communicanten en 28.235 in onderricht.

Zondagscholen: 79 met 3.825 leeraars en leerlingen.

De jaarlijksche *bijdragen* voor het werk der kerken bedragen 203.000 gld.

Hoe deze totaal-getallen over de verschillende zendingsorganen verdeeld zijn, moge blijken uit de volgende statistiek:

	Aangesloten Kerken	Andere plaatsen met geregelden dienst	Totaal Christen gemeente-leden (totaal van kolom 4, 5, 6)	Communicanten	Gedoopte niet-communicanten	In onderricht	Zondagscholen	Leerlingen en Leeraars	Jaarl. bijdragen in gld.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Amerikaansche en Canad. Genootschappen.									
Methodist Episc. Church, Bd. of For. Miss.	13	—	1153	850	303	—	18	1547	20.092
Seventh-Day Adventist Denom. Gen. Conf. ..	4	—	211	211	0	—	10	343	9.448
Engelsche Genootschappen.									
British and Foreign Bible Society	0	—	—	—	—	—	—	—	0
Salvation Army........	30	86	—	—	—	—	23	456	—
Vasteland Genootschappen.									
Centraal Comité voor Seminarie nabij Batavia.	0	0	0	0	0	0	0	0	—
Com.-Sangir en Talaut-eil.	177	—	86805	—	—	—	—	—	53.080

groep in de verslagen der Nederlandsche zendingsvereenigingen geen melding gemaakt wordt. Zoo is b.v. de zorg voor de inboorlingen van de Minahassa, Noord-Celebes, die vroeger ressorteerde onder het Zendingsgebied van het Nederlandsch Zendingsgenootschap, nadat aan het eigenlijke zendingswerk door de bekeering van geheel de Minahassa een eind gekomen was, overgedaan aan de Protestantsche Kerk in Nederl. Indië, bekend als de Indische Kerk.

	Aangesloten Kerken	Andere plaatsen met geregelden dienst	Totaal Christen gemeente-leden (totaal van kolom 4, 5, 6)	Communicanten	Gedoopte niet-communicanten	In onderricht	Zondagscholen	Leerlingen en Leeraars	Jaarl. bijdragen in gld.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Doopsgez. Vereeniging in Ned. Bez.	8	11	1.724	1.724	—	—	—	—	—
Evangelische Missionsgesellschaft zu Basel. ..	21	—	1.428	671	714	43	1	161	—
Geref. Zendingsbond ...	6	17	806	95	446	265	0	0	268
Nederl. Luthersch Genootschap.	2	—	973	557	416	0	0	0	—
Nederl. Zendelinggenootschap.	243	—	26.265	—	—	—	—	—	—
Nederl. Zendingsvereen.	28	12	3.497	—	—	—	—	—	—
Rheinische Missionsgesellschaft.	679	—	275,144	110.667	136.610	27.867	—	—	100.880
Utrechtsche Zendingsvereeniging	—	216	18.372	—	—	—	—	—	—
Vereeniging het Java-Comité te A'dam. ...	5	21	5.508	4.697	811	—	14	620	—
Zending v.d. Geref. Kerken o.d. Heid. en Moh.	9	67	3.347	1.776	1.571	0	2	263	3.205
Instellingen in Ned.-Indië.									
Best. over de Prot. Kerken in Ned.-Ind.	—	—	352.146	352.146	—	—	—	—	—
Bond voor Evangelisatie in Ned.-O.-Ind.	0	0	0	0	0	0	10	375	15.787
Independent Seventh-Day Baptists.	3	0	141	81	0	60	1	60	—
Salatiga-Zending op Java	—	—	2.373	2.373	—	—	—	—	—
Vereeniging voor Javaansche Meisjesscholen ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Onderwijs in 't algemeen. Totaal aantal leerlingen van alle scholen 94.590.

Kindertuinen: 3 met 153 beschermelingen.

Lagere scholen: 1.647 met 91.897 leerlingen.

Hoogere en middelbare scholen: 14 met 1.625 leerlingen. (Hieronder zijn 9 inrichtingen met 131 leerlingen voor theologisch en bijbelsch onderricht.)

Industrie-scholen: 10 met 242 leerlingen.

Kweekscholen voor onderwijzers: 13 met 542 studenten.

Vroedvrouwenscholen : 1.

De Medische Zending beschikt over 24 mannelijke en 5 vrouwelijke geneesheeren en 38 vroedvrouwen. Verder zijn er drie geneesheeren inboorlingen en 367 gediplomeerde assistenten, waarvan 145 mannen en 222 vrouwen.

Hospitalen : 43; aantal bedden 1.544.

Philanthropische Instellingen :

Weeshuizen : 8 met 341 beschermelingen.

Leprozen-inrichtingen : 6 met 1003 verpleegden, waaronder echter geen christenen.

Wat de *Bijbel-verspreiding* betreft, bleek uit de Algem. Verg. v. h. Nederl. Bijbelgenootschap op 29 Sept. j.l. te A'dam gehouden, dat voor de Indische Bijbelverspreiding 19.019 exemplaren werden afgeleverd tot een waarde van 12.555 gld.

Een volgende maal hopen we in dezelfde volgorde de gegevens der Kath. Missie te kunnen afdrukken. Intusschen moge het den lezer duidelijk zijn geworden, hoe het Protestantisme de eenheid, die het in de leer verwierp in het praktische streven tot aanzienlijke hoogte bereikte en hoe blijkbaar de belijders van het geloof-zonder-de-werken toch veel kracht concentreeren op de werken.

ARTIKEL 123 EN DE NIEUWE GOEROE-ORDONNANTIE.

Bij Gouvernementsbesluit van 14 Mei 1925 is vastgesteld een ordonnantie, houdende herziening van de regelen omtrent het van Bestuurswege uit te oefenen toezicht op het Mohammedaansche godsdienstonderwijs op Java en Madoera — behalve de Vorstenlanden — terwijl met betrekking tot dezelfde materie voorschriften zijn vastgesteld voor de zelfbesturende landschappen.

Inhoud en strekking dezer ordonnantie komen — volgens de Maasbode — op het volgende neer:

Ieder, die onderricht wenscht te geven in den Mohammedaanschen godsdienst aan anderen dan het inwonend gezin, is gehouden, alvorens daartoe over te gaan, van dit voornemen schriftelijk mededeeling te doen, onder omschrijving van den aard van het te geven onderwijs.

. . . .

Zij, die de in het vorige artikel bedoelde mededeeling hebben gedaan, zijn verplicht een register aan te leggen, waarin gegevens over hunne leerlingen en over het onderwijs worden vermeld, overeenkomstig het daartoe door het Hoofd van het gewestelijk bestuur vast te stellen model.

. . . .

Op het onderricht, te geven door personen, die de in artikel 1 bedoelde

mededeeling hebben gedaan, wordt in het belang der openbare orde toezicht gehouden.

. . . .

Deze gezaghebbenden zijn bevoegd van hen, die de in artikel 1 bedoelde mededeeling hebben gedaan, te vorderen:

a. Toelating, desgewenscht door iemand die zij daartoe aanwijzen, vergezeld, tot de lessen en verschaffing van alle inlichtingen, welke zij in het belang van het uit te oefenen toezicht noodig achten;

b. te allen tijde toegang tot alle bebouwingen, bestemd voor het geven van onderwijs of tot verblijf der leerlingen.

Het Hoofd van het gewestelijk bestuur kan in het belang van de openbare orde de bevoegdheid tot het geven van godsdienstonderricht voor een bepaalden tijd, die den duur van twee jaar niet mag te boven gaan, ontzeggen.

Op deze beslissing is beroep mogelijk op den Gouverneur-Generaal.

Ir. Feber, maakt daarbij in de Msb. de volgende snedige opmerking:

„Op zichzelf al een belangwekkend staatsstuk, dat diep ingrijpt in de inlandsche samenleving, is deze ordonnantie pas recht curieus, wanneer men haar beschouwt in het licht van de regeling, die geldt ten aanzien van den Christelijken godsdienst en zijne bedienaren, in het licht van artikel 123 van het Indisch Regeeringsreglement.

Het cardinaal onderscheid tusschen deze ordonnantie en artikel 123 is hierin gelegen, dat de ordonnantie zich beperkt tot het voorschrijven van een repressief toezicht, terwijl het Regeeringsreglement den grondslag legt voor een preventief toezicht en daarnaast èn in artikel 123 zelf èn op andere plaatsen repressieve maatregelen mogelijk maakt.

Wij hebben toegezegd ons te zullen onthouden van lyriek van en uitingen des sentiments; daarom gaan wij ditmaal het hatelijk, bijna beleedigend karakter van het preventieve toezicht op missie en zending stilzwijgend voorbij. Wij zullen nu eens niet kankeren over het verleden en het heden, en alleen maar denken aan de toekomst. Wij willen er ons toe bepalen, het vraagstuk te erkennen, althans onder bepaald aspect te verkennen, zooals zich dat ter zijner tijd stellen zal in de sfeer van de concrete politiek.

Welnu — wanneer alsdan een wetsontwerper een regeling ineen zal zetten, waarbij het preventief karakter van het toezicht op missie en zending blijft gehandhaafd en hij daarnaast geen aanleiding vindt de thans afgekondigde goeroe-ordonnantie te wijzigen, daarin het element van preventief toezicht in te voeren, dan zal hij, de wetsontwerper, moeten bewijzen, dat in de prediking en uitoefening van den Christelijken godsdienst iets aanwezig is, een bron van gevaar en onrust, dat aan de uitoefening en prediking van den Mohammedaanschen godsdienst niet eigen is en zeer in het bijzonder met het oog op de christelijke prediking een preventief toezicht noodzakelijk maakt. Het verband is duidelijk en onverbreekbaar; het steunt onmiddellijk op den eisch van eenheid en eenvormigheid in de wetgeving. Geen wetsontwerper ter wereld zal er zich van af kunnen maken met den dooddoener, in dit geval een dooddoener, dat elk afzonderlijk geval op zichzelf moet worden beschouwd."

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

Diocesaan Missie-Comité te Breda. — Z. D. H. de Bisschop van Breda heeft den Hoogeerw. Heer Regent P. Sweere van het Klein-Seminarie wegens drukke werkzaamheden eervol ontslag verleend als lid van het Diocesaan Missie-Comité en in diens plaats benoemd den weleerw. heer J. Vermeulen, kapelaan te Hoogerheide.

Missieweek te Helmond. — Van 15—18 Augustus heeft Peelland een uitstekend geslaagde missieweek gehouden: predikaties, algemeene H. Communies te Helmond en omstreken, lezingen met en zonder lichtbeelden, een drukbezochte tentoonstelling en een prachtige optocht zijn de middelen geweest om Peelland in gloed te zetten. Het geheel bevlagde Helmond kon men aanzien, dat het meeleefde.

Dit Missiefeest heeft de Nederl. Missievlag — idee van pater Raaymakers — geintroduceerd als symbool der drie Pauselijke genootschappen, om welke onze missieactie zich moet concentreeren.

Moge de Missievlag, die ook in het land van Cuyck heeft gewapperd, in Rotterdam den „slaafjes”dag beheerschte en in Amsterdam uithing, alom en luid door zijn kleuren het noodzakelijke karakter van alle goed-geordende missieactie verkondigen en aldus meehelpen alle actie te richten volgens het organisatieplan van den H. Stoel.

Missieweek te Rotterdam. — Rotterdam durfde in 1920 voor het eerst een Missie*week* aan, Rotterdam durfde ook, voor het eerst, een missieweek *herhalen*. Van 20—27 September is missioneerend Nederland te Rotterdam vertegenwoordigd geweest. En met groeiend succes. Het program was zoo volledig mogelijk. Eerst een missiekrant: 3 nummers, 50.000 exemplaren; dan een gestadige dagelijksche propaganda in de pers; een lichtstoet; preek en collecte in alle kerken; iederen avond 4, en toen dit niet genoeg bleek, 5 vergaderingen in de oude stad, en nog verschillende in de nieuwe wijken; een grieksche Celebratie; een „slaafjesdag”; een algemeene H. Communie in alle kerken; een optocht; een openluchtspel (dat niet kon doorgaan); een tentoonstelling in het oude gemeentehuis gratis gehuisvest, ingedeeld naar de werelddeelen, en met een (goedingerichte) „medische afdeeling” geperfectioneerd; en, ‚last not least” *een wedstrijd in het aannemen van leden voor de Centrale Genootschappen*. Bij dit alles is een lofwaardig organisatietalent ten toon gespreid, dat wel veel critiek ondervond, toen het door een geweldige reclame meer geestdrift had gewekt dan het gevoegelijk verwerken kon, maar toch onder menig opzicht grooten lof verdient.

Deken van Heeswijk gaf aan de „week” een drievoudige goede noot:

1e. dat alle standen zoo schitterend meewerkten; 2e. dat de dames zich behoorlijk gekleed hadden; 3e. dat de week prachtig geslaagd was zonder fancy-fairs. Die drievoudige noot was eerlijk verdiend. Alleen het weer verdiende geen lof: de lichtstoet verregende en het openluchtspel was onuitvoerbaar. Maar anders was het ook te mooi geweest....

Van dit tweede Rotterdamsche voorbeeld kunnen anderen weer veel leeren.

Eerstens de les der drie „goede noten". Tweedens de noodzakelijkheid eener goede tentoonstellingsruimte; want deze ROMA had met andere en ook met haar doorluchtige zuster, wier naam zij imiteerde, gemeen, dat zij veel te klein gehuisvest was; en toch als de bezoekers niet rustig in een behoorlijk getal voor de stands kunnen blijven staan luisteren en kijken, gaat een groot deel der instructieve waarde onzer tentoonstellingen, die hangt aan het gesproken woord van den missionaris, verloren; daarenboven belemmert te kleine ruimte het bezoek: de 13000 betalende bezoekers zijn voor Rotterdam veel te weinig, en toch .... er konden er niet meer in. Derdens viel te leeren een eerlijke poging, om van deze week een directe uitbreiding van het ledental der Pauselijke Genootschappen te doen uitgaan [1]).

Moge Rotterdam — sterk reeds in missie-ijver — nog daarin groeien en daarin een heerlijke versterking van eigen geloofsbloei vinden. En mogen vele steden zich door dit tweede Rotterdamsche voorbeeld opgewekt voelen om aan de „herhaling" der Missieweken te gaan denken....

Verschillende feesten. — Wij noemen in het kort op de feesten die ons gemeld werden: *Overloon* 26 en 27 Juli (Witte Paters — oprichting Kindsheid), *Lage Zwaluwe* en *Zevenbergen* (Capucijnen), *Veghel* (4—6 October), *Leidschendam* (9—12 Oct. Mill-Hill), *Zwolle* (17—22 Oct. 8 Congo en het Melaniawerk).

Dan tentoonstelling van Missie-naaikringen: 1 en 2 Aug. *Waspik*, 8 en 9 Augustus *Cuyck*, 30 en 31 Augustus *Boxmeer*, 13 September *Beers* (met medewerking der Franciscanen), 15 Sept. *Bodegraven*, 27—29 September *Den Haag* (H. Hart), 25 Oct. en Nov. *Oss*, te *Utrecht*, (par. St. Joseph), te *Westervoort*, te *Goirle* enz. enz.

R. K. Studenten-Missie-Interacademiale. — Nieuw bestuur: Wim Snitker,, Marnixstr. 283, A'dam; E. Kruytser, R. K. Pr. Toussaintkade 43, Den Haag, Secretaris.

Verschillende Congressen. — Wat verbreidt zich de actie, wat verbreedt en wat verdiept zij zich! Ik zou de heele aflevering wel kunnen vullen met een leerende nabetrachting van wat de congressen en studieweken in binnen- en buitenland hebben gebracht. Ik mag en kan niet anders doen dan ze opnoemen.

1°. *Leuven*, eind Augustus. Ongeveer 500 missionarissen hebben gesproken en geluisterd: en klaarder dan ooit is er als eisch der praktijk

[1]) Wij toonen door onze daad goede critiek op prijs te stellen. Daarom juist protesteeren wij hier tegen een critiek op de ROMA als de Nieuwe Eeuw van 8 Oct. l.l. te lezen gaf. Zóó bespreekt men niet het werk van menschen, die maanden lang belangeloos moeite en tijd gaven! De schrijver beroept zich op het voorbeeld van p. Kruitwagen. Best! Maar diens critiek op de organisatie van den derden Katholiekendag in Den Haag was nobel en .... niet anonym.

uiteengezet, dat de missionaris zijn eigen nationaliteit vergeten moet en die der onderrichte volken eerbiedigen en adapteeren moet.

2°. *Tilburg*, 30 Aug.—2 Sept. 6e missiekursus der R. K. Studenten-Missie-interacademiale, die onze opgroeiende intellectueelen met de Missiegedachte en met de Missionarissen in aanraking gebracht en daardoor gesticht heeft.

3°. *Tilburg*, 31 Aug. Met de Studenten-cursus viel samen de Jaarvergadering van het Sint Melaniawerk, waar de liefde der Nederlandsche Katholieke vrouw door haar Javaansche zuster werd opgewekt en de „gebedsdagen" voor Indie's bekeering werden gepropageerd.

4°. *Steyl*, 1—4 September. Jubileum-Congres van den Duitschen Priestermissiebond, samenkomst van vele leiders, en zwaar-doordachte dus hoogstaande „Missionswissenschaft", gepaard — naar oog- en oorgetuigen verzekeren — aan een laaiende geestdrift en offervaardigheid.

5°. *Buda-Pest*, 19—22 Augustus. Cursus in de Missie-wetenschap, die ook onder dit nobele maar zwaar beproefde volk de missie-idee zal sterken.

6°. *Milaan*, 17—25 September. Religieus-ethnologische week, een diepgaande bespreking van vakgeleerden die, uit liefde voor de Kerk en haar geloofsprediking, de grenzen hunner besprekingen hebben uitgezet en er ook de godsdienstige psychologie en de godsdienstgeschiedenis bij betrokken hebben, aldus de wetenschappelijke grondslag der bekeeringsactie versterkend.

7°. *Brussel*, 20—25 September. De week der Kerk-Vereeniging, de groote propaganda voor de christelijke liefde als *het* groote middel ter vereeniging der Kerken, voor de liefde die vooral zoekt „alles te begrijpen" en aldus nader te brengen wat gescheiden is maar niet gescheiden moest zijn : Oost en West.

8°. *Rome*, 29 Sept.—1 October. Het Congres van den Italiaanschen Priestermissiebond met 200 deelnemers, geopend door Kard. van Rossum, gesloten door Kard. Laurenti, bemoedigd door een Pauselijk woord en goed geleid door Mgr. Conforti, de groote man van den P.M.B. Dit congres moèt aan de parochiale missie-actie in Italië ten goede komen.

9° en 10°. *Helmond* en *Rotterdam*, 18 Aug. en 24 Sept. Vergaderingen van den Bosschen en van den Haarlemschen P. M. B. Al was de laatste wat grooter dan de eerste, toch was geen van de twee zoo grootsch van opzet als de voorgaande acties, maar — naar wij hopen en vertrouwen — waren beide toch ook goede middelen om op te wekken een praktische liefde voor de uitbreiding van het Godsrijk.

Een prachtige actie onder de jeugd. — Het D. M. C. van Breda heeft uitgeschreven een Jubileum-missie-concours. In de maand Februari 1926 wil het op de hoogste klassen der lagere scholen een schriftelijk examen afnemen, waaraan prijzen verbonden zijn. Op de scholen, die er aan deelnemen zal dus van nu af bijzonder werk moeten worden gemaakt van die onderdeelen van het katechismus-onderricht, dat bijzonder op de missies betrekking heeft. Dat is een kostelijke winst voor de missieactie. De regeling van dezen wedstrijd, die onder leiding staat van Kap. Konings te Oosterhout, is te vinden in de laatste afl. der Annalen tot Voortplanting des Geloofs.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

MISSIEPERSONEEL.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Vertrokken :			
Z. D. H. Mgr. Dr. Jan Olav Smit, Ap. Vic.	Saec. pr.	5 Sept. '25	Noorwegen
Pr. H. Fischer	S. J.	27 Juli '25	Java
Prs. Herm. Muller en Theod. Cocx (prof. der phil.) ; *frs* Th. Teppema en Hub. Snijders.........	,,	Aug. '25	Java
Prs. H. v. Offeren en Cs. Ruigrok *frs. nov.* F. Dirken, Ger. Schoonhof, P. Zoetmulder	,,	Sept. '25	Java
Pr. H. Hoynck v. Papendrecht (Nov. Meester d. Brs.) [1]	W. P.	13 Aug. '25	Algiers
Pr. W. de Wit (2e keer), C. van Boxtel	,,	20 Aug. '25	Vict. Nyanza
Pr. C. Witlox	,,	Sept. '25	Roeanda
Br. Jacobus G. Mulders (3e keer).	,,	17 Sept. '25	Bangueolo
Br. Albertus G. v. d. Weyst ...	,,	14 Oct. '25	Oegadoegoe (Goudk.)
Pr. G. Horsten (2e keer)	,,	15 Oct. '25	Tabora
Pr. H. Zoetemelk (2e keer) en *br.* Willibr. Goedemans (3e keer) ..	,,	15 Oct. '25	Nyassa
Prs. Dr. M. Neyens (3e keer), A. Drager en *Brs.* J. Schut (2e keer); F. Raymakers en W. Houdijk ..	M. S. C.	14 Oct.	Nw. Guinea
Prs. C. de Bruyn en J. Hendricks	,,	14 Oct.	Selebes
Prs. J. Cranen en G. Blewanus . .	,,	11 Nov.	Philippijnen
Pr. H. v. 't Westeinde en *Brs.* Schippers (2e keer), C. Henssen Fr. v. d. Wildenberg (1e keer).	,,	26 Aug. '25	Brazilië
Br. Dr. M. Nysters (2e keer) Missie-			

[1]) Den 11en Sept. vertrokken van de W. P. naar het Novic. te Algiers 11 asp. pr. miss. en 9 asp. brs.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Overste, C. Ham, A. van Es en H. Witteveen	M. S. C.	23 Sept. '25	Brazilië
Br. C. Leyten (2e keer) [1])	,,	7 Oct. '25	Brazilië
Brs. C. Fleuren en J. v. Kollenburg	,,	15 Sept. '25	Belg. Congo
Pr. Canisius Louis	Assumpsion.	29 Aug. '25	Bulgarije
Prs. P. Lahay en Th. Mul	C. Ss. C. C	29 Aug. '25	Banka
Prs. Willibr. Meeder en Theod. Buter	,,	7 Oct. '25	Brazilië
Pr. Ev. Molengraaf, *Br.* Hub. v. Ruiten	,,	27 Oct. '25	Brazilië
Pr. A. de Groot [2])	Scheutist	Aug.	Congo (Kasaï)
Pr. J. Wynen en *Br.* Berchmans ..	S. M. M.	Aug. '25	Denemarken
Pr. C. Verheyen (3e keer) en *Br.* Marinus A. Nieuwenhuysen [3])..	C.ss.R.	24 Sept. '25	Suriname
Pr. J. Smits	,,	11 Nov. '25	Brazilië
Fr. J. van de Westelaken (3e keer).	Mill Hill	Oct. '25	Madras
Prs. N. Stam (2e keer), P. Buysrogge (2e keer), A. Rogmans, G. Benne [4])	,,	15 Oct.	Boven Nijl
Fr. E. H. Bruning (niet naar Caraïben)	,,	benoemd	Nw. Zeeland
Fr. J. Smeyers (thans in Nieuw-Zeeland)	,,	benoemd	B. Congo
Fr. H. Jansen	,,	benoemd	Philippijnen
Br. Theophile van Geyt	S. C. J.	2 Sept. '25	Finland
Pr. Th. Schoenmaker	,,	29 Sept. '25	Finland
Prs. Louis van Eerd, Laur. Dankers, J. Lemmens, Rud. Zijlstra .	A. M. v. Lyon	16 Oct. '25	Ben.-Volta
Prs. Ant. Meeuwsen en J. v.d.Hout	,,	16 Oct.	Goud-kust
Br. Nic. Rubie	,,	16 Oct.	Togoland.
Pr. Fred. Groot (Superior), Bern. v. d. Linden en *Br.* Egidius Stoffels [5])	Miss. S. Fam.	31 Dec.	Borneo (O.K.)
Prs. Paulus Stein (comm. Prov.), Julius Berten (comm. H. Land),	O. F. M.	28 Oct. '25	Brazilië

[1]) Tegelijk vertrok p. prov. G. Baptist en p. J. A. Zandvliet naar Brazilië ter visitatie. In het geheel heeft deze Congr. dit jaar bijna 60 miss. van verschillende nationaliteit uitgezonden.

[2]) In het geheel vertrokken dezen zomer van Scheut 5 Paters naar Congo en 13 naar China.

[3]) Met hen vertrokken de eerste zes missionaressen der Zusters v. Oudenbosch. Zie H. M. Aug. p. 49.

[4]) Zij vertrokken met Mgr. Campling, de nieuwe Ap.Vic. Met hen gingen ook vier Zusters van Mill-Hill, o.w. 2 vrouwelijke artsen. Dit vicariaat heeft nu 4 vrouwelijke artsen.

[5]) Deze eerste Miss. der H. Fam. nemen van de Capucijnen de Statie Laham op Borneo's Oostkust over.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Blasius Berten (2e keer), Hilarion Verhey (2e keer), Sophonias Balvert, Florianus Groen, Chrys. Beverborg, *Brs.* Liberatus Franken, Val. Hofmans, Rob. Philip .	O. F. M.	28 Oct. '25	Brazilië
Prs. Hyac. Ruberg en Ant. Spekler.	O. P.	23 Oct. '25	Curaçao
E.H. G. Scherjon, J. Ortmans, Th. Zigenhorn, Chr. Jansen (allen 2e k.	Lazarist	23 Oct. '25	Tselih (China)
E. H. N. J. W. de Graaff.......	„	27 Oct. '25	San Salvador
Mgr. A. Meuwesen Vic. Gen......	Saec. pr.	1 Sept. '25	Harrisburg N.A.
E. H. Dr. J. Bruning...........	„	Nov. '25	Jeruzalem
Br. Albertus de Groot (2e keer), (met 5 andere, reeds in Het Miss. v. Aug. ll. blz. 98, vermeld)	Brs. v. Oudenbosch	Aug. '25	
Frs. Salesianus Croonenburg (2e k.)	Fr. v. Tilburg	24 Sept. '25	Suriname
Frs. Conradus de Jong en Vincentianus de Beer (2e keer)	Fr. v. Tilburg	half Oct.'25	Curaçao
Frs. Egidius de Rooy, Rodulf Ouddeken, Philibert v. Amelsfort. ..	Fr. v. Tilburg	14 Oct. '25	Selebes
Zr. Benigna	W. Zrs. v. Af.	11 Juni '25	Oeganda
Zrs. Barthelemy en Nicolas.......	„	20 Aug. '25	Oeganda
Zr. Mère Rodriguez (3e keer) ...	„	30 Sept. '25	Soedan
Zrs. Angela (2e keer), Ursula W. de Haar (ziekenverpl.) en Hélène Joan. Boers	Zr. v. Moerd.	2 Sept. '25	Finland
Zrs. Simplicia (M. C. Alewijns), Dorotheus (Ma. Th. J. Aldenhuysen); Diderica (G. Aarts); Libuina (A. M. v. Doorn) ziekenverpl.	Zrs. v. Liefde v. Tilburg	3 Sept. '25	Suriname
Zrs. Cornelie C. N. Velzeboer, Godefrida H. M. Hendrika [2])	Drs. v. O.L.V v. h. H. Hart	23 Sept. '25	Brazilië
Zrs. Giuseppa Marrevee, Cornelie Vergeer en Josepha Vaal [1]) ...	J. M. J.	31 Oct. '25	Br. Indië (Madras)
Zrs. Nicasia Hoogenboom, Barbara Hoogenboom, Hermenigilda Hamers, Cortona Willems, Charitas Hensi, Fernanda van Egmond (eerste Miss. der Congr.)	Franc. v. Bennebr.	29 Aug. '25	Padang

[1]) Met haar vertrekt de Alg. Overste J. M. J. en een harer assistenten voor een visitatiereis der missies van J. M. J. in Nederl. en in Britsch-Indië. De Z.Eerw. Rector M. F. Dekkers vergezelt haar.

[2]) Reeds zijn in Januari naar deze missie vertrokken (Ziekenhuis in Baurii) zr. Julia als Overste, tot dusver werkzaam bij de Fransche Provincie der Congr. in Alfenas, en de zrs. Brigitta Wortel, Seraphina Zandbergen, Bonifacia v. Oosterhout, Benedicta v. Klaveren.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Zrs. Gummara van Gils, Martina v. d. Klauw, Irmgardis van Hees, en Claudia Ahlers	Frc. v. Vegh.	29 Aug. '25	Borneo
Zrs. Pia van Blaricum (Overste), Philothea Biemans, Gonzaga van Gorp, Antoinetta Plug (eerste Zrs. Miss. dezer Congr.)	St.Elis. Breda	29 Aug. '25	Padang (Medan).
Zrs. Ladilaus Werter (Overste), Telesphora Zonderop, Erasma Roethof, Rita Hogervorst, Constantia Heyke, Silvana Dekker, Oda Meilink, Dominico Donders (eerste Zrs. Miss. dezer Congr.) ..	Voorz. A'dam	29 Aug. '25	Banka
Zr. Madeleine van der Hoven ..	Zrs. O. L. V. Amersfoort	Sept. '25	Noorwegen
Zr. Agnetina Synen	,,	Juni '25	Noorwegen
Zrs. Gesina Bartelink, Theresia Bertels en Maria Korte	St. Xaver.zrs.	1 Aug. '25	Noorwegen
Zrs. Servatia Mikkers en Vincentia Louter	Fr. v. St. Ant. Asten	half Oct.	Noorwegen
Teruggekeerd.			
Z. D. H. Mgr. Dr. Vesters, Ap. Vic.	M. S. C.	October	Raboul
Pr. M. Verburgt (sinds 1903) en *Br.* Bruno C. Hommelborg (sinds 1899) [1]	C.ss.R.	7 Sept. '25	Brazilië
Fr. Kusters (sinds 1887)	,,	9 Sept. '25	Suriname
Br. v. d. Coevering (sinds 1907 in de Missie)	Scheutist	Aug. '25	Philippijnen
Pr. Eug. Calon (sinds 1893 in de Missie)	,,	Aug. '25	Congo
Prs. J. Houben en P. Roomer ..	S. M. M.	Aug. '25	Denemarken
Br. Rosario van Duyn	S. C. J.	24 Sept. '25	Congo (St. F.)
Prs. Paulus Stein (Comm. Prov. voor het kapittel), Balth. Bröllmann en Cond. Vroomans......	O. F. M.	Juli-Aug'25	Brazilië
Pr. Justinianus en Br. Leopoldus. .	O. Min. Cap.	13 Aug. '25	Ned. Borneo
Fr. Ph. Pieck	S. S. J.	Juli '25	Philippijnen
Fr. P. van Rooyen	,,	12 Sept. '25	Boven-Nijl
Pr. A. van Aken	W. P.	Oct. '25	Tabora
Pr. P. Hulsbosch	O. F. M. (Fransche Prov.	Oct.	Marokko

[1]) Met hen kwam fr. J. Michelotti uit Rio de Janeiro om te Wittem de hoogere studiën te beginnen.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
E. H. H. van der Geest	Saec. Pr.	Mei '25	Z.-Afrika
Brs. Anselmus Ruys, Regin. v. d. Veer, Fred. Overbeek	Brs. v. Oudenbosch	Sept. '25	Java
Zr. M. Gonzaga Berendsen	Zrs. v. O.L.V. Amersfoort	Sept. '25	Noorwegen
Zr. Desideria v. Ruiten	Dominicanes	Sept.	Curacao
Overleden.			
Fr. J. Oomen (geb. 1879)	S. S. J.	Juli '25	Congo
Br. Gerard Meyer	,,	Aug. '25	Missieh. Mill-Hill
Pr. Gonzaga Jac. Polman (geb. 1886)	C.ss.R.	Aug. '25	Brazilië
Pr. J. H. C. Rutten (geb. 1873, Den Haag)	S. M. M.	Aug. '25	Jersey-City N.A.
Pr. Henricus v. d. Broek (geb. 1892, Congo 1921)	Scheutist	Sept. '25	Congo
Pr. H. van de Pieterman (geb. 1886 Missie 1912)	M. S. C.	Oct. '25	Philippijnen
Mère M. Lidwina, Cath. Joa. M. Nolet (geb. 1870)	Ursuline	18 Aug. '25	Java (Weltevred.)
Eerw. Moeder Florence Th. L. te Riele (geb. 1878)	Zr. v. L. v. T.	Sept. '25	Suriname
Sr. M. Robertine During (geb. 1844, Missie 1888)	Fr. v. Roosd.	Sept. '25	Suriname

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

De Hoogeerw. Pater Louis Dehon, stichter van de Congregatie der Priesters van het Goddelijk Hart en algemeen overste, is begin Augustus op 82-jarigen leeftijd te Brussel overleden.

Pater Dehon was geboren te La Chapelle (Aisne) en heeft een wonderlijk en gezegend leven geleid. Hij was advocaat te Parijs, besloot op een pelgrimsreis naar Jerusalem priester te worden, behaalde te Rome de doctorsgraden in het kerkelijk recht, de wijsbegeerte en de godgeleerdheid, werd consultor der inquisitie en later eere-kanunnik. Maar hij was ook kapelaan in St. Quentin en werkte, vooral na de verschijning der Rerum Novarum, aan de kerstening van het maatschappelijk leven. Hij gaf van 1897 tot 1900 sociologische conferenties in Rome en schreef ook een sociologisch handboek.

In 1879 stichtte hij de Congregatie van het Allerh. Hart, welke tien jaren later door Leo XIII voorloopig werd goedgekeurd. Deze Congregatie, allereerst bedoeld als een „sociale" congregatie, heeft zich ook door de geloofsprediking in de missiegebieden reeds groote verdiensten verworven. In ons land viert zij juist dit jaar den 25en verjaardag van haar vestiging te Bergen-op-Zoom waar haar Juvenaat bloeit. Het noviciaat is te Asten, het grootseminarie te Liesbosch-Princenhage, de missieprocuur te Rotterdam. Zij

bedient kerken te Maastricht en in de Peel; beheert een gesticht voor verwaarloosde jongens te Heer, verzorgt het St. Franciscus Liefdewerk te Amsterdam en te Rotterdam. De Nederl. Prov. voorziet ook de Missies van Finland en Benkoelen en steunt de missies der Congregatie in Congo en Brazilië.

Missioneerende Zusters-Congregaties. — De *Zusters Augustinessen te Delft* hebben zich beschikbaar gesteld voor ziekenverpleging in de Missiën.

— De Zusters *Franciscanessen van den H. Antonius* te Boerdonk-Asten aanvaarden een missiestatie in Simba, vicariaat Nieuw-Antwerpen, in den Belg. Congo.

— De *Franciscanessen van Sint Joseph* te Heerlen hebben in Zuid-Chansi een tweede ziekenhuis geopend in Hongkong, en het eerste in Luaufu uitgebreid.

— De *Franciscanessen van Oirschot* gaan begin Januari naar Brazilië voor een pensionaat te Urassuahy: de bisschop stelde daarvoor zijn eigen huis beschikbaar.

— De *Franciscanessen van Bennebroek, van Breda* (*St. Elisabeth gesticht*) en *van Oudenbosch*, alsmede de *Arme Zusters van het Goddelijk Kind* van Amsterdam hebben haar eerste missionarissen uitgezonden, resp. naar Borneo, Medan, Suriname en Banka.

Verdere verdeeling van Java's missiegebied. — Volgens een speciaal Aneta-telegram uit Bandoeng meldt de Maasbode van 18 October, dat de Jesuieten binnen afzienbaren tijd de Preanger zullen verlaten en door een andere Orde zullen vervangen worden.

Varia. — Te Kabgayi in Roeanda hebben 26 Juli 3 negers het Diakonaat ontvangen, deze zullen in December priester worden gewijd. Hieronder zijn de twee eerste wijdelingen van Oeroendi.

— Het klein-seminarie der Redemptoristen in Congonhasdu Congo (Brazilië) telt een 30-tal studenten.

— In September is in Djokjakarta door de Paters Jesuïeten een driejarige philosophiecursus geopend, gevolgd door 6 Europeesche en 6 Javaansche leden der Sociëteit.

— De Jesuïeten zijn in Noorwegen nog niet toegelaten; het voorstel om het grondwettelijk verbod in te trekken haalde niet het vereischte aantal stemmen.

— De Ned. Paters der H.H. Harten hebben zich gevestigd te Agua Suja in het bisdom Uberaba, Brazilië.

— Ook de Magister Generaal der Kruisheeren maakt een visitatiereis naar Noord-Amerika.

— Op 1 Juli l.l. hebben de Broeders der Congregatie van den H. Aloysius eene Hollandsch-Inlandsche School geopend te Soerabaja, de eerste in Java's oosthoek. Aanvankelijk vreesden de Javanen hunne kinderen ter school te zenden, zoodat er bij de opening slechts ongeveer twintig leerlingen waren ingeschreven. Langzamerhand echter begint de vrees te wijken en neemt het aantal toe. Op 1 Augustus werd de school reeds door 42 leerlingen bezocht.

MISSIEKRONIEK VAN AZIË.

CHINA.

Algemeene beschouwing. — In de ochtendvergadering van het priester-congres, dat onder de Rotterdamsche Missie-week den 24sten September j.l. was georganiseerd door het Haarlemsche Diocesaan Missie-comité, is door den Franschen Lazarist, den Z. E. Heer V. Lebbe een zeer interessante rede gehouden over het Missiewerk in China. In den betrekkelijk korten tijd, die den spreker ter beschikking stond, heeft hij klaar belicht de overheerschende factor van het Chineesche geestesleven in deze dagen, de verklaring ervan en de consequenties, die de Missie eruit moet trekken. Eene weergave der ideeën van dezen spreker nemen wij op in deze Kroniek, omdat deze belangrijk kan bijdragen om het inzicht in de Missie van China te verhelderen.

Uitgangspunt dezer beschouwingen is het feit van den geweldigen omkeer, die er in de laatste 25 jaar in China heeft plaats gehad. De ontwikkeling van het China in 1900 tot het China van thans is zoo machtig snel gegaan, dat men veilig kan beweren, dat dit vroeger star-conservatieve, onveranderlijke Rijk binnen dezen korten tijd een evolutie van vele eeuwen heeft doorgemaakt.

Wat nu is het essentiëele punt, de overheerschende factor van deze omwenteling? Wat is er eigenlijk in China veranderd? Het antwoord van Père Lebbe was: Wat in China gebeurd is, is een in onzen tijd algemeen voorkomend verschijnsel: *ook in China is de wereldziekte van het nationalisme uitgebroken.*

Een feit, dat af te keuren en te betreuren is — het nationalisme toch is een ziekelijk verschijnsel, een misvorming van het gezonde patriotisme — doch een feit, dat vooral in China zeer goed te verklaren valt. De nadere kennismaking van Europa en China in de vorige eeuw was nu juist niet de meest geschikte om den Chineezen veel genegenheid voor de Europeanen in te boezemen. Allereerst de beruchte „opium-oorlog": Engeland wenschte opium in te voeren, waartegen China zich — werkelijk niet zonder reden — verzette; de kanonnen stelden de Engelschen in staat hun schandelijken eisch (en meer dan dezen) in een alleronrechtvaardigsten oorlog door te drijven. Een tweede feit, dat Lebbe vermeldde, was het uitbuiten van een moord op twee Duitsche missionarissen. Deze Duitschers wilden een kerk bouwen in het centrum van het Confucianisme in Shantung, in het Mekka,

het Rome der Chineezen. De onderneming was gewaagd en kostte hun het leven. De Duitsche regeering greep dit gebeuren aanstonds aan als aanleiding om een van China's mooiste havens, Kiaotsjoe te bemachtigen. Engeland, Rusland en Frankrijk volgden dit voorbeeld, niet omdat er ook twee missionarissen van hen gedood waren, maar vanwege de gelijkheid. Dit zijn twee voorbeelden, de meest brutale wellicht, uit de vele gevallen van Europeesche hebzucht. Al deze gevallen nemen een zelfde ontwikkeling: Europa eischt en China geeft toe, doet allerlei concessies, maar alleen omdat het gedwongen wordt door de militaire overmacht, het sluit zoogenaamde overeenkomsten, maar erkent er de redelijkheid niet van, en voelt zich moreel niet gebonden, zoekt zich te onttrekken, wordt nog meer geknepen enz.....

Maakt dit alles den afkeer van de vreemdelingen niet uiterst begrijpelijk ? Die haat tegen buitenlanders gaat de facto alle perken te buiten, maar wie is tenslotte de grootste schuldige aan dezen misstand, wie is begonnen onrechtvaardig te zijn ?

Die afkeer heeft geleid tot den vreeselijken Bokseropstand [1]) welks ongelukkigen afloop op China het juk der Europeesche overheersching nog zwaarder deed drukken.

Het verloop van dien Bokser-opstand en feitelijk van ieder gewapend verzet, dat telkens neerkwam op versterking van de macht van den gehaten Westerling, heeft China — geleerd wellicht door het voorbeeld van Japan — ertoe gebracht Europa te bestrijden met dezelfde middelen, waarmede het zich in China als de meerdere wist te doen gelden : China is de Europeesche cultuur gaan „leeren", niet omdat het Europa bewonderde, maar omdat het als bij intuïtie voelde, dat het alleen met Europeesche wapenen de Europeesche overmacht kon breken. De Amerikanen hielpen hen daarbij door de vele hoogere scholen, die zij, al of niet door bemiddeling der zending, oprichtten. Maar vooral zijn de laatste tientallen van jaren de Europ. en Amer. Universiteiten als overstroomd door Chineezen, die naar ontwikkeling, vooral naar technische ontwikkeling zochten : eerst de Duitsche, dan de Engelsche, nu vooral de Fransche en Amerikaansche Universiteiten. Om daar te kunnen studeeren hebben deze gele broeders zich geweldige offers en onophoudelijke inspanning getroost, niet alleen uit zucht naar persoonlijk gewin, maar uit nationaliteitsbewustzijn, om aldus in staat te zijn den vreemdeling te kunnen keeren.

De Europeesche „beschaving" heeft aan het moreel der Chineezen geen goed gedaan : die uit Duitschland kwamen brachten een dosis materialisme mee, die uit Engeland terugkeerden verbloemden dit door wat protestantsche sympahieën,, Amerika leverde een groot getal Methodistische en moderne Christenen en wat nu uit Frankrijk komt, ja, dat is natuurlijk anti-

[1]) Terloops merkte Père Lebbe hierbij op, dat, ofschoon die opstand zijn grond vindt in den vreemdelingenhaat, we toch de gevallenen met recht Martelaren mogen noemen. Hun werd immers niet de vraag gesteld dit of dat Europeesch land af te zweren, doch het Christendom. Het eerste zouden ze zonder eenig bezwaar gedaan hebben, het tweede hebben ze geweigerd en er den marteldood voor ondergaan.

clericaal. Die moreele invloed heeft ten slotte de afkeer en de minachting voor de vreemdelingen en vooral voor de Europeanen nog doen toenemen, (Amerika verwierf een veel beteren roep). Wat te begrijpen is ! Als een braaf mensch al aan eerbied inboet bij iemand, die hem te goed leert kennen, dan heeft Europa met zijn overbeschaving, die eigenlijk degeneratie is, den Chineezen natuurlijk geen meerdere achting afgedwongen, toen deze den Europeaan zoo heel goed ,,thuis" hebben leeren kennen.

En zoo heeft zich de laatste jaren onder de Chineezen bij den haat tegen den Westerling nog de minachting gevoegd : zij voelen — en niet zonder reden dikwijls — zich moreel de beteren. Aldus vond het ziekelijk nationalisme onder hen een al te vruchtbaren bodem.

Tegen dezen strijd met gelijke wapens verzet Europa, vooral Engeland, zich eigenlijk heel dom. De Duitscher — indringerig-vriendelijk naar hij koopmans-voordeelen te behalen ziet — had zich in Shantung langzamerhand weten te doen verdragen. Maar de Duitscher is weg, verdreven door de andere Europeanen. Nu zijn — met de Amerikanen en de gehate Japaneezen — de Engelschen de groote indringers in China, en tegenover den cultureelen groei der Chineezen stellen vooral de laatsten als van ouds nog steeds de macht van het zwaard. Zoo gebeurt er ook thans nog veel dat den haat en de minachting voor de Europeanen eer doet groeien dan afnemen, zooals het gewelddadig optreden tegen de bevolking bij kleine incidenten en de toestanden, die op de fabrieken ontstaan zijn en waarin wij zoo moeielijk een goed inzicht kunnen krijgen, omdat wij feitelijk op eenzijdige berichtgeving zijn aangewezen, n.l. die van Reuter, om drie redenen — volgens V. Lebbe — onvertrouwbaar : ,,ze is kapitalistisch, Joodsch en Engelsch" !

Bij zijn karakteriseering van den toestand in China schonk Père Lebbe feitelijk geen aandacht aan de huidige werking van den Russischen sovjet en den invloed van het Communisme. En daarmede stemde hij stilzwijgend in met de beschouwingen van den Scheutist A. v. Susante in De Tijd (o.a. van 24 en 25 September 1925), die in de overige onderdeelen met de inzichten van père Lebbe vrijwel parallel loopen.

Van buiten bezien lijken de onruststokerijen der Sovjet wel veel schuld te hebben aan de toestanden in Shanghai, Tientsin en Canton, en aan de woelingen van den burgeroorlog. Maar — ook de correspondent van de Maasbode in Shanghai beaamde dit — wat zich in China ,,communist" noemt, is het niet. Het eigenlijke Chineesche volk moet van communisme niets hebben, al was het alleen, omdat dit een staatsmonopolie meebrengt, en het Chineesche volk is nog niet vergeten hoe de vroegere staat en diens mandarijnen het hebben uitgezogen. De officieele Chineesche wereld coquetteert wel met de Sovjet, maar niet omdat zij communistisch is, maar omdat van dien kant geld en middelen komen tegen de Westersche duivels. Onder de studenten maakt de Sovjettistische ,,onafhankelijkheidsidee" wel veel opgang, maar ook die rumoerige toepassing der Russische opvattingen is in den grond der zaak voor de toekomstige leidende klasse een middel om China te bevrijden. Trouwens, van de Russen mogen zij den vorm overnemen, de ideeën van bandelooze onafhankelijkheid hebben

zij van de Europeesche en Amerikaansche Universiteiten, waar zij studeerden. Slechts één categorie, de ongedisciplineerde schare, die men overal vindt en in het huidige China misschien talrijker dan elders, hangt de Sovjet aan om des Sovjets wille; doch dan moet men daarin allereerst zien het zoeken van een materieel persoonlijk voordeel. Deze „horden" zegt pater Van Susante, zijn echter te weinig georganiseerd en worden door onderlinge jalousie te veel verteerd, dan dat zij al te veel blijvend kwaad zouden doen.

Het gevaar in China is het nationalisme, en dit gevaar wordt grooter naarmate dit nationalisme meer Europeesche handigheden en techniek... en moreele opvattingen leert. De troebelen der laatste jaren maken door gestadige berichten in de dagbladen wel het meeste indruk op ons, doch zij zijn toch feitelijk slechts *voor een deel* der missionarissen een belemmering in hun arbeid.

„Veronderstelt eens — zoo schreef p. v. Susante in De Tijd van 5 Dec. '24 — dat in China alles rustig is, dat er een geregelde regeering bestaat, en niets den vooruitgang der moderne beschaving belemmert, welke zullen dan de gevolgen zijn? We moeten onomwonden bekennen, het Katholicisme zou van dien toestand weinig kunnen profiteeren, omdat het te weinig werkkrachten en te weinig middelen heeft. Het Protestantisme en het moderne ongeloof beschikken integendeel over uitstekende werkkrachten en machtige middelen, en zij zouden ons dus nog veel verder voorbij streven, dan nu reeds het geval is.

Hierbij komt nog, dat de Chineesche regeering, die eigenlijk anti-godsdienstig is, de verbreiding van het Katholiek Geloof zeker zou tegenwerken, als zij zich krachtig gevoelde, om tegen de Europeesche verdragen in te gaan."

De nadeelen, die de onrust in China der Katholieke missie aandoet, worden dus gedeeltelijk geneutraliseerd door dat deze ook de Protestantsche zending en het moderne ongeloof beletten zich ten volle te ontplooien en een wellicht nòg zwaarder beletsel aan den groei der Kerk te stellen.

De groote kwaal, die de geheele Chineesche ontwikkeling heeft aangetast in haar diepste wezen, is het ziekelijk nationalisme, en dit wordt niet geneutraliseerd, maar beïnvloedt ten slotte alle stroomingen, die zich bij het Chineesche volk doen gelden.

Uit dezen invloed van het nationalisme volgen voor de Missies in China bepaalde consequenties.

De katholieke Missie is voor den Chinees een buitenlandsch instituut; niet ten onrechte. Van de 57 Bisschoppen en Prefecten zijn er slechts 2 van Chineesche afkomst en ook onder de priesters is het aantal vreemdelingen grooter dan dat der inlanders. Doch dan is ook tevens gegeven, dat de missie in zeer moeilijke omstandigheden verkeert. Behalve in den zeer beperkten en meestal weinig-invloedrijken kring harer aanhangers, deelt ook zij in die algemeene antipathie tegen vreemden en in de minachting van den Westerling; hetgeen mede te wijten is aan het misbruik, dat in de jaren door de mogendheden gemaakt is van den invloed der missionarissen en dat door verschillende, vooral Fransche, missionarissen wel ietwat in de

hand is gewerkt. Meerdere streken toch werden veroverd dank zij den arbeid der evangelieverkondigers. Het is dus te begrijpen, dat velen in China de missie beschouwen als de voorbode van de gehate Europeesche heerschappij. [1])

De vraag, die nu vanzelf rijst, is : wat moet de Katholieke Kerk doen om dit dreigende gevaar te bezweren. Een vraag, zooals uit het voorafgaande wel duidelijk is, die *de* levensvraag is der huidige Chineesche Missie.

Meer dan ooit — dit kan als algemeen antwoord gelden — is het noodig, dat de Missie Chinees wordt met de Chineezen, en dat zij niet alleen zich er op richt een *groot aantal* Chineezen te bekeeren, maar invloed te oefenen op het volk, op het leven, op de ziel van China, en aldus leiding geeft aan den ontwikkelingsgang, die zoo bruusk en onder zooveel tribulatiën is ingezet. Anders gaat, als in Japan, de ontwikkeling buiten de Kerk om en dus er feitelijk tegen in. En dit zal daarom des te erger zijn, omdat de Chineezen een groot volk uitmaken (één op de vier aardbewoners is Chinees), een geweldige expansie-kracht bezitten (over heel de wereld verspreiden zij zich) en een groote saamhoorigheid gevoelen.

Daarom is de zorg voor een inlandschen clerus, voor inlandsche religieuzen, voor inlandsch onderwijs en onderwijzers, hooger zoowel als lager, van zulk onschatbaar gewicht.

In deze richting gaat allerduidelijkst de stelling door p. Lebbe met zooveel talent verdedigd : De Katholieke Kerk moet al haar krachten aanwenden om zich allereerst te doen kennen door de ontwikkelden, en moet haar werk er op richten om onder die kringen een grooten invloed te verwerven.

China is immers een republiek, een democratie, d.w.z. (men noemt de dingen nu eenmaal zooals men wil !) het wordt geregeerd door de hoogere

---

[1]) Een sprekende illustratie van deze stemming bevat La Croix van 2 Juni 1925. In April van dit jaar waren in verschillende steden van China biljetten aangeplakt, uitgaande van meerdere studentenvereenigingen. Daarin werd naast andere veroordeelingen van het Christendom o.a. beweerd : „De verschillende missie-congregaties, die de evangelisatie van China hebben ondernomen, hadden slechts één doel : hun schepen hierheen te roepen om de verovering van het land te voltooien, eerst de harten te veroveren en dan het land.'' En als bewijs worden aangehaald : de opiumoorlog, de expeditie van 1858 en 1860, de verovering van Kiaotsjoe en de gevolgen van den Bokseropstand. Vervolgens wordt voorgesteld met Kerstmis, wanneer missionarissen en katholieken, zendelingen en protestanten zich in grooten getale vereenigen, hen gewelddadig uit te roeien. Wij gelooven niet, voegt de correspondent eraan toe, dat de studenten in staat zullen zijn, deze bedreigingen uit te voeren, maar de onwetende menigte, die dezen raad overal aangeplakt ziet, zou ze toch wel eens kunnen opvolgen, wanneer eenmaal een opstand uitbreekt. En wat te zeggen van de mandarijnen, die zonder zich in 't minst te verzetten dergelijke aansporingen tot geweld en moord laten aanplakken en verspreiden !

Men begrijpt uit dergelijke mededeelingen, welk een kwaad het doet aan de achting voor de Kerk als men — gelijk sommige Fransche schrijvers — het nuttig oordeelt, uiteen te zetten „wat de missies voor Frankrijk doen'', en daarbij in het licht te stellen, dat Frankrijk al zijn kolonies aan de missies dankt. Is het immer noodzakelijk de Kerk niet met een bepaalde natie of ras te vereenzelvigen, in China is het meer dan ooit noodig op het absoluut verschillend karakter van beide het volle licht te laten vallen. Gelukkig is dat op de missiologische week te Leuven door tal van missionarissen overvloedig betoogd.

klassen. Vooral de „studenten" (niet alleen de afgestudeerden) hebben er een machtigen invloed, zoo zelfs, dat de revolutie van 1912 in hoofdzaak door hen veroorzaakt is. Ook in het Chineesche Parlement zijn het degenen, die gestudeerd hebben, welke de zetels innemen. En hoezeer de Katholieken op dat punt achter zijn, blijkt wel uit een vergelijking met de Protestanten. Deze laatsten wier aantal slechts een zesde van dat der Katholieken is [1]), bezetten verschillende zetels, terwijl er *geen enkele* door een Katholiek wordt ingenomen, ofschoon de Kerk van Rome er toch 2.200.000 leden telt.

Wij moeten dan ook zorgen, dat het ontwikkelde China ons H. Geloof leert kennen zooals het is en werkt, en het doen inzien, dat de Kerk boven de naties staat, geen enkele aantast, zich met geen enkele vereenzelvigt. En om dat doel niet tegen te werken maar te dienen, gaf p. Lebbe den Katholieken van Europa den raad, toch nooit minachtend over de Chineezen te spreken of te schrijven, als waren zij een achterlijk of bedorven volk: iets, dat met de beste bedoelingen nog veel gebeurt om medelijden met hen op te wekken en aldus de geloovigen te bewegen tot steun aan de missie, die dat „ongelukkige" en „diep-gezonken" volk tot Christus wil brengen.

Vooreerst toch is dit onwaar: de Chineezen zijn een beschaafd en in 't geheel geen bedorven volk. Het eerste geeft iedere kenner toe en het tweede wordt ruimschoots bewezen door het feit, dat het reeds tientallen eeuwen heeft standgehouden en nog geenszins aan 't uitsterven is. Vervolgens is het ook onnoodig dit middel te gebruiken om liefde voor de Katholieke missie te wekken. Waarom zouden we de menschen alleen opwekken om Christus het minderwaardige te geven? Verkondigt liever deze gedachte: is er mooier werk denkbaar, dan dat hoogstaande Chineesche volk voor de Kerk te winnen, dat volk aan Christus te geven als een uitgelezen schat en het tevens nog door de kerstening te vervolmaken! Door aldus te spreken zullen we de studeerende, de ontwikkelde Chineezen, die hooren en lezen hoe door de Katholieken over hen gedacht wordt, niet afstooten, maar hun sympathie winnen.

Behalve deze meer-indirecte inwerking op de verhouding der Chineezen tot de Katholieke Kerk, behandelde p. Lebbe een zeer waardevolle positieve daad om het ontwikkelde China te winnen voor Christus en den arbeid der missionarissen den steun te verzekeren van hen, die zeer zeker in de eerstvolgende decennia een zeer grooten invloed zullen hebben op de geheele cultureele en staatkundige ontwikkeling van dat reusachtige land met zijn krachtig volk, n.l. *het werk*, door hem begonnen, *onder de Chineesche studenten in Europa*, in 't bijzonder in Frankrijk en België. Het belang van dit prachtige werk spreekt reeds uit het voorafgaande, en wordt nog duidelijker door het volgende:

Op het oogenblik studeeren er in Europa en Amerika het volgend aantal Chineezen:

In Frankrijk ongeveer 1500; in België 200; in Duitschland 600; in Holland 150; in Engeland 150; in Amerika 3000.

[1]) De jongste statistiek der Propaganda op de Vat. tent. gaf voor 1923 in China 2.244.366 kath. en 352.464 schismatieken en protestanten.

De Chinees, die na volbrachte studies terugkeert naar zijn land, brengt — zooals wij boven reeds aanstipten — grootendeels de geestesrichting mee van het land, waar hij geweest is, in 't bijzonder van de Universiteit, waar hij gestudeerd heeft.

Tot voor vier jaar werd door de Katholieken niets gedaan om in die richting eenigen invloed uit te oefenen, en aan deze — zoo ontvankelijke gemoederen — het ware Godsrijk te doen kennen. Al die ,,ontwikkelden" keerden terug onbekend met de Kerk, zoo zij haar niet hadden leeren verachten. Vooral zij die in Frankrijk geweest waren, waren met een fel anticlericalen en tegelijk propagandistischen geest bezield. Zij stichtten met Franschen van dezelfde gezindheid ,,la Fédération franco-chinoise d'éducation", die tot doel had op groote schaal studenten te zenden naar Frankrijk ,,seul pays ou l'éducation est vraiment scientifique, parce que résolument affranchie de toute idée religieuse." Deze vereeniging stelde een studieprogram op dat de studenten in staat stelde met handenarbeid hun studies te kunnen bekostigen.

Père Lebbe heeft na zijn terugkeer in Frankrijk aanstonds deze Chineezen aangetrokken. Aanvankelijk was het moeilijk contact met hen te krijgen. De Voorzienigheid maakte echter de omstandigheden weldra zeer gunstig. De studenten waren verre van rijk, van hun familie kregen ze dikwijls niet meer het geld toegezonden, dat ze noodig hadden om hun studies te maken. Om deze niet te moeten opgeven, gingen velen — ofschoon afkomstig uit de hoogste standen van China — overeenkomstig de beginselen van de socialistisch-communistische ,,Fédération" in fabrieken werken of langs de kaden der Seine schepen lossen. Met het geld, aldus verdiend, wilden ze later verder studeeren. Die arbeid was echter te zwaar voor hun gezondheid, daarenboven waren de verdiensten niet groot, zoodat er slechts weinig gespaard kon worden. Daarbij kwam nog de lage koers van den franc, een werkeloosheidscrisis en te midden van al deze ellende, sloot de Banque d'Indo-Chine, die de spaarpenningen der werkman-studenten en de fondsen hunner vereeniging bewaarde, haar kassen en staakten haar betalingen. Deze gelegenheid greep Pater Lebbe aan en hij vroeg aan alle katholieke colleges en universiteiten in Frankrijk een Chinees te willen opnemen. Eerst schrokken bijna allen er voor terug een heiden, en dan nog wel een Chinees, te plaatsen te midden van de gewone leerlingen. Doch door het volhouden van Pater Lebbe, die zelf de colleges ging bezoeken en er conferenties hield over de groote zaak, waarvoor hij werkte, stemden velen tenslotte toe. Thans staat het werk, dat vooral in Frankrijk en België aan hun bekeering arbeidt, in contact met ongeveer 600 studenten, waarvan er 300 geplaatst zijn op katholieke scholen en universiteiten. Daar hebben zij het Katholicisme naar waarheid leeren kennen en het resultaat is geweest, dat in dien korten tijd er 187 zich hebben laten doopen en 3 seminarist geworden zijn. En voegt Pater Lebbe erbij : ,,On continue....

Onder al de geplaatste studenten is nog geen enkele mislukkeling. Wel is aan Lebbe driemaal door een overste van een instituut de vraag gesteld, die hij zich zelf reeds meermalen had voorgehouden : Hoe is het te ver-

klaren, dat een ongedoopte het voorbeeld is van alle studenten op een Katholiek college ? De eenig mogelijke verklaring is de hoogstaande natuurlijke moraliteit der Chineezen. [1])

De ondervinding opgedaan bij dit werk, noopt tot volhouden en uitbreiden. Op den Interacademialen studentencursus teTilburg in 1924 en 1925 heeft p. Lebbe zijn werk uiteengezet, en naar verluidt mag met reden worden verwacht, dat ook in ons land getracht zal worden aan de 150 studeerende Chineezen, en wellicht ook aan onze Indische-Chineezen en Javanen de Kerk te doen kennen.

Als dit Werk, dat door het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs dit jaar voor een te vestigen centrum in Parijs, met een millioen lires werd gesteund, mag doorwerken, en het gelukt de in Europa bekeerden op een geschikte wijze over te planten in een Chineesch christen-milieu dan zal de missie in het verre Oosten er zeer zeker een bijzonder goeden invloed van ondervinden.

* * *

Na deze algemeene inleiding van het Chineesche missieprobleem stellen wij ons voor in volgende afleveringen, de verschillende vicariaten van China groepsgewijs te behandelen. Voor heden geven wij een paar punten van het voornaamste nieuws, die onze algemeene uiteenzettingen illustreeren :

Stand der Missiën in 1923 [2]).

Katholieken (inlandsche)	2.244.366
Catechumenen	553.201
Heidenen en Mahomedanen	463.369.000
Protestanten en Schismatieken	352.464
Buitenlandsche priesters	731
Chineesche priesters	938 [2])
Theologanten en Philosophen	500 [2])
Latinisten en kl. seminaristen	2634 [2])

terwijl er nog 80 onmiddellijk voor de H. Wijding staan en thans reeds de dienstdoende priesters helpen. [3])

Concilie van Shanghai.

In de vorige kroniek vermeldden we het houden van het eerste Algemeene Concilie van China, dat toen kort geleden gehouden was. Behalve de uiterlijke plechtigheden is vrijwel niets van het Concilie bekend geworden. De publicatie van de decreten toch zal eerst 6 maanden na de goedkeuring van Rome geschieden. Daarna worden in alle kerkelijke districten diocesaansynodes gehouden om de besluiten door te voeren. Opdat te voren niets zou uitlekken waren de strengste maatregelen genomen. Aan het

[1]) Meer bijzonderheden hierover vindt men in „Bulletin des Missions" Aug. 1925, waarin een artikel van P. Lebbe is opgenomen, dat nog vervolgd wordt.

[2]) Volgens de statistiek der Vat. Missietentoonstelling.

[3]) Zeitschr. f. Missionswiss. 1924 p. 189 (Dit geeft echter reeds 1071 inl. priesters.)

eind van de laatste vergadering heeft men n.l. een groot vuur aangestoken en al de geschreven en gedrukte stukken, die bij de discussies gebruikt waren, erin geworpen. [1])

Katholieke Universiteit te Peking.

Boven zagen we de allerdringendste noodzakelijkheid om Katholieke studenten te kweeken. Het is voor de Kerk het groote middel om invloed te krijgen op de geestelijke stroomingen, die sinds korten tijd in China zijn losgebroken en die zich een weg banen, zonder dat de Kerk leiding kan geven. Als een zeer verblijdend nieuws mag dan ook vermeld worden de stichting van een Katholieke Universiteit te Peking. Van de 32 Universiteiten (beter gezegd hoogere scholen) in China zijn er 9 Protestantsch en slechts 1 Katholiek (te Shanghai) met in 1924 392 studenten, waarvan slechts 130 eigenlijke hoogeschoolstudenten ; daarnaast staat in Shanghai nog een Kath. hoogere meisjesschool met 408 leerlingen, terwijl in Tientsin nog een Katholiek hooger handelsinstituut is met 80 studenten. Een bekend Chineesch journalist, Vincent Ying, heeft in 1917 het eerst het idee naar voren gebracht in een brief aan den Paus. Mgr. Guébriant had in 1920 als visitator de opdracht dit voorstel te bestudeeren. En eindelijk werd het plan in 1921 opnieuw te Rome warm verdedigd door den Amerikaanschen priester Dr. O'Toole, daartoe aangezet door de conferentie, die hij te Peking met de vooraanstaande Katholieken had gehad. Rome noodigde toen de Amerikaansche Benedictijnen uit zich te belasten met deze stichting. De taak werd aanvaard, nadat op het algemeen kapittel van de Amerikaansch-Cassineesche Congregatie in Aug. 1923 de groote moeilijkheden daartegen waren opgelost. De Aartsabdij van St. Vincent in Pennsylvanië heeft de leiding, doch de geheele congregatie zegde materieelen en moreelen steun toe. In 't begin van dit jaar ging de Aarts-abt naar Peking en kocht voor 500.000 gouddollar het paleis van een mandsjoe-prins en het omringende park. Daar zal de Universiteit verrijzen. De bedoeling is ook buiten de Benedictijnerorde krachten te zoeken, zoowel priesters als leeken, Chineezen, Amerikanen en Europeanen. Het onderwijs zal verdeeld zijn over 5 faculteiten : 1. theologie en philosophie ; 2. Chineesche en Europeesche litteratuur ; 3. natuur-wetenschappen : 4. sociologie en geschiedenis ; 5. mijnontginning en ingenieursschool.

De Aarts-abt van St. Vincent kreeg van Rome alle volmachten : hij benoemt de professoren en regelt de cursussen. Hij is alleen onderworpen aan de Propaganda. In 4 jaar hoopt men de gebouwen gereed te hebben en klaar te zijn met de noodige voorbereidingen. [2]) Op de Katholieken van de Vereenigde Staten is een beroep gedaan om steun.

Tevens zijn de Amerikanen van plan te Hankow een Amerikaansche Katholieke Universiteit te stichten. Bij welk bericht het Zeitschrift für Missionswissenschaft opmerkt : „Ob es nicht höchste Zeit ist, dasz auch

---

[1]) Zeitschr. f. Missionswiss. 1924 p. 187. Bulletin des Missions 1924 o. 128.

[2]) Volgens een brief uit Tientsin in Romen's Aankondiger No. 33 zouden de eerste leergangen het volgend jaar reeds beginnen en zouden er reeds 2 Chineezen tot professoren in de philologie benoemd zijn.

von den deutschen katholischen Missionskreisen für ihre neun chinesischen Missionsdistrikte eine eigene Hochschule in Angriff genommen wird ?" [1])

De Centrale of Regionale Groot-Seminaries.

Van de besluiten der Shangaische Synode is er een door den Paus reeds uitdrukkelijk goedgekeurd, n.l. indeeling van China in verschillende regionen, die ieder hun eigen goed-ingericht groot-seminarie krijgen ; in verband daarmede zijn verschillende groot-seminaries gesloten. Reeds bezat de Noordelijke vicariatengroep der Lazaristen sinds jaren zulk een seminarie te Chala bij Peking : ook de Zuidelijke groep der Lazaristen-vicariaten krijgt er een. De Franciscanen bedienen er twee : een te Tsinanfu (Shantung) voor Shantung, Shensi en Chansi ; [1]) en een te King Chow voor Hupeh en Hunan. De Scheutisten concentreerden zich voor Mongolië in Tatungfu. Ook Honan krijgt een Centraal-Seminarie, terwijl nog een 7e gepland is. De vicariaten van Zuid-China vinden een prachtige voorziening in het Pauselijk College te Penang in de Straits.

BOEKBESPREKING.

MENSCHENSORGE FÜR GOTTES REICH, von Abt Norbert Weber, O.S.B. — Herder, Freiburg im Breisgau (7e-10e duizendtal).

Wie het eens duidelijk begrijpen wil, hoe de groote God van Hemel en aarde zich bedienen wil van de hulp, die wij, geringe menschen, Hem verschaffen kunnen door mede te werken aan de zaligheid der zielen en de uitbreiding van Zijn Rijk op aarde, neme het prachtboek ter hand, dat de Aarts-abt van St. Ottiliën, Dr. Norbert Weber, ons geschonken heeft en door de firma Herder (van wie wij niet anders gewoon zijn) op voortreffelijke wijze is in het licht gegeven.

Heilige geestdrift voor het Missiewerk doortintelt dit boek van het begin tot het einde. Het opent gezichtsvelden, die hoe schoon ook, toch veelal niet gezien worden. De Schrijver put daarbij uit den schat zijner belezenheid en uit eigen ervaring, opgedaan bij zijne visitatie-reizen in Duitsche Missiën.

Wil men b.v. genezen worden van een romantische opvatting van het Missieleven, dan leze men het Hoofdstuk : *„Die „Romantiek" des Missionslebens"* en men zal overtuigd zijn, dat niet alles poëzie is in dat leven, maar veelal bestaat uit het harde proza der werkelijkheid. Wie zich het Missieleven romantisch voorstelt, komt bedrogen uit en een heirleger van teleurstellingen wacht hem. Neen, alleen het : *Caritas Christi urget nos*, kan in staat stellen zich te verzoenen met koude en hitte, honger en dorst, ziekte

---

[1]) Zeitschr. f. M. 1924 p. 188. Bulletin des Missions 1925 p. 288. La Croix 2 Juni 1925.

[2]) In verband hiermede is ook het groot-Seminarie te Luanfu (Z.-Chansi) der Nederl. Minderbr. opgeheven ; 6 studenten verhuisden naar Tsinanfu ; de andere traden in het Centraal-Noviciaat der Franciscanen te Tay-nen-fu, waar ook een Chinees als broeder intrad.

en vermoeienis, insecten en wilde dieren, en meer nog met de eenzaamheid, waarin de Missionaris vaak leeft, en die als een drukkende, haast ondragelijke last op zijne schouders en zijn ziel rust; hij moet bereid zijn ook de hardleerschheid en vooral de ondankbaarheid zijner neophieten te trotseeren, maanden, jaren lang, ja soms zelfs gedurende geheel zijn leven.

Dat alles stelt de Hoog Eerw. Abt van St. Ottiliën voor op een vaderlijke en daarom onwederstaanbare wijze.

Doch men leze liever zelf en overtuige zich. Z.

HANDBUCH DER KATHOLISCHEN MISSIONEN van Bernard Arens S.J. — Uitg. Herder en Co., Freiburg im Breisgau.

Van dit alom gewaardeerd Handboek is bij Herder een tweede geheel nieuw bewerkte uitgave verschenen. Het werk prijst zich zelf. 't Vertegenwoordigt een reuzenarbeid, saamgeperst in één boekdeel, dat op alle vragen aangaande de Katholieke Missiën antwoord geeft van af den Paus en de Congregaties der Propaganda Fide tot het nederigste Missiehoekje, verloren in de Zuidzee of de onmetelijke woestijnen van Azië en Afrika. Het bevat daarenboven 101 tabellen en een grafische voorstelling, die een duidelijk beeld geeft van de bevolking der aarde ingedeeld naar de verschillende godsdiensten.

Voor zooverre wij konden nagaan, ('t is niet doenlijk alle cijfers te controleeren) toont het werk een juistheid en accuratesse, die in niet geringe mate onze bewondering wekt.

Wij zouden, om een gebruikelijke formule te gebruiken, willen zeggen, dat dit Handboek in geen enkele bibliotheek mag ontbreken van wie zich met Missie-actie en Missie-studie bezig houdt. Er blijkt uit, hoe ontzaggelijk veel er voor de Missiën gedaan wordt, maar hoe ontzaggelijk veel meer er nog te doen overblijft. Z.

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, die 25 Octobris 1925.

MGR. G. BRANDSMA
APOSTOLISCH PREFECT
VAN KAVIRONDO (UGANDA)

BIJ HET PORTRET VAN MGR. G. BRANDSMA

APOSTOLISCH PREFEKT VAN KAVIRONDO (UGANDA)

Toen Z. D. H. Mgr. Biermans op het Algemeen Kapittel van 1924 tot Generaal-Overste der St. Joseph-Congregatie (Mill-Hill) gekozen werd, bleef het bloeiende Vicariaat van den Boven-Nijl geruimen tijd zonder Herder.

Dit Vicariaat had zich zoodanig uitgebreid, dank zij Gods zegen en den noesten arbeid der Missionarissen, dat een splitsing noodzakelijk bleek. Volgens de jongste statistiek telde het 66133 Katholieken en 66.133 Catechumenen terwijl in een jaar 15155 H. Doopsels werden toegediend.

Zoo werd dan eindelijk April 1925 het oude Vicariaat van den Boven-Nijl in tweeën gesplitst en werd Mgr. W. Campling, als opvolger van Mgr. Biermans, tot Apostolisch Vicaris van Boven-Nijl benoemd en 24 Augustus te Mill-Hill tot Bisschop geconsacreerd.

Het tweede gedeelte zou tot Apostolische Prefectuur worden verheven en nu was het wederom een Nederlander, aan wien de hooge waardigheid van Apostolisch Prefect te beurt zou vallen, want 6 December j.l. werd de Hoogeerw. Heer G. Brandsma door Z. E. Kardinaal W. v. Rossum tot Apostolisch Prefekt benoemd.

Father Brandsma heeft reeds een rijk missionaris-leven van 26 jaren achter zich liggen. Geboren te Bolsward 22 Juni 1875,maakte hij zijne lagere studie's te Megen. In 1899 te Mill-Hill priester gewijd, vertrok de jonge missionaris kort daarop naar Uganda, alwaar hij gedurende 15 jaren in verschillende Missiestatie's werkzaam was. In 1914 werd hij van Uganda (O-Afrika) naar Belgisch-Congo (W-Afrika) overgeplaatst en tot Overste dier Missie benoemd. De Congo-Missie was en is nog een van de zwaarste Missie's, welke door de Fathers van Mill-Hill worden bediend en was in 1914 in kwijnenden staat.

In de tien jaar van zijn verblijf aldaar heeft Father Brandsma vele hinderpalen uit den weg geruimd en den missiearbeid opnieuw georganiseerd. Toen Father Brandsma in Congo kwam, was in het tienjarig bestaan der Missie de gemiddelde leeftijd, welke de missionarissen daar bereikten nog geen dertig jaar. Het eerste wat de nieuwe Overste dan ook deed, was te zorgen voor betere voeding en betere huisvesting zijner Missionarissen. Een eigen steenbakkerij en houtzagerij werd opgericht. Europeesche levensmiddelen werden ingevoerd, een catechistenschool en een ambachtsschool werd begonnen, de hoofdstatie werd naar een beter terrein overgebracht, nieuwe statie's werden gesticht. De nieuwste statistiek gaf voor Congo aan 10998 Katholieken tegen 3103 in 1915.

In 1924 kwam de Hoogeerw. Heer Brandsma naar Europa terug tot bijwoning van het Algemeen Kapittel te Mill-Hill, tevens ook om de belangen zijner dikwijls misdeelde Congo-missie te bepleiten in zijn vaderland maar vooral in België. Anderhalf jaar heeft hij dan ook getrokken en gereisd, geen Zondag zonder preek, geen week zonder conferentie's of lezingen, geen dag zonder arbeid, dan in Nederland, dan vooral den laatsten tijd in België, steeds bedelende voor zijn dierbare missie in Congo.

Gods Voorzienigheid hield de benoeming van een Apostolisch Prefekt voor Kavirondo tegen, totdat Father Brandsma zijn propagandatocht door Nederland en België had voltooid. Begin December, juist toen de onvermoeide werker vóór zijn terugkeer naar Congo nog eenige welverdiende rust zou gaan genieten bij zijne oude moeder, werd hij naar Rome geroepen, waar Hem als verwelkoming zijn benoeming tot Apostolisch Prefekt van Kavirondo wachtte.

Kavirondo, dat was het land waar Mgr. Brandsma in de jaren vóór 1914 met zooveel liefde en opoffering gewerkt had en op meerdere plaatsen mede pioniersarbeid had verricht, o.a. te Kakamega, te Mummias, te Nyabururu, te Kisumu enz.

Kavirondo, dat 6 à 7 maal zoo groot is als Nederland, strekt zich uit ten Oosten van het Victoria-en-Nyanza-meer, wordt in het N. W. begrensd door het Boven-Nijl-Vicariaat tot het Rudolf-Meer, vanwaar de Westgrens daalt tot de vroegere Duitsche Kolonie, welke dan verder de Zuidgrens vormt. De nieuwe Prefectuur telt 10891 Katholieken, 25182 catechumenen en 386 catechisten op een bevol-

king van 5 à 6 millioen zielen. In het vorige dienstjaar werden 5276 H. Doopsels toegediend. In dit missiegebied wonen geheele volksstammen, welke nog nooit door een missionaris bezocht zijn. De nieuwe Apostolische Prefekt ziet zich nu plotseling geplaatst voor dit uitgestrekte arbeidsveld, waarvan hij door Gods beschikking de verantwoordelijke bestuurder is geworden.

Wie den sympathieken Missionaris kent, hij kan weten, hoe hij in allen eenvoud de door de gehoorzaamheid opgelegde taak uit de handen van het Hoogste Kerkelijke gezag zal hebben aanvaard, vóór alles vertrouwende op Gods almachtigen bijstand en rekenende op den steun en hulp zijner Katholieke Landgenooten.

Daar God hem in het verleden Zijn onmisbaren Zegen schonk, een ijzersterke gezondheid en groote arbeidskracht, daar zijn katholieke landgenooten den arbeider des Heeren met hunne geestelijke en finantiëele offers bijstonden, daarom mag de nieuwe Prefekt met rijke liefde zijn zware taak aanvaarden vol vertrouwen op de toekomst, en zijn werken zal zegenrijk zijn voor het vruchtbare land van Kavirondo, waar een overvloedige oogst te wachten staat op den arbeider, die hem zal binnen halen in de graanschuur des Heeren.

G. B.

DE MISSIEACTIE IN BELGIË

Het kleine land, ,,waar Maas en Schelde vloeien'', dat thans onder den naam van Koninkrijk België bekend staat, is altijd een vruchtbare bodem geweest voor de missiegedachte. Nadat het zelf door de heilige missionarissen van de zesde, zevende en achtste eeuw, komende hoofdzakelijk uit Ierland en het Angel-Saksische eiland, gansch christen geworden was, nam het op zijn beurt een prachtig aandeel in den missie-arbeid der Middeleeuwen en der latere missieperioden. Het was vooral in de groote orden der Franciskanen, Capucijnen en Dominikanen, die in het land weelderig opbloeiden, dat zoowel Walen als Vlamingen zich voor den missie-arbeid lieten begeesteren.

Reeds in de dertiende eeuw ging de beroemde Vlaamsche Franciskaan, Willem van Rubrouck dwars door Azië tot bij den grooten Khan der Mongolen. In 1246 arbeidde ook in Mongolië Fr. Joannes de Plano Carpinis, missionaris der Dietsche provincie. In de zestiende eeuw werkt P. Judocus de Rycke, O.F.M. van Mechelen in Peru, Zuid-Amerika, en sterft er in 1575 in tachtigjarigen ouderdom.

In de groote missie-periode der zeventiende eeuw vinden wij de mannen uit onze streken zoowat op alle missie-fronten der katholieke Kerk. Belgische Franciskanen en vooral Capucijnen trekken in grooten getale naar Midden-Afrika ; een Capucijn, G. Thysmans van Gheel wordt er door de negers vermoord in 1652. De Franciskaan Richardus Trouvé en de Dominikaan Ludovicus Flores van Antwerpen worden levend verbrand te Nagasaki in Japan in 1622, en behooren tot het getal der Gelukzaligen. De Karmeliet Dionysius van Leuven arbeidt in Perzië en wordt er bisschop benoemd ; hij werkte echter liever als eenvoudig missionaris voort en stierf als een heilige in 1661. Een twintigtal Franciskanen werken in Palestina; een onder hen, Petrus Fardé van Gent, vertrokken uit Amsterdam

valt onderweg in de handen van zeeroovers ten Noorden van Afrika. Hij wordt er als slaaf verkocht, trekt in den dienst van zijn meester heel de Sahara door, van Algiers uit tot in Kongo, en wordt daar wegens zijn goede diensten in vrijheid gesteld ; hij verkondigt er het Evangelie aan de negers, gaat weer scheep en lijdt schipbreuk in den Atlantischen Oceaan ; negen maanden verblijft hij alleen op een rots ; wordt eindelijk door een voorbijvarend schip heelhuids opgepikt en komt behouden in Vlaanderen weer aan. Elias a S. Alberto, Karmeliet geboren te Bergen, bekend om zijn taal- en wiskundige geleerdheid, werd bisschop van Ispahan (Perzië) en vertrok later naar Brazilië, waar hij stierf in 1708. Pater Hennepin van Ath missioneert in Canada en ontdekt de bronnen van de Mississipi in 1682. Belgische Franciskanen zijn ook de eerste Evangelie-verkondigers van Mexico.

De inmiddels gestichte societeit der Jesuieten onderscheidt zich door een vurigen missie-ijver, en vele Belgen, begeesterd door de oproepen van Ignatius en Franciskus Xaverius, wenschen hun voetspoor te volgen. Zoowel in Britsch Indië als in China en later in de Reducties van Zuid-Amerika treden de Vlaamsche Jesuieten op den voorgrond. Men kent den uitroep van Xaverius : *Da mihi Belgas*, zend mij mannen van de Nederlanden ! [1]) Pater Verbiest, S.J. is naast Pater Shall de groote sterrekundige van China, en wordt er mandarijn en raadsheer van den keizer ; hij schreef er vele boeken over sterrekunde, godgeleerdheid en wijsbegeerte. Andere Belgische Jesuieten werken naast hem, en zijn opvolger was ook een Belg, Antonius Thomas van Namen. P. Couplet van Mechelen, procurator der Jesuietenmissie in China, gaf een kaart uit der Chineesche missie en vervaardigde een lijst van al de Chineesche boeken door de paters der Societeit uitgegeven, welke aan Paus Innocentius XI aangeboden werd in 1685. Een aantal Vlaamsche namen treft men aan onder de Jesuieten, die in de Reducties van Paraguay zulke heerlijke bladzijden in de missie-geschiedenis schreven ; vooral werd er

[1]) Het is wellicht goed over deze telkens aangehaalde uiting van S. Xaverius, waarop wij Nederlanders, zoo gaarne roem dragen, de volgende opmerking aan te halen van p. Monnens S. J. in no. 1 der Xaveriana-brochuren; blz. 17: „Daar er in Japan streken zijn van sneeuw en ijs, zooals Bandu, vraagt Franciscus aan Ignatius en Simon Rodriguez, hem ook *Padres flamengos* Vlaamsche, d. i. Nederlandsche paters te sturen; die vindt hij gehard *„tegen zwaar lichamelijken arbeid en groote koude"*. Hier heeft men later het *Da mihi Belgas* van gemaakt. De zaak is wel wat simpeler dan menigeen denkt (Noot v. Red. H.M.)

het werk gewaardeerd van de Vlaamsche en Neder-duitsche Broeders, die zich knappe ambachtslui toonden in den aanleg der dorpen en den opbouw der kerken.

In de negentiende eeuw is de missie-bedrijvigheid opnieuw gaan bloeien, nadat de vele nieuwe missie-congregaties in den loop dezer eeuw gesticht, zich bij de oudere orden gevoegd hadden om een nieuwen aanval op het machtig heidendom te wagen. Ook in ons land kwamen talrijke nederzettingen dezer congregaties een beroep doen op de edelmoedigheid en den geloofsijver van het volk ; daardoor vermenigvuldigden de missie-roepingen en groeide de missiesteun, vooral in de tweede helft der eeuw in niet geringe mate. Het is gezegd geworden, en door de meeste missie-kundigen aangenomen, dat de drie grootste missionarissen der negentiende eeuw drie Belgen, drie Vlamingen geweest zijn, nl. Pater De Smet, S.J., de apostel der Roodhuiden en vredestichter van Noord-Amerika, Pater Lievens S.J., de apostel van de „outcasts" van Chota-Nagpor in Britsch Indië, en Pater Damiaan, de apostel der melaatschen en de held van Molokaï.

Op het gebied der missie-litteratuur hebben ook sommige Belgische namen een goeden klank. In 1561 wierp Joannes Vendeville, bisschop van Doornik, het eerst de gedachte op van een college voor de Voortplanting des Geloofs tot opleiding der missionarissen. Allerhande moeilijkheden beletten, dat er de noodige aandacht aan werd geschonken ; maar ten deele werd het plan toen toch verwezenlijkt in de oprichting van een Maronitisch en een Grieksch college te Rome. In 1613 gaf Thomas a Jesu, prior der Karmelieten te Brussel, een Spanjaard bij geboorte, te Antwerpen het bekende werk uit : *De procuranda salute omnium gentium*, dat een grooten stoot gaf aan en het plan bevatte van de oprichting van de Congregatie de Propaganda Fide (1622).

Een ander Belgisch Karmeliet, Mathias a Corona gaf in 1675 het boek uit *Tractatus de missionibus apostolicis*.

Zooals uit deze korte en vast zeer onvolledige schets blijkt, is de bedrijvigheid der Belgische missionarissen in het verleden van ongemeen belang geweest.

Omstreeks 't midden der 19e eeuw, zooals reeds gezegd, en daarna ontstonden er in de H. Kerk verschillende nieuwe missie-congrega-

ties, vooral in Frankrijk. Dank zij de moderne uitvindingen trokken de Europeesche staten op veroveringen en ontdekkingen uit, en weldra lag de gansche aarde open gelijk een boek. Daardoor ontstond onder het katholieke volk een drang om met zijn geloof en beschaving ook de zeeën over te steken en de nieuwe, heidensche gewesten te evangeliseeren. De missiecongregaties, die aldus onder de leiding van den Geest Gods hier en daar ontstonden, vonden ook in België een vruchtbaren bodem : met de goedkeuring van de Overheid en den grootmoedigen steun van het katholieke volk konden zij hier groeien en bloeien, zich uitzetten en vermenigvuldigen, en gaandeweg eigen zelfstandige provincies vormen.

De voornaamste missie-congregatie van België is nochtans heelemaal van Belgischen oorsprong ; het is de Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria, beter bekend onder den naam van Congregatie van Scheut. Oorspronkelijk werd zij gesticht met het oog op missiewerk in China, maar naderhand heeft zij uitbreiding genomen en haar arbeid uitgezet naar Congo, de Philippijnsche Eilanden en bij de Indianenstammen van Mississipi. Deze missie-congregatie telt thans (1924) 730 leden.

Een nieuwe, frissche missie-geest waaide terzelfder tijd door de oudere groote Orden, zoodat zelfs degene, die vroegertijds nooit missie-arbeid hadden verricht, zich nu met jeugdigen moed op de heidenmissie toelegden ; zoo hebben o.a. de Premonstratensen, de Benedictijnen, de Redemptoristen en zelfs de Kruisheeren (gesticht in België in 1211) hun aandeel genomen in de verovering der heidenwereld en de bekeering der zielen.

Dank zij dien grootmoedigen zielenijver harer kinderen heeft de katholieke Kerk in België thans 25 orden en mannencongregaties, 30 vrouwen-congregaties en 3 congregaties van Broeders, die op het missieveld werkzaam zijn. En elk jaar bieden zich nieuwe vrouwencongregaties voor het missiewerk aan.

Het juiste getal der missie-krachten die op het missieveld staan is niet gemakkelijk te achterhalen, maar wij zullen dicht bij de waarheid blijven, met de volgende cijfers ; er zijn thans ongeveer 1250 Belgische priesters-missionarissen, 350 broeders-missionarissen en 1150 zusters-missionarissen. Daarenboven zijn er 22 Belgische missie-bisschoppen.

De groei van het missiewezen in België op het einde der vorige

en bij 't begin dezer eeuw is grootendeels 't gevolg geweest van den grootschen opzet, dien de ruimziende koning Leopold II in Midden-Afrika volvoeren wilde. Fijn menschenkenner als hij was, wist hij maar al te wel dat de beste krachten voor het beschavingswerk in Congo bij de missionarissen te vinden waren. Ook klopte hij het een na het ander bij de verschillende missiehuizen, die toen in België bestonden aan, en overal wist hij zijn wil, desnoods met den steun van Episcopaat en Nuntiatuur, door te drijven. Thans is Belgisch Congo verdeeld in 18 apostolische vicariaten en prefecturen ; de katholieke bevolking bedroeg in 1923 381.012 christenen en 214.763 catechumenen ; in 1924 was het getal respectievelijk 442.427 en 235.832. In 1925 bestond het Europeesch missie-personeel uit 730 priesters en broeders en 283 zusters, waarvan drie-vierden Belg waren en nagenoeg een vierde Nederlanders. Na 36 jaren missie-arbeid is Congo thans een der schoonste missievelden van Afrika.

Brussel, St. Theresia 15 Oct. 1925. A. E. DE BOECK.

ALBANIË.

I. *Land en volk* 1).

De Albanees houdt van z'n bergen en z'n haard. Z'n hut en z'n vee zijn de wereld, waar hij in leeft. Gaat hij uit, natuurlijk in de eigen volksdracht, dan is het met 't geweer op schouder en den jatagan in den gordel naar oorlog of jacht. De zonen van den arend zijn wel een zeer bijzonder volk !

Grillig als hun landschap en karakter is ook hun historie. Vooral de pas-voorbije, vol van oorspronkelijke en felle verrassingen.

Wie daar niet mee rekenen zou, hem wordt het onbegrijpelijk, hoe, uit het stout gebaar van Ismail Kemal bey, die op 28 November 1912, bij de belegering van Scutari door de Montenegrijnen, na zoo rap hij kon van Constantinopel naar Valona te zijn gereisd, den kleinen Albaneeschen stam onafhankelijk verklaarde, het vrije Albanië van thans geboren werd. Van dat oogenblik aan is er op dat kleine stukje land wellicht meer afgespeeld dan waar in Europa

1) Dit artikel, oorspronkelijk voor Het Missiewerk in het Fransch geschreven door een leeraar aan het Pausel. Sem. te Scutari, en in het Nederlandsch kort samengevat, is bewerkt in het begin van 1924. Allerlei omstandigheden hebben de publicatie tot heden doen uitstellen. Men bedenke dit wel bij lezing.

ook. En de providentiëele loop der gebeurtenissen tijdens en sinds den Balkan-oorlog, samen met de inwendige kracht van dit tusschen zijn bergen verborgen en van de buitenwereld zoo goed als volkomen geïsoleerde volk hebben het uit zijn phisieke en moreele afgeslotenheid doen oprijzen in het aangezicht der Europeesche volken, onder welke Albanië thans als lid van den Volkerenbond zijn stem laat hooren. Hun oorspronkelijke volkskracht is taaier gebleken dan het overigens pijnlijk knellende juk der Jong-Turken. Dezelfde minister van binnenlandsche zaken, die in de Turksche kamer verklaarde, dat er geen afzonderlijk Albanië bestond, kreeg het te beleven, dat ze thans een vrij volk zijn met eigen parlement en eigen politieke partijen, eigen pers, eigen wegen, eigen rechtspraak, politie, leger, buitenlandsche vertegenwoordigers, instellingen en scholen. Alles in twaalf jaren tijds!

Intusschen was het onmiddellijk na de onafhankelijkheids-verklaring van Ismaïl Kemal bey nog zoo ver niet. Eerst heeft Albanië nog jammerlijk moeten dienen tot speeltafeltje der Balkan-politiek van Oostenrijk en Italië; eerst heeft nog de Nederlandsche Kolonel Thompson op 15 Juni 1914, met enkele dapperen der militaire zending, in een gevecht met oproerlingen het leven moeten laten, vóór dit volk van z'n eigen revolutionaire anarchie gered kon worden.

Albaneezen zeggen, dat Albanië aan Thompson een standbeeld schuldig is als nationale held.

En wat zich verder in die tien jaar in en om Albanië nog heeft afgespeeld is gewoon verbijsterend. Daar is de opstand der Jong-Turken, de Tripoli- en de Balkanoorlog, de internationale komedie te Scutari, de semi-tragische grap van den Prins von Wied, de aanslag van Serajewo en de groote Europeesche katastroof.

Maar alles in de geschiedenis, zelfs bij deze lachwekkende en tegelijk tragische, altijd sluwe en dikwijls perfide politiek, die dan toch het lot der volken in haar hand heette te hebben, is vol geheimzinnigen samenhang en de Voorzienigheid, die dezen algemeenen schok toegelaten heeft om in de met bloed gedrenkte voren het goddelijk zaad te kunnen strooien van de eenheid van het Evangelie, waaraan wij allen arbeiden, maakte door die verwarring heen ook vrije baan voor een solieder en duurzamer Albanië, levend onder de zon der Europeesche beschaving, die voor en boven alles gelegen is in de christelijke eenheid.

Om een overzicht te geven van de bevolking van het huidige Albanië, lasschen we hier een statistiek in uit het Albaneesche staatsblad over 1923.

Of intusschen dit vrij geworden volk zich op den duur zal uitspreken voor een monarchie dan wel een republiek, is niet met zekerheid te zeggen. Thans berust de hoogste macht bij een ,,Hoogen Raad van Vier'', waarvan twee Mohamedaan en twee Christen zijn (één katholiek en één orthodox).

Voor het onderwijs beschikt men er over een gezamelijk aantal

Prefectuur van	Mohammedanen	Orthodoxen	Katholieken	Joden	Totaal
Bérat	83926	31372	—	—	115298
Durazzo	82424	5910	4287	—	92621
Dibra	84167	1160	8549	—	93876
Elbasan	74454	6690	—	—	81144
Argyrocastro	60578	63056	—	39	123673
Korca	73317	47342	—	—	120659
Kosovo	36292	—	3652	—	39944
Scutari	36618	1803	67929	—	106350
Valona	28572	15277	3	51	43903
Totaal	560348	172610	84420	90	817468

dan 534 scholen, waarvan ongeveer 500 voor het lager onderwijs, die dan nog meerendeels uit één klas bestaan. Van de katholieke scholen noemen we, behalve twee kindertuinen en een meisjesschool der zusters Stigmatinen, een volksschool met gymnasium der Paters Franciskanen en het St. Franciscus Xaverius-college met 316 leerlingen der Paters Jesuïeten. Buiten Scutari zijn zoo goed als geen scholen. Zoodat het onderwijs ondanks ernstige pogingen, nog verre van voldoende is.

Bovendien is Albanië arm, op het oogenblik schrikwekkend arm. In den vreemde geeft men zich daar wel wat erg weinig rekenschap van en die een behulpzame hand bieden, zijn ver van talrijk. Men moet niet vergeten, dat Albanië bezig is op te rijzen uit een oorlogs-

toestand die 4 eeuwen geduurd heeft. Het is overdekt met ruïnen. Dat volk heeft letterlijk niets, geen wegen, geen gevestigd zakenverkeer, en het weinige dat het heeft, is er uit eigen middelen in enkele jaren tijds moeten tot stand komen. Als ge een kleine apotheek van de zusters van Agram te Kallmeti uitzondert, is er in heel Albanië bij de enorme behoefte geen enkel werk van publieke weldadigheid te vinden.

Men kan zeggen, dat op al die punten, waarin een vergelijking van Albanië met de Europeesche staten mogelijk is, onder opzicht dus van wat men politiek en beschaving heet, Albanië nog ver ten achter staat.

Doch deze dingen zijn slechts de buitenkant, dat wat van een volk aan de oppervlakte drijft en ook zonder deze kan een volk toch wel in de diepte van z'n wezen een zeer merkwaardig en van kracht getuigend leven bergen. En dat juist wordt in die mate als het bij Abanië het geval is, heel weinig aangetroffen.

In den tempel van dit mysterieuze volksleven hangt nog de atmosfeer van het Joodsch-patriarchale en van het Homerisch-heraldieke tegelijk. Conservatief tot op z'n gebeente, is de traditie den Albanees alles. Geschreven stukken, beschavingsvormen, scholen, kent hij buiten Katechismusonderricht en Koran niet. Een opvoeding naar talent, naar levenswijs, of naar behoefte is aan hun alles normaliseerende traditie vreemd.

De man is op de eerste plaats familie-hoofd, krijgsman en herder; in kunst en ambacht en sociale leven primitief.

Kinderen moeten luisteren naar hetgeen de grijsaards, opperhoofden en redenaars in hun disputen en toespraken, type Demosthenes, zeer positief en krachtig weten te zeggen. Schieten moeten ze leeren en oorlog voeren naar de model-verhalen, die de buitengewoon levendige en interessante rapsodieën, gezongen op de begeleiding der „Lahuta" (triest en eentonig soort primitieve viool) hun kinderlijke verbeelding voortooveren. En dan staat het door de herinnering der traditie en den bewogen klank der levende stem, onuitroeibaar in hun zielen ingegrift.

Ofschoon de vrouw aan harden arbeid en soms aan hardhandige behandeling toe is, kan zij niet gezegd worden een slavin te zijn. Zij heeft in haar stam aanzienlijke voorrechten. Haar kinderen en ook haar man houden van haar en vinden soms de allerliefste

naampjes voor ze ; maar bij wet der traditie van haar kinderjaren af verloofd aan 'n onbekende uit 'n anderen stam, kan zij aan een huwelijk, dat haar zou tegen staan, slechts ontkomen door zich voor immer maagd te heeten, terwijl het de hoogste kroon is kinderen te hebben, bijzonder mannelijke.

Over de plechtigheden en symbolen, die hun volksleven bewaart, ware nog veel interessants te zeggen, doch zoodra het cosmopolitisme zich, ofschoon zeker niet zonder kamp, een weg zal banen naar deze wilde bergen, is het daarmee uit.

Wat dan valt er ten slotte voor den godsdienst van Albanië te denken en te hopen ?

Zooals men uit de statistiek heeft kunnen zien is de meerderheid muselman, wat nog te treuriger is, waar in het prae-islamitisch tijdperk het christendom er zoo'n hoogen bloei bereikte. En zooals men weet, onder de volgelingen van den Islam zijn de bekeeringen, 'n zeldzaam geval misschien uitgezonderd, nul.

De parochies worden er gedeeltelijk bediend door Paters Franciskanen, die er een eigen provincie vormen van Albaneesche leden. Buiten de steden heeft het volk de middelen niet, hun geestelijkheid te onderhouden, die dan ook, zelf uit het volk voortgekomen, aan armoede ter prooi is. Wat andere werken van liefdadigheid betreft, kan, waar allen vragen en slechts enkelen iets geven kunnen, zoolang van buiten geen hulp geboden wordt geen sprake zijn. En hoe zal, waar niets is en alles noodig is, het hoofd geboden worden aan den wassenden invloed van anti- en acatholieke stroomingen, van propaganda nog gezwegen ?

Men heeft gesproken van een beweging van orthodoxen naar de Katholieke Kerk. Doch voor zoover die er moge geweest zijn, is het de vraag, of die wel uit zuiver inzicht werden gedreven. En stel, dat ware het geval, dan was zonder hulp nog weinig te bereiken.

Doch als men missionarissen kon zenden voor scholen en instellingen van liefde, dan zou zeer zeker een vruchtbare beweging onder de Albaneezen van welke gezindte ook, in het leven zijn te roepen. Want de liefde alleen kan zielen bekeeren. Dat is het groote teeken, waar Onze Heer van sprak den avond voor Zijn Lijden. Laat ons niet dulden, dat Amerikaansche protestanten, beschermd nog door de huidige regeering, hier meer en meer hun propaganda voeren. Nog eens, alleen de liefde kan Albanië weer terug voeren op den

weg van het geloof zijner vaderen, waartoe op de edelmoedigheid van het Katholieke Nederland een beroep gedaan wordt uit het hart!

II. *De clerus* 1).

Wat de opleiding en den toestand van den Albaneeschen clerus aangaat, mogen nog enkele karakteristieke trekken worden aangehaald om er op te wijzen, dat dit lang verwaarloosde of althans weinig getelde land waarlijk niet zonder beloften is, mits men er slechts over de middelen konde beschikken, die er in even erge mate ontbreken, als ze er bijzonder noodig zijn.

Wanneer men spreekt over de Albaneesche geestelijkheid, moet men rekening houden met dat geheele complex van omstandigheden en de harde geheel bijzondere obstakels, waarmede zijn moed en energie te kampen krijgen bij hun apostolaat. Want daarvandaan komt het dat zijn vorming haar aparte moeilijkheden meebrengt en dat het resultaat niet altijd die schittering heeft, die men er gaarne van gehoopt had. Want het is niet te veel gezegd, dat een Albaneesch priester eigenlijk, om voor zijn taak volkomen opgewassen te zijn en om zijn aktiviteit boven de oppervlakte uit te stuwen, een kleine held zou moeten zijn.

Daar zijn eerstens de moeilijkheden van zijn persoon. De Albaneesche student, die op een, wegens de gevaren van buiten, ongemeen jeugdigen leeftijd den drempel van het pauselijk seminarie overschrijdt, blijft er tot den laatsten dag een voorwerp van pijnlijke zorg voor zijn overheden, omdat op den bodem van zijn wezen altijd iets blijft leven van het grillige en wisselvallige, dat de zonen van den arend kenmerkt. Men mag daar bij zijn opleiding nooit uit het oog verliezen, dat men te maken heeft met een zoon van een der meest markante Indo-Europeesche rassen. Hij ook draagt de onuitwischbare trekken van de primitieve tradities en beschavingsvormen van zijn volk. De politieke wisselvalligheden zijner historie,

1) Albanië is verdeeld in 5 bisdommen: het aartsbisd. Scutari met de suffraganen Alessio, Pulati en Sappa; en het aartsbisdom Durazzo. Van het bisdom Alessio is afgescheiden de Abbatia nullius S. Alexandri der Mirdeten of Mirdizia, welks Ordinarius de bisschoppelijke waardigheid heeft. Het geheel dezer kerkprovincie wordt verzorgd door een Apostolischen Delegaat, Mgr. E. Cozzi, die ook het aartsbisdom van Antivari in Montenegro onder zijn jurisdictie heeft. — Voor de opleiding van den clerus is voor de gezamenlijke bisdommen opgericht te Scutari een pauselijk college, dat door de Jezuieten bestuurd wordt. Het telde in 1920 een 30-tal studenten. De Nederl. afd. van S.P.L. onderhoudt er 10 studenten.

vier eeuwen smadelijke onderdrukking, een eeuwig getwist meer òm dan dòòr zijn stam gevoerd, hebben, zeker, in hem eigenschappen aangekweekt, die haar goeden kant hebben, maar ontegenzeggelijk is dit niet zelden gebeurd ten koste van andere gaven van geest en hart. Want laat hem geleerd hebben vrede te vinden bij een stuk maïs-brood met wat zout, ook zijn werklust en zijn veerkracht hebben gevoelige slagen opgeloopen. Zijn intelligentie mag scherp zijn, volhardend is zij niet. Het rustelooze van zijn bestaan heeft in deze van nature vrije zonen der bergen een trek gekweekt naar de vrije ruimten en de ongedwongenheid. Lokt hem de vrijheid, dan is er niets, dat hem weerhoudt. Sluit hem op, en hij kwijnt er onder. Heeft hij daarbij, wat vaak gebeurt, de verborgen kiem eener overgeërfde ziekte zijner voorvaderen, waarvan de teekenen zich op den kritieken leeftijd beginnen voor te doen, dan wordt alle hoop en alle reeds gedane moeite plots verijdeld. En het is wel merkwaardig hoe 'n groot aantal sterft vóór ze hun studiën hebben voleind.

Daar is op de tweede plaats de moeilijkheid der ouders, die hun kinderen liever tot steun hunner eigen behoeftigheid zien opgroeien dan ze af te staan aan de Kerk. Bovendien loopt men niet zelden de kans een leerling op te kweeken, die niets anders op het oog heeft dan een zekere mate van ontwikkeling op te doen en dan een anderen weg te kiezen, iets, waartoe de leepheid van sommige ouders graag nog een handje helpt.

Daarbij komt, dat, wanneer ze eenmaal hun studiën hebben afgemaakt, en op een leeftijd van 23 of 24 jaar priester zijn gewijd, zij op een of andere verafgelegen, tusschen de bergen verscholen parochie geheel op zich zelf zijn aangewezen en zoowel het voorbeeld van collega's als de middelen tot verdere studie moeten ontberen. Zonder het te merken keeren zij dan niet zelden terug tot de gewoonten van vroeger, die hun opleiding nog niet geheel vermocht te delgen. En wie het leven der bergen niet met eigen oogen heeft gezien, kan zich geen denkbeeld vormen, wat dat voor zulk een jongen Albaneeschen priester beteekent. Daar wacht hem een leven vol opoffering. Hij keert er terug tot de wilde eenzaamheid. Daar spreken de groote en mysterieuze verschijnselen der indrukwekkende natuur tot zijn ontvankelijk gemoed. Daar bevindt hij zich tegenover de eeuwige onverwoestbaarheden : God, dien de montagnard in alles ziet, die zielen, die er zich in hun primitieven

eenvoud openbaren, en de ontzagwekkendheden der natuur. Dat vervult zijn ziel ; dat ontvlamt zijn geest ; dat zegt hem onsterfelijke dingen. Ten minste dat moest zoo zijn en zoo denken graag edelmoedige menschen. Maar dat is niet het leven van den dagelijkschen dag. O, dat dagelijksche leven kan hem zoo gemakkelijk terug voeren naar zijn oude levenswijze en die zijner stamgenooten. Hun kleine belangen en hun kleine bezigheden nemen hem zoo licht van lieverlede in beslag en in plaats van hen op te heffen tot de hoogte waar hij staat, daalt hij af naar de laagte, waar zij zich bevinden. En de armoede geeft hem daarbij gewoonlijk nog slechten raad.

Om op de verdere moeilijkheden, waarmee de jonge Albaneesche priester te kampen heeft, te wijzen zouden we nog een weinig verkwikkende schildering moeten geven van het arbeidsveld, waarop hij zijn ministerie uitoefent. Daar zijn de groote en gevaarlijke afstanden ; daar is de meest hardnekkige onwetendheid onder het volk, die er, als gewoonlijk, wedijvert met allerlei heidensche en bijgeloovige tradities. Daar is verder de politieke tegenkanting, die de geestelijkheid bij haar edelste pogingen moet ondervinden ; daar is de propaganda van het ongeloof en de vrijmetselarij, welke omstandigheden het arbeidsveld van den Albaneeschen priester geenszins gemakkelijk maken en terecht mochten we zeggen dat een waar priester in Albanië een held zou moeten zijn, niets minder.

Doch met de hulp Gods is niets onoverkomelijk en wanneer met edelmoedigheid de hand aan het werk wordt geslagen en zonder zich te laten ontmoedigen wordt doorgezet, dan hoeft er aan Albanië's toekomst niet te worden gewanhoopt. Welke de moeilijkheden ook mogen zijn, en al zouden de eerste tientallen van jaren nog geen merkbare resultaten te zien zijn, voor de liefde en de opoffering zwicht ten slotte alles. Voor deze twee bestaan geen onoverkomelijkheden en het zal iemand geen geringe verdienste zijn mee gewerkt te hebben aan het eeuwige heil van dit volk, waarover zoo ontzettende rampspoeden van politieken, economischen en godsdienstigen aard in den loop der eeuwen zijn heengegaan en dat er nog ver vandaan is zijn evenwicht te hebben teruggevonden.

OVER DE GEESTEN EN GEESTENBEZWEERDERS BIJ DE KARAÏBEN

(Vervolg).

II. **Over de goede geesten.**

7. *Bestaan van goede geesten.* Bestaan er volgens den Karaïb ook *goede* geesten? De vraag, zoo direkt gesteld, is niet zoo direkt te beantwoorden. Nooit zal een gewoon mensch een goeden geest aanroepen. Is een goede geest voor hem dan iets onbekends? De geestenbezweerder (*püyei*) echter kent den goeden geest wel. Zijn kracht — gelijk later aangetoond zal worden — bestaat juist hierin, dat hij zich een goeden geest heeft eigen weten te maken. Hij heeft een geest in zich opgenomen, een geest die een *goede* geest is. Die goede geest woont nu in hem. Met de hulp van dien goeden geest, die sterker is dan de booze geest, welke een mensch zich maakt, jaagt hij den boozen geest en gevolgelijk de ziekte uit den zieke weg. Men ziet.... de Karaïben houden dus zeker, dat er *goede* geesten zijn. Wanneer men nu verder wat dieper in de *püyei*-leer doordringt zal men zien dat de *püyei* door zijn bezweringen nog andere *goede* geesten naar het aardrijk afroept, geesten verschillend in rangorde, verschillend in kracht, die allen medewerken tot 't verdrijven van den boozen geest. Men kan dus niet loochenen, dat er volgens den Karaïb ook *goede* geesten bestaan.

8. *Aantal goede geesten.* Het aantal goede geesten kan niet halen bij dat der booze geesten. Valt dit bij eersten oogopslag op, bij nader onderzoek niet. Zoolang immers alles goed gaat, is men in rust en de gedachte om te onderzoeken, waaraan men die rust te danken heeft komt in 't brein niet op. Krijgt men echter tegenspoed, wordt plotseling iemand ziek, sterft hij, vergaat er een boot, mislukt een gewas, wordt men opvallende natuurverschijnselen gewaar, enz. enz. men zoekt naar de reden en.... een geest slechts kan zulks gedaan hebben en wel een.... booze geest. Het aantal booze geesten zal dus van zelf zeer spoedig toenemen, het aantal goede geesten daarentegen blijft maar gering.

9. *Sommige goede geesten werden later slecht.* De boven besproken *okoyumo*, die de boosaardigste van alle geesten is, die als 't ware elk oogenblik van den dag den Karaïb bedreigt, was in den aanvang den menschen zeer genegen. Hij gaf b.v. een zijner dochters aan

een Karaïb ten huwelijk. Kon er betere verhouding zijn! Maar nu werd de familie van den Karaïb zeer vertoornd en zij onthaalde het meisje op scheldwoorden en slagen. Bebloed liep het meisje naar haar vader, den watergeest, terug. En van dien tijd koestert de watergeest wrok en oefent hij wraak uit op de menschen.

Een andere verschrikkelijk booze geest is *kurupi*. Een Karaïb noemde hem: den grootvader van alle duivelen. Doch hoe slecht en boosaardig *kurupi* thans is, zoo vriendelijk en behulpzaam was hij in den allereersten tijd. In dien tijd, toen alles nog „leefde", hielp hij de Indianen bij 't visschen. Hij zette met hen de kreken af, schepte met hen vervolgens het water uit, waardoor de visschen op 't droge kwamen en voor 't grijpen lagen. Vandaar dat op de stroomversnellingen der groote rivieren heden ten dage nog de talrijke rotsblokken liggen. Die heeft *kurupi* er eertijds neergelegd om de rivier af te dammen. De menschen konden toen massa's visch vangen.

10. *Waren alle slechte geesten oorspronkelijk goed?* Deze vraag kan men volgens mij met recht stellen, alhoewel men ze niet beantwoorden kan. Men zou eerst de geheele Karaibische folk-lore moeten kennen. Toch stel ik de vraag. En ik beantwoord ze bevestigend. Het recht hiertoe vind ik in de karaktertrekken van den Karaïb, in de meeningen van zijn geest, in de gevoelens van zijn hart. Volgens den Karaïb is niets per se slecht, is alles per se goed. Zie zijn analoge meening over de slangen. De slangen zijn slecht. Doch zijn zij zulks van den aanvang af? De eerste slang, die gemaakt werd was *kwasakare*, de waterslang. Daarna verschenen de overigen. Allen waren goed. Nu moeten de slangen een „slecht bezweringsmiddel",men weet niet welk, gedronken hebben. Dat bezweringsmiddel heeft haar zoo kwaadaardig gemaakt. *Kwasakare* alleen en de zweepslangen dronken er niet van en bleven goed. *Kwasakare* daarenboven schaamde zich zoo over de boosheid harer verwanten, dat zij in 't water sprong. Daarom zit de waterslang in 't water. Een slechte geest, die van den allereersten aanvang af slecht was, komt mij geheel on-Karaïbsch voor.

11. Na de slechte en goede geesten voorgesteld te hebben bespreken wij in de volgende artikelen den geestenbezweerder.

W. AHLBRINCK, C.ss.R.

DORA DE MELAATSCHE

Dora zag het levenslicht te Silkasnek, op 25 Km. van Pretoria.

Haar vader had eertijds Frankrijk verlaten om te strijden in de gelederen der Boeren tegen de Engelschen, en na den oorlog was hij met de dochter van een Boer gehuwd.

Dora was het eerste kind uit hun huwelijk en groeide op onder de liefkoozingen harer ouders.

Doch zekeren dag moest Dora te bed blijven. Haar hoofdje woog haar zoo zwaar en deed haar zoo pijn, haar keel brandde, en de koorts schudde haar poppenlijfje. Haar moeder verzorgde haar zoo goed zij kon, bereidde haar een aftreksel van kruiden en stopte haar warm in, zoodat na een paar dagen de hoofdpijn verdween, de keel niet meer brandde en de koorts had opgehouden. Maar het kind bleef zwak, en hare handen en voeten begonnen te zwellen ; blauwe plekken verschenen hier en daar op de huid.

De ongeruste ouders lieten een geneesheer komen. Deze openbaarde hun zijn vreeselijke diagnose : het kind was door de melaatschheid aangetast.

Welk een slag voor de arme ouders ! De onverbiddelijke, de afschuwelijke ziekte zou de streelende handjes, de lieve voetjes van hun kleine Dora weldra geheel afknagen ! Etterende, kwalijkriekende wonden zouden hun kind van het hoofd tot de voeten bedekken !

Dora was leproos, men moest zich van haar scheiden, want volgens de wet moest zij zonder uitstel naar het leprozenhuis vervoerd worden.

.

Als het gebeurt, dat een worm te dicht bij een mierennest geraakt, wordt oogenblikkelijk het alarmsein gegeven. De mieren komen toegeloopen en bijten als om strijd den ongelukkigen verdwaalde. De worm spartelt te vergeefs, zijn aanvallers zijn te talrijk. Langzaam sterft hij weg, getrokken en gestooten verdwijnt hij in het mierennest.

Dat zal het lot van Dora wezen. Zij is de menschelijke worm, overgegeven aan ontelbare legioenen van onzichtbare en cannibaalsche monsters. Voortaan zal haar lichaam zich langzaam ontbinden en levend de verrotting van het graf ondergaan.

Zij zijn meer dan 900, de menschelijke slachtoffers, die mijn leprozenhuis bevolken. De zon verheft zich alle dagen boven deze doodenstad en koestert haar met warme, schitterende stralen. De oranje en de citroen, allerlei boomen en bloemen verspreiden er hun geuren en kleuren. Vogelen van alle gekwinkeleer en van alle gevederte zingen en kweelen en spreiden er hun pracht ten toon ; maar de langzame, de zekere, de huiveringwekkende dood waart in dezen lusthof, waar 900 zijner slachtoffers zuchten en weenen. Oh, de zonderlinge tegenstellingen in de natuur : hier lacht ze, daar kreunt en weent ze ; hier bemint ze, daar haat ze ; hier geeft ze leven, daar doet ze sterven.

Dora was 7 jaar toen haar de melaatschheid trof.

Arm kind ! De geneesheer had haar beloofd haar gauw te zullen genezen en haar vader zou haar terughalen in een schoon rijtuig. De ziekendienster had haar suikergoed en speelgoed gebracht. Maar Dora liet zich niet door beloften en geschenken troosten en niets kon hare tranen stelpen. Zij riep naar „mama", zij wilde slechts „mama". Iedereen sprak haar zoete woorden toe en trachtte te vergeefs haar afleiding te geven. De kinderen zijn beminnelijke wezens. Men bemint ze in hun spel, men bemint ze in hun gebed, men bemint ze als zij lachen, men bemint ze als zij schreien, maar men bemint ze nog meer als zij lijden.

Dora schreide veel, maar toch, haar groote droefheid kwam eindelijk tot bedaren. Zij vond in het lazaret vriendjes en vriendinnetjes van haren leeftijd, zij gewende zich aan de personen en aan de zaken, en zachtjesaan begon zij zich thuis te gevoelen, want de kinderen alleen verstaan de philosophie van 't leven en weten zich aan elk midden aan te passen.

Zet hen op het zand, en terstond worden zij architecten en bouwen vestingen. Zet hen bij het water, en terstond varen schepen en vlotten over den Oceaan. Zet hen in een kamer, en terstond gaat het poppenspel zijn gang.

Intusschen was de vader naar zijn hoeve te Silkasnek teruggekeerd. Hij arbeidde, en sprak weinig, hij leed. De moeder had haar kind zien vertrekken en haar hart was gebroken. Een schrijver heeft gezegd, dat de tranen het bloed der ziel zijn. De ziel der arme moeder was gewond en door deze wonde vloeide het zielebloed bij stroomen.Haar andere kleinen zagen haar schreien en begrepen niet. Johan, haar kleine Johan, had haar zijn klein houten paardje gebracht en gezegd :

— Johan geeft u zijn paard, mama, het is voor u voortaan, voor u alleen, nu moet gij niet meer schreien.

Maar mama schreide door, en Johan begon ook te schreien, zachte, stille tranen.

.

Dora groeide op in het groot lazaret, zij werd een jongedochter. Haar ouders kwamen haar dikwijls bezoeken. Dan sprak men van het leven op de hoeve, van broertjes en zusjes, van duizend dingen. Zij schreef hun van tijd tot tijd en ontving hunne brieven. Maar buiten dat wist zij niets van de wereld en de wereld wist niets van haar. Hare wereld was het oord van lijden.

De ziekte had haar reeds wreed verminkt. Voeten en handen waren al gansch weg afgeknaagd tot aan de polsen, tot aan de enkels. De microbe valt eerst de uiterste deelen aan ; zij wil haar slachtoffer neersmakken, om het daarna op haar gemak te verslinden. Dora was weldra nog slechts een in ontbinding zijnde vleeschklomp. Haar hoofd, het edel hoofd van den mensch, dat God zoo schoon heeft gemaakt omdat het tot koninklijk verblijf moet dienen voor de ziel, dit hoofd was iets afgrijselijks. Van den neus bleven nog slechts twee groote gaten over. Haar schoone zwarte oogen waren twee grijze ballen zonder leven, die uit de oogholten puilden. Haar gezwollen wangen, door de koorts verbrand, hadden de purperen kleur der wurging. Hare gezwollen lippen waren bebloed.

Arme Dora ! wanneer zal de barmhartige dood komen ? de zoete dood, die een einde maakt aan het lijden. Gelukkig is hij niet meer ver.

Hij zal zijn slachtoffer wel bereid vinden voor de groote reis, want Dora is katholiek. Zij is godvruchtig. Zij is gelaten. Zij bemint de stille kerk van het lazaret. Haar geluk is deze te bezoeken in haren wagen door haar zwarte dienstmaagd getrokken.

De neger is overal de dienaar van den blanke, ik ging haast zeggen zijn slaaf, en ons leprozenhuis maakt hierop geen uitzondering. Elke melaatsche blanke heeft recht op een melaatschen inlandschen dienaar. Dora had tot dienstmaagd een goede negerdochter, nog niet zoo aangetast door de melaatschheid als zij.

De blanke in Zuid-Afrika meent zijn meerderheid te toonen door den armen zwarte als een slaaf te behandelen. Dora was te goed Christen en van te edel karakter om zoo te doen. Zij beminde hare dienstmaagd en schonk haar al haar vertrouwen. Wederkeerig betoonde de negerin aan hare meesteres een treffende genegenheid en getrouwheid.

Dora hield er van in de kerk te vertoeven. De uren gingen daar zoo vreedzaam en zoo zoet voorbij. Dat was haar tehuis, de woning van haar Vader, van haar Broeder en Vriend, den goeden Jesus. Zij was dan bij Hem, en genoot Zijn goddelijken troost.

Welk een geluk voor haar het H. Misoffer bij te wonen en de H. Communie te ontvangen ! Met welk een aandacht volgde zij de onderrichtingen van den Missionaris !

Zekeren dag evenwel was zij ontmoedigd ; maar alsof de priester haar droefheid had geraden, had hij in zijn woorden nog meer zalving gelegd en het nut van het lijden doen verstaan.

,,Indien de rozelaar kon spreken," had hij gezegd, ,,zou hij zich bitter beklagen. Hij zou zeggen: waarom dan toch heb ik het lichaam overdekt met afschuwelijke doornen ? Mijn bloemen zijn de schoonste en de welriekendste van den hof, zoodat de roos de koningin der bloemen wordt genoemd. En zie, wegens die booze doornen kan niemand mij naderen zonder vrees en zonder gevaar te loopen zijn hand te kwetsen.

,,En de stem der wijsheid zou haar antwoorden : Ja, maar weet, o rozelaar, dat deze doornen uw bescherming zijn. Zij beschermen de schoonheid en gaafheid uwer rozen.

,,Zoo ook beklaagt gij u en gij zegt : waarom toch heb ik het lichaam met afgrijselijke wonden gansch overdekt, waardoor niemand mij zonder walging en vrees durft naderen ? — En de stem der wijsheid antwoordt : Ja, mijn kind, mijn dierbaar kind, maar weet niettemin, dat deze afschuwelijke wonden uw verdediging zijn. Zij verdedigen, zij bewaren de schoonheid en de zuiverheid uwer ziel."

***

Dora verliet hare kamer niet meer. De ziekte had haar laatsten aanval begonnen. De microbe verdubbelde haar woede, de koorts doorwoelde haar bloed, verslindende wat nog overbleef.

Zij voelde haar einde naderen, en de laatste scheiding vervulde haar goed hart met een onmetelijke liefde voor alles wat zij op aarde bemind had. Zij beminde hare dienstmaagd en was diep getroffen door hare grenzelooze toewijding. Zij beminde twee jonge eenden, haar kleine vrienden, die ook hare meesteres beminden.

Maar Dora beminde vooral den goeden God, haar Schepper en Verlosser. Zij zette op Hem al haar vertrouwen. Zij stelde zich voor, dat zij met Jesus gekruisigd was. Zij hoorde de woorden van den onboetvaardigen moordenaar : ,,Zoo gij God zijt, daal van het kruis, red u en red ons !" maar zij zeide met den goeden moordenaar : ,,Goede Jesus, blijf op het kruis voor ons, en sta mij toe met U gekruisigd te zijn, om U te helpen mij te redden en andere zielen met mij."

***

't Was een Woensdagmorgen. Gelijk elken dag had ik haar de H. Communie gebracht, die zij slechts met veel moeite kon ontvangen, daar haar lippen zoo gezwollen waren. Het einde was nabij, ik gaf haar het H. Oliesel. Daarna liet zij haar twee groote vrienden roepen, Lamey en Murphy, twee melaatschen uit Ierland afkomstig.

— Ik ga sterven, zeide zij hun met een nauw hoorbare stem. Ik ga naar den Hemel, waar ik niet meer zal lijden.... Zeg aan mijn vader, dat, zoo hij zijn Dora wil terugzien, hij goed moet zijn, zijn godsdienstplichten vervullen en zich met God verzoenen.... Zeg hem en zeg aan mijn goede moeder, aan mijn broeders en zusters, dat zij niet moeten schreien om mij.... Dora heeft hen veel bemind, zij gaat naar den Hemel om hen nog meer te beminnen. O zie, Jesus is daar.... Ik ben bereid.... Jesus.... Dora is bereid.... Jesus Jesus !....

De schoone ziel van Dora was ten Hemel gevlogen.

***

Tegen den avond zag men een zonderlingen stoet uit de kerk der melaatschen komen ; mannen, vrouwen en kinderen, kreupelen, blinden, verminkten van alle soort. De doodsklok luidt. Men begeeft zich langzaam naar het kerkhof. 't Is de begrafenis van Dora. De priester verricht de laatste gebeden. Het graf wordt gesloten, Dora, de melaatsche, is voor altijd verdwenen van het schouwtooneel dezer aarde.

Op twaalf kilometer van daar rolt de stad Pretoria haar gewone leven. De menschen komen en gaan, de winkels sluiten, eenige kaffers venten de avondbladen. Heel de wereld weet niets van Dora's heengaan. Maar de priester blikt omhoog en aanschouwt daar eene ziel in schitterende glorie, en hij bewondert Gods goedheid, die door lijden tot een eeuwige vreugde voert.

C. DE HOVRE, O.M.I.
(Postbox 1204) *Pretoria*, Transvaal.

TWEE DOCTOREN OVER MEDISCHE MISSIEACTIE

I.

OVER DE MEDISCHE ZIJDE VAN HET MISSIEVRAAGSTUK.

Onontbeerlijke steun voor een goed geleide Missie is medische hulp.

De missionaris gaat uit om zielen te winnen.

Toegerust met de daartoe noodige kennis en bevoegdheid trekt hij weg, verlaat alles om daarheen te gaan waar de velden wit zijn voor den oogst, waar zij wonen die Christus' naam nog nooit gehoord hebben, zij die, hoe ruw en onbeschaafd ook, toch elk een ziel hebben welke voor den Hemel bestemd is. Temidden van dezen gaat de missionaris wonen, daar gaat hij „alles voor allen" worden.

Alles voor allen — dit beteekent dat hij allen wil bekeeren, allen wil troosten en opbeuren in leed en moeilijkheid ; dat hij zal weenen met de lijdenden, mee zal lachen waar vreugde is.

Het beteekent meer : immers behalve geestelijke heeft de mensch ook lichamelijke nooden en behoeften, en ook hierin zal de missionaris de hem toevertrouwde schapen zooveel hij kan ondersteunen en helpen. Hebben zij honger, hij zal hun te eten geven, zijn eigen maal met hen deelen. Zijn zij naakt, zijn eigen mantel zal hij in tweeën snijden. Zijn zij ziek, ja, dan vooral brandt hem het medelijden.

Inderdaad, in de Tropen — hèt missiegebied van onzen modernen tijd — hebben de inboorlingen al heel weinig zorgen om voor voeding, kleeding en onderdak het noodige te bekomen ; hunne behoeften zijn gering, en met een minimum van inspanning te bevredigen. Des te meer is dikwijls ziekte hun deel.

Is gezondheid van alle aardsche goed het kostbaarste deel — oneindig meer dan rijkdom of macht — dan is ook ziekte, lichamelijk lijden, het ergste wat den mensch in-het-lichaam overkomen kan.

Waarin viert zich de charitas het schoonste uit ? Wanneer zij zich overbuigt tot den naaste die ziek is. Omdat deze het aller-ongelukkigste is, onze hulp het meest behoeft. Christus verkondigde Zijn leer, en genas de zieken, en dit waren de weldaden die Hij de menschen bewees.

Behalve dat het een charitatief werk bij uitnemendheid is, zal de missionaris ook gaarne zieken genezen, daar hij hierin een krachtig hulpmiddel heeft om Christus' leer ingang te doen vinden. En wel om twee redenen :

A. De gezonde mensch is gemakkelijker te bekeeren dan de zieke ;

B. Het genezen-worden stemt uitermate dankbaar, vooral tegenover den genezer, en schept een sterke ontvankelijkheid voor invloeden, van dezen uitgaande.

Ad A. Lichamelijk lijden beinvloedt noodzakelijkerwijs den geheelen mensch, zoowel het lichaam als den geest. Is het lichaam ziek dan is de geest — afgezien van uitzonderingen — niet in staat om zijn volle werkzaamheid te ontplooien, vrij over al zijne vermogens te beschikken. Het behoeft wel geen betoog dat dit allereerst geldt voor al die ziektetoestanden waar het centrale zenuwstelsel — de hersenen — direct of indirect is aangetast. Maar ook bij alle mogelijke andere ziekelijke toestanden, met name wanneer men pijn lijdt, is de psyche van den lijder geheel of grootendeels door zijn lijden in beslag genomen. Of hij heeft al zijn energie noodig om tegen zijn ziekte te vechten, om zijn pijnen te verdragen, maar wordt daarbij dikwijls opstandig tegen zijn lot, komt tot gevoelens van haat tegen alles, tegen ieder die zijn lot niet deelt ; òf hij ondergaat het in doffe berusting. In beide gevallen is de eindtoestand in zoo'n ziel wanhoop, het ergste waartoe een mensch kan komen, en de meest ongeschikte gesteltenis die zich denken laat om de waarheden van het Geloof te ontvangen.

Al is dit nu een zwarte schildering van de geestesgesteldheid waar toe een zieke geraken kan ; wij mogen toch veilig zeggen dat in 't algemeen een zieke niet het gemoedsevenwicht bezit om nieuwe waarheden in zich op te nemen. Het zijn maar zeldzame gevallen waarin de geest, ondanks ziekte, in staat blijft zijn volle werkzaamheid te ontplooien. Wel kan de ziel zedelijk hooger stijgen uit kracht van een gewillig aanvaarden van het lijden, maar daartoe is natuurlijk alleen de overtuigde Christen in staat ; zijnde juist de waarde

van het offer een der fundamenteele waarheden die Christus ons kwam leeren. De heidenen die nog bekeerd moeten worden kunnen zelf die waarheid niet ontdekken.

Ad B. Ik geloof dat deze stelling wel nauwelijks nader ontwikkeld behoeft te worden ; de overgang van ziekte naar gezondheid, van den toestand van ongeluk naar dien van geluk schept een gemoedstoestand die wij allen — meer of minder sterk — wel kennen. Het overheerschende gevoel is dan klaarheid, allereerst uitgaande naar God, daarna vooral geconcentreerd op degenen die ons verzorgd en genezen hebben.

Hoe dankbaar moet de inboorling wel zijn, de wilde wiens gevoelens zooveel primitiever maar ook zooveel sterker zijn dan van ons, beschaafde Westerlingen ! Hoe moet hij opzien tegen en ontzag hebben voor den missionaris of zijn helper, die macht had om de ziekte te verdrijven waartegen zijn eigen goden, zijn eigen medicijnmannen niets vermochten ! Hoe geneigd zal hij zijn om den missionaris ook te gelooven, wanneer die hem zeggen gaat dat er een mensch geleefd heeft Die God was, Die voor ons geleden heeft en gestorven is !

Ik meen dat de voorgaande korte beschouwing deze slotsom wettigt :

Het eigenlijke missiewerk wordt ten zeerste bevorderd en gesteund door — waar noodig — den gezondheidstoestand der inboorlingen te verbeteren.

Maar — zullen vele lezers zich afvragen — is die gezondheidstoestand wel zóó, dat daar zooveel aan verbeterd kan worden? Zijn die inboorlingen, steeds levend in de vrije natuur, ver van den rook en 't stof onzer groote steden, niet afgesloofd en versleten door harden arbeid, levend dus onder hygiënischer omstandigheden dan wij ; zijn die menschen over 't algemeen niet gezonder dan wij ? Neen; helaas is het tegendeel waar, en de oorzaken daarvoor zijn gelegen in hunne onkunde en in allerlei slechte gewoonten en gebruiken, waardoor zij de hygiënische voordeelen van hunne levenswijze teniet doen, en voortdurend aan allerlei ernstige ziekten blootstaan. Die ziekten zijn er vele ; vooral sinds de laatste decenniën hebben de geneesheeren ze ijverig bestudeerd ; zij vormen, samengevat onder den naam „tropische ziekten" een nog jongen maar reeds uitgebreiden tak van medische wetenschap.

Praktisch gesproken zijn het alle infectieziekten, d.w.z. dat zij veroorzaakt worden door een of ander levend wezen, dat microscopisch klein kan zijn, dus een bacterie of daarmee verwant organisme, of ook wel grooter en hooger georganiseerd kan zijn, en in de orde van dieren past, waartoe b.v. ook de ons allen bekende lintworm behoort.

Juist omdat de tropische ziekten infectieziekten zijn, vinden zij de voornaamste oorzaak hunner verbreiding in onkunde omtrent hunnen aard en slechte of onzindelijke gewoonten en gebruiken der inlanders. De Europeaan, die wel op de hoogte is, zal zich dan ook voor de meeste met vrij groote zekerheid weten te vrijwaren.

Als men nu vraagt welke dan de ziekten zijn waarmede de missionaris 't meeste te kampen heeft, dan zou ik o.a. willen noemen: malaria; de verschillende vormen van dysenterie en de mijnwormziekte, welke berusten op een aandoening van het darmkanaal; en vooral ook de huid- en geslachtsziekten: framboesia, syphilis en het venerisch granuloom. Deze laatste ziekte b.v., hoogstwaarschijnlijk omstreeks 1906 geimporteerd in Zuid Nieuw-Guinea, (door Europeanen ? !) had, snel verspreid door de perverse gebruiken der inlanders, zoo vreeselijke verwoestingen aangericht, dat Pastoor Vertenten, M.S.C., de bekende missionaris van die streek, in 1919 de publieke opinie moest wakker schudden met een artikel: „Zuid Nieuw-Guinea sterft uit" in de Java-Post. Toen heeft de regeering steun verleend, en heeft de missie door hygiënische maatregelen en door behandeling der ziekten het kwaad weten te stuiten; zoodat Pastoor Vertenten in 1924 schrijven kon 1): „....dat dit volk nu reeds — grootendeels — de crisis door is; en ....'t zeker nog jaren duren (zal) eer het volk weer op zijne oude sterkte is, wellicht nog vele jaren, maar nu reeds kan men zeggen dat de stam der Marindanim, die tot uitsterven gedoemd scheen, van den ondergang gered is."

Een volk van den ondergang gered door het van zijne perverse gewoonten af te brengen en zijne zieken te genezen; is dit niet een zeer schoon werk ?

En denkt men niet dat ook de geneigdheid der inboorlingen voor den Godsdienst hunner redders moet zijn toegenomen ?

Ik zeg: hunner redders. Want het eigenlijke medische werk is daar gedaan door expres daartoe aangestelde doktoren. De missio-

1) R. K. Artsenblad van Maart 1925.

naris heeft er gewoonlijk evenmin den tijd als de benoodigde kennis voor. Om bij Zuid Nieuw-Guinea te blijven, daar heeft het lang geduurd eer zelfs de doktoren den waren aard der ziekte herkenden ; eenmaal zoo ver, kon men ook bij de behandeling der ziekten de juiste geneesmiddelen toepassen.

Ik kom hiermee aan het laatste punt van dit kort betoog. Namelijk dit : dat goede medische hulp in de meeste gevallen slechts verleend kan worden door medici van beroep, liefst nog met specialistische scholing op 't gebied van tropenziekten. En dat de missie dus behoefte heeft aan jonge Roomsche dokters die daar een zware doch schoone apostolische taak vervullen kunnen, en een op medisch gebied zeer interessanten werkkring zullen vinden.

Dat de missionaris tevens medicus is, zal slechts een hoogst enkele maal voorkomen; daarvoor duurt beider opleiding te lang, ligt beider roeping ook te zeer uiteen. Een zekere hoeveelheid medische kennis is natuurlijk wel in korten tijd bij te brengen, maar deze zal in veel gevallen toch te elementair zijn om grondig werk te kunnen verrichten ; ik zeide reeds dat de tropische geneeskunde alleen al een zeer uitgebreid terrein van weten beslaat. Ook kan zij niet als op-zich-zelf staande vak geleerd worden, de studie van de overige onderdeelen der geneeskundige wetenschap blijft even goed noodzakelijk.

Voor zoover mij bekend hebben alleen de Jesuieten een geneeskundige school ten dienste der missie (te Beirut) ; maar de allermeeste missionarissen gaan zonder eenige kennis van geneeskundige zaken naar hun missieland. Wel hoor ik telkens weer van missionarissen die met verlof zijn, dat het toch zoo goed zou zijn, als zij er wat meer van wisten ; en zij doen dan ook wel eens moeite om enkele der eenvoudigste zaken aan te leeren, maar slagen daarin gewoonlijk maar half. Dit is hen ook allerminst kwalijk te nemen ; ze hebben, ook als ze met verlof zijn, gebrek aan tijd, en 't is immers hun werk, hun roeping niet ?

Neen, voor het medische werk in de missies hebben wij academisch gevormde doktoren noodig. Protestantsche zendeling-dokters zijn er al hier en daar. Welnu, jonge Roomsche medici, aanstaande Roomsche medici vooral, hoe lang nog eer Gij gaat om Uwe priesters te helpen bij de bekeering der heidenen ? Het eigen land is met dokters bijkans overbevolkt ; daarginds wacht U een taak en een toekomst !

Rotterdam. Dr. G. J. J. VAN BERCKEL.

II

MEDISCHE MISSIEACTIE.

In de namiddagvergadering van het Haarlemsche Priestercongres, 24 Sept. 1925 te Rotterdam gehouden, hield Dr. J. J. Bloemen, hoofdbestuurslid der R. K. Artsenvereeniging, een voordracht, die sympathiek aandeed om hare zuivere opvatting van het „leekenapostolaat" en die — vooral de aanwezige Missionarissen belang inboezemde door haar praktische waarde. Wij meenden dan ook aan de daarin besproken zaken meerdere bekendheid te moeten verzekeren door de plaatsing van deze voordracht in dit tijdschrift te bevorderen, vooral daar de actie werd voortgezet in de jaarvergadering der R. K. Artsen-Ver. te 's-Hertogenbosch gehouden op 15 Nov. 1925.

Te Rotterdam sprak Dr. Bloemen dan als volgt :

In de algemeene vergadering van de R. K. Artsenvereeniging, den 29en October 1922 te Utrecht gehouden, hield Pater Popelier van Scheut, een lezing, die den titel droeg : „Iets over Chineesche medicijnen".

Ik wil mijn voordracht beginnen met het slot van Pater Popelier's rede :

En dan vraag ik voor onze missiën om missieartsen en missiezusters, om meer hospitalen en klinieken, om meer medische scholen, om een medische vorming onzer missionarissen, voor zoover dit mogelijk is en kan worden toegelaten van juridisch-kanoniek standpunt, dan vraag ik om alles, wat toch zoo wezenlijk en waarachtig onzen heiligen missiearbeid ten goede komt, dan vraag ik dat alles nu, want uitstel beteekent te laat, voor de velen, die verloren gaan. En ik vraag dat in den naam van Hem, die weldoende rondging en zieken genas.

Het doel van mijn lezing is, U allen uiteen te zetten, hoe wij Roomsche artsen, vereenigd in de R. K. Artsenvereeniging, ons voorstellen de missionarissen te kunnen helpen. Wij zullen dat volgaarne doen èn met onze wetenschappelijke hulp èn door geregelder in ons orgaan, het R.K. Artsenblad, propaganda voor het heerlijke missiewerk te maken, waardoor ook finantiëele vruchten geplukt zullen worden.

Eenieder, competent een oordeel te kunnen uitspreken in deze materie is er wel diep van overtuigd, dunkt mij, dat de geneeskunde in de missie een voornaam middel is, waarvan God zich bedient om de heidenen tot het ware geloof te brengen. De ziekenverpleging is verder een der voornaamste plichten der Christelijke naastenliefde. Veel schoons is er reeds door de missioneerende Orden gepresteerd

en ieder missionaris weet, dat hij een zekere medische kennis niet kan ontberen, om de Christenen te helpen, maar ook om met de heidenen in nauwer contact te komen. U allen kent onze helden-missionarissen, gestorven in den dienst der zieken. U weet wat titanen-arbeid verricht wordt in leproserieën, bij epidemische ziekten, in de poliklinieken en klinieken. Dat alles door ònze missionarissen, broeders en zusters ! Ik beschreef eens in het R.K. Artsenblad wat door innige samenwerking tusschen onze paters en het gouvernement tot stand gebracht is o.a. op Ned. Zuid-Nieuw-Guinea bij de een ganschen volksstam bedreigende besmettelijke ziekte, het *granuloma venereum*. Dit is één voorbeeld uit meerdere. Een dusdanige opvatting van hun taak dwingt ons tot nog grooter bewondering voor die beschavingspioniers. [1])

Toch, uit besprekingen en uit briefwisselingen met verschillende missiehuizen volgend, is het mijn vaste overtuiging, dat wij beiden, missionarissen en R. K. artsen, in innige samenwerking nog véél méér kunnen doen. Dit is dringend noodzakelijk, wijl de Protestanten door hun betere finantieële omstandigheden ons in zeer veel streken, nog beschamen.

Dr. van Hasselt uit Beek, de secretaris-penningmeester der Nederl. medische missiesectie der R. K. Artsenvereeniging, schrijft mij, wat hij reeds eens formuleerde op een missiecongres :

Beoogd moet worden :

a. Betere opleiding van missionarissen op medisch gebied.

b. Uitzending, ondersteuning, opleiding van R. K. missieartsen en missieverpleegsters.

c. Oprichting en instandhouding van missie-hospitalen.

Verder, zoo schrijft hij, kan men de missie steunen door het verschaffen van verplegings- en behandelingsmateriaal, als instrumenten en bakersuitzet, wat o.a. zuster Fischer vraagt voor midden-Java.

Ik zal niet over het St. Melaniawerk uitweiden: U allen zijt hiermee bekend; maar sta mij toe stil te staan bij twee punten en U mijn eigen opinie weer te geven. Ik hoop, dat mijn bespreking zal leiden tot een inniger contact tusschen de missie-orden en de Roomsche dokters. In het R. K. Artsenblad zal ze een plaats vinden, gedetailleerd. Ik stel mij voor aan alle missie-orden een exemplaar toe te zenden, met verzoek om haar meening, in over-

---

1) R. K. Artsenblad No. 10, Serie II, 1924.

eenstemming met het door haar bearbeide missieveld. Afgevaardigden van alle missiehuizen zullen tot een bespreking bijeen geroepen worden. Dan hoop ik, en ik spreek hier namens het hoofdbestuur, dat iets tot stand zal gebracht worden met stevige fundamenten. Punt *a*. was : betere opleiding van missionarissen op medisch gebied. Men versta mij wel, ik wensch (en U allen zult dit met mij eens zijn) geen *artsen-missionarissen* ; ik weet ook, dat niet ieder uitgezonden missionaris een medischen knobbel heeft ; maar stel U voor, wat tot stand kan worden gebracht, wanneer hij dien wel heeft en een goede medische vóór-opleiding gehad heeft.

Ik ben geen voorstander van een kortdurenden, zeer gecomprimeerden cursus, zonder voldoende vóórkennis. Over een aan het einde van den studietijd langer durende medische opleiding zijn echter de meeningen nog veel verdeeld. Dat is niet voor de schrijftafel uit te maken, maar zal moeten uitgemaakt worden door een commissie, bestaande uit ervaren missionarissen en competente doktoren. De eerste conclusie is dus, dat m.i. een *commissie* hier in Holland dat vraagstuk onder de oogen zal moeten zien.

Genoemde commissie zal bij die opleiding, behalve op het verleenen van eerste hulp, op de *sociaal-hygiënische* kennis van den missionaris het zwaartepunt moeten leggen. Dat lijkt mij zoo bij uitstek nuttig en noodig. Wanneer bij een uitgebroken epidemie de missionarissen, vóórdat misschien van zeer verre hulp komt opdagen, reeds maatregelen kunnen treffen, kunnen ook dan epidemieën voorkomen worden : dat spreekt van zelf.

Dit alles zou niet noodig zijn, zoo wij beschikten over voldoende missie-artsen, en hier komen we bij het tweede punt, de noodzakelijkheid der uitzending, ondersteuning, opleiding van R. K. missieartsen. Doch, — en ik heb hier speciaal het oog op Java, — er is in dit opzicht nog iets anders te doen. En veel wordt onnoodig, als dàt op ruime schaal verwezenlijkt kan worden. Ik haal eerst een uitspraak van Mgr. Aelen aan, die zegt :

> De heidensche wereld zal dan alleen tot het ware geloof gebracht worden, wanneer zij een groot aantal Inlandsche *priesters* en *zusters* rijk is, die onder hun eigen volk en stammen het werk voortzetten, dat door zoovele vrome, ja heilige Europeesche priesters en zusters waarlijk in het „zweet des aanschijns" en met tallooze opofferingen is tot stand gebracht.

Ik zou deze uitspraak aldus willen modificeeren : De heidensche

wereld zal dan alleen tot het ware geloof gebracht worden, wanneer zij een groot aantal inlandsche priesters, zusters en *dokters* rijk is etc.

Ik geef daarom aan de geinteresseerden in overweging, niet alleen onderwijzers te doen opleiden aan de betreffende scholen van Java en andere, in zooverre dezen in de buitenbezittingen zijn, maar tevens inlanders die daarvoor in aanmerking komen te doen opleiden tot inlandsch arts, om zoodoende het medisch element in het werk der civilisatie ook katholiek te houden.

En een missionaris zal het mij niet ten kwade duiden, wanneer ik uit zijn aan mij gerichten brief het volgende citeer :

Onze eerste zorg moet zijn, ons Indisch volk door eigen volk op te heffen en dat liefst in al zijn geledingen, van de laagste tot de hoogste, zoo mogelijk. En met vereende kracht brengen wij het daarin zonder twijfel ver. De begaafden moeten zoover en zoo hoog mogelijk voortgeholpen worden en dat niet alleen om der beschaving wille of door steun van de reeds bekeerde inboorlingen, maar daarnevens minstens evenzeer uit missionair oogpunt. Die studeerende en afgestudeerde inboorlingen kunnen uit den aard der zaak zooveel meer voor de uitbreiding van het geloof onder hun landgenooten doen dan de student en afgestudeerde in onze maatschappij, waar eene bekeering vaak ongekende offers vraagt (overtuiging, familie, maatschappelijk leven).

Elke volksgroep moet voor zijn aandeel in de eigen sfeer voor het bekeerings- en beschavingswerk van Insulinde worden aangesproken. Dan toch zal hij het 't gemakkelijkst doen.”

Zoolang deze dingen nog niet geheel en al verwezenlijkt zijn, zal het woord zijn aan de door mij voorgestelde commissie en zal door bevoegde artsen — ieder voor zijn speciaal onderdeel, — de reeds vroeger aangekondigde handleiding voor missionarissen tot stand kunnen komen.

De opleiding der inlandsche artsen zal zoo mogelijk in Indië moeten geschieden.

De toegang tot de „Stovia” te Batavia en de „Nias” te Soerabaya, beide scholen bestemd voor de opleiding van Indische artsen, wordt verleend aan hen, die in het bezit zijn van een Mulo-diploma of het einddiploma eener H. B. S. met 3-jarigen cursus.

Zoo naar den eersten indruk schijnt de Nias te Soerabaya voor de Roomsche Inlanders het meest geschikt, die dan gehuisvest kunnen worden bij katholieke families b.v. Daarvoor zal veel geld bijeengebracht moeten worden.

Wanneer op de voorgestelde wijze, de Westersche geneeskunst en hygiënische begrippen doorgedrongen zullen zijn tot in de verste wereldhoeken, door dragers van de Roomsche levensopvattingen, dan is de winst een dubbele, van de onsterfelijke ziel èn van haar sterfelijk omhulsel.

Zoo stel ik mij voor, wat Roomsche medici voor de missie kunnen doen. Of wij in de komende jaren jonge artsen bereid zullen vinden hunne krachten in dienst te stellen der Missiën? Aan de R. K. Artsenvereeniging de taak, dat tot stand te brengen.

Op deze Rotterdamsche lezing volgden de besprekingen te 's-Hertogenbosch, die behalve door de Kath. artsen ook werden bijgewoond door de paters Raaymakers C. I. C. M. en de Louw W. P., leden van het hoofdbestuur van den P. M. B. Dr. Bloemen ontwikkelde hier dezelfde ideeën als te Rotterdam, daarbij te kennen gevend, dat z. i. de P. M. B. het aangewezen lichaam is om mede te werken tot vorming der door hem gewenschte voorbereidende commissie van artsen en missionarissen.

Volgens het R. K. Artsenblad (no. 6 Serie IV p. 136 vv.) volgde op Dr. Bloemen's inleiding de volgende gedachtenwisseling.

Pater Raaymakers stelt op den voorgrond, dat medische hulp volgens overtuiging van alle missionarissen een machtig hulpmiddel kan vormen bij de bekeering. In hoeverre echter de missionaris medische hulp mag verleenen, hangt af van de gebieden, waarin de missie werkzaam is. Over Insulinde kan spreker geen oordeel vellen. Wat China en omliggende landen betreft, meent spreker, dat de uitoefening van de geneeskunde door een geestelijke niet mogelijk is. Onder de missionarissen aldaar bevinden zich vroegere doctoren, die in overeenstemming met hun oversten van het uitoefenen der medische practijk hebben afgezien. Wel zijn in China Protestantsche doctoren, die echter leeken zijn. Hun getal bedraagt niet minder dan 800, waaronder 200 vrouwen en 300 Chineezen. Ook bestaat er een Katholiek Missie-Ziekenhuis, waar twee Belgische doctoren werkzaam zijn en twee door hen opgeleide Chineesche doctoren. Tevens worden daar inlandsche verplegers opgeleid. Het oprichten van een dergelijk ziekenhuis is echter uiterst kostbaar.

Pater De Louw, hierna het woord verkrijgend, beperkt zich tot N.-Afrika. Practische medische kennis van missionarissen en zusters is daar zeer gewenscht. Het uitzenden van doctoren is ook wel een desideratum der Witte Paters, maar de finantiëele uitgaven zijn te hoog, en de materiëele levensomstandigheden voor doctoren weinig aantrekkelijk. Bij de Witte Paters wordt door een dokter wekelijks les gegeven aan de missionarissen. Zouden, vraagt spreker, medici bereid worden gevonden om aan de Missiehuizen hier te lande les te geven aan aanstaande missionarissen? In vele landen toch is de missionaris bij gebreke van doctoren de aangewezen persoon om medische hulp te verleenen.

Dr. Spoorenberg maakt gewag van den cursus, destijds in Amsterdam ge-

geven en van een door hem aan een Missiehuis gegeven inleidenden cursus. Hij spreekt over het Instituut in Würzburg, waar artsen worden opgeleid en ook aan missionarissen en zusters een medische vorming wordt gegeven. Sprekende over Italië vermeldt hij, dat Pater Gemelli in drie jaren missionarissen en broeders tot missie-artsen wil opleiden. Of deze opleiding voldoende is betwijfelt spreker. In vele koloniën en ook in Japan moet men bovendien een wettig erkend diploma hebben om toegelaten te worden tot de uitoefening der geneeskunde.

Dr. Spoorenberg stelt ten slotte de vraag, of, wat in Duitschland mogelijk was, ook niet in Nederland kan geschieden.

Dr. Koning deelt mede, dat in België aan aanstaande missionarissen, die naar den Congo gaan, door het Gouvernement de gelegenheid wordt gegeven tot bijwoning van een medischen cursus van twee jaren. Deze cursus levert zeer vele resultaten op.

Dr. Kramer meent, dat het voorloopig nuttiger is gediplomeerde broeders en zusters uit te zenden dan missie-artsen.

De Voorzitter sluit de bespreking.

Hij concludeert uit de discussie, dat missionarissen in het algemeen niet tegelijk medici kunnen zijn, en dat de uitzending van medici zeer kostbaar is. De verschillende vraagstukken zijn thans niet voor een beslissing rijp. Hij acht het daarom wenschelijk een commissie van medici samen te stellen, die besprekingen zal houden met de verschillende Congregaties van missionarissen en daarna zich met den Priester-missiebond zal verstaan. In de commissie worden benoemd Dr. Spoorenberg, Dr. Bloemen en Dr. v. Hasselt.

Door de ziekte van Dr. van Hasselt kon de Commissie haar werk nog niet beginnen. Moge zij echter daartoe spoedig in staat zijn en dan tot een praktisch besluit voeren, dat ook op medisch gebied een betere uitrusting onzer missie mogelijk maakt.

Th. B.

MISSIE-ACCOMODATIE

Studenten zijn in 't algemeen gesproken geen geldmagnaten. Zij kunnen dus hun missieijver niet middels 't slijk der aarde toonen. De weg, die voor hen openstaat is : door missiekennis te geraken tot missieliefde. Na hun studietijd, in 't volle leven staand, kunnen zij dan hun missieliefde op eenige idieele of materieele wijze benutten.

Toen mij dan ook door 't interacademiale Missiebestuur om 'n artikel gevraagd werd voor onze rubriek in 't ,,Missiewerk", nam ik dit middel gaarne te baat, om te trachten 'n steentje bij te dragen tot den bouw van 'n burcht van missiekennis, die in de toekomst 'n geestelijk wapen moge zijn voor de verbreiding van het Godsrijk.

Ik heb tot onderwerp genomen 'n probleem en 'n verpersoonlijking daarvan welke ook voor ons hun waarde kunnen hebben.

In Nederland is 't vraagstuk der *accomodatie* of *aanpassing* in tegenstelling met 't buitenland, zeer weinig bekend. Toch is ook voor ons dit probleem van groot gewicht, wanneer we inzien, dat deze methode vooral dient te worden toegepast in die Missielanden, waar de bevolking op hoog cultureel peil staat en een ingewortelde traditie bezit op sociaal en godsdienstig gebied. Van zelf valt ons oog dan op China en Japan, maar vooral op Britsch-Indië. Doch ook ons eigen Java mogen we niet uit 't oog verliezen. Ook dit voldoet aan de hooger genoemde eischen en zal dus ontegenzeggelijk op 'n overeenkomstige wijze gemissioneerd dienen te worden. Daar Britsch-Indië ons de rijkste bronnen verschaft, zullen we ons in dit artikel uitsluitend tot dit land bepalen.

Waarop berust nu de accomodatiemethode ? Zij berust op Paulus' getuigenis : „Ik ben Jood met de Joden geworden om hen voor Christus te winnen."

Robert de Nobili S.J. was de eerste na vele eeuwen, die dit woord in praktijk bracht. Hij werd den Hindoe's 'n Hindoe om hen tot Christus te brengen. Zijn Missiearbeid valt tusschen de jaren 1600 en 1640. Hij bestudeerde taal, zeden en gewoonten der Hindoe's, kleedde zich in hun costuum en bereikte, doordat hij hun duidelijk maakte, dat Hindoenationalist zijnde men toch katholiek kon wezen, meer dan zijn confraters aan de kust van Voor-Indië, die slechts wat „geldkatholieken" tot hun schaapjes telden. Door zijn kennis van de Indische philosophie en der Vedah's wist hij door te dringen tot de vorsten en disputeerde met de Brahmaansche philosophen, waarvan hij er velen tot Christus' kerk bracht. Hij was 't ook, die 't idee bij de Brahmanen (hoogste kaste) wist weg te nemen dat „pranguis" (de paria's) geen Geloof konden hebben....

Een der grootste navolgers van de Nobili, was de 19e eeuwsche Bengalees Swami Upadhyasja Brahmabandhav. *) Hij werd in 1861 geboren. Na de lagere school doorloopen te hebben studeerde hij aan de Hoogly-school en daarna aan het Metropolitaancollege te Calcutta. Na beeindiging zijner studiën gaf hij eenigen tijd privaat-

*) Als leidraad bij 't geen gaat volgen, diende mij 't artikel van Prof. Dr. Jos. Schmidlin over „Swami enz." in 't „Zeitschrift für Missions-wissenschaft" van 1924, Aflev. 4.

onderricht en daarna werd hij tot leeraar in 't Sanskrit aan de „Union-academy" te Sindh. Zijn philosophische studiën had hij steeds bijgehouden en ook nauwe relaties aangeknoopt met den zendeling Townsend, die later tot 't Katholicisme overging.

In Febr. 1891 werd hij door den Anglicaanschen zendeling Heaton gedoopt, dit alleen wijl hij van de Godheid van Christus en de noodzakelijkheid van 't H. Doopsel overtuigd was. Naar de ware Kerk van Christus vroeg hij toen nog niet. Door verdere studie kwam hij evenwel zoover en reeds op 1 September van 't zelfde jaar werd hij onder voorbehoud door P. Bruder S.J. gedoopt en nam den naam Theophilus aan, wijl deze heilige 't eerst 't woord „Trias" gebruikt had, en Upadhyasja eveneens in Indië de eerste zijn wilde, die de lof der H. Drievuldigheid bezingen wilde.

Upadhyasja werd nu de strijder Christi. Om 't voortdringen van 't rationalisme tegen te gaan, schreef hij een verhandeling over 't Godsbestaan en hield overal redevoeringen om den katholieken godsdienst te verdedigen. Nu werden theosophen, school, pers en katheder in dienst genomen om den onverwinlijken te bestrijden, evenwel vergeefs. Upadhyasja daagde zelfs mrs. Anny Besant uit tegen hem in 't strijdperk te treden om te disputeeren over de natuur van God ('t Absolute in verhouding tot 't eindige) en toen zij weigerde, volgde hij haar op haar schreden en bestreed overal in 't openbaar de thesophie.

't Gevolg hiervan waren tallooze bekeeringen, veelal onder de hoogere (Amil)-kaste.

Plotseling in '94 verraste hij de wereld met de mededeeling van zijn voornemen om 'n monniksorde te stichten, geheel op Indische leest geschoeid. Zijn monniken moesten o.a. evengoed thuis zijn in de Indische philosophie als in die van den Aquiner. Immers, zoo verklaarde hij, evenals de H. Thomas de aristotelische philosophie verchristelijkte, zoo ook moet de Indische philosophie verchristelijkt worden. De orde was gesplitst in twee afdeelingen, de contemplativen en de bedelmonniken, die behalve 't onderhoud van 't klooster bij elkaar bedelen, ook de fakkel van 't geloof door heel Indië moesten rond dragen. De bisschop van Lahore verleende zijn bizondere goedkeuring aan de ordens-statuten. Zelf ging Upadhyasja voort met 't houden van conferenties over de katholieke leer in de voornaamste godsdienstcentra van Hindustan, hij gaf apologetische

brochures uit, stichtte 't maandblad ,,Sophia" in vloeiend Engelsch geredigeerd en in 1901 en 1902 twee scholen voor Hindoejongens van de hoogere kasten.

Reeds droomde Upadhyasja van 'n volledige versmelting van de Christelijke theologie en de Indische philosophie, toen de Kerk ingreep. Terwijl de bisschoppen van Nagpur en Calcutta Upadhyasja's ordestichting hadden begunstigd, meende Mgr. Dalhoff S.J., Aartsbisschop van Bombay, 't te moeten verwerpen en de pauselijke Delegaat Mgr. Zaleski was 't met hem eens. 't Tijdschrift ,,Sophia" werd aan de bisschoppelijke goedkeuring gebonden en 't eveneens door Upadhyasja opgerichte maandblad ,,Twentieth Century" verboden. Zelfs mocht de Indische Kolos geen stukken meer publiceeren over theologische twistpunten. Als gehoorzaam zoon der H. Kerk onderwierp hij zich in zooverre, dat hij geen regel meer over dit onderwerp op papier zette, maar zijn ideeën gaf hij niet op, zich hardnekkig beroepend op de Nobili.

Toch verkoelde zijn religieuze praktijk aanmerkelijk..

Eind September van dat jaar kon men in de St. Pieter te Rome 'n vereenzaamde Indische bedelmonnik bij de Confessie zien neerknielen. Hij biechtte er in 't Engelsch en vertrok weinige dagen later naar Engeland. Nieuwe triomfen. Als hoogleeraar aan de Universiteit van Cambridge publiceerde hij zijn ideeën met toestemming van Kardinaal Vaughan in de ,,Tablet", waartegen P. Hegglin uit Bombay in de ,,Examiner" stelling nam. In 1903 reeds keerde Upadhyasja totaal ontgoocheld naar Indië terug. 't Westersch materialisme had in hem 'n onverzoenlijk tegenstander gevonden. Helaas, in zijn vaderland aangekomen, wierp hij zich in de Nationalistische politiek, die hem in de handen der politie voerde. In 1907 overleed deze strijder in de gevangenis ten gevolge van cholera. zoo onverwacht, dat de priester waarom hij gevraagd had, te laat kwam. Zijn vrienden deden hem onder groote publieke belangstelling verbranden. Swami Upadhyasja Brahmabandhav verklaarde van zich zelf, dat hij tot 't laatste toe 't Katholieke geloof trouw was gebleven, hoewel hij er bijvoegde : ,,Wonderlijk was mijn geloof"....

Wat nu zijn ideeën omtrent den Godsdienst in verband met 't Hindoeïsme betreft, 't volgende.

Vooreerst moet den Hindoe duidelijk gemaakt worden, dat Hindoeïsme en Katholicisme twee absoluut onderscheiden dingen

zijn. Ook de kastenregelen, die zuiver Hindoeïstische burgerlijke gebruiken zijn, kunnen volkomen door bekeerde Hindoes opgevolgd worden. Verder zegt deze Hindoestrijder in de „Sophia" van Januari 1896 : „'n Voorwerp van ons program is : de waarheden der Hindoe-philosophie te doopen en ze als treden in 't katholieke geloof in te bouwen." Upadhyasja was zoo goed katholiek als hij Hindoe was en zijn biographie-schrijver Amimananda schrijft van hem : „Het is geen paradox te zeggen, dat Upadhyasja een Hindoe is, *omdat* hij 'n Christen was."

Zelfs de Indische dogma's en mythen trachtte hij Christelijk te verklaren, door ze indien mogelijk in de katholieke leer in te voegen. Ja, hij beweerde, dat als bronnen en voorbereiding voor 't Geloof, de Indische Vedah's evengoed gelden als 't Oude Testament! Hier school de Achillespees van het katholicisme van Upadhyasja. Toch bleef hij tot 't einde toe het Katholieke geloof getrouw en in 1903 schrijft hij nog in de „Tablet" : „Sinds mijn bekeering tot 't katholieke geloof is mijn geest slechts met die ééne gedachte bezig : Indië voor de H. Katholieke Kerk te winnen." Dit is het „Leitmotiv" van zijn leven gebleven.

Wanneer in Indië overal de accomodatiemethode van 'n Nobili en 'n Upadhyasja worden gevolgd, met ongerept handhaven der katholieke leer, kunnen we wel aannemen, dat dit leiden zal tot 'n gemakkelijker bekeering der Hindoes.

TH. HOOGVELT.

INDIE EN DE INDISCHE MISSIES.

Van een samenvattend overzicht van den geheelen arbeid onzer missionarissen in Indië, zooals wij ons dat in aansluiting met de vorige aflevering van dit tijdschrift hadden voorgesteld, hebben we helaas wegens het niet inkomen der jaarverslagen, voorloopig moeten afzien, zoodat we weer maar moedig in den trant des chronykers links en rechts, wat nieuws bij elkaar zoeken, rekenend op het feit, dat de lezer nu eenmaal alles wat in Indië gebeurt belangwekkend genoeg vindt om het te lezen, juist omdat het Indië is. Aan den gang dus!

JAVA. — Pastoor F. v. Lith S. J. is den 8en Januari 1926 op 62-jarigen leeftijd te Semarang overleden. De heer Feber herdacht hem in De Maasbode met een lofspraak die wij — om Indië — meenen hier te moeten overnemen:

Iets is met hem heengegaan, dat nimmer weerkeert. Want pater van Lith was een persoonlijkheid, ook een machtig stuk geschiedenis der Javaansche missie. Aan Moentilan zal zijn naam verbonden blijven. En dát is geen geringe eer. Hij was hèt organiseerend talent, dat de grondslagen ontwierp, of althans uitbouwde, voor een missionnair onderwijs op Java; hèm viel de zware taak te beurt voor het eerst den Javaan te leeren de Katholieke gedachte den rasgenoot in landseigen taal en stijl in te storten. Want al ligt er een heele ontwikkelingsphase tusschen de stichting van Moentilan en de creatie van een inlandschen clerus — de opleiding van inlandsche onderwijzers had natuurlijk al dadelijk een apostolische strekking.

Het uitvoerend werk van pater van Lith heeft doel getroffen. Behalve de leer overtuigde vooral de daad, het toegewijde leven der Moentilansche missionarissen. Ook in de afdeeling, waar het onderwijs zich beperkte binnen de perken der officieele neutraliteit, waar ze niet alleen niet werden gedwongen maar zelfs niet uitgenoodigd om in-te-gaan, wekte die daad, dat strekkende voorbeeld, Katholieke aspiraties. De hooge inlandsche opvatting van het leven, uit en om God, in den stijl eener orienteering op het hierna, vond in het milieu van Moentilan volkomen bevrediging. Vandaar de machtige aantrekkingskracht daarvan, vandaar de vele roepingen voor het katholicisme, die hier werden vernomen.

....

Hij bezat iets, waarvan het gemis door geen staatsmanschap, geen politieke scholing, geen taktische handigheid ter wereld wordt goedgemaakt; hij bezat het vertrouwen van den Indonesiër.

Hierdoor was hij langzamerhand ongeveer een unicum geworden. Aan zijn belangeloosheid, zijn toewijding, zijn offervaardigheid werd niet getwijfeld, zelfs door de extremisten niet. Hij werd door de Indonesi rs bemind en vereerd, zooals alleen een missionaris overkomen kan. Terwijl alom de verstandhouding tusschen blank en bruin bedorven werd, hield hij in de inlandsche hoogachting en genegenheid onverminderd stand — door het

offer van zijn leven, door het vermogen van Indonesisch te kunnen denken en voelen, door een zeldzame kennis niet alleen van de taal, maar ook van de levende ziel, die zij vertolkt.

Hij leve voort in den hemel bij God en hier op aarde in het werk dat hij beginnen mocht, de missioneering van Java.

BORNEO. — Op 29 Nov. van dit jaar was het 20 jaar geleden, dat de eerste Kapucijn-missionarissen hun apostolischen voet zetten op Ned. Borneo en deze missie practisch begonnen. Fijn en gemoedvol schrijft de goede pater Marius over dit vierde lustrum zijner Missie in de „Java-post".

Op geheel 't Hollandsche gedeelte van dit reusachtig eiland was toen niet één priester gevestigd ; thans na 20 jaar zijn er 22 Paters. Tot 1905 geen enkele leekenbroeder op Ned. Borneo ; thans 21 Kapucijn broeders. Zusters waren er nooit gezien, onbekend ; thans arbeiden er 53 zusters (47 van Veghel en 6 van Etten) in Neerlandsch Borneo en geven zich geheel aan het teedere, verlaten wicht ; aan het onderwijs in zijn verschillende vertakkingen ; aan zieken en melaatschen.

Aan onderwijs-Broeders durfden wij jaren lang niet denken. 't was lang een weelde-artikel ; en thans zien wij 12 kloeke Broeders van de Congregatie van Huibergen het Chineesch-Hollandsch onderwijs uit onze handen nemen, waarover wij niet anders dan verheugd kunnen zijn. Dus alle troepen gemobiliseerd, heeft Mgr. Bos een staf van 102 weerbaren, met daarbij nog 16 catechisten !

Terwijl dus in 1905 de twee verlaten missieposten met hun ± 400 gedoopten slechts op dienstreis van Java uit werden bezocht, heeft de Missie van Nederlandsch Borneo thans 12 vaste staties, waarvan één in wording en twee vacant, en nog 10 secundaire staties, die vanuit de hoofdstaties worden bediend. Verder 22 scholen met 247 leerlingen ; 6 ziekenhuizen, 1 leprozerie en 6 weeshuizen.

Het aantal Katholieken bedraagt op 't oogenblik ± 5000 gedoopten en ± 550 Catechumenen. Het laatste jaar werden 69.002 H.H. Communies uitgereikt, terwijl reeds twee seminaristen zich op het Priesterschap voorbereiden.

Deze cijfers geven getuigen van stoeren gezegenden arbeid onder de inboorlingen van Borneo. Denkt verder s.v.p. ook eens even aan die voortdurende apostolische reizen. Zonder vrees voor tegenspraak durven wij verklaren, dat Ned. Borneo (voor zoover niet door het befaamde Art. 123 R.R. voor den Katholieken Priester gesloten) voor het grootste gedeelte door de Missionarissen is doorreisd. Van zelf denken we ook aan Pastoor Goossens, die in alle stilte dwars door Borneo is gegaan, slechts met 3 Dajaksche schooljongens bij zich. En daar de Missionaris van geen beter makelij is dan de overige Eva's kinderen gaat zoo iets ook hem niet in de koude kleeren zitten.

In de binnenlanden b.v. dagen en dagen in een prauwtje te zitten, de ontzaglijke eenzame stroomen op en af — te voet onder den wildzang der boschkoralen door eeuwenoude oerwouden, langs ongebaande, smalle Dajakspaadjes berg op, heuvel af, — kilometers verslindend al loopend over z.g. boomstamwegen, gelegd op modderigen moerasgrond, — ofwel op de kusten uren en uren fietsen in dit verzengend klimaat onder een kopergloeienden hemel, voor ons Noordelingen om te smelten, — meermalen per stoomertje zee of rivier op en de laatste jaren nu en dan per auto, dat ook heelemaal nog niets van een pleziertochtje heeft.

Nog rest ons helaas ook de keerzijde van den penning te laten zien :

Twee staties moesten jammerlijk opgegeven worden n.l. Palandjau en Landjah. Was voor de eerste statie deels de ongunstige ligging oorzaak der opheffing, ook om de ondankbaarheid dier verbasterde Dajaks klopte de

Missionaris het stof van zijn sandalen af, hun tot een getuigenis. De tweede statie Landjah, onder de beruchte Batang Loepar Dajaks op aansporen der regeering begonnen zou wel gemarcheerd hebben, hadden de Missionarissen aldaar slechts de medewerking der Regeering blijvend mogen ondervinden. In 't algemeen heeft de Katholieke Kerk slechts vrijheid, maar dan ook volkomen vrijheid noodig om van zelf te groeien ; mag de Kerk daarenboven nog waardeering, daadwerkelijken steun en hulp van de Regeeringsambtenaren ontvangen, dan bloeit Zij ; en 't is zeker, als deze beide factoren in Landjah hadden meegewerkt, dan zou de Missie er daar in de binnenlanden heel wat beter uitzien dan thans. Intusschen is die Batang Loeparstam, een van de flinkste en grootste stammen er de dupe van geworden; zij zit tot nog toe heelemaal zonder onderwijs, zonder opheffing, zonder beschaving.

Zoo strijdt de Missionaris langzaam voort tegen heidendom met hel en duivelen in verbond. Vooruit moet het Evangelie onder Borneo's wijden hemel. Vlug vooruit moet Christus' Kerk, want de jaren vervaren ook hier als schuimende baren ! Hoog op gaat het Evangelie, ook ter oorzake (gelijk wij hopen en vertrouwen) van het goed voorbeeld der Missionarissen, Broeders en Zusters ; want „vita clerici evangelium populi : het leven der geestelijken is 't evangelie voor het volk." Altijd hooger, steeds vooruit, per aspera ad astra, door moeilijke zorgen naar 't sterrengeflikker !

En als wij Missionarissen, als wij straks emeriti zullen heeten en de moede dag al ras ons oog luiken zal, dan zal het nog een troost en gerustheid voor ons wezen, dat ons werk, in 1905 begonnen, voortgezet wordt door ijverige jonge collega's, mogelijk, ja wellicht door gezalfden, van inheemschen grond. Ons zal dan niet; meer resten dan het planken huis, dat iederen sterveling wacht, maar ook nog de diamanten zalen des hemels, waarvoor wij Missionarissen buiten bezwaar van den Lande hebben gewerkt, doch met bezwaar van het eeuwige loon zullen opgenomen worden, waar een gewoon sterveling eerst geprezen worden mag.

BANKA EN BILLITON. — 't Zal voorloopig nog erg lastig blijven een geregeld verslag te geven van deze prefectuur der Paters van de H.H. Harten te Ginneken. Pas op 15 Aug. 1924 hebben zij de zorg voor dat land overgenomen van de paters Capucijnen en de toestand, die er nooit een gemakkelijke geweest is, biedt nog tal van moeilijkheden. Voorloopig komt vooral in aanmerking de vaste Chineesche bevolking en bijzonder de kinderen van dat volk geven goede hoop voor de toekomst, weshalve de vijf missionarissen op de eerste plaats hun krachten wijden aan de scholen. Toen zij de missie van de Paters Capucijnen overnamen bestond er een zeer primitieve Hollandsch-Chineesche school (internaat) te Sambong. Deze school is nu zeer veel verbeterd en heeft 30 kath. en 64 niet-kath. jongens. Een zelfde school is thans te Sambong in wording voor meisjes en op 4 Oct. l.l. arriveerden reeds de Zusters van de Voorzienigheid (Amsterdam), aan wie deze school zal worden toevertrouwd. Deze zelfde Zusters hebben sedert haar aankomst de leiding op zich genoemen van een school met 44 leerlingen te Muntok waar ook dit jaar nog een meisjespensionaat zal geopend worden. Te Mangar op Billiton is een post ln voorbereiding.

Heel de Prefectuur van Banka, Billiton en Riouw heeft een bevolking van ruim 450.000 inw., waarvan 490 Kath., 1150 ketters of schismatieken en 440.000 Mahomedanen of heidenen. De missie heeft behalve de Zusters nog de hulp van 2 Broeders van de Congr. der H.H. Harten, 2 catechisten en 1 onderwijzer.

Onze volle aandacht voor deze Missie van Mgr. Herckenrath !

KLEINE SOENDA-EILANDEN. — De Paters van het Goddelijk Woord, die op 8 Sept. herdachten, dat hun stichter p. Arnold Janssen vóór 50 jaar te Steil zijn eerste missiehuis opende, vieren dit jaar tevens 't koperen jubilé van het feit, dat hun Congregatie de missie op de Kleine Soenda-eilanden overnam van de p. Jezuïeten. Om den merkwaardigen bloei dezer vruchtbaarste missie van den Archipel te illustreeren, mogen we eenige cijfers lichten uit het juist verschenen jaarverslag 1924-25.

In	Gedoopt.	H. Communies.	Priesters.	Christenen.
1915	2969	322946	14	33.471
1920	7908	593230	26	51874
1925	14241	1062707	45	89379

Van de groote zorg, die zulk een Missie meebrengt kan men eenig idee krijgen, als men weet, dat het Vicariaat van Mgr. Verstraelen telt: 44 priesters; 16 Missiebroeders ; 36 zusters ; 200 catechisten ; 50 kerken ; 165 bedehuizen. Verder : 12 scholen met meer uitgebreid onderwijs en 751 jongens en 428 meisjes ; 170 lagere scholen met 290 onderwijzers en 13199 jongens en 3258 meisjes ; 1 schakelschool met 30 leerlingen ; in 't geheel dus 183 scholen met 17666 leerlingen. Wat het schoolwezen aangaat, verdient volle aandacht hetgeen Mgr. Verstraelen daarover schrijft :

,,Veel, zeer veel, van den vooruitgang in ons missiegebied hebben we te danken aan de scholen. Het is te begrijpen, dat daarom de zorg voor het schoolwezen ons immer ten zeerste ter harte ging. Wie onbevooroordeeld is, erkent zulks gaarne en ook de gunstige resultaten die wij op schoolgebied bereikt hebben.

Januari 1925 liep het schoolcontract met de Regeering in 1915 gesloten, waarbij het onderwijs aan de zorgen der missie werd toevertrouwd, af. De Regeering heeft te kennen gegeven, dat zij over ons schoolbeheer tevreden was, zoodat de voor Flores geldende schoolregeling tot grondslag gelegd is van eene algemeene schoolregeling voor het inlandsch onderwijs in heel Indië.

Vergelijken wij nu den toestand van heden met dien van tien jaren geleden, zoowel wat het aantal Christenen als dat der schoolkinderen aangaat, dan spreken die cijfers overduidelijk en mogen wij ons met rechtmatige voldoening daarover verheugen. Zij leveren U het heerlijkste bewijs van de vrucht Uwer offers en Uwer medewerking, welke niet ijdel zijn gebleken, doch de stoutste verwachtingen wel hebben overtroffen.

Niet zonder strijd evenwel levert het bekeeringswerk zulke resultaten. Op vele plaatsen inzonderheid rond de residentie van Mgr. Verstraelen heeft men een harden kamp te voeren. De mahomedanen ontplooien een actie als nooit te voren en schijnen er voornamelijk naar te streven vooral de jeugdige Christenen tot afval te brengen ; we moeten helaas bekennen, dat er ongelukkigen zijn, die ten slotte hun oor leenen aan de verleiding en voorspiegeling van het zinnestrelend Mahomedanisme. Met groote voldoening echter constateert Mgr. V. dat hij op zijn laatste visitatie reis over Flores en Timor duide-

lijk heeft kunnen zien, hoe het land een meer en meer katholiek karakter krijgt.

In 1926 hoopt men er ook in staat te zijn zich aan de gezondheidsvraagstukken intensiever te kunnen wijden, aangezien een jonge arts zich bereid verklaard heeft zich te dieneinde als missiearts ter beschikking te stellen.

NIEUW-GUINEA. — Dat er speciale Aneta-telegrammen over de missie uit Indië kwamen, voorspelde nooit veel goeds. Maar alles heeft zijn tijd, en ofschoon één zwaluw toch zeker in Indië nog geen zomer maakt, hopen we gaarne, dat het speciale Aneta-telegram, dat hier volgt, de voorbode mag wezen van een kentering in de officiëele mentaliteit van de Indische bestuurderij. Het luidt aldus:

De apostolische vicaris van Nieuw-Guinea, Mgr. J. Aerts, getuigde in een persgesprek van het succes der missie, die in korten tijd rust heeft gebracht onder de vechtlustige bevolking. De verhouding tot het bestuur is schitterend sedert de landvoogd het groote woord sprak: „Ik eisch strikte neutraliteit van al mijn ambtenaren."

Mgr. Aerts verklaart, dat onder den tegenwoordigen gouverneur van Ambon, den heer Van Sandick, de verhouding tot het bestuur soepeler is geworden, en wenschte, dat hij nog lang voor het gewest behouden moge blijven.

Mgr. Aerts vermoedde, dat de regeering op Java onvoldoende wordt ingelicht omtrent de toestanden te Ambon, wegens het uitzenden van ambtenaren, voor wie controle door hun superieuren nog onontbeerlijk is.

Medische hulp is zeer noodig. Mgr. Aerts hoopte op spoedige plaatsing van een dokter te Toeal.

ARTIKEL 123. — In De Tijd van 27 October lazen wij een artikel van Dr. J. G. Vriens, welks gegevens wij hier meenen te moeten vastleggen. Zij stellen n.l. in het licht het gelukkig verschijnsel, dat in sommige gereformeerde kringen het standpunt der Gereformeerde Synode van 1914, dat 123 een smadelijk artikel oordeelt, omdat het indruischt tegen de ware vrijheid van godsdienst en de verhouding van den staat tegenover de Kerk (volgens gereformeerde opvatting), veld wint. Daar is eerstens de meening van den zendingsdirecteur Ds. Crommelin, die op Java bij verschillende gelegenheden uitsprak, dat het artikel moet verdwijnen. Dit is ook in den Volksraad verdedigd door den heer Helsdingen, omdat de Staat het recht mist te bepalen òf en waar het Evangelie kan worden toegelaten. Bij dezen voegde zich in Juli 1925 (Uit Keboemen) de bekende zendeling Ds. van Dijk (Keboemen, Java), die protesteert tegen het voorstel van Ds. B. Alkema in het tijdschrift „Antirevolutionaire Staatkunde" om n.l.:

Artikel 123 te vervangen door een geheel nieuw artikel, gebaseerd op de volgende regelen:

1. de terreinen eenmaal toegewezen blijven aan de daar werkende corporaties;

2. voor nieuwe terreinen geve de Regeering toestemming met aanteekening, dat zij, tenzij de toelating wordt prijs gegeven, blijven aan de daar werkende Kerken of Genootschappen;

3. de zendende corporaties geven aan de Regeering nauwkeurig kennis

van de (Europeesche zoowel als Inlandsche) personen, die uitgezonden worden enz. en de Regeering handhaaft haar repressief toezicht over die personen, gelijk zij dat heeft over alle ingezetenen van haar gebied.

Ds. van Dijk moet van zulk een regeling niets hebben : „Laten onze kerken gerust blijven staan op *afschaffing van artikel* 123 en laten we het gevaar voor dubbele zending maar op den koop toe nemen."

In de Macedoniër van Oct. 25 sluit Ds. D. K. Wielinga zich daarbij aan en vraagt :

„Zouden wij niet hierop moeten aandringen : algeheele afschaffing van art. 123 en zoodoende opheffing van alle belemmering in de vrijheid van Evangelieprediking ?"

En De Tijd van 7 Januari 1926 bracht het volgend bericht :

De vergadering van missionnaire predikanten en andere zendings-arbeiders op Soemba (zending van Gereformeerde kerken) nam betreffende artikel 123 Regeeringsreglement het volgende voorstel aan, nadat door ds. L. P. Krijger, docent aan de opleidingsschool, een referaat was gehouden over bedoeld artikel : „De vergadering van missionnaire dienaren op Soemba is van oordeel, dat overeenkomstig het op de Generale Synode van 1914 desbetreffende ingediende rapport, artikel 123 R. R. geheel, zonder meer, ingetrokken moet worden, en dus de overheid : 1e de evangelieprediking geheel vrij moet laten en 2e nooit preventief mag optreden door de vestiging van een bepaalde zending, op een bepaald terrein te verbieden, teneinde z.g. dubbele zending te weren."

Het is goed te weten, dat ook in niet-katholieke kringen tegen dat beruchte artikel hetzelfde bezwaar bestaat als bij ons. Dat geeft moed om vol te houden en door voortdurend, kalm en weloverwogen, het onrecht van de geldende regeling in het licht te stellen, de geesten rijp te maken voor de eindelijke afschaffing. Zooals wij in Holland de vrije school wonnen, zullen wij ook in Indië de vrije Kerk winnen.

SURINAME. — Als een staaltje van de moeielijkheden, die ook in onze West zijn te doorworstelen en tevens ter documentatie onzer missiegeschiedenis nemen wij uit De Tijd hier het volgend relaas de laatste Surinaamsche schoolkwestie over :

De Missie in Suriname wandelt niet op rozen. Op hare scholen gaan ongeveer evenveel kinderen als op de openbare, maar van financieele gelijkstelling is nog steeds geen sprake. Wel staat de „bekostiging op den voet van gelijkheid" in 't Regeeringsreglement, maar voor de doorvoering ontbreken de middelen. En zoo is er nog alleen gelijkstelling ten aanzien van de salarissen. Voor gebouwen, onderhoud, leermiddelen enz. is de Missie nog altijd vrijwel geheel aangewezen op haar schamele inkomsten en op de schoolgelden, die zij, naar Minister de Graaff uitdrukkelijk verklaarde, kan behouden, zoolang de gelijkstelling tusschen openbaar en bijzonder onderwijs niet geheel is doorgevoerd. Het Openbaar Onderwijs had volgens de Begrooting 1924 voor 5168 kinderen 35 scholen, en kostte ƒ 338.655 of gemiddeld ƒ 75.20 per kind ; het Bijzonder Onderwijs der beide groote Zendingen, de R. K. Missie en de Moravische Broedergemeenten had volgens dezelfde begrooting voor 8808 kinderen 53 scholen en kostte ƒ 379.775 of gemiddeld ƒ 43.11 per kind.

Al is deze toestand al treurig genoeg, toch bestond Gouverneur van Heem-

stra het, onder het voorwendsel van bezuiniging, een ontwerp-verordening in te dienen, dat de vruchten van jarenlangen missiearbeid voor een groot deel dreigde te vernietigen. Niet alleen verzwaarde het ontwerp de stichtingsvoorwaarden voor een bijzondere school in hooge mate maar zelfs eischte het, op straffe van subsidieverlies voor altijd voor de stichting eener bijzondere school de autorisatie van het Koloniaal Bestuur. Dat was een aanslag op de vrijheid van het bijzonder onderwijs, zooals noch het Moederland noch de Koloniën sinds tientallen van jaren hebben gekend. Ook op de schoolgelden had het ontwerp het gemunt. Die moesten hooger opgevoerd worden tot boven het bereik der meerendeels arme ouders, die hun kinderen naar de missieschool zenden. Daardoor zouden velen gedwongen zijn geworden, hun kinderen van die scholen af te nemen. En de helft der verhoogde schoolgelden moest vervolgens, in strijd met de stellige verzekering van Minister De Graaff in 's Lands kas gestort worden.

Nog andere draconische bepalingen van het ontwerp, die evenmin noemenswaardige bezuiniging brachten, laten we nu maar rusten. 't Is reeds duidelijk genoeg, dat de volijverige Missionarissen, Mgr. Van Roosmalen en zijn medehelpers, zich met de grootste bezorgdheid afvroegen, waar het heen moest, als dit ontwerp werd aangenomen.

Gelukkig hebben de Koloniale Staten het thans verworpen. Nu bestaat weliswaar de mogelijkheid, dat een Koninklijk Besluit de verworpen verordening toch nog vaststelt. Maar dat zal de Missie van een Rechtsche Regeering wel niet behoeven te vreezen.

EEN MISVATTING.

Is de *Indische Missievereeniging* een concurrente van de drie Pauselijke Genootschappen ? Op het eerste gezicht, zou men het zeggen. Toch is het tegendeel waar.

De drie Pauselijke Genootschappen : *Voortplanting des Geloofs*, *H. Kindsheid* en *St. Petrus-Liefdewerk* hebben voor doel, behalve door gebed, de Missiën daadwerkelijk te steunen met stoffelijke giften. Dit nu is geenszins het doel der Indische Missievereeniging. Dat terrein is haar zelfs door het hoogste kerkelijk gezag ontzegd. Zij is dus geen vereeniging tot inzameling van gelden ten behoeve der Missiën.

Wat is zij dan wèl ? Zij is een Vereeniging, die ten doel heeft bij de Regeering op te treden als bemiddelaarster, en zonder zich in te laten met de bestuursaangelegenheden van elk vicariaat, op de Regeering invloed uit te oefenen ter verkrijging van gunstiger bepalingen voor de Missiën in Oost- en West-Indië.

De Regeering heeft die bemiddeling aanvaard. De invloed is reeds merkbaar.

Dat in deze gehandeld wordt in overeenstemming met de Missie-Oversten in Oost- en West, blijkt wel het best hieruit, dat al de Provincialen der verschillende Orden en Congregatiën, die in Oost- en West-Indië werkzaam zijn, deel uitmaken van het Hoofdbestuur der Indische Missie-vereeniging.

In afwachting, dat het ongelukkige artikel 123 van het Indisch Regeerings-Reglement ook wijke voor den aandrang, die voortdurend door de Ind.-

Missie-vereeniging op de Regeering wordt uitgeoefend, mogen wij reeds wijzen op verschillende gunstige bepalingen der Regeering door de Ind. Missievereeniging verkregen onder de kalme en bekwame leiding van haren Voorzitter Dr. J. G. C. Vriens en de ijverige medewerking van haren eminenten Secretaris Mgr. M. J. D. Claessens, Apost. Protonotarius.

O. a. Er zijn in O.-Indië geestelijken van den eersten [1]), tweeden en derden rang. Deze laatsten werkten tot voor korten tijd „buiten bezwaar van den lande".

Sinds 19 Febr. 1921 geldt de volgende bepaling:

Art. 3 De R. K. Geestelijken, die voorzien van het door ons verleende Radicaal, voor den Kerkelijken dienst in Ned.-Indië uit Nederland worden gezonden, genieten, wanneer zij bestemd zijn ter vervulling van een plaats in het bezoldigd personeel der geestelijken van den 3en rang:

A. een voorloopige bezoldiging van f 100 's maands ingaande met den dag dier inscheping naar Nederl. Indië en voortdurende tot op den dag waarop hunne bij art. 5 vastgestelde bezoldiging gerekend wordt in te gaan;

B. een voorschot van twee maanden op de onder A bedoelde voorloopige bezoldiging;

C. eene tegemoetkoming van f 800;

D. vrijen overtocht naar Ned.-Indië.

Art. 4 Zij, die reeds in Ned. Indië aanwezig zijnde, als R. K. geestelijken van den derden rang.... worden erkend, ontvangen een tegemoetkoming van f 200.

Art. 5. De R. K. geestelijken van den 3en rang genieten in Ned. Indië:
A. Zoolang zij in afwachting van het ontstaan eener te vervullen plaats, met voorloopige werkzaamheden worden belast, f 150 's maands; wanneer hun de zorg voor een inlandsche R. K. Gemeente is opgedragen bezoldiging van f 200 met vier vierjaarlijksche verhoogingen van f 50 elk.

B. Vrije woning en bij gemis daarvan eene schadeloosstelling van f 50 's maands, welke door den Gouverneur-Generaal kan worden verhoogd voor standplaatsen, naar de plaatselijke omstandigheden dat noodig maken.

Dit Besluit (hier slechts gedeeltelijk medegedeeld) trad in werking op 9 Maart 1921 en had terugwerkende kracht tot 1 Jan. 1920.

Een ander voorbeeld.

---

[1]) Den eersten rang vormde de Apost. Vicarius van Batavia; tot den 2en behoorden de overige dienstdoende geestelijken (doch slechts 9 in getal). In 1892 kwam er de derde rang bij.

20 Mei 1921 kwam eene regeling tot stand, die insgelijks terugwerkende kracht had tot 1 Jan. 1920.

Zij luidt als volgt:

> Art. 1 Onze Minister van Koloniën kan aan instellingen, waar jongelieden worden opgeleid tot het ambt van R. K. geestelijke, bijdragen verleenen ter tegemoetkoming in de kosten van hen, die bestemd zijn om.... als R. K. geestelijke naar Ned.-Indië te worden gezonden ter vervulling van een plaats in het bezoldigd personeel en geestelijken van den 3en rang.
>
> Art. 3. De Bijdragen, welke, na voltooing der opleiding en nadat de betrokkene door den geneeskundigen Raad van het Dept. van Koloniën lichamelijk geschikt is bevonden, in eens tot het totaal bedrag betaalbaar worden gesteld, worden berekend naar reden van F 1000 per jaar en per kweekeling, met dien verstande, dat het totaal bedrag der bijdragen per kweekeling de som van f 6000 niet te boven mag gaan.

Ook voor de aanstelling van Inlandsche hulpleeraars bij de Inlandsche R. K. gemeenten in Indië worden bezoldigingen vastgesteld, alsook voor het geven van Godsdienstonderwijs aan de jeugd. [1]) Volgens het Koloniaal Verslag van 1921 werd aan 72 R. K. Gemeenten, waarvan 5 in de Buitengewesten, deze toelage verleend.

Waar zulke resultaten te boeken zijn, heeft zeker de Ned. Ind. Missievereeniging, allernuttigst werk verricht. En wij deden hier en daar nog slechts een greep!

't Verwondere ons dan ook niet, dat Z. H. de Paus, Z.Em. Kardinaal van Rossum, de Doorl. Bisschoppen van Nederland, meermalen de Ind. Missievereeniging hebben geprezen en warm aanbevolen. Z. H. de Paus zegde zelfs, dat het zijn vurige wensch was, dat in elk land, dat Koloniën heeft, zulk een Vereeniging bestond.

Men zie dus in de Ind. Missievereeniging geen concurrente der drie groote Pauselijke Genootschappen, maar een medewerkster, wie het, evenmin als de Bisschoppelijke Priester-Missie-Comité's, te doen is om geld in te zamelen en rechtstreekschen steun aan de Missiën te verleenen, maar wier doel is, om onrechtstreeks door invloed op de Regeering de Missiën te helpen of te bevrijden van knellende banden.

Daarvoor heeft echter de Ind. Missievereeniging leden noodig, zelfs zeer veel leden, opdat de indruk op de Regeering te maken, werkelijk imponeerend zij. Dat van die leden een contributie gevorderd wordt, is natuurlijk; zonder contributie voor actie en propaganda kan geen vereeniging leven, laat staan werken en vrucht dragen.

Mogen deze regelen dienen om een misvatting uit de wereld te helpen, die bij velen, ook geestelijken, zeer verspreid is. Z.

---

1) Zie de daarop betrekking hebbende Gouv.-Besluiten.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

MISSIEPERSONEEL.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Vertrokken:			
Z. D. H. Mgr. F. J. Schraven, Apost. Vicaris (2e keer)......	Lazarist	15 Jan. 1926	Chentingfu
Fr. H. Haenraedts	Mill-Hill	10 Nov. '25	Madras
Fr. W. Fink [1]................	,,	11 Nov. '25	Boven-Nijl
Fr. E. Bruning (2e keer)	,,	Nov. '25	Nw. Zeeland
Frs. H. Janssen en P. Pieck (2e keer)	,,	22 Nov. '25	Philippijnen
Fr. A. den Brinker............	,,	21 Nov. '25	Congo
Fr. Jos. Smeyers..............	,,	29 Dec. '25	Congo
Br. Alexander (Chr. van Herpen).	W. P.	30 Sept. '25	Bamako (Soudan)
Pr. A. Bosman	,,	26 Nov. '25	Tabora
Pr. H. Melssen (2e keer).......	,,	31 Dec. '25	Tanganyika
E.H. Jac. van Ravensteyn.....	Lazarist	15 Jan. '26	Chentingfu
Prs. F. de Groot en J. v. d. Linden en *Br.* Aegidius Stoffels	Miss. H. Fam.	31 Dec. '25	Oost-Borneo
Brs. Baltussen (2e keer), Hubert Broks, Michiel Cuypers, Martin Manders, Jan Broks en Hendrik Berkens	Scheutisten	Aug '25	Belg. Congo
Pr. Adr. Nefkens.............	,,	17 Nov. '25	,,
Prs. J. Smits (2e keer) en A. Kuypers en *Brs.* R. Waquée en A. van Antwerpen (2e keer).	C. s.s. R.	12 Nov. '25	Brazilië
Prs. Hyacinth Ruberg en Antonius Spekle................	O. P.	23 Oct. '25	Curaçao
Prs. Cyrillus Thewes (Prov.) (3e keer). en Thomas Jansen....	O. Carm.	11 Nov. '25	Brazilië
Prs. Eliseus van de Weyer en Ambrosius Vroling	O. Carm.	Dec. '25	Brazilië
Prs. Candidus Vroomans (2e keer) en Hilarion Verhey [2]........	O. F. M.	11 Nov. '25	Brazilië

[1]) Met de op blz. 113 vermelden, waar echter als datum 15 Oct. staat aangegeven.
[2]) Deze vertrok niet 28 Oct, zooals op blz. 114 vermeld wordt.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Prs. Fortunatus Spruit, Reg. Ov., en Columbanus Postma (beiden 2e keer), Dositheus Ruys en Mathias Scholberg..........	O. F. M.	Jan '26	Luanfu (Z. Chansi).
Pr. H. van den Horst (2e keer).	S. C. J.	9 Dec. '25	Brazilië
Pr. J. van den Bergh (2e keer).	M. S. C.	31 Dec. '25	Ned. N. Guinea
E.H. H. J. van der Velden......	N. M.	Nov. '25	Noorwegen
E.H. Fr. van der Aa..........	Saec. pr.	27 Oct. '25	Oklahama
E.H. H. van Geest.............	Saec. pr.	Jan. '26	Amazonengeb. (Z. Amerika)
Zrs. Perpetua Zeppenfeld, Marie Françoise Boom, Maria Jong en Gerarda Tesselaar........	Urs. v. Vught	19 Sept. '25	Java
Zrs. Majella Appelman, Clara de Rhee Stephana van Loon, Angela van Dorst [1])........	Missie Zrs. v. Asten.	benoemd	Nw.-Antw. (Congo)
Zr. Marie Berchmans (Gerarda Gransbergen)................	W. Zrs. v. Afr.	30 Sept. '25	Oeganda
Zr. Arnoldine (Maria van Roessel)	„	26 Nov. '25	Belg. Congo
Zrs. M. du Calvaire (Christine Rademaker) M. Ursule (Elisabeth Zoetmulder) en Irma (Margaretha Keuning), allen 2e keer......................	„	12 Oct. '25	Carthago
Zrs. Rosalinde (Corn. Boret) Perpertua (Corn. Boelrijk) en Johannis (Alida Stolwijk)......	Zrs. S. Car. Borr.	28 Nov. '25	Java
Zrs. Emilia Willemse (2e keer), Honorata Pohl (1e keer) en Emilia Pourier uit Bonaire.	Dominic. v. Voorsch.	11 Dec. '25	Curaçao (Aruba)
Zrs. Ignatine Ojeman, Eulalie Houtackers,.................	Zrs. v. Barm. v. Tilburg	Jan '26	Padang
Zr. Serafia Pierik............	„	Jan. '26	Bengkoelen
Zrs. Salesia, Margaretha, Marcella, Evangelista, Imelda, Xaveria, Heriberta, Emmanuéla [2])	Fr. v. Schin-op-Geulle	20 Jan. '26	Brazilië (Parana)
Teruggekeerd:			
Z. Ex.: *Mgr.* B. J. Gijlswijk, Ap. Delegaat...............	O. P.	Nov. '25 tot Jan. '26	Z. Afrika
Z. D. H. *Mgr.* F. Geurts, Apost. Vicaris.....................	Lazarist	29 Nov. '25	Yungpingfu
Fr. J. Smeyers...............	Mill-Hill	Oct. '25	N. Zeeland
Fr. W. Rombouts.............	„	Nov. '25	Kashmir

[1]) Eerste Zusters der eerste Missiestatie dezer Congr. in Afrika.

[2]) De eerste Missionaressen der Barmhartige Zusters van de 3e Orde van S. F. te Schin-op-Geulle.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Pr. J. Gallenkamp	W. P.	Nov. '25	Opper-Congo
Br. Placidus (van Overbeek)...	,,	,,	Nyassa
E.H. J. Tiggelman	Lazarist	29 Nov. '25	Yungpinfu
E.H. C. de Wit...............	,,	25 Dec. '25	Abyssinië
Prs. Balthasar Brülmann en Canisius Zoetmulder.............	O. F. M.	Nov. '25	Brazilië
Pr. Leo van Melsen...........	O. F. M. Conv.	Nov. '25	Jassy (Rum.)
Pr. V. van der Putten	S. J.	Nov. '25	Java
Pr. Suitbertus Damen	O. Min. Cap.	9 Oct. '25	Padang
Pr. Sigebertus (Joannes Dubber)	O. Min. Cap.	11 Dec. '25	Padang
Pr. J. Jansen en *Br.* G. Nieuwmeyer.....................	M. S. C.	30 Nov. '25	Philippijner
Pr. Th. Romijn	Miss. S. Fam.	28 Nov. '25	Brazilië
Overleden:			
Pr. Hubertus Huberts, Comm. Prov. geb. 1875 (Sinds 1903 Missionaris)	O. F. M.	11 Nov. '25	Luanfu (Z. Chansi).
Pr. Henricus van den Broek (geb. 12 Jan '92, missie 1921).	Scheutist	Sept. '25	Congo
Pr. Joannes Henricus Mulder (geb. 1873, miss. 1906, overl. te R'dam)	S. C. J.	11 Nov. '25	Congo
Pr. Th. van Swieten (geb. 1854, Miss. 1890, overl. te Semarang).	S. J.	17 Nov. '25	Java
Pr. Aloys. Jac. Hub. v. d. Velden. (geb. 1848)	S. J.	21 Nov. '25	Portland (U. S. A.)
Fr. J. Utz. (Miss. 1913, overleden te A'dam op thuisreis).......	Mill-Hill	Nov. '25	Boven-Nijl
Mgr. Jan Althoff. vic. gen.	Saec. Pr.	2 Jan. 1926	Nelson B.C. (Canada)
Zr. Anastasia Donkers (geb. 1863, Miss. 1895)	Zrs. v. Barm. v. Tilburg	Oct. '25	Suriname
Zr. M. Chrysostome (Oude Elferink)	W.Zrs.v. Afr.	17 Aug. '25	Nyanza
Zr. M. St. Ignace (Cecilia Drost).	,,	16 Nov. '25	Sahara
Zr. M. Hygine. Rijken (geb. 1892, Missie 1868)................		25 Febr. '25	Suriname
Zr. M. Fulgentia Jongen (geb. 1841, Missie 1873)		25 Mrt. '25	Curaçao
Zr. M. Agnes van den Boom (geb. Bonaire 1868)...........	Zrs. Fr. v. Roosend.	27 Sept. '25	Curaçao
Zr. M. Donata (H. Frynts).	Ur. v. Weltevr.	20 Nov. '25	Java
Mère Agnes M. J. Cahill, (geb. 1865, Missie 1885)	Ursuline	15 Dec. '25	Soerabaya
Zr. Regis Gerarda Boekraad (geb. 1885, Missie 1909).....	Franc. v. Heythuysen	30 Nov. '25	Java (Semarang)

ANDERE GEGEVENS.

Nieuwe Missiehuizen. — Mill Hill opende in Sept. het St. Bonifatius-Missie-Juvenaat te Hoorn; de Societeit der Afrikaansche Missiën van Lyon begon op Nieuw-Herlaer te Sint Michiels-Gestel het vierde huis der Nederl. Provincie; en de Witte Paters kochten te Sterksel een oud hotel om er een Nederlandsch Juvenaat te beginnen.

Nieuwe missioneerende Congregatie. De Barmhartige Zusters der Derde Orde van den H. Franciscus, die in het St. Josephs-instituut te Schin-op-Geulle bij Valkenburg haar moederhuis hebben, aanvaardden een missiestatie in Brazilië te Curityba in den staat Parane. Den 20en Januari ll. vertrokken daarheen acht Zusters.

Het totale Missiepersoneel. — Volgens p. Freytag S. V. D. op het Steylsche Missiecongres van 4—6 Sept. 1925 tellen de missiegebieden in totaal 14.585 priesters. In de Brusselsche Standaard berekende omstreeks dienzelfden tijd P. de Clippele dat er 9.196 Europeesche en 7000 inlandsche priesters in de missiën arbeiden. (Wellicht zit het verschil van ± 1600 priesters hierin dat de laatste berekening eenige landen met missiearbeid in breederen zin meetelt, die de eerste weg laat). Twee jaren te voren — 1923 — becijferde de statistiek der Propaganda in de Missiegebieden dier Congregatie (aan welke enkele missiegebieden niet onderhoorig zijn) 12.712 priesters van welke 4.095 inlandsche.

Deze priesters worden terzijde gestaan door ongeveer 4 à 5000 fraters en leekebroeders, van welke 7 à 800 inlanders; door 24000 Zusters van welke 11000 inlandsche; en door 65000 catechisten.

Zij bedienen alle te zamen 66.000 missieposten met (in 1923 in de Propagandamissies) 12 millioen katholieken en 1½ millioen catechumenen.

Pater Chrysostomus Verwijst O. F. M. † — Ziedaar een Nederlandsch Missionaris, die zich bijzondere verdiensten en een blijvenden naam verwierf èn als geleerde èn als mensch èn als Apostel van Wisconsin.

Geboren te Uden (N. B.) den 23en Nov. 1841, trok hij als 7-jarige knaap met zijne ouders naar N. Amerika. In 1865 werd hij aldaar priester gewijd en vond in Wisconsin een uitgebreid terrein voor zijn gloeienden zielenijver. Vanaf 1878 zien we hem, nog als saeculier priester, werkzaam onder verschillende Indianenstammen, vooral de Chippena-indianen. Den 10en Febr. trad hij in de Orde der Minderbroeders, met wien hij reeds vroeger vriendschappelijk omging, en nu zette hij zijn apostolisch leven onder de Indianen nog intenser voort. In 1915 vierde hij zijn gouden priesterfeest en mocht de krasse grijsaard nog eenige jaren onbezweken zijn werk voortzetten. En toen hij ten slotte gedwongen was, zijn missionarisleven vaarwel te zeggen, greep hij nog naar de pen en schreef vele bijdragen in tijdschriften, ook grootere werken, o. a. een Engelsch-Indiaansche spraakkunst. Pater Verwijst stierf eenige maanden geleden op 84 jarigen leeftijd. Op bevel zijner Oversten schreef hij 1906—1920 eene uitgebreide en interessante autobiographie, welke opgenomen wordt in de „Franciscan Herald" (October 1925 en v.v.) onder den titel „Reminiscences of an Indian Missionary".

MISSIEKRONIEK VAN AFRIKA.

ZUID-AFRIKA.

Is Midden-Afrika op weg een katholiek land te worden — de twee vorige kronieken over het merengebied en Belgisch Congo getuigden er overvloedig van, — wordt Noord-Afrika overheerscht door het mahomedanisme, het kenmerkende van het bekeeringswerk in Zuid-Afrika is, dat het protestantisme er overmachtig is.

In de statistiek, die hieracher volgt, vindt men dat overwicht in cijfers uitgedrukt.

Geschiedkundige bemerkingen. [1]) De oorzaak van dien toestand is te vinden in de geschiedenis van deze landen. Het Zuiden van Afrika toch werd gekoloniseerd door Hollandsche (en Fransche) calvinisten, de voorvaderen der tegenwoordige Boeren. In hun afkeer tegen het oude geloof maakten zij het den katholieken onmogelijk hun godsdienstplichten waar te nemen. Eerst in 1805 werden de eerste drie katholieke priesters toegelaten, die er het volgend jaar weer uitgezet werden. De Apost. Vicaris Griffith leidde in 1837 een geregeld missiewerk in, dat zich evenwel bijna uitsluitend tot de blanken beperkte.

In de 2e helft der vorige eeuw, bij den algemeenen opbloei der Afrikaansche missies, hebben de katholieke missionarissen in het gebied ten noorden van de oude Kaapkolonie het missiewerk aangepakt. De eerste Oblaten drongen slechts met levensgevaar in de beide Boerenrepublieken door. Omstreeks 1872 slaagde pater Le Bihan erin de wet, welke onder doodstraf aan den katholieken priester den toegang tot Transvaal ontzegde, te doen opheffen.

De katholieke missionarissen vonden toen echter een uitgebreide protestantsche zending. Deze was er op het eind van de 18e eeuw begonnen en had, dank zij den steun van de blanke kolonisten-bevolking, bijna geheel het land met zendingsposten bezet en een menigte volgelingen gewonnen.

Natuurlijke gesteldheid. De vruchtbaarheid is in de afzonderlijke deelen zeer verschillend. De westelijke helft, vooral in de kerkelijke districten Oranjerivier en Namaland en het westelijk deel van Kimberley (Beetsjoeanaland) is steppen- en woestijnland (o.a. Kalahari). De moeilijkheden, die voor de missie daaruit voortvloeien, worden hieronder vermeld bij de behandeling

---

1) Vgl. Schmidlin, Missionsgeschichte p. 497, 530; Gijlswijk, Het Missiewerk jrg. 4 p. 135.

van deze districten. Transvaal is vruchtbaar; langdurige droogte en ongedierte veroorzaken echter den Boeren vaak groote schade. Het oosten is zeer vruchtbaar en heeft aan de kust zelfs een bijna tropischen plantengroei.

Zoowel in het westen, als in Transvaal wordt veel geklaagd over de sprinkhanenplaag, waardoor de vrucht van veel arbeid vaak in korten tijd wordt verwoest.

Bevolking. De bevolking bestaat vooreerst uit *Boeren*, door de Engelschen voor een groot deel naar het binnenland teruggeworpen. Overgang tot het katholieke geloof is onder hen uiterst zeldzaam.

Verder bestaat het blanke deel der bevolking uit *Engelschen* en allerlei *andere nationaliteiten*. Onder hen zijn de bekeeringen talrijker.

De overwegende meerderheid wordt gevormd door talrijke *negerstammen*, en andere volken (o.a. Hottentotten, Boschjesmannen), over welke bij de behandeling der afzonderlijke deelen gesproken wordt.

Kleurlingen vormen den sluitpost.

Het *lage peil, waarop de negerbevolking staat*, maakt het bekeeringswerk bijzonder zwaar.

„Um ein Naturvolk zu bekehren, — aldus P. Krein [1]) — wird mehr erfordert, als ihm nur die christliche Lehre vorzutragen. Und um es im Glauben zu erhalten, genügt es nicht, ihm nur Priester und Hirte zu sein. Schon bevor der Künder der frohen Botschaft das Wasser der hl. Taufe über das Haupt der Heiden gieszt, liegt ihm die Pflicht ob, seine Taufbewerber zu Arbeit, Zucht und einem geregelten Leben zu erziehen. Die Mission in Südwest-Afrika war deshalb immer bemüht, durch Wort und Beispiel auf die Heiden einzuwirken, um sie aus ihrem vielfach trägen und untätigen Leben aufzurütteln und sie zu fleisziger, zielbewuszter Arbeit anzuhalten.”

De Kaffers, waaronder de Zoeloes, worden wel geprezen als de voortreffelijksten onder de Bantoenegers, doch het relatieve van deze bewering ontneemt er heel veel waarde aan : ook zij vragen een langdurige opvoeding tot degelijke burgers.

Over geheel Z. Afrika wordt door de missionarissen geklaagd over den grooten tegenstand, dien zij vinden in de *veelwijverij*, welke hier overal onder de negers heerscht.

Niet minder is de moeilijkheid, gelegen in den *rassenhaat* tusschen blank en zwart, waarvan blank de zware schuld draagt. Uit de reeks van klachten der missie-oversten laten we hier een enkele volgen, n.l. van Mgr. Demont, Apost. Prefect van Gariep :

„Le grand crime en l'Afrique du Sud est que pas un blanc ne daigne s'apitoyer sur cette misère. Bien plus, tout relèvement moral est rendu impossible pour ces pauvres noirs. Les blancs leur ferment l'accès de leurs écoles, et leur interdisent toute participation à une oeuvre d'instruction. Malheur à l'homme de couleur qui, dans les wagons de chemin de fer ou dans les voitures des tramways, oserait pénétrer dans les compartiments des blancs! Chose plus triste encore : cet ostracisme franchit les portes des sanctuaires et règne même dans les églises” [2])

---

[1]) Monatsblätter der Oblaten der Unbefl. Jungfrau Maria (verder geciteerd als „Monatsblätter”) 1922 p. 84. [2]) Le Règne du S. Coeur 1924 p. 174.

De treurige toestand, in de laatste regels vermeld, werd ook aangetroffen door de Paters v. d. H. Geest in hun nieuwe Prefectuur Kroonstadt, waar de blanke katholieken niet dezelfde kerk zouden willen gebruiken als de zwarten, zoodat voor de laatsten een hulpkerkje bestaat. Noord-Transvaal prijst zich gelukkig, dat daar alle katholieken — in tegenstelling met de andersdenkenden — één kerk bezoeken. Mariannhill pakte deze zaak zeer krachtig aan door bij iedere gelegenheid te toonen, dat beide volken gelijke rechten hebben. „Sie meinten — aldus P. Pfanner, de stichter der Missie onder de blanke jongens — ihr Hauptgeschäft sei, auf die Kaffernbuben Schimpfwörter und Steine zu werfen. Ich liesz sie aber sofort von diesem Wahn kurieren, indem ich sie auf Wasser und Brot setzte und mit einer gehörigen Prügelstraffe bedrohte." [1])

Protestantisme. Boven vermelden we reeds dat bij de komst der katholieke missionarissen de protestantsche zending, die een eeuw eerder het werk had kunnen aanvatten, een geweldigen voorsprong had. Dat deze andersdenkende organisatie, toegerust met kerken, scholen en andere inrichtingen, 'n machtige hinderpaal is voor de ontwikkeling van het katholieke geloof is duidelijk. Deze toestand wordt door alle kerkvorsten aangeduid als een der grootste moeilijkheden, waarop de verkondiging van het ware evangelie stuit.

Hoe het met het protestantisme in Z.-Afrika gesteld is, schetste Mgr. Gijlswijk in Het Missiewerk jrg. 4 p. 141 :

Met het protestantisme in Zuid-Afrika staat het al even slecht geschapen als in Europa. Echter te oordeelen naar het groot aantal kerken en kerkjes en de vele dominé's, die zich overal in groote en kleine steden hebben genesteld, is men licht geneigd een ander oordeel te vormen. Het levendig geloof vindt men alleen onder de Boeren, die zich over het binnenland van het Vereenigd Zuid-Afrika verspreid hebben. Daar, in de eenzaamheid levende, ver van alle wereldverkeer hooren zij nog de stem Gods, maar zoo gauw zij zich naar grootere steden verplaatsen, verduistert het geloof voor het licht van restaurant, cinema's en schouwburgen. Het geloof wordt niet meer beleefd ; slechts uiterlijke vormen houdt de gemeente, zoolang het duurt, samen."

De verdeeldheid van het protestantisme is ook in Z.-Afrika zeer groot. Zoo bestaan bijv. in het negerkwartier van Lijdenburg naast de katholieke kerk niet minder dan zeven protestantsche kerken. In Windhoek, waar voor den oorlog alleen de evangelische kerk naast de katholieke werkt, zijn thans 16 sekten binnengedrongen.

Nieuwe opbloei. De laatste jaren is het missiewerk in Z.-Afrika met hernieuwde kracht aangevat. Tot 1910 werkten er slechts de Oblaten van S. Franc v. Sales, Wereldgeestelijken, de Oblaten van de Onbevl. Maagd en de Miss. v. Mariannhill. Vooral sinds den oorlog zijn vele andere orden en congregaties hierheen getrokken, daar de Z.-Afrik. Unie gastvrijheid verleende aan de Duitsche missionarissen, die van elders verdreven werden. Zoo kwamen in 1910 Benedictijnen in Noord-Transvaal ; in 1921 Benedictijnen

[1]) Katholische Miss. 1920—21, p. 173.

in Zoeloeland (Eshowe) ; in 1921 Servieten in Swasiland ; in 1922 Pallotijnen in Centraal Kaapland ; in 1923 Priesters v. h. H. Hart in Gariep ; in 1923 Zonen v. h. H. Hart in Lijdenburg ; in 1923 Paters v. d. H. Geest in Kroonstadt.

Door Rome werd een Apostolisch Delegaat benoemd in den persoon van Mgr. Gijlswijk, onder wiens leiding de eerste Zuid Afrikaansche Synode plaats had te Kimberley in 1924.

De tegenwoordige toestand laat zich beschrijven in de cijfers der hierbijgaande statistiek.

Inlandsche clerus. Een der karakteristieke eigenschappen van de vernieuwde missioneering is het streven naar een inlandsche priesterschap. Mede ten gevolge van de geweldige minachting, welke de blanken den zwarten toedragen, zag tot dusver de missie, die zich in de meeste streken te uitsluitend met de blanken bemoeide, noch het voordeel, noch zelfs de mogelijkheid eener priesterschap uit de inboorlingen. In 1903 zijn er drie uit Natal aan de Propaganda te Rome opgeleid, in 1907 werden in Rome nog 2 Zoeloe's gewijd. Een stierf er, doch de andere hebben om verschillende redenen noch bij de blanken noch zelfs bij de zwarten het vertrouwen gevonden, dat voor een vruchtbaar priesterlijk leven wenschelijk is. Men heeft nadien met geen andere zwarten meer beproefd hen tot priesters op te leiden. Slechts enkele geboren Zuid-Afrikaanders (blanken) vindt men onder de priesterschap. Sinds de aanmaning van Benedictus XV echter en het optreden van den Apostolischen Delegaat Mgr. Gijlswijk, is men weer opnieuw begonnen.

De Trappisten van Mariannhill, die ook de vorige zwarten als hulppriesters hadden opgenomen, waren onder den ondernemenden Vicaris Mgr. Fleischer wederom de eersten, die de proef begonnen. In Dec. 1923 stichtte deze een inlandsche Congregatie, de ,,Dienaren van Sint Joseph'', welke thans 15 leden telt. Deze zijn drie jaar aspirant, daarna — mits ze 20 jaar oud zijn — 1 jaar postulant, en dan nog 2 jaar novice. Eenige van dezen worden opgeleid voor priester (de overigen worden catechist of wijden zich aan andere liefdewerken.) Daarnaast is den 2en Februari 1925 onder bescherming van Maria, Zetel der Wijsheid, ook een klein seminarie geopend (te voren begonnen in een der missiescholen) met 16 leerlingen. De bedoeling is deze jongens 6 jaar latijn en andere wetenschappen te laten leeren, hen daarna eenigen tijd te gebruiken als catechist, en degenen, die bij die ondervinding toonen geschiktheid voor het priesterschap te bezitten, verder op te leiden.

Ook in Basoetoland hebben de Oblaten der Onbevl. Maagd een seminarie begonnen, dat in 1923 zes leerlingen telde, van welke een reeds de toog droeg.

Op deze seminaries studeeren ook jongens uit andere missies, o. a. een achttal uit Noord-Transvaal, daarheen gezonden door de Benedictijnen van Monte-Cassino.

Het gebied der Apostolische Delegatie van Zuid-Afrika.
Apostolisch Delegaat is daar Z. Em. Mgr. B. J. Gijlswijk, O. P., Aartsbisschop van Euchaïte.

Vicariaten of Prefecturen	Missie-Orde	Aantal inwoners	Katho-lieken	Protestanten	Pries-ters (Eur.)	Broe-ders	Zusters
Zimbebasie P. A.	Obl. Onbevl. Maagd	190.000	4.908	50.000	26	22	52
Groote Namaland P. A.	Obl. S. Franc. v. Sales	40.000	4.120	15.000	7	2	9
Oranjerivier V. A.	„	25.000	5.650	5.230	14	2	21
West-Kaapland V. A.	Wereldgeestelijken	400.000	20.000	?	36[3]	25	170
Centraal-Kaapland P. A.	Pallottijnen	200.000	981	195.000	8	4	42
Oost-Kaapland V. A.	Wereldgeestelijken	615.000	13.500	300.000	54	26	550
Gariep P. A.	Priesters v. h. H. Hart	*256.000	983	?	6	10	12
Natal V. A.	Obl. Onbevl. Maagd	638.000	26.624	331.731	36	3	450
Transvaal V. A.	„	1.493.000	21.828	471.600	30	3	368
Lijdenburg P. A.	Zonen v. h. H. Hart	*478.000	*1.500	?	*9	*4	—
Kimberley V. A.	Obl. Onbevl. Maagd	420.100[1]	6.600	238.500	13	3	115
Kroonstadt P. A.	Paters v. d. H. Geest	*384.000	*± 850	*96.000	*3	*6	—
Basoetoland V. A.	Obl. Onbevl. Maagd	598.000	38.412	60.000	25	5	113
Eshowe V. A.	Benedict. v. St. Ottilien	300.000	*1.200	64.000	6	10	10
Noord-Transvaal V. A.	Benedict. v. Mt. Cassino	540.000	1.000	109.000	7	—	27
Swaziland P. A.	Dienaren v. Maria	114.000	395	3.920	5	3	9
Mariannhill V. A.	Miss. v. Mariannhill	320.000	51.454	197.400	70[3]	164	417
		7011.100	200.005	±2.137.000[2]	355	192	2365

De cijfers der Oblaten der Onbevl. Maagd zijn ontleend aan Monatsblätter 1925 p. 138.

De overige aan de Revue de l' Exp. Vat.; de met een * geteekende aan Katholische Missionen 1924/25 p. 43; p. 329; id. 1923/24 p. 229. [1]) Akademische Missionsblätter 1925, p. 23.

[2]) World Missionary Atlas geeft voor dit geheele gebied 1.010,153 Protestanten (645.469 gedoopten), nl. 947.229 voor Z.-Afrika en 62.924 voor (de vroegere Duitsche kolonie) Z.-W. Afrika. Echter zijn van de 55 Genootschappen, die vermeld worden als werkzaam in Z.-Afrika, bij 12 geen getallen ingevuld.

[3]) De Missiones Catholicae vermeldden in 1921 4 inl. pr. voor Natal en voor Mariannhill. Dit zullen echter wel dezelfde zijn, daar de 4 vermelden, stamden uit Natal, maar door de Miss. v. Mariannhill als hulppriesters werden aangenomen.

Zimbebasie (Windhoek) [1]). Toen de Oblaten der Onbevlekte Maagd hier in 1896 landen, vonden zij er nauwelijks 200 katholieken, die grootendeels behoorden tot de Duitsche troepen. Vanuit de hoofdplaats Windhoek begonnen ze het bekeeringswerk. De regeering had hun verboden te missioneeren in het midden van het land onder de Heroro's, Hottentotten en Kaffers, zoodat ze zich moesten beperken tot de zorg voor de blanken en de negers in het noorden (het gebied van de Okowango en het Ovambogebied). Na 9 vruchtelooze pogingen, die aan de missie meerdere menschenlevens en veel geld kostten, gelukte het eindelijk in 1910 de eerste statie in Okowango te vestigen, en eerst in 1923 onder de Ovambo's.

Na de onderdrukking van den Hottentotten-opstand in 1905 werd aan de katholieke missie toegestaan ook onder de andere stammen te werken.

Vóór den wereldoorlog nam het aantal *blanken* vooral van Duitsche nationaliteit (soldaten, kolonisten, arbeiders) zeer toe en de missionarissen hadden er een kerk weten te vormen van 1600 leden met een vrij opgewekt godsdienstig leven. De oorlog bracht de blanken-missie een zwaren slag toe. Vele Duitschers verlieten vrijwillig of gedwongen het land ; Engelschen en Boeren, bijna uitsluitend protestant, namen de ledige plaatsen in : het aantal blanke katholieken viel tot op de helft terug. De andere nationaliteit der nieuwe bewoners dwong de missionarissen ook hun talen te leeren.

Onder de *inlandsche bevolking* is de vrucht van 28 jaar arbeid niet groot. Het meeste succes had de missie onder de *Beetsjoeanen* in het uiterste oosten. De missionarissen konden hen geheel onder hun weldadigen invloed houden. Ook in de jaren van opstand en oorlog bleven zij de missie trouw, zoodat zich daar een bijna geheel katholieke streek vormt.

Ook van de *Bergdamara's* en *Hottentotten* zijn reeds meerdere honderden in de Kerk opgenomen.

Onder de *Heroro's* bekeerden zich weinigen : de protestanten hadden daar reeds veel invloed en bovendien werkten de Heroro's in dienst van blanken, door wie ze veelal van de katholieke missie werden afgehouden.

Meerdere pogingen om de *Boschjesmannen* te bekeeren bleven zonder succes ; eerst wanneer de steppen dichter bevolkt worden, zoodat zij hun vrij leven moeten opgeven en een vaste woonplaats kiezen, is er kans op slagen.

Over de moeilijkheid om onder de *Bantoenegers aan de Okowango* te prediken spraken we boven reeds. Bijgeloof en wilde zeden zijn oorzaak, dat na 16 jaar slechts een honderdtal zich bekeerd hebben. In het dichtbevolkte land der *Ovambo's* is de missie pas begonnen. De Finsche zending werkt daar reeds 50 jaar en heeft het land met een net van missiestaties bezet. Tevens heeft ze bij voorbaat gezorgd de menschen de noodige vooroordeelen tegen de Katholieke Kerk in te prenten : de katholieken hebben Maria in plaats van Christus gesteld, enz.

Om bij de jeugd den missiegeest aan te kweeken is de Kindsheid ingevoerd, die reeds vele leden telt.

---

[1]) Monatsblätter 1922, Nr. 3—5 ; 1924 Nr. 6—11.

Groot-Namaland en Oranjerivier. [1]) Deze beide districten worden bediend door de Oblaten van den H. Franciscus van Sales. In 1882 zetten de eerste Oblaten er voet aan wal en vonden er 1 statie met een 100-tal katholieken.

De omstandigheden, waaronder zij hebben gewerkt, zijn wel van de meest ongunstige, welke denkbaar zijn.

Het land bestaat bijna uitsluitend uit steppen en woestijn, is dus uiterst onvruchtbaar. Dit is wel de grootste bron van rampen.

Want vooreerst is tengevolge daarvan de *bevolking zeer dun* : ofschoon de oppervlakte tweemaal zoo groot als Frankrijk is, bedraagt het aantal inwoners nog geen 65.000. De armoede van den bodem dwingt hen over het land verspreid te leven : in de Prefectuur Namaland leven slechts op 2 plaatsen meer dan 1000 menschen bijeen, de rest woont verspreid. Iedere statie heeft daarom 150 à 200 K.M. in den omtrek te bedienen ; hetgeen nog zwaarder wordt, omdat het klimaat het reizen nu juist niet tot een ontspanning maakt ('s zomers in de schaduw 45° C. en 's winters meerdere graden onder 0)

Om de onvruchtbaarheid leeft een groot deel der bevolking nog als *nomaden-stammen* : waar voedsel voor het vee te vinden is, slaan ze hun woning op. Voor den tegenwoordigen Apost. Vicaris van Oranjerivier, Mgr. Simon, die zelf onder de Oblaten was, welke 44 jaar geleden hier het evangelie begonnen te prediken, was de eerste ondervinding daarvan een harde beproeving. Zijn metgezellen, overwonnen door de moeilijkheden of gedwongen door het klimaat, hadden hem verlaten. Spoedig daarop trok ook de geheele bevolking weg, en bleef hij alleen met een knecht op de missiestatie achter, zoodat hij 6 maanden lang niets kon uitrichten.

Om de menschen te onderrichten in het ware geloof — waartoe ze zich wel bereid toonen — zou noodig zijn ze op kosten van de missie een tijdlang bij de statie te houden, doch de financiën laten dat niet toe.

Vervolgens heeft te geringe regenval er meermalen *hongersnood* tengevolge in al zijn verschrikking. Vooral de laatste jaren wordt het land er hevig door beproefd.

En tot overmaat van ramp woedt er de *sprinkhanen-plaag* : vertoonen deze zich ergens dan is in eenige uren elk spoor van groei verdwenen. Alleen de armen verheugen zich over hun komst : ze begroeten hen als hun „schapen" en gebruiken hen als voedsel.

Bij deze ongunst der natuur heeft zich nog gevoegd de *tegenwerking der menschen*. In korten tijd had de missie te lijden van 3 oorlogen : de Boerenoorlog, de strijd van de Duitschers tegen de Hottentotten en de verovering der Duitsche kolonie door de Engelschen. En eindelijk : „Die protestantische Mission arbeitet mit allen Mitteln gegen uns."

Mgr. Eder, Apost. Pref. van Namaland, trekt uit een overzicht van zijn prefectuur de volgende conclusies, welke ook voor Oranjerivier gelden :

---

[1]) Revue de l'Exp. Vat. No. 15 p. 460. Franz von Sales-Stimmen 1924 p. 75. Het eerste district wordt ook wel Groote-Namagualand genoemd, o.a. door Miss. Cath. 1922, p. 381.

1. de gegeven, niet te veranderen omstandigheden der missie maken het onmogelijk *snellen* vooruitgang in de missioneering te maken.

2. de missie kan in afzienbaren tijd in het land zelf geen stoffelijke hulpbronnen hebben en is daarom geheel op de hulp van het moederland aangewezen, zoodat hare ontwikkeling grooter of kleiner zal zijn naarmate die steun grooter of kleiner is.

3. Alles wel beschouwd, heeft de missie toch nog zeer goede resultaten bereikt.

West-, Midden- en Oost-Kaapland. [1]) De drie Kaap-districten hebben voor de Katholieke Kerk nog weinig vrucht gedragen. Het protestantisme is hier geheel overheerschend. W.-Kaapland heet een ,,burcht'' van het protestantisme, in Midden-Kaapland behoort volgens de vaticaansche statistiek bijna de geheele bevolking, in O.-Kaapland de helft tot andersdenkende sekten.

De katholieken behooren bijna uitsluitend tot de blanken ; de inlandsche missie is nog pas weinige jaren geleden op enkele punten aangevat.

De meeste verdienste voor het katholicisme hebben hier de talrijke zusters, welke door onderwijs, ziekenverpleging en weezenzorg nog veel voor de Kerk gered hebben.

In *West-Kaapland* heeft een klein aantal Europeesche wereldpriesters de gewone zielzorg. Salezianen en Maristen hebben er scholen.

Oost-Kaapland wordt eveneens bediend door weinige wereldgeestelijken. De Jezuieten bezitten er een college en eenige Kaffer-staties.

Centraal-Kaapland was tot nu toe het meest verwaarloosd, daar het door 6 priesters uit W.-Kaapland medebediend moest worden. In 1922 zijn daar echter de Pallotijnen gekomen, die deze Prefectuur kregen ter vergoeding van hun schitterende Kameroen-missie, en, al zijn de eerste vruchten nog klein, de apostolische ijver en het beproefde organisatie-talent, waarmee de prediking van het evangelie is aangevat, belooft voor de Kerk nog een rijken oogst.

Reeds werd een landgoed van 620 H.A. aangekocht, als bron van inkomsten voor de missie.

De Pallotijnen klagen vooral over den laster, door de Hollandsche Gereformeerde Zending over de Katholieke Kerk verspreid.

Tot deze Prefectuur behoort ook het eiland St. Helena. Er is nog een katholieke kerk en pastorie uit vroeger tijd, toen de bevolking grooter was; een priester woont er niet meer, daar er nog slechts 8 Katholieken zijn. In Ierland heeft een heer 100 pond sterling jaarlijks aangeboden voor het onderhoud van de kerk en een priester op St. Helena.

Mariannhill. [2]). Bewonderenswaardig en met buitengewoon succes is door de Trappisten van Mariannhill sinds 1882 gewerkt in het zuidelijk

[1]) Zeitschr. f. Miss.-w. 1925 p. 223. Stern der Heiden 1923 p. 56. Kath. Missionen 1925 p. 330.
[2]) Katholische Miss. 1920-21 p. 172 ; 1922-23 p. 100.

deel van Natal, dat zij van de Oblaten der Onbevlekte Maagd overnamen en dat in 1921 tot het Vicariaat Mariannhill werd verheven. En in degelijkheid van vorming èn in aantal bekeeringen is dit de bloeiendste katholieke missie van Zuid-Afrika.

De bewoners van dit land zijn Kaffers. Als hun kenmerkende eigenschappen worden aangegeven : lichamelijk groot en krachtig, opgeruimd, gastvrij en eerlijk, doch ook trotsch, krijgszuchtig, zeer bijgeloovig, slachtoffer van drankzucht en veelwijverij.

De Trappisten begonnen hier het evangelie te prediken, niet met het woord, doch door het op de meest ideale wijze praktisch te beleven. Hun verstorven leven, godsvrucht en menschlievendheid, hun rustelooze arbeid voor de ontwikkeling van den landbouw, voor den aanleg van wegen, kanalen, enz. dwongen de Kaffers diepen eerbied af. De bekeeringen volgden in grooten getale. Door school-, vak- en landbouwonderricht werden degelijke burgers gevormd, waarvan velen zich vestigden op het uitgestrekte eigendom van het klooster. Aldus heeft zich om de abdij een groote kring van katholieken gevormd, die in korten tijd tot een ontwikkeling gebracht zijn, welke iederen bezoeker verbaast.

Opleidingsinrichtingen zijn er vanaf den kindertuin tot aan de kweekschool voor onderwijzers. De missie heeft o.a. een model vakschool, in Z.-Afrika ononvertroffen, waaraan een drukkerij is verbonden, die in 13 neger- en 7 andere talen drukt. Daar verschijnt ook de krant Umblomo Wesiminia. Ook met de opleiding van een eigen priesterschap is hier een begin gemaakt, zooals hiervoor werd aangegeven. Eveneens stichtte Mgr. Fleischer een inlandsche Zusters-Congregatie.

In 1909 is de regel van Mariannhill gewijzigd. Het bedienen van 20 missieposten in den omtrek van het klooster, maakte het gezamelijk koorgebed onmogelijk. Ook het volstrekte stilzwijgen kon niet gehandhaafd worden. Na rijp beraad werd daarom besloten van het Trappisten-leven afstand te doen.

Ten slotte verdient nog bijzondere aandacht dat van hun 51.454 Kath. slechts een kleine 300 tot de blanken behooren.

Eshowe. [1]) In Zoeloeland is het missiewerk pas in 1921 begonnen, toen de Benedictijnen van St. Ottiliën, in den oorlog uit Oost-Afrika verdreven, daar zijn aangekomen. In het gebied, dat hun oorspronkelijk als Prefectuur werd toebedeeld en dat iets kleiner was dan Beieren, bestond nog geen enkele statie. In 1923, bij de verheffing van de Prefectuur Zoeloeland tot Vicariaat met den naam Eshowe werd het uitgebreid met een stuk, waarin reeds 2 staties lagen. Het aantal Katholieken bedraagt 1200. [2]) In het westen van het

[1]) Katholische Miss. 1922-23 p. 109 ; 1925 p. 329.

[2]) De Revue de l'Exp. Vat. geeft 550, welk cijfer behoort bij de voormalige Prefectuur Zoeloeland. Deze vergissing is wellicht ook de oorzaak van het verschil in inwoner-aantal.

Vicariaat, waar de meeste Boeren-nederzettingen en meerdere kolenmijnen zijn, dicht bij de stad Vrijheid hebben de missionarissen een groot landgoed gekocht van 428 H.A. als financieele basis voor het missiewerk.

Eshowe heeft in hoofdzaak een inlandsche bevolking (pl.m. 300.000); het omvat het grootste deel der Zoeloenegers, die in afgesloten gebieden te zamen verblijven, waarin zonder toestemming van het hoofd geen blanke mag wonen.

De Benedictijnen zijn er met veel hoop begonnen, daar de Zoeloe's tot de meest degelijke negerstammen behooren.

Natal. Natal, waartoe vroeger ook Mariannhill en Zoeloeland behoorden, mag zich in een vrij bloeiende missie verheugen. Op een bevolking van ruim 600.000 inw. zijn 26.624 Katholieken, waarvan 17.000 Zoeloe's. In 1924 werden er 898 volwassenen en 1531 kinderen gedoopt. [1]) Ook hier heeft Mariannhill een missie.

Swaziland. [2]). De Swazi's, een tak van de Zoeloe's, leven naar oud gebruik nog onder hun opperhoofden, met een gemeenschappelijken koning aan 't hoofd. Het land is nog weinig bebouwd, wegen zijn zeldzaam, bruggen ontbreken; daarbij heerscht in vele deelen de malaria. De bewoners zijn zeer bijgeloovig en geven zich over aan veelwijverij. Deze eigenschappen van land en volk zijn even zoovele belemmeringen voor de katholieke missie, die hier sinds 1914 werkt (Tiroler Servieten). Daarbij komt weer de voorsprong der Amerikaansche zendelingen, van rijker middelen voorzien. Het aantal katholieken is slechts 395, waaronder een 20-tal blanken.

Het **O. deel van Kimberley, Transvaal, Kroonstadt, Lijdenburg en Gariep** kunnen we gevoeglijk samenvatten, omdat zij in de voornaamste punten overeenstemmen. Het West. deel van het Vicariaat Kimberley is steppen en woestijnland, bewoond door Beetsjoeanen (een tak van het Bantoe-ras); de missie is daar nog niet.

De bevolking bestaat voor een groot percentage uit *blanken*, die landbouw of veeteelt uitoefenen (dit zijn vooral de Boeren) of van handel en industrie leven (goud, diamant, kolen). Veel katholieken zijn er onder hen niet, het Vicariaat Transvaal heeft de meeste.

Daarnaast staat een in getal sterkere *zwarte* bevolking, die op het land woont in afzonderlijk aangewezen gebieden, waar vaak allertreurigste toestanden heerschen, of in dienst zijn van Boeren; in de steden wonen ze meest in afzonderlijke wijken en werken in mijnen en fabrieken.

Voor de bekeering der zwarten werd tot den allerlaatsten tijd zeer weinig gedaan. De Oblaten van de Onbevlekte Maagd, die tot 1923 dit geheele gebied bedienden moesten zich bijna uitsluitend tot de geestelijke verzorging

---

1) Monatsblätter 1925 p. 138.
2) Katholische Miss. 1924 p. 230; 1925 p. 330.
3) Revue de l'Exp. Vat. Monatsblätter 1924 p. 35. Katholische Miss. 1925 p. 43.

der blanken beperken. Nu zij in 1923 nog slechts Kimberley en Transvaal behielden, terwijl de priesters van het H. Hart, de Paters van den H. Geest en de Zonen van het H. Hart resp. Gariep, Kroonstadt en Lydenburg kregen zal men met vereende krachten aan den neger het ware Evangelie gaan prediken.

Het Vicariaat *Kimberley* heeft één statie voor de inlanders n.l. Taungs, waar P. Porte reeds 30 jaar onder de Beetsjoeanen werkt, waarvan hij er 1500 gedoopt heeft.

Aan de grenzen van de Prefectuur *Gariep*, in de buurt van Basoetoland zijn dicht bevolkte centra. De Apostolische Prefect wil daar missieposten gaan vestigen ; het plan is echter eerst een landbouwonderneming te stichten als bron voor de benoodigde geldmiddelen.

De groote moeilijkheden in al de bovengenoemde districten zijn protestantisme, veelwijverij en rassenhaat en, wat de negers in de mijnen en fabrieken betreft, de groote verscheidenheid en het vlottende karakter der bevolking. Deze industrieele ondernemingen toch trekken de negers van alle deelen van Zuid- en Midden Afrika ; de Zoeloe's, de Basoeto's, de Beetsjoeanen, de Swazi's en zelfs de Bantoe's uit Rhodezië, de Congo, Banguelo en Nyassa. Na eenigen tijd daar gewerkt te hebben trekken ze weer naar elders. Ten slotte moet daar nog aan toegevoegd worden de vijandigheid der pachters, die aan de zwarten, die op hun boerderijen wonen, de aanraking met de priesters onmogelijk maakt. Hoe weinig de Missie in deze districten gevorderd is moge blijken uit de volgende statistiek.

	Blanken	Kleurlingen	Kathol.	Staties.
Transvaal	480.000	1.000.000	21.828	34
Kroonstadt	104.000	280.000	821	2
Lydenburg	77.466	400.584	1.500	4
Gariep	88.014	167.923	983	3
Kimberley	120.000 [1]	300.000 [1]	6.600	5

Van de Prefectuur **N. Transvaal** gaf P. Leusen O.S.B. een uitvoerig overzicht in Het Missiewerk jrg. 5 pag. 86 volg.

Basoetoland. [2] — Na Mariannhill mag Basoeto met recht gelden als een der lichtpunten in de Zuid-Afrikaansche negermissie.

Toen de Oblaten na hun komst in Afrika 6 jaar zonder eenige vrucht onder de Zoeloe's gepredikt hadden, besloten ze de bergen over te trekken en onder leiding van P. Gérard en P. Le Bihan begonnen ze daar in 1862 het bekeeringswerk. Gemakkelijk was ook hier de arbeid niet, toch waren vele omstandigheden aanmerkelijk gunstiger.

Het land is gezond : ook Z.-Afrika heeft zijn „Zwitserland" en Basoeto geniet de eer dezen titel te voeren. De bevolking behoort tot de beste stammen van Z.-Afrika, is o.a. zeer goed vatbaar voor onderwijs. Daarenboven hebben de Basoeto's geisoleerd gewoond, hebben dus niet den nadeeligen

---

[1]) Akademische Missionsblätter 1925 p. 23. Monatsblätter 1923 p. 71.
[2]) Petites Annales 1923 p. 320; 1925. p. 21.

invloed kunnen ondergaan van de aanwezigheid van blanken ; het is dezen zelfs verboden zich in Basoeto te vestigen. De sociale orde is bevredigend. En eindelijk bestaat er vrijwel eenheid van taal.

De resultaten, waarop de Oblaten mogen wijzen zijn inderdaad zeer mooi. Het Vicariaat telt thans 38.412 katholieken, 9.905 katechumenen, in 1924 werden 1631 kinderen en 1417 volwassenen gedoopt. Een bijzonder succes voor de katholieke missie is geweest de bekeering van het opperhoofd der Basoeto's, Nathanaël Griffith, die een voorbeeldig lid der Kerk is, de Clovis van Basoetoland.

Boven werd reeds vermeld, dat de opleiding van een inlandschen clerus is begonnen om de toekomst der missie te verzekeren. Ook zijn er een 40-tal Basoeto-zusters; de zuster, die 't eerst intrad, vierde in 1923 haar gouden feest.

De missie zou nog een veel grooter aantal Basoeto's in de Kerk binnenleiden, was er niet zulk een gebrek aan missionarissen en geld. En die nood dringt des te meer, omdat hier vlug gewerkt moet worden. Want de mededingers zijn aanwezig : vooral de Evangelische Maatschappij van Parijs, die er reeds 30 jaar voor ons was en in 1922 46.000 Christenen telde. Daar nu een regeeringsbepaling verbiedt scholen te stichten binnen een afstand van 6½ K.M. van een door den staat erkende school, doen de protestanten overal scholen verrijzen, om de katholieken aldus te kunnen uitsluiten.

Tot slot geven we nog enkele aanhalingen uit een brief van P. Closset, die eenige nooden der missie aanduiden en tevens een waarschuwing zijn, dat we ons den toestand daar niet al te primitief moeten voorstellen. ,,Die Gebildeten unter den Schwarzen verlangen nun mit Ungestüm eine Hochschule.... Manche unserer katholischen Jünglinge erstreben das Reifezeugnis für die Universität in Lovedale oder Fort Hartley. Katholische Konvikte in der Nähe dieser Schulen sind geboten .... Eine Zeitung wäre eine unbedingte Notwendigkeit .... als ein Gegenwicht für die drei protestantischen Basuto-Zeitungen" [1]).

In het eerste nummer van 1926 van ,,Die Katholische Missionen" schrijft de Apost. Nuntius, Mgr. Pacelli, een ,,Geleitwort", waarin Z.Exc. gewaagt van de harde proef, waarop het katholieke missiewerk de laatste 10 jaar is gesteld en welke het met eere heeft doorstaan. En dan vervolgt Z. Exc. : ,,Wenn dabei die deutschen Glaubensboten durch die Verkettung der Ereignisse aus blühenden Missionen weg und auf katholisches Neuland geführt worden sind, wo sie erst wieder mit harter Pionierarbeit einsetzen müssen, so sollen wir auch darin die Fügung der göttlichen Vorsehung erblicken, die alles zum Besten der unsterblichen Seelen lenken wird".

Dat ,,katholisches Neuland" is vooral Zuid-Afrika geweest.

Hebben we niet alle reden om te vertrouwen — en door ons gebed mee te werken, — dat de Goddelijke Voorzienigheid thans de zwarte bevolking van Zuid-Afrika in grooten getale tot de Kerk van Christus gaat voeren ?

---

1) Monatsblätter 1924 p. 90.

BOEKBESPREKING.

1. FRANCIS MACKLE : THE FOOTPRINTS OF OUR CATHOLIC PIONEERS. The Beginnings of the Church in Victoria, 1839-1859. — Melbourne, The Advocate Press, (1925). In 8°, 204 bldz. en 24 afb., in linnen band 9/6.

Hier heeft men de geschiedenis eener missie, waar geen wilden werden beschaafd of heidenen gedoopt, noch missionarissen vermoord. Het boek verhaalt het begin en de ontwikkeling der Kath. Kerk in het tegenwoordige Melbourne en in den Australischen staat Victoria. De eerste Engelsche volksplanting, slechts uit drie of vier man bestaande, werd weldra door vrije en gedeporteerde immigranten, vooral uit Ierland en Schotland, zoo vermeerderd, dat de Katholieken er in 1839 talrijk genoeg waren om een priester te vragen en te krijgen. Door immigratie bleef de bevolking en evenzeer het aantal der Katholieken voortdurend en snel aangroeien. Twintig jaar later was er een welingericht, zeer uitgestrekt bisdom met tal van katholieke vereenigingen en instellingen. Zelfs een bescheiden eigen weekblad ontbrak niet. Doch steeds had men met moeilijkheden te kampen gehad : priesternood, geldgebrek, tegenwerking, verdachtmaking en de ontdekking van goudvelden, welke laatste een algemeene ontwrichting van het maatschappelijk en een diepe inzinking van het moreel leven der jonge kolonie veroorzaakte.

In eenvoudige taal wordt alles verhaald. Groote lijnen en overzichten vindt men hier niet ; alleen een massa feiten en bijzonderheden, welke goed geordend werden en dit werk zijn bijzondere waarde geven. Wat meer profane geschiedenis van Victoria en sterker locale kleur zouden die feiten misschien nog sprekender gemaakt hebben.

2. INDIA AND ITS MISSIONS by the Capuchin Mission Unit, Cumberland, Maryland. — New York, The Macmillan Company, 1923. In 8° blz. XXIV-315, geill.

Door oorsprong en inhoud is dit boek merkwaardig.

Niet één Schr. maar een gezelschap n.l. de missieclub der theologanten in het Capucijnenklooster te Cumberland, schreef het. Hoe men samenwerkte of wie verantwoordelijk zijn voor de verschillende hoofdstukken, wordt niet vermeld ; wel, dat met de studie en navraag vier jaren waren gemoeid. Ook van het eerste resultaat : praktische opleiding tot missiologen, rept de Inleiding niet. Wat zij deden voor de missies in Britsch-Indië, zouden anderen datzelfde ook niet kunnen doen voor China, Afrika of Nederlandsch-Indië ? Iets dergelijks, hoewel op gewijzigd terrein, geschiedde reeds te Hoeven door de leden van St. Franciscus Xaverius. En met succes.

Dit werk heeft een encyclopedischen inhoud, ongeveer alles gevend, wat tot een grondige kennis van het Indische missiegebied wordt vereischt. En dat is niet weinig. Het eerste gedeelte beschrijft land en bevolking van Britsch-Indië, zijn flora en fauna, klimaat en ziekten, handel en industrie, politieke geschiedenis gedurende vier duizend jaren, zijn niet-christelijke godsdiensten, voornaamste gewoonten en gebruiken, systemen van opvoeding zoowel als schoone kunsten. Een overzicht van de kerkelijke ge-

schiedenis, te beginnen met den Apostel Thomas en eindigend met de treurige ervaringen tijdens den wereldoorlog, brengt het tweede gedeelte. Eén hoofdstuk wordt hier gewijd aan de missies der Protestanten, wier ijver en vindingrijkheid men soms moet bewonderen. Het laatste en meer actueel gedeelte verhaalt van het dagelijksch leven der missionarissen met zijn talrijke moeilijkheden en gelukkige uren, van den catechist en zijn groote beteekenis, van de kath. pers en school, van charitatieve en sociale actie, van goede vooruitzichten en inheemsche geestelijkheid. Tabellen, bibliographie en register verhoogen de waarde van dit boek.

Het eerste gedeelte is soms een weinig schoolsch, enkele bladzijden van het tweede werden met namen en datums overladen, het derde boeit den lezer van het begin tot het eind. Systematisch, instructief en eerlijk is het leerzame werk overal.

Nederlandsche lezers zullen het wellicht jammer vinden, dat onze groote Steins, bisschop van Bombay en stichter van het beroemde college St. Franciscus Xaverius, later aartsbisschop van Calcutta en in 1881 als bisschop van Auckland te Sydney gestorven, niet wordt genoemd.

Hier heeft men een studieboek, waarvan de tekst alleen reeds opweegt tegen den prijs. Bovendien ontvangt de kooper nog best papier, twee en twintig plaatjes, drie kleine kaarten en een stevigen linnen band.

FR. DONATUS VAN ADRICHEM, O.F.M.

BROZZI-QUARACCHI, (Firenze).

3. EEN NEDERLANDSCHE MARTELARES, Zuster Marie Adolphine (Anna Catharina Dierkx). Een der zeven eerste Martelaressen van het Instituut der Franciscanessen Missionarissen van Maria, ter dood gebracht in China op 9 Juli 1900.

Dit is de titel van een klein boekje, uitgegeven door de Procure der Missiën, Nieuwe Heerengracht 103, Amsterdam. Het bevat de levensschets van Zr. Marie Adolphine, geboortig van Ossendrecht in het Bisdom van Breda. Deze nederige kloosterzuster vormt een nieuwe ster aan Neerlands hemel. Zij werd geboren 4 Maart 1866, was in de wereld een weeskind, fabrieksarbeidster, later dienstbode en behaalde den 9 Juli 1900, reeds op 34-jarigen leeftijd, den palm der martelaren in het verre China tijdens den opstand der Boxers. Gaarne vereenigen wij ons met de woorden van den HoogEerw. Generaal der Franciscanen Fr. Bernardinus Klumper O.F.M. : ,,Deze een- ,,voudige kloosterlinge heeft door trouwe beantwoording aan de dagelijksche ,,inspraken der genade de kroon van het martelaarschap verdiend. Moge ,,de overweging hiervan aan velen den moed geven in de vervulling hunner ,,eenvoudige dagelijksche plichten, gesteund door Gods genade, te streven ,,naar de heiligheid, die voor elk onzer is weggelegd''.

Het boekje is versierd met verschillende afbeeldingen, betrekking hebbend op Zr. Marie Adolphine, hare geboorteplaats en haar verblijf in China.

Z.

IMPRIMATUR.

J. POMPEN, Vic.-Gen.

Buscoduci, die 30 Januarii 1926.

MGR. PACIFICUS BOS, O. M. CAP.

BIJ HET PORTRET
VAN MGR. PACIFICUS BOS, O. M. CAP.

November l.l. was het twintig jaren gelden dat de Kapucijnen onder leiding van Mgr. Pacificus Bos het Missiegebied Nederl. Borneo betraden. Van af het eerste begin der Missie tot op den dag van heden is Mgr. Bos zelf altijd de bezielende kracht der Missie geweest. Zij is met hem samengegroeid. Door zijn eigen opofferende werkzaamheid, zijn vaderlijke hartelijkheid, zijn kinderlijk vertrouwen op de Goddelijke Voorzienigheid zijn de eerste en grootste moeilijkheden der Missie met glans overwonnen. En nu zij zich meer en meer gaat consolideeren mag men de toekomst van Borneo met vertrouwen tegemoet zien.

Mgr. Bos werd geboren te Uden (N.-Br.) 9 September 1864. Na zijn voorbereidende studies op de Latijnsche School te Uden trad hij 22 September 1883 in de Orde der Kapucijnen onder den naam van fr. Pacificus en werd 21 September 1889 priester gewijd. Na meerdere functies in de Orde bekleed te hebben, als Professor, Lector en als Guardiaan, werd hij in 1903 gekozen tot Provinciaal der Nederlandsche Kapucijnen.

Het was vooral onder zijn bestuur, dat men ernstig uitzag naar 'n eigen Missiegebied. Onderhandelingen werden gevoerd over *Minnesota*, over *Brazilië*, *Diamantina* en *Santara* (Para), totdat op 15 Februari 1905 Nederlandsch Borneo hun werd toevertrouwd. De Pater Provinciaal zelf werd benoemd tot eerste Apostolische Prefect. Zijn benoeming tot Missionaris was hem de vervulling van 'n lang en vurig gekoesterd verlangen.

Met 3 Paters en 2 Broeders vertrok Mgr. den 16en October 1905, feestelijk uitgeleide gedaan door Katholiek Tilburg, en na 'n voorspoedige reis arriveerden ze 30 November te *Singkawang*.

Daar lag dan voor hen 't uitgestrekte, onbeschaafde Borneo

Dit eiland, op één na 't grootste der wereld, waarvan het Nederlandsch gebied bijna 17 maal grooter is dan Nederland, met 'n bevolking van slechts $1\frac{1}{2}$ millioen (3 per $K.M.^2$ en Nederland ruim 200 per $K.M.^2$), met z'n maagdelijke bosschen en dichte wildernissen, met z'n wilde volksstammen en gevreesde koppensnellers, zou 't uitgestrekte, moeilijke terrein zijn voor hun apostolische werkzaamheid.

Niet enkel maatschappelijk, maar ook op 't gebied der kerstening lag het land nog braak. De luttele pogingen van Franciscanen en Theatijnen in de 16e Eeuw waren reeds in de 17e Eeuw geheel vernietigd door de Mohammedanen, nog meer door de Hollanders.

Eerst in 1850 bezocht weer 'n priester van 't Apostolisch Vicariaat Batavia, waaronder de geheele Ned. Oost-Indische Archipel toen ressorteerde, 't verlaten eiland Borneo. Door jaarlijksche dienstreizen werden aan de Westkust zooveel Chineezen voor 't Geloof gewonnen, dat in 1885 'n Pater Jezuiet te *Singkawang* 'n vaste standplaats kreeg. Reeds was in 1875 daar 'n houten kerkje gebouwd, dat later, in 1904, juist op Kerstdag, instortte, verteerd door de witte mieren. Pater Schräder S.J. bouwde 'n nieuw kerkje, met 'n kamer voor tijdelijk verblijf van den Missionaris.

Ondertusschen was ook onder de Dajaks in de binnenlanden 'n huis met kerkje gebouwd te *Sedjiram*, waar P. Looymans S.J. en P. Mulder S.J. eenige jaren verbleven.

Wegens gebrek aan personeel moesten de Paters tot hun spijt in 1896 en 1897 de beide staties opheffen en de drie à vierhonderd christenen werden voortaan alleen door dienstreizen zooveel mogelijk verzorgd.

Zóó was de toestand op Borneo, toen Mgr. Bos met zijn Confraters te Singkawang zijn Missieterrein betrad. Zooals bij elke begin-Missie was 't ook hier 'n zich behelpen met 't allernoodzakelijkste. Wij hier, omgeven met alle comforts van 'n moderne beschaving, kunnen ons geen denkbeeld vormen van 't gebrek en de armoede, die dergelijke Missie-pioniers te lijden hebben.

Allereerst werd nu na *Singkawang* ook *Sedjiram* bezet, waar nog enkel 't woonhuis stond, terwijl kerkje, school en bijgebouwen verdwenen waren.

Met de hulp van Gods genade en den steun der Hollandsche Katholieken kon Mgr. Bos nu geleidelijk zijne Missie gaan uit-

bouwen, zoowel onder de Chineezen aan de Westkust als onder de Dajaks in het binnenland. Zoo verrezen achtereenvolgens de volgende staties:

Onder de Chineezen: *Singkawang* (1905), *Pamangkat* (1907), *Pontianak* (1909), dat de zetel werd van den Apost. Prefect, en *Sambas* (1914);

Onder de Dajaks: *Sedjiram* (1906), *Laham* (1907) aan de Oostkust, *Landjah* (1909), *Pelandjau* (1911), *Benoea Martinoes* (1912), *Njaroemkop* (1917), *Roemah Nazareth* (1924), *Sanggau* (1925).

Telken jare kwamen nieuwe Missionarissen aan Mgr. Bos 'n helpende hand bieden, zoodat nu 22 Paters en 21 Broeders Kapucijnen in Borneo werkzaam zijn.

Het was Mgr. onmiddellijk duidelijk, dat voor de opvoeding en 't onderwijs der vrouwelijke jeugd Zusters noodig waren en zoo verwierf hij reeds 't eerste jaar, in 1906, den dankbaar aanvaarden steun der Zusters van Veghel, later, in 1923, nog gevolgd door Zusters van Etten. En toen in 1920 bij de komst der Broeders van Huybergen het onderwijs der jongens, althans in eenige hoofdstaties, aan bevoegde krachten kon overgaan, waren de hechte grondslagen voor den verderen uitbouw der Missie gelegd.

Rome had reeds in 1918 de Missie verheven tot Apostolisch Vicariaat en 't was aan ieder duidelijk dat de Apost. Prefect de aangewezen persoon was voor Vicarius Apostolicus. Zoo werd Mgr. Bos 18 Maart 1918 benoemd tot Bisschop en door den grooten Vriend der Borneo-Missie Mgr. Luypen z.g. te Pontianak geconsacreerd. Kort daarna kwam Mgr. Bos voor de tweede maal naar Holland om zijn armoedige Missie nogmaals aan te bevelen in de milddadigheid van Hollands Katholieken.

Twee Chineesche jongens uit Borneo, die roeping gevoelden voor 't priesterschap, werden door Mgr. gezonden naar het Serafijnsch Seminarie te Langeweg, waar ze thans — welwillend ondersteund door het St. Petrus Liefdewerk — al op de hoogste klassen alle hoop bieden voor hun toekomstig priesterschap.

Mgr. Bos mag dus met groote voldoening en dankbare vreugde terugzien op het succesvol werk van zijn twintigjarigen Missiearbeid. Wel is Borneo lang niet bekeerd, wel zijn nog geen massabekeeringen te voorzien, maar de christenheid gaat in aantal en in gehalte gestadig vooruit. Het is bewaarheid, wat de Apostolische

Vicarius van Batavia, Mgr. Ad. Claessens, heeft verklaard, toen hij in 1884 Borneo had bezocht : „Ik beken het, dat eene missie onder die natuurmenschen niet tot de gemakkelijkste zal behooren ; echter met een onoverwinbaar geduld, met opoffering en met de hulp van Boven zal, naar ik vertrouw, het Christendom bij hen ingang vinden."

Geduld, opoffering heeft Mgr. Bos allermeest getoond en Gods hulp bleef niet uit. En deze hulp van Boven verlichtte de drukkende zorgen van Mgr., niet 't minst voor de finantiëele ondersteuning der Missie.

Borneo immers is 'n moeilijke en kostbare Missie. Waar elke parochie de oppervlakte heeft van 'n provincie in Nederland, waar, zonder trein of tram, de eenige verkeersweg is : het voetpad of de rivier, waar de bevolking uitermate schaarsch is, terwijl nergens groote groepen bijeen wonen, waar 't beschavingspeil nog bedroevend laag is, waar van den kant der Regeering zoo weinig steun — *geen enkel* priester is bezoldigd — en van den kant der Maleiers zooveel tegenwerking wordt ondervonden, daar zal het overduidelijk zijn, dat de financiering van zoo'n Missie heel wat hoofdbrekens moet kosten, allermeest in de droeve jaren van den oorlog met al de naweeën nadien.

Maar ondanks alle moeilijkheden houdt het onwrikbaar vertrouwen van Mgr. hem met goeden moed bezield en wint het Geloof voortdurend veld. En nu Oost-Borneo met de Statie Laham aan andere Apostolische werkers werd toevertrouwd, zal West-Borneo nog met meer intensieve kracht bewerkt kunnen worden.

Nog heeft 'n twintigjarige Missiearbeid de krachtige gezondheid van Mgr. Bos niet geschokt en God geve, dat de Apostel van Borneo nog vele schoone vruchten mag plukken voor de heilige Roomsche Kerk !

P. AURELIUS, O.M.Cap.

PIUS' MISSIE-ENCYCLIEK

Na zijn Pontificaat als richtsnoer te hebben gesteld het bevorderen van den vrede van Christus in het Rijk van Christus, heeft Paus Pius het Heilige Jaar „het jaar der vrijlating" gewijd aan de vereeniging van alle dwalenden in de Kerk van Christus, en het bekroond met de proclamatie van Christus' Koningschap. Bij de bevordering van dit doel gebruikte hij als een voornaam middel de Vaticaansche missietentoonstelling.

Pius, wiens leven gewijd is geweest aan de studie, is in zijn ouderdom de man der praktische daden, die uit zijn wetenschap besluiten trekt voor het Godsrijk : daardoor wordt hij de echte man Gods, die den arbeid van vrome voorgangers opneemt, ontwikkelt, voortzet.

In dit licht zien wij zijn jongste Missie-encycliek. Zij wil met kracht en overleg uitvoeren wat Benedictus XV in „Maximum illud" uit zuiver-gestelde principiepen als praktische leidraad voor het Missiewerk heeft afgeleid.

Daarom moeten wij aan deze encycliek *ons werk toetsen* en ernstig de vraag stellen en beantwoorden : is ons ijveren voor de missie in overeenstemming met 's Pausen wil en wensch ?

Wij zijn daarom zoo vrij aan de hand van deze encycliek een kort gewetensonderzoek te houden. Den tekst-zelf publiceeren we ingedeeld volgens het klare schema, dat een aandachtige lezing gemakkelijk vindt en dat getuigt van den harmonischen rustigen geest, die het stuk opstelde. Als men dien tekst nadenkend leest, zal men geen moeite hebben de vragen te beantwoorden en de conclusies te beamen die wij „onder de streep" stellen.

Slechts één deel, dat over den inlandschen clerus, hebben wij gemeend eenigszins te moeten toelichten met eenige korte historische bemerkingen, die beter doen begrijpen de aandacht, die aan deze kwestie wordt gewijd, den krachtigen en beslisten toon van het stuk, en de heerlijke opportuniteit van dit schrijven.

Met deze inleidende woorden bieden wij onzen lezers dezen bescheiden arbeid aan, die alleen zoekt de inzichten van onzen Vader in Christus te dienen.

Moge God ons pogen zegenen.

Voorschoten, Paschen 1926. Th. M. P. BEKKERS.

RONDGAANDE BRIEF VAN ONZEN H. VADER PAUS PIUS XI

door de Goddelijke Voorzienigheid Paus,
aan de Patriarchen, Primaten, Aartsbisschoppen, Bisschoppen en de overige plaatselijke Kerkelijke Oversten die in vrede en gemeenschap met den H. Stoel leven :

OVER HET BEVORDEREN VAN DE HEILIGE MISSIES.

Eerwaardige Broeders,
Heil en Apostolischen Zegen !

INLEIDING.

1. 's Pausen missieplicht.

Wie de geschiedenis der Kerk met aandacht volgen, kan het onmogelijk ontgaan, dat van af de eerste tijden na de Verlossing de voornaamste zorgen en gedachten der Pausen er op gericht waren, zonder zich ooit door moeielijkheden en beletselen te laten afschrikken, het licht der Evangelische leer en de weldaden van de christelijke beschaving mede te deelen aan de volken, die „in de duisternissen en in de schaduw des doods" zijn gezeten. Want tot geen ander doel is de Kerk ten leven geroepen dan om, door het uitbreiden van het Rijk van Christus overal over de aarde, alle menschen deelachtig te maken aan de heilvolle verlossing : wie het dan ook is, die op aarde van Godswege de plaats bekleedt van Jezus, den Vorst der Herders, het is er zóóverre van af, dat deze zich tevreden mag stellen de kudde des Heeren, welke hij te besturen ontving, slechts te beschermen en te bewaren, dat hij integendeel, aan zijn eersten plicht zou te kort schieten, indien hij niet degenen, die als vreemden buiten (die Kudde) staan, voor Christus zoekt te winnen en met allen ijver tracht ze aan Hem te verbinden.

2. De missiearbeid van vroeger tijden.

Het goddelijk gebod hetwelk hen verplichtte alle volken te onderwijzen en te doopen, hebben Onze Voorgangers voorzeker — dit staat vast — ten allen tijde zoozeer ten uitvoer gebracht, dat mannen met priesterlijk karakter door hen uitgezonden, — van wie de Kerk niet weinigen om hun zeer heilig leven of om een moedig geleden marteldood officiëel vereert — hebben getracht Europa en zelfs onbekende landen, nauwelijks ontdekt en onderzocht, — zij het met verschillenden uitslag — door ons Geloof te verlichten ; zij het met verschillenden uitslag zeggen Wij : want nu en dan is het gebeurd, daar de missionarissen bijna te vergeefs arbeidden, of gedood of verjaagd werden, dat de akker, dien zij begonnen waren te bewerken, òfwel nauwelijks zijn woestheid aflegde, òfwel, aanvankelijk veranderd in een tuin vol bloemen, daarna, aan zich zelf overgelaten, van lieverlede wederom in doornen en onkruid ten onderging.

3. De opbloei van den missiearbeid in de laatste jaren.

Intusschen mogen wij ons verheugen, dat in deze laatste jaren de genootschappen, welke het heilig Missiewerk onder de ongeloovigen op zich nemen, onder een nieuwen inwendigen drang, hun zorgen en hun vruchten verdubbeld hebben, en dat aan dien verhoogden arbeid der missionarissen een verhoogde mildheid in geld en hulpmiddelen van de zijde der geloovigen beantwoord heeft. Op dit gebeuren is ongetwijfeld van zeer grooten invloed geweest de bekende Apostolische Brief ,,over de verspreiding van het Katholieke Geloof over de wereld'', welke onze onmiddellijke Voorganger den 30en November 1919 aan alle Bisschoppen gericht heeft; immers èn dezer ijver en beleid om te steunen werden door den Opperherder geprikkeld, èn de Apostolische Vicarissen en Prefecten werden door zijn zeer wijze raadgevingen onderricht, welke beletselen zij uit den weg moesten ruimen, en welke plichten hun onderhoorigen moesten vervullen, om hun heilige zending vruchtbaarder ten uitvoer te brengen.

4. 's Pausen eigen missieactie, bijzonder door de Vaticaansche tentoonstelling en het Lateraansch Missiemuseum.

Wat Ons betreft, Gij hebt gehoord en gezien, Eerwaardige Broeders, dat het van het begin Onzer regeering af bij Ons heeft vast gestaan, dat geen middel onbeproefd zou worden gelaten om den heidenschen volken den eenigen weg ter zaligheid te banen, door dag aan dag in steeds wijder kring het licht der evangelische waarheid te doen uitdragen door apostolische herauten. Daarvoor schenen vooral twee zaken gevraagd, beide niet slechts

---

Naar aanleiding van het Missiemuseum. — Het is opmerkelijk, welk een waarde de Paus hecht aan een wetenschappelijk georiënteerd missiewerk: naast de bovennatuurlijke krachten moeten ook de natuurlijke hulpmiddelen worden uitgebuit. De Paus liet zich tijdens de missietentoonstelling herhaaldelijk in dien geest uit en voor het opvolgen dier vingerwijzingen schept hij nu de gelegenheid in een positief en blijvend instituut. Want blijkbaar is het hem niet te doen om een verzameling van curiosa en historische relieken, maar om een werk-instituut, dat vergelijkende studie mogelijk maakt. Dit is natuurlijk niet klaar in enkele maanden of jaren; dit moet groeien. Er is allereerst noodig een voorzichtige en zaakkundige keuze en een geregelde uitbreiding, een systematische rangschikking, en dan eene rustige bestudeering der verzamelde gegevens: de Paus spreekt zelf van ,,vergelijken''. Dit laatste zal vooral in Rome in de naaste toekomst bereikbaar zijn, nu de verschillende hoogescholen en instituten, die daar gevestigd zijn, meer en meer systematisch missiekennis aankweeken. Door samenwerking van krachten met dat geduld en die toewijding, waarvan Rome eeuwenlang reeds het geheim bezit, zal aldus zich gaan ontwikkelen een even doelmatige wetenschap van het missieprobleem in zijn vollen omvang, als zich reeds eeuwen lang ontwikkeld heeft de prachtige bestuurswetenschap en pastoreele kennis der gekerstende wereld, welke de bewondering afdwingt van ieder, die haar nauwkeurig bestudeert. Intusschen, terwijl wij Gods zegen afbidden over deze onder-

nuttig maar noodzakelijk, beide allernauwst met elkander verbonden ; nl. dat een talrijker en een veelzijdiger-onderlegde priesterschare zou worden uitgezonden naar de ontzaggelijk-groote en grenzenlooze gewesten, die nog van de christelijke beschaving verstoken zijn, — en dat de geloovigen zouden begrijpen met welk een geestdrift, met welk een dringend gebed tot God, met welk een vrijgevigheid ook, door hen moet worden deelgenomen aan zulk een heilig en vruchtbaar werk.

Was ook daarop niet Ons streven gericht, toen Wij gelastten in Ons Paleis een openbare tentoonstelling te houden van zaken, die op de heilige Missies betrekking hebben ? En Wij vermelden het als iets, dat den goedertieren God aangenaam is, dat — naar Wij gehoord hebben — de zielen van tal van jongelingen, bij deze tentoonstelling, bij deze als het ware tastbare voorstelling zoowel van goddelijke genade als van menschelijke grootmoedigheid en geestes-adel, de eerste vonken van het katholiek apostolaat hebben opgevangen.

En zulk een groote bewondering voor de apostolische arbeiders als zich van de scharen der bezoekers meester maakte, zal niet ijdel, zal niet van vrucht in de toekomst verstoken zijn : dàt zeggen Wij nu reeds met gegronde hoop.

Doch opdat niet de zeer belangrijke vertoogen en lessen, die uit de missiezaken zelve, zwijgend als het ware getuigend, voortvloeiden, voor goed zouden verdwijnen en vergaan, hebben Wij — het is U wellicht niet onbekend — voorgeschreven, dat uit een keur van voorwerpen, op meer doeltreffende wijze gerangschikt, een museum zal worden opgericht in Ons Lateraansch Paleis, op de plaats derhalve, vanwaar, nadat aan de Kerk den vrede geschonken was, door Onze Voorgangers zoovele apostolische mannen, bewonderenswaardig om hun heiligheid van leven en om hun ijver voor den

---

neming in de hoofdstad der christenheid, is dit initiatief van den Paus ook een aansporing voor ons. Terecht merkte De Maasbode van 4 April bij een recensie van Streit's ,,Katholische Deutsche Missionsliteratur" aangaande Nederland op :

,,Onder zekere groepen en individueel bestaat hier geestdrift en treffende edelmoedigheid ten opzichte van het missiewerk, doch er zit nog te weinig systeem in, de missiekennis is veel te oppervlakkig, men is nog niet voldoende tot de kern doorgedrongen. Er bestaat geen centrale, alles werkt op eigen houtje. De missiologie is hier nog te weinig ,,vak".

En met reden constateert zij ,,dat Nederland, ten minste op meer wetenschappelijk terrein, achter is". Er wordt van vele kanten, gelukkig, gewerkt om ook hierin ,,bij" te komen. Mogen degenen, die daaraan arbeiden, elkander zoeken ! Onze P. M. B. heeft getoond voor deze zaak oog te hebben. Steunde hij niet de uitgave van Streit's ,,Bibliotheca" ? Wendde hij geen ernstige poging aan en beloofde hij geen krachtdadige hulp, om te Nijmegen een missiologische leerstoel te vestigen ? En wil hij niet door de uitgave van dit driemaandelijksch tijdschrift medehelpen in die richting de missiebelangstelling te ontwikkelen ? Wij meenen dan ook in dit Pauselijk initiatief een aanleiding te mogen zoeken, om aan allen, die een wetenschappelijker kennis der missie-zaken lief is, ons tijdschrift aan te bevelen voor belangstellende medewerking.

godsdienst, zijn uitgezonden naar de streken, die reeds *wit* bleken te staan *voor den oogst.*

Zoovelen dit museum zullen bezoeken — allereerst de aanvoerders in de Missies, maar ook — om het zoo eens uit te drukken — de gewone soldaten, zullen, als zij de inlichtingen over de verschillende missies met elkaar vergelijken, gaan zoeken naar iets beters en grootschers; zij die uit het volk daarheen gaan, zullen naar Onze meening niet minder getroffen worden dan de bezoekers der Vaticaansche Tentoonstelling.

5. Een beroep op de Bisschoppen.

Intusschen, opdat de belangstelling voor de Missies, die zoo krachtig gewekt is bij de geloovigen, nog krachtiger aangedreven worde tot daden, doen Wij, Eerwaardige Broeders, luide een beroep op U; Wij vragen en willen uw medewerking! Als deze ooit aan eenige zaak behoort en moet gegeven worden, dan moogt Gij zeker aan deze uw gestadige en volijverige hulp niet weigeren; dat verbiedt U de waardigheid van uw ambt en daartoe maant U uw genegenheid voor Ons. Zoolang Ons volgens Goddelijk raadsbesluit het gebruik van het levenslicht gelaten wordt zal zeker dit deel van Ons apostolisch ambt Ons voortdurend in spanning en zorg houden; want daar Wij dikwijls er aan denken, dat het aantal heidenen geschat wordt op een milliard, heeft Onze geest geen rust [1]) en het schijnt Ons, dat ook Wij worden aangespoord met het profeten-woord: ,,*Roep en houd niet op, verhef uw stem als een bazuin*'' [2]).

EERSTE DEEL:

Over het ondersteunen van de missies.

I. *De plicht om te steunen.*

1. In het algemeen.

Wij behoeven niet met veel woorden uit te leggen, hoe verre het afwijkt van de liefde, waarin wij God en alle menschen moeten omvatten, indien leden van Christus' schaapstal hoegenaamd geen zorg zouden hebben voor anderen, die ongelukkig daarbuiten dwalen. Onze plicht toch om God lief te hebben vordert niet alleen, dat wij naar onze krachten het getal vergrooten dergenen, die Hem kennen en aanbidden ,,in geest en waarheid'' [3]), maar ook dat wij zoovelen als mogelijk is onder het gezag van den allerbeminnelijksten Verlosser brengen, opdat daardoor met den dag overvloediger zij ,,het nut in zijn bloed'' [4]), en wij aangenaam worden aan Hem, wien niets aangenamer zijn kan, dan dat menschen gered worden en tot de kennis der waarheid komen [5]). Nu Christus eenmaal voorzegd heeft, dat het bijzonder en eigen kenteeken van zijn leerlingen zijn zou, dat zij elkander liefhebben [6]), kunnen wij nu aan onze naasten grooter en edeler liefde bewijzen,

---

[1]) II Cor. 7:5. — [2]) Is. 8:1. — [3]) Jo. 4:24. — [4]) Ps. 29:10. — [5] I Tim. 2:4. — [6]) Jo. 13:35; 15:12.

dan wanneer wij zorgen, dat zij uit de duisternissen van het bijgeloof uitgeleid en van het zuivere Geloof in Christus doordrongen worden? Dit overtreft evenzeer andere werken en bewijzen van liefde als de ziel het lichaam, de hemel de aarde, de eeuwigheid den tijd te boven gaat; alwie dit werk van liefde beoefent zooveel hij kan, toont de gave des Geloofs zoo hoog te schatten als billijk is; door deze gave, de kostbaarste van alle, en andere waarmede deze samenhangt, aan de allerongelukkigste heidenen mede te deelen, openbaart men daarenboven de dankbaarheid zijner ziel jegens de goedheid Gods.

2. De bijzondere plicht van den clerus.

Indien niemand van de gemeenschap der geloovigen zich aan dezen plicht kan onttrekken, zou dan de geestelijkheid het kunnen, die aan het priesterschap en het apostolaat van Christus, den Heer, door Zijn wonderbare uitverkiezing en goedgunstigheid deel heeft? Zoudt Gij dat kunnen, Eerwaardige Broeders, die, ieder voor uw gebied, in de volheid van het priesterschap van Godswege gesteld zijt over de christelijke priesterschap en het christenvolk? Wij lezen immers, dat Jezus Christus niet aan Petrus alleen (wiens Stoel Wij bezetten), maar aan alle Apostelen, in wier plaats Gij gekomen zijt,

---

De bijzondere plicht van den clerus. — Let eens op, hoe de Paus de missieplicht van den clerus een uitvloeisel acht van het priesterschap, van het bisschopsambt; en hoe hij er den nadruk op legt, dat het steunen van de missies zijn moet: *hulp aan den Paus*. In deze kernachtige uitspraak ligt toch wel heel duidelijk opgesloten, dat de bevordering der missieactie een onderdeel is van geregelde zielzorg, niet een goed werk (als vele anderen), dat men naar zijn persoonlijke neiging meer of minder bevordert of nalaat.

Waar dus van den eenen kant voor iederen geloovige een liefde-plicht ten opzichte der missie bestaat, en van den anderen kant de bevordering van dien plicht een gewoon onderdeel der priesterlijke taak is, mogen wij toch wel de conclusie trekken, dat een parochie niet goed ingericht is, als er niet *bloeit* een *zooveel mogelijk allen omvattende, parochiëele* missieactie.

En daar de Paus zegt, dat bisschoppen en priesters den missiesteun moeten bevorderen, omdat zij *hem* moeten helpen bij het doen van zijn plicht, ligt het ook voor de hand, dat die bloeiende parochieële missieactie moet werken met die middelen, waarbij de Paus steun zoekt; zij heeft dus haar werkterrein allereerst te zoeken in die Genootschappen, welke de Paus *de zijne* noemt (waarover later). Daarna kan en mag en moet zij ook andere zaken omvatten, omdat de vindingrijkheid der liefde niet moet worden beperkt of tegengegaan, wat de Paus bewijst, door *na zijn* genootschappen ook andere liefdewerken goed te keuren en aan te bevelen.

In het licht van deze uitspraken mogen wij dan wel overtuigd zijn, dat het geheel aan de inzichten van den H. Vader beantwoordt, als de parochiale clerus zich voelt de *verantwoordelijke leider* der pauselijke genootschappen, en de *beschermer* der overige missiewerken, gelijk wij vroeger verdedigden.

Als de clerus aldus zijn taak opvat, zal het gemakkelijk vallen met edelmoedige ruimheid van opvatting leiding te geven bij de verschillende liefdewerken, die zich aanbieden, zoodat niet het een het ander verdringe, noch het bovennatuurlijk karakter van de missieactie schade lijde.

En wij overdrijven niet, als wij zeggen, dat iedere missieactie, die de zaak anders wil aanvatten (in welke richting ook) verkeerd handelt.

bevolen heeft : ,,*Gaat over de geheele wereld, en predikt het Evangelie aan alle schepsel*'' [7]) ; waaruit blijkt, dat de zorg voor de voortplanting van het Geloof op die wijze Onze taak is, dat Gij aan Onzen arbeid zonder aarzelen moet komen deelnemen en Ons daarin ter zijde staan, zooveel de bijzondere en eigen uitoefening van Uw ambt dat toelaat. Beschouwt het dus niet als een last, Eerwaardige Broeders, vromelijk gehoor te schenken aan het vaderlijk vermaan van Ons, van wie God eenmaal niet geringe rekenschap zal eischen over een zaak van zooveel gewicht.

II. *De middelen om de missies te steunen.*

1. Het Gebed.

Zorgt dan allereerst door Uw gesproken en geschreven woord, dat Gij bij de uwen ingang doet vinden en geleidelijk doet aangroeien de vrome gewoonte, zoowel van te vragen, dat ,,*de Heer van den oogst arbeiders zende in zijn oogst*'' [8]) als van te smeeken om de hulp van hemelsche ver-

[7]) Mrc. 16 : 15. — [8]) Mt. 9 : 38.

Het gebed. — De krachtige aansporing tot het gebed voor de missies richt zich bijzonder op de praktische bevordering daarvan.

Het is duidelijk, dat de inrichting der Pauselijke Genootschappen juist beantwoordt aan de verlangens van den Opperherder. Immers èn de Voortplanting èn de Kindsheid leeren bidden om genade voor de ongeloovigen en S. P. L. vraagt bijzonder om de roeping van de meestgeëigende arbeiders in 's Heeren oogst : de inlandsche priesters. En alle drie de genootschappen bevorderen de *gewoonte* om te bidden : zij vragen een dagelijksch eenvoudig gebed.

Hier mag iedere leider der Pausel. Genootschappen, iedere zieleherder ook, zich wel afvragen of hij deze *gewoonte* voldoende bevordert. Het is toch zoo gemakkelijk ! Kan men van kind-af de geloovigen niet leeren die simpele gebeden te voegen bij ochtend- en avondgebed, te voegen vooral bij het *gemeenschappelijk* avondgebed, dat gelukkig in vele christelijke gezinnen nog bestaat en in niet weinige weer wordt ingevoerd !

En wat de openbare gebeden betreft: alle drie de Genootschappen hebben hun kerkelijke jaarfeesten ; in het Haarlemsche Diocees vraagt de Broederschap van den H. Geest tot Voortpl. des Geloofs iederen eersten Zondag en op enkele feestdagen publiek het gebed van den H. Franciscus Xaverius te bidden : wat is gemakkelijker dan hieraan stipt de hand te houden ?

Dit is natuurlijk slechts een *minimum.* Dit uit te breiden staat ieders persoonlijke devotie vrij ; en de talrijke bijzondere missiewerken geven aan die devotie keuze in overvloed. Maar alweer : laat het ,,minimum'' de grondslag zijn, want dit vragen de ,,Genootschappen van den Paus''. En voeg dan bij dit minimum allereerst de *gewoonte* der apostolische H. Communie.

Het bijzondere beroep van den H. Vader op de medewerking der scholen is in deze van zeer groote waarde, omdat deze bij de jeugd zoo gemakkelijk de *gewoonte* vestigen.

En onze toegewijde kloosterzusters vinden in het speciale verzoek van den Paus aan haar, een welkome gelegenheid hun apostolische zielen te vereenigen met het hoofd der Apostelen. Zal de bijzondere gebedsactie, die S. P. L. onder onze kloosterlingen reeds heeft opgezet met zoo buitengewoon succes, in deze Pauselijke woorden niet een krachtige bevestiging vinden ?

lichting en genade voor de ongeloovigen; de gewoonte, zoo zeggen Wij: het gestadige en blijvende gebruik, dat — zooals iedereen inziet — bij de goddelijke barmhartigheid veel meer kan en vermag dan smeekingen die eens, of nu en dan, worden aangeheven. Laat de boden van het evangelie alle moeite doen om de heidenen tot den katholieken godsdienst te brengen, laat hen zich in het zweet werken en zelfs hun leven offeren; laat hen ijver, bekwaamheid en menschelijke middelen van allerlei aard aanwenden; zij zullen niets vorderen, alles zal vergeefsch zijn, indien niet God door zijn genade de zielen der ongeloovigen treft, en ze verteederd tot zich trekt. Het is gemakkelijk te begrijpen, dat deze hulp, dat dit voedsel der missies, in het bereik van allen ligt, daar de gelegenheid om te bidden aan niemand onthouden wordt; en daarom zult Gij iets doen, dat met Onze wenschen overeenstemt en niet strijdt met den aard en de opvatting des volks, indien Gij bijv. voorschrijft aan het Rozenhoedje of aan andere dergelijke gebeden in de parochiekerken en in andere bedehuizen, een of ander gebed voor de missies en voor de bekeering der heidenen toe te voegen en te verbinden.

Daartoe, Eerwaardige Broeders, moeten vooral de kinderen en de godgewijde maagden worden uitgenoodigd en aangevuurd. Wij verlangen daarom, dat in tehuizen, in weeshuizen zooals ze heeten, op de scholen en in de colleges, en eveneens in alle huizen of kloosters van vrouwelijke religieuzen dagelijks het gebed omhoog stijge, en (daardoor) over de zoo talrijke ongelukkige menschen, over de zoo menigvuldige heidensche volken Gods barmhartigheid neerdale. Want wat kan de Hemelsche Vader weigeren aan onschuldigen en aan hen die in maagdelijkheid leven?

En daarbij mag zeer zeker worden vertrouwd, dat de drang naar het apostolaat, onder Gods leiding, kan indringen in de ontvankelijke gemoederen van vele kinderen, als zij in den tijd, waarin de bloem der liefde voor het eerst ontluikt, zich gewend hebben te bidden voor het eeuwig heil der ongeloovigen: en deze drang zal wellicht, als hij zorgzaam bevorderd wordt, na verloop van tijd arbeiders kweeken, die voor het apostolisch ambt volkomen geschikt zijn.

2. Het bevorderen van missionaris-roepingen.

Wij roeren hiermede juist aan een zeer voorname zaak, waaraan Gij zelve Eerwaardige Broeders, een bijzonder werkdadige aandacht moogt schenken.

Er zal wel niemand zijn, — zoo meenen Wij — die niet weet dat de voortplanting des Geloofs voorzeker geen geringe schade heeft geleden door den

---

Het bevorderen van missionaris-roepingen. — Zullen wij hier lang bij stil staan? Toch in ieder geval lang genoeg, om enkele vragen ter overweging te geven:

Waarom is het getal roepingen in de eene parochie zooveel gunstiger dan in de andere? Wordt de edelmoedigheid van onze jongens en meisjes soms in de eene parochie doelmatiger gecultiveerd dan in de andere?

En: waarom vermindert in sommige kringen, die vroeger veel priesters en religieuzen gaven, de drang naar het apostolaat? Is het soms de weeldezucht en de gemakzucht, de wereldsche zin, die in nog christelijke gezinnen

jongsten oorlog: een deel der missionarissen naar huis geroepen, viel als slachtoffer van den onmenschelijken strijd; anderen verjaagd van het terrein hunner werkzaamheid, moesten dit langen tijd onverzorgd laten. Het was noodig, en het is op heden nog noodig, deze verliezen en nadeelen niet alleen aan te vullen, maar ook den vroegeren toestand te herstellen, ja te verbeteren en te ontwikkelen.

Bovendien, zoowel met het oog op den onbegrensden omvang der gewesten, welke voor de christelijke beschaving nog niet openstaan, als op het ontzaggelijk aantal dergenen, die tot op den dag van heden de weldaden der verlossing missen, en op de nooden en moeielijkheden, waardoor de missionarissen, bij de geringheid van hun aantal, belemmerd en bemoeielijkt worden, is het noodzakelijk, dat eendrachtige pogingen van de Bisschoppen en van alle katholieken daarop gericht worden, dat het getal der gewijde zendelingen worde vergroot en vermenigvuldigd.

Indien dus in de bisdommen van ieder Uwer òf jongelingen, òf geestelijken òf priesters tot dit allerverhevenst apostolaat van Godswege geroepen schijnen, moge dan uw bereidwilligheid en uw gezag hun plannen en pogingen in deze richting steunen; zeker moet Gij ze niet op een of andere wijze tegengaan.

Het zij U weliswaar geoorloofd onbevooroordeeld de geesten te beproeven, of zij uit God zijn[9]); maar indien Gij oordeelt dat hun heerlijk voornemen onder Gods inwerking is opgevat en tot rijpheid gekomen, dan mag geen priesternood of behoefte van uw bisdom U kleinmoedig maken en U van toestemming afhouden, daar uw landgenooten, de middelen der zaligheid om zoo te zeggen voor de hand hebbend, veel minder van hun zaligheid verwijderd zijn dan de heidenen, inzonderheid die, welke in verwildering en barbaarschheid leven. Indien zich de gelegenheid voordoet moet Gij blijmoedig, ter liefde van Christus en de zielen, in het verlies van iemand uit uw priesterschaar berusten, als dit althans een verlies te noemen is. Want wien Gij als helper en metgezel in uw arbeid verliest, zal de Goddelijke Stichter der Kerk voorzeker aan U vergoeden door een overvloediger uitstorting van genaden over uw bisdom of door andere candidaten voor het heilig dienstwerk te verwekken.

---

[9]) I Jo. 4 : 1.

---

de edelmoedigheid verlamt? Is soms het onbezorgde zelfstandige leven van meisjes, die zich een goede betrekking verwierven, een beletsel om aan de ingeving Gods die naar het kloosterleven roept, gehoor te geven?

Wij stellen de vragen slechts! Licht wekt dit nagedachten.

Wij mogen echter deze vragen niet stellen zonder te huldigen de groote offervaardigheid van die allen, die er een eer in stellen God een hunner kinderen te schenken; van de velen, die met hun offers en gebeden de ontwikkeling van tal van roepingen bevorderen. De vele jonge menschen, die uit eigen edelen aandrift en met de hulp van een breeden kring van ons katholieke volk, aan het heiligdom verbonden kunnen worden, mogen èn den groei van Gods Kerk in de missiën, èn haar bloei in ons eigen land blijvend bevorderen.

3. Het bevorderen van missiegenootschappen.

A. De Priester-Missiebond.

Opdat nu deze bemoeiing met de overige zware plichten van het herderlijk ambt geschikt vereenigd worden zult Gij voorschrijven, dat de Priester-Missiebond worde opgericht, of, als deze reeds bestaat, zult Gij door uw raad, uw aansporing en uw gezag hem opwekken tot een met den dag aangroeiende actie.

Den Priester-Missiebond, nu acht jaar geleden onder de gunstigste vooruitzichten gesticht, heeft Onze Voorganger met rijke aflaten begunstigd en onder het gezag van de H. Congregatie de Propaganda Fide gesteld, en Wij zelf hebben hem, nu hij de laatste jaren in de meeste diocesen van de katholieke wereld verbreid is, met meer dan één bewijs van Onze opperherderlijke welwillendheid vereerd.

Alle priesters nu, die lid zijn van den Priester-Missiebond, — en ook, voorzoover het hun staat past, zij die zich op het priesterschap voorbereiden —, zullen, vooral onder de H. Mis, de gave van het Geloof voor de ontelbare menigte der heidenen afsmeeken en tot dit gebed anderen brengen ; zoo vaak en waar het hun mogelijk zal zijn, zullen zij over het apostolaat onder de ongeloovigen òf zelf prediken òf er voor zorgen, dat dit gedurig en met vrucht op bepaalde dagen en bijeenkomsten gedaan wordt ; werkjes met deze strekking uitgegeven zullen zij onder het volk verbreiden ; den zielen, waarin zij het zaad van het apostolaat bespeuren, zullen zij den weg banen

---

De Priester-Missiebond. — Deze Pauselijke woorden zijn voor ons priesters als een gewetens-onderzoek. Zij bevatten heel het programma, dat wij als leden van den P. M. B. te verwerkelijken hebben : doen wij het ? Het antwoord geve ieder voor zich. Maar op enkele praktische punten mogen wij toch de aandacht vestigen.

In een vorig nummer van dit tijdschrift, hebben wij als praktisch middel om den missiegeest in de parochies levendig te houden aangeraden : laat iedere parochie jaarlijks tenminste éénmaal een missiedag houden en daarbij een missionaris laten optreden, om over de missiën de geloovigen in te lichten ; men laat dezen en zijn bijzondere missie gerust de onmiddellijke stoffelijke baten van dien dag ; maar als voorwaarde worde gesteld, dat hij het lidmaatschap der Pausel. Genootschappen, de grondslag van iedere goede parochiale missie-actie, krachtig aanbevele ; en met dien missiedag worden vereenigd een praktische gelegenheid voor de geloovigen om zich voor die Genootschappen aan te geven, en een systematisch bewerken der parochie om de geloovigen die gelegenheid ook te doen gebruiken.

Is dat niet precies wat de Paus aanraadt ?

En is het dus ook niet een praktische toepassing van het princiep hiervoor geformuleerd ?

Men kan werkelijk niet strikt genoeg aan *beide* punten vasthouden : Vóór alles zooveel mogelijk allen lid der Pausel. Genootschappen ; en daarnaast edelmoedige ruimte voor andere missiewerken : met de bijdrage der algemeene werken is niet in alle nooden der missie voorzien, noch de geefkracht van de meeste geloovigen en evenmin de vindingrijke drang der naastenliefde uitgeput. Maar de Pausel. Gen. moeten den grondslag, het centrum der actie vormen.

tot een passende opleiding en onderricht; in den kring van hun parochie zullen zij het Werk van de Voortplanting des Geloofs en de twee andere Werken, welke dit als hulp-werken terzijde staan, op alle mogelijke wijzen bevorderen. Hoevele giften de Priester-Missiebond tot ondersteuning der zoo juist vermelde werken reeds heeft bijgedragen, hoeveel daarvan — nu de vrijgevigheid der geloovigen steeds toeneemt — voor de toekomst te verwachten is, kan U niet ontgaan, Eerwaardige Broeders, die in meerderheid — ieder voor zijn gebied — zijn beschermers en bevorderaars zijt; en het is te hopen, dat er geen geestelijke gevonden worde, die niet brandt van de vlam dier liefde.

B. Het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs.

Want het is noodzakelijk, dat het christelijke volk het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs — wel het voornaamste van alle, welke op de heilige Missies betrekking hebben — dat aan de godvruchtige vrouw, die het gesticht heeft en aan de stad Lyon tot eer strekt, en dat Wij onlangs naar hier gebracht en als het ware met het Romeinsche burgerrecht begiftigd hebben, met die vrijgevigheid ondersteunt, welke aan de veelvuldige behoeften der Missies, welke reeds bestaan en in de toekomst nog gesticht zullen worden, ten volle beantwoordt.

Hoe groot in omvang en aantal die behoeften zijn, hoe groot in den regel het gebrek is van de verkondigers van het Evangelie, is uit de Vaticaansche missietentoonstelling voldoende gebleken; doch wellicht hebben tal van menschen dat niet ingezien, wijl hun oogen geboeid waren door den overvloed, de nieuwheid en de schoonheid der tentoongestelde zaken. Schaamt U dan niet en schrikt er niet voor terug, Eerwaardige Broeders, bedelaars te worden voor Christus en het heil der zielen, en door geschriften en een uit het hart komende welsprekendheid er bij de uwen op aan te dringen, dat zij

---

De Pauselijke Genootschappen. — „Bedelaars voor Christus" raadt de Paus ons aan te worden. Mag in deze woorden niet een heerlijke aansporing gelezen worden voor alle ijveraars der Pauselijke Genootschappen? Voor de diocesane en parochiale leiders: om alle middelen te benutten die Genootschappen bekend te maken, het aantal leden uit te breiden, de aangeslotenen te behouden en hun missieliefde aan te vuren. Voor alle zelateurs en zelatricen: om de hun opgedragen taak bij het innen der contributie, het verrekenen der ontvangen gelden, het bezoeken der opgegeven of gevonden adressen, het bezorgen der tijdschriften stipt te vervullen?

En daarom mag ook hier een gewetens-onderzoek volgen: doen allen stipt en volgens den geest wat de reglementen aan ieder van hen voorschrijven? *Dat* is het groote middel om de bijdragen op te voeren, zooals de Paus vraagt. De kracht der Pauselijke Genootschappen moet niet hieruit voortkomen, dat zij door wisselvallige giften hooge cijfers bereiken; noch minder hieruit, dat zij zich uitbreiden door andere liefdewerken (met of zonder geweld) te verdringen. De kracht van de Pauselijke Liefdewerken moet zijn *het groote aantal leden*, die het eenvoudige gebed dagelijks storten en de bescheiden contributie *geregeld* geven. Dat kunnen zij bereiken, omdat zij op de parochies steunen; en dat moeten zij bereiken, omdat zij *zooveel mogelijk allen*

de jaarlijksche opbrengst van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs door edelmoedige vrijgevigheid opvoeren en veel rijker maken.

En daar er niemand zoo arm en naakt te achten is, niemand zoo ziek of hongerig of dorstig als zij, die Gods kennis en genade ontberen, kan het niemand ontgaan, dat zij, die barmhartigheid aan de allerellendigsten betoonen, van de Goddelijke barmhartigheid en belooning niet kunnen worden uitgesloten.

C. Het Genootschap der Heilige Kindsheid en het Liefdewerk van den H. Apostel Petrus.

Aan het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs zijn er, gelijk Wij reeds zeiden, twee andere toegevoegd, welke, daar de H. Stoel ze tot de Zijne heeft gemaakt, door de geloovigen boven alle andere, welke een meer particulier karakter hebben, door het verzamelen en schenken van giften moeten gesteund en onderhouden worden : het eene, dat het Genootschap der H. Kindsheid, en het andere dat het Liefdewerk van den H. Petrus genoemd wordt. Het eerste stelt zich, gelijk allen overbekend is, ten doel onze kinderen aan te sporen, dat zij hun spaarpenningen zullen gebruiken om in die landen, waar de kinderen weggeworpen of vermoord worden, dezen vrij te koopen en katholiek te doen opvoeden ; het tweede wil door gebeden en aalmoezen bewerken, dat daartoe uitgezochte inlanders in seminaries opgevoed en tot de heilige orden worden opgeleid, opdat door dezen, na verloop van tijd hun eigen stamgenooten gemakkelijker tot Christus worden gebracht, of in het geloof bevestigd.

Aan dit Liefdewerk van den H. Petrus hebben Wij onlangs, gelijk Gij weet, Teresia van het Kind Jezus als hemelsche beschermster aangewezen, daar zij in haar aardsche kloosterleven op zich genomen had, bij wijze van adoptie, een of anderen missionaris als den hare, te helpen, voor wien zij gebeden, vrijwillige en voorgeschreven lijfskastijdingen, en vooral de ontzettende smarten van haar ziekte aan haar Goddelijken Bruidegom placht

---

hun missieplicht moeten leeren. Als men de parochieele missieactie in die richting leidt, kan men tegelijk edelmoedig zijn tegenover andere missiewerken ; en mag men ook met recht en reden (en waar wij vertrouwen) met succes eischen, dat die anderen ook aan de parochiale liefdewerken onbetwist en oprecht den voorrang laten.

In die richting te leiden kost zeker moeite, vraagt vindingrijke zorg, en volharding ; maar . . . . wij moeten immers ,,bedelaars voor Christus" zijn !

Bij het Pauselijk Liefdewerk van den H. Petrus prijst de Paus bisschoppen, seminaries en college's, die de opleiding van een inl. priester verzorgen. Bij S. P. L. stichtte de clerus van elk der Nederl. Diocesen onder deelname van de bisschoppen een studiebeurs ; Utrecht is aan de tweede bezig. Het Liefdewerk Sint Franciscus Xaverius der Groot Seminaries van Haaren, Hoeven en Roermond en de gezamenlijke seminaristen van Warmond en Heemstede onderhouden elk een student. Verschillende vereenigingen en particulieren deden eveneens. Zijn er nog niet veel meer, die een extra-bijdrage kunnen missen, en dus dit voorbeeld kunnen volgen, door hetzij alleen, hetzij te samen met enkele anderen als stichter of weldoener voor een inlandschen seminarist te zorgen ? De Paus preekt het zóó aan ,,bedelaar voor Christus" te worden, dat ik niet durf na te laten dit hier neer te schrijven.

op te dragen. Van deze bescherming der maagd van Lisieux hebben Wij Ons rijke vruchten voorgesteld; en in dit verband verheugen Wij Ons er ten zeerste over, dat het aan vele Bisschoppen behaagd heeft zich onder de levenslange leden van het Werk te doen inschrijven en dat seminaries en andere katholieke jeugdinstellingen op zich genomen hebben op hun kosten een inlandschen priester te doen onderhouden en opleiden.

En, gelijk Onze voorganger roemrijker gedachtenis, Benedictus XV, beide werken, welke terecht hulpwerken van het hoofdwerk genoemd worden, door het Apostolisch Schrijven waarvan Wij reeds spraken, in den ijver der bisschoppen aanbeval, zoo houden ook Wij niet op ze aan te bevelen: waar Wij aldus aansporen, vertrouwen Wij dat de geloovigen niet zullen dulden, dat zij in edelmoedigheid overtroffen en overwonnen worden door de niet-katholieken, die de verkondigers van hun dwalingen zoo rijkelijk bijstaan.

TWEEDE DEEL.

Over den missie-arbeid.

En nu richten Wij het woord tot U, Eerwaardige Broeders, Beminde Zonen, die om uw langdurig, zorgzaam en voorzichtig zendingswerk onder de heidenen, waardig geworden zijt met apostolisch gezag aan het hoofd van vicariaten en prefecturen geplaatst te worden. En voor Wij tot U spreken gaan, wenschen Wij ten zeerste U en de verkondigers van het Evangelie, welke Gij bestuurt en leidt, geluk met den groei der Missies over heel de wereld in de laatste jaren, welke aan uw liefde en bekwaamheid te danken is.

De voornaamste plichten, welke Gij te vervullen hebt, de gebreken welke bij de vervulling dier plichten te vermijden zijn, heeft Onze laatste voorganger zoo wijs en heerlijk uiteengezet, dat het niet beter zou kunnen; het behaagt Ons echter, Eerwaardige Broeders, Geliefde Zonen, wat Wij over enkele zaken denken, aan U mede te deelen.

I. *De opbouw der inlandsche Kerken.*

1. **De inlandsche geestelijkheid.**

A. Tekort aan een leidende inlandsche priesterschap.

Op de eerste plaats willen Wij nogmaals onder uw aandacht brengen van hoeveel belang het is inlanders onder de priesterschap op te nemen. Indien Gij dat niet met alle krachten bevordert, meenen Wij niet alleen dat

---

De inlandsche geestelijkheid. — Een groot gedeelte, ongeveer een vierde, van de geheele encycliek wijdt de Paus aan de bespreking der inlandsche geestelijkheid, en hij zet daarmede ongemeen-krachtig de actie voort, die in de laatste jaren ingezet werd. Onwillekeurig maakt het den indruk, dat het gaat om iets nieuws, dat de man-aan-het-roer Petrus' scheepje den steven doet wenden.

Wat is daar van waar? Weinig en veel! In Gods Kerk onderscheidt men de priesterlijke macht en de herderlijke zending. Nu heeft men immer inlanders in de missies met de priesterlijke wijdingsmacht bekleedt en dus zijn er alle eeuwen door „inlandsche priesters" geweest in missies, die tot eenige kracht waren gekomen; maar in het opdragen der herderlijke

uw apostolaat gebrekkig zal zijn, maar ook dat aan de vestiging en de ordening der Kerk in die streken al te lang een belemmering en uitstel zal worden gesteld. Wij willen gaarne erkennen en getuigen, dat men aan deze behoefte hier en daar begonnen is tegemoet te komen en erin te voorzien door het oprichten van seminaries, waar de meest-belovende inlandsche jongelieden opgeleid en onderricht worden om de priesterlijke waardigheid te ontvangen en aldus de menschen van hun stam van het christelijk Geloof te doordringen. Echter van een zoodanige ontwikkeling als noodzakelijk is, zijn wij nog te ver af. Gij herinnert U, wat Onze voorganger z.g. Benedictus XV te dezer zake verklaard heeft : ,,Het is te betreuren, dat er streken zijn, waar sinds meerdere eeuwen het Katholiek Geloof gebracht is, en waar men toch geen inlandschen clerus vindt, tenzij een van minder aanzien ; ook dat er enkele volken zijn, reeds lang door het licht van het Evangelie voorgelicht, die reeds uit de barbaarschheid tot dien graad van beschaving zijn gekomen, dat zij mannen bezitten, die in de volle verscheidenheid van burgerlijke bekwaamheden uitmunten, en die toch, ofschoon zij reeds eeuwen den heilzamen invloed van Evangelie en Kerk hebben ondergaan, tot dusverre noch bisschoppen, door wie zij bestuurd worden, noch priesters, wier onderricht hun medeburgers kan leiden, hebben voortgebracht'' [10]).

B. Redenen waarom een inlandsche geestelijkheid noodzakelijk is.

Ten eerste : *omdat zij voor de Kerk een normalen toestand schept.*

Men heeft wellicht nooit voldoende overwogen, met welk middel en op welke wijze men vroeger begonnen is het Evangelie te verbreiden en de Kerk Gods bij de onderscheidene volken in te richten. Toen Wij dit bij de

[10]) Ep. Ap. Maximum illud. Zie ,,Het Missiewerk'' I p. 169,

---

zending, het toedeelen van bestuursmacht, heeft men in verschillende perioden verschillend gehandeld. Het een is natuurlijk niet geheel los van het andere ; als men de inlanders rijp acht voor het bestuur heeft men er meerdere en betere noodig en leidt men er meer op ; meent men ze alleen te kunnen gebruiken als hulp voor de strict-priesterlijke functies, dan zijn er minder noodig, en beperkt men de opleiding. En zoo heeft de meerdere of mindere praktijk van het laatste ook vermeerdering of vermindering van priesterwijdingen in de missies tengevolge.

In het apostolische tijdvak, en in de eeuwen dat Europa bekeerd werd, heeft men — de Paus wijst er op — eenvoudig den regel gevolgd, uit de bekeerde volken priesters te wijden en deze ook het gezag op te dragen. Men was toen niet veeleischend en lette feitelijk alleen op vertrouwbaarheid en deugd. Deze praktijk is echter niet zonder schade voor de Kerk geweest : de ketterijen der eerste eeuwen, de moeielijkheden en misstanden der vroege middeleeuwen toonen het duidelijk. Deze heeft de Kerk overwonnen, en al strijdende en lijdende is tevens haar organisatie-vorm gegroeid, is tegelijk de geopenbaarde| leer gesystematiseerd tot theologische wetenschap met vaste begrippen, vaste termen, vaste philosophische hulpmiddelen. Toen begon in de 15e eeuw de tijd der ontdekkingen, gevolgd door de nieuwere missioneering : nu kwam niet meer een ongevormde organisatie maar een volgroeid

openbare sluiting van de Missietentoonstelling met enkele woorden aanroerden, herinnerden Wij eraan, dat uit de eerste gedenkschriften der christelijke oudheid duidelijk blijkt hoe de geestelijkheid, welke door de Apostelen werd aangesteld over een nieuwe gemeenschap van geloovigen, niet van elders was overgebracht, maar gekozen en genomen uit hen, die in het land zelf geboren waren. Als nu de Roomsche Opperpriester het apostolisch ambt om de christelijke Waarheid aan de heidensche volken te prediken, heeft toevertrouwd aan U en Uwe medehelpers, moet Gij daarom niet meenen, dat inlandsche priesters alleen moeten dienen, om de missionarissen te helpen in de minder belangrijke gedeelten van hun taak en om hun werk op een of andere wijze aan te vullen. Waartoe, vragen Wij, zijn de missies anders dan om in die uitgestrekte gewesten de Kerk van Christus in te voeren en te vestigen ? En waaruit zal Zij onder de heidenen heden ten dage tot bevestiging geraken, zoo niet door die elementen, waaruit Zij indertijd bij Ons groeide, dat wil zeggen, door volk en geestelijkheid van het land zelf, door eigen mannelijke en vrouwelijke kloosterlingen. Waarom dan zou men de inlandsche geestelijkheid afhouden van datgene, wat haar eigen en aangeboren taak is, van het bewerken van den eigen akker, van het bestuur van het eigen volk ?

Ten tweede : *Omdat de inlandsche geestelijkheid de werkkracht en het succes van den buitenlandschen missionaris versterkt.*

Ook opdat het U zou vrij staan met den dag gemakkelijker verder te trekken om steeds nieuwe heidenen voor Christus te winnen, zou het ook daartoe niet van zeer groot voordeel zijn aan inlandsche priesters, posten over te laten, om die te bewaren en rijkelijker te bewerken ? Ja zelfs, in het uitbreiden van Christus Rijk zullen juist deze boven alle verwachting slagen. ,,Want (om de woorden van Onzen Voorganger te bezigen), de inlandsche

instituut met een zuiver Europeesch kleed te staan tegenover òfwel een onbeschaafd volk òfwel een geheel andersoortige cultuur, als de Chineesch-buddhistische, de Indisch-brahmaansche. Vonden de missionarissen der vroegste middeleeuwen eenigermate gelijk-geaarden onder de inlanders ; nu juist het tegenovergestelde .Was het wonder, dat men meende (juist als de Joden-christenen in het apostolisch tijdvak), dat men eigenlijk eerst Europeaan moest zijn vóór men christen, zeker vóór men priester kon worden ? Was het wonder, dat men na de hooge eischen, die het Concilie van Trente, door de ondervinding voorzichtig geworden, stelde aan de priesteropleiding, in China, Indië enz. niet met minder te eischen durfde aan te vangen ? Er waren er wel in China en in Indië (denk aan de Ricci en de Nobili) die anders wilden en den Europeeschen *vorm* wilden prijs geven (en dit lijkt *ons nu* zeer rationeel), doch de groote meerderheid vreesde hiermede het christendom te zullen vervalschen door onchristelijke bijmengsels ; en ten slotte behield deze meerderheid na een verre van verheffenden strijd — niettegenstaande de oorspronkelijke ruime instructies der Propaganda — de overhand. En het is o zoo menschelijk, en dus verklaarbaar (al mogen wij het niet minder dan een ramp voor de Kerk achten), dat de goed-meenende maar wat eenzijdig-hartstochtelijke verdedigers van een ,,zuiver'' — dat was in hun oog Europeesch — katholicisme heel erg toegankelijk waren voor de tendenzen eener kolonisatie-methode, die, om eigen gewin,

priester, die immers door geboorte, aard, wijze van denken en ontwikkeling nauw vereenigd is met zijn landgenooten, vermag wonderlijk veel om het Geloof in hun harten ingang te doen vinden ; want veel beter dan ieder ander weet hij, op welke wijze hij hen van iets kan overtuigen. Daardoor gebeurt het dikwijls dat hij gemakkelijk toegang heeft, waar een vreemde priester den voet niet mag zetten". [11]) Van hoeveel belang is dit, als buitenlandsche missionarissen, door hun gebrekkige taalkennis, soms dermate moeilijkheden ondervinden om hun gedachten uit te drukken, dat de kracht en de uitwerking van hun prediking er danig door verzwakt worden ?

Ten derde : *Omdat de inlandsche geestelijkheid de Kerk in de toekomst voor mogelijke schade bewaren zal.*

Hierbij komen ongetwijfeld nog andere bronnen van moeilijkheden, waarmede Wij volkomen rekening moeten houden, ook al blijkt het, dat zij zeldzamer voorkomen, of met niet veel moeite kunnen worden uit den weg geruimd. Stel, dat tengevolge van een oorlog of andere staatkundige gebeurtenissen, in een of ander missiegebied een wisseling van regeering plaats heeft en dat geeischt of besloten zou worden dat vreemde missionarissen eener bepaalde natie moeten vertrekken ; stel — wat wel moeielijker het geval zal zijn — dat inlanders, die tot een hoogeren graad van beschaving zijn gekomen en een zekere burgerlijke rijpheid hebben bereikt, (teneinde zelfstandig te worden) de ambtenaren en troepen en missionarissen van een vreemden staat, die over hen regeert, uit hun gebied willen verwijderen, en dat dit niet anders dan door geweld zou kunnen worden verkregen : welk een ongeluk, zoo vragen Wij, zou dan in die streken de Kerk bedreigen indien niet als 't ware door een net van inlandsche priesters, over de geheele streek uitgespannen, ten volle in de behoeften van het christenvolk zou zijn voorzien.

[11]) Ep. Ap. Maximum illud. „Het Missiewerk" I blz. 168.

---

in de handhaving der Europeesche superioriteit alle heil zag. En zoo probeerde men wel inlandsche priesters te kweeken doch . . . . ge-europeaniseerde ; en men wilde ook wel aan een of ander bestuursmacht geven, doch . . . . op Europeesche wijs. Was het wonder, dat het eerste ontzaggelijk moeielijk, bijna ondoenlijk was, en dat de proef met het tweede (één Chineesche bisschop van Peking) een droeve mislukking werd ?

Zoodoende raakte men zóó vast gegroeid in het idee, dat men naar Europeeschen aard de inlandsche kerken moest organiseeren, dat men er ook voordeel in zag indien de missie steunde op de Europeesche kolonisatie. Een teekenend bewijs hiervoor zijn de Missions Etrangères van Parijs die in de 17e eeuw werden opgericht met het uitgesproken doel *inlandsche kerken te vormen*, en die niet verder kwamen dan o.a. de stichting van een (zeer roemwaardig) seminarie voor inlandsche priesters te Struthia in Siam (nu te Penang). Deze stichting heeft 100 priester-martelaren aan de Kerk gegeven, zij heeft gezorgd, dat de priesters van Achter-Indië in meerderheid inlanders zijn ; maar desalniettemin is daar nog geen inlandsch kerkdistrict ; zij die moedig genoeg waren om bij vervolging en strijd hun bloed te geven voor de Kerk, werden nog niet wijs, nog niet vertrouwbaar genoeg geoordeeld om haar te besturen in tijd van vrede... En de „pestis teterrima" (Ben. XV) van het nationalisme heeft braaf meegeholpen om dit waan-idee te bestendigen.

Ten vierde : *Omdat de inlandsche geestelijkheid een welkome aanvulling is bij het gebrek aan priesters zoowel in de missies als in Europa.*

En daarenboven : bij den huidigen staat van zaken past immers onverminderd het woord van Christus : *,,De oogst is overvloedig, maar de arbeiders zijn weinig in getal''* [12]) — Europa zelf, van waar het meerendeel der missionarissen uittrekt, heeft heden ten dage gebrek aan priesters en dit te meer, nu het van zoo dringend belang is, om, met Gods hulp, onze dwalende broeders tot de eenheid der Kerk terug te brengen en de niet-katholieken van hun dwaling te verlossen ; en iedereen weet dat, moge al heden het aantal jongemannen, dat tot den priesterlijken staat of voor het klooster geroepen wordt, niet minder zijn dan vroeger, toch een veel geringer aantal beantwoordt aan de werking der goddelijke ingeving.

C. De opleiding der inlandsche geestelijkheid.

Ten eerste : *Er moet gezorgd worden voor meer seminaries en seminaristen.*

Uit hetgeen Wij hebben uiteengezet, Eerwaardige Broeders, Geliefde Zonen, volgt, dat uw gebieden zulk een aantal inlandsche priesters ter beschikking moet staan, dat dit op zich zelf, ongerekend de buitenlandsche priesterschap, voldoende is, zoowel om de grenzen der christelijke samenleving uit te zetten, als om de gemeenschap der geloovigen van het eigen land te besturen. Op sommige plaatsen nu, gelijk Wij hiervoor in herinnering brachten, is men begonnen seminaries op te richten voor de opleiding van inlanders, en wel meest in een middenpunt van aaneengrenzende missies, aan eenzelfde Orde of Congregatie toevertrouwd ; en daarheen zenden dan de verschillende Apostolische Vicarissen en Prefecten ieder een keur van

[12]) Mt. 9 : 37 ; Lc. 10 : 2.

Met het gevolg dat men een inlandschen clerus kweekte ,,deterioris notae'', van minder aanzien, zooals Benedictus XV zegt.

Van dit standpunt moet de missie af, begon reeds Leo XIII, zeide de vorige Paus krachtiger, zegt deze met nog meer nadruk . . . Hier wordt de steven gewend !

Nu is het troostend en het pleit voor den goeden geest der missieleiders (die toch in een heel anderen geest zijn opgevoed) dat theoretisch *overal* 's Pausen woord als regel is aanvaard. Dit bewijst ook, dat Christus' Plaatsbekleeder — gelijk zoo dikwijls te voren — het goede woord heeft gesproken op het juiste oogenblik.

Maar het is ook heel menschelijk, dat bij de uitvoering de praktische bezwaren naar voren komen. Want die zijn er, en niet geringe.

En het is ook menschelijk, dat de een die bezwaren lichter telt dan de ander, dat de een harder loopt dan de ander naar het voorgestelde en door allen gewilde doel, en . . . . dat al te menschelijke overwegingen krachtiger zich doen gelden dan geoorloofd is. Dus : komt er strijd.

En nu vraagt de heilige voorzichtigheid, dat er een, staande boven de partijen de bezwaren weegt, de strijdpunten beoordeelt, . . . en beslist. Dan verdwijnt de strijd, dan bedaart de vrees, dan keert de eendracht, en groeit het werk de goede richting uit.

jongelingen, die op hun kosten worden opgevoed om deze eenmaal terug te ontvangen priester gewijd en voor het heilig dienstwerk geschikt gemaakt. Wat nu door eenigen hier en daar begonnen is, dit wenschen Wij niet slechts, maar willen en gebieden Wij, dat door allen, die aan het hoofd van Missies staan, op gelijke wijze worde ondernomen : zoodat er van de inlanders geen enkele, die goede verwachtingen wekt, door U worde afgehouden van het priesterschap en het apostolaat, waartoe hij immers door God is aangedreven en geroepen.

Zeker, hoe meer seminaristen Gij zult hebben verkoren ter opleiding — en het is volstrekt noodzakelijk dat er zeer velen worden verkoren — des te meer kosten zult Gij moeten maken; maar wilt niet den moed verliezen, vertrouwend op den beminnelijken Zaligmaker der menschen, door Wiens voorzienigheid het aan den Heiligen Stoel — door ruimere vrijgevigheid der katholieke wereld — niet aan middelen zal ontbreken om U krachtiger te helpen bij het uitvoeren van dezen zoo heilzamen opzet.

Ten tweede : *Er moet gezorgd worden voor een onder ieder opzicht deugdelijke opleiding.*

Maar, zoo er dus voor gezorgd moet worden dat het aantal inlandsche seminaristen bij ieder van U zoo groot mogelijk zij, Gij moet er ook naar streven hen te vormen en op te voeden tot de heiligheid, die bij het priesterlijk leven past en tot zulk een geest van apostolaat en ijver voor het zielenheil van hun broeders, dat zij bereid zijn zelfs het leven voor hun stamgenooten of medeburgers te offeren.

Daarbij is het van zeer groot belang, dat zij tevens zoowel in de profane als in de gewijde wetenschappen niet een oppervlakkig en ongeordend, niet een meer beperkt onderricht, als het ware een overzicht, ontvangen maar

---

Dàt nu doet Pius' encycliek, en daarom is zij zoo uitvoerig over de inlandsche clergé.

Zij stelt het doel : de *opbouw* der *inlandsche* kerken.

Zij beoordeelt den toestand : daarvoor is de inlandsche clerus thans onvoldoende.

Zij teekent de waarde van een goeden inlandschen clerus : op zich een normaal, noodzakelijk bestanddeel der Kerk, om bijkomstige redenen thans nog bijzonder gewenscht.

Zij trekt de conclusie : dus moet die noodzakelijke clerus er komen.

Zij weegt de bezwaren : door een goede opleiding zijn zij te overwinnen.

Zij wijst den praktischen uitweg: richt goede seminaries op in voldoend aantal, zend er velen ter opleiding, en begin den inlandschen clerus te behandelen als de gelijke der Europeesche priesterschap.

Voeg daar nog bij inlandsche pioniers en hulptroepen: actieve en contemplative religieuzen en catechisten : en de inlandsche kerken zullen mogelijk zijn.

Moge het optreden van Pius zijn als de slag van het snoeimes, dat het onkruid vernielt en aldus voor de armtierige planten lucht en zon laat toestroomen.

Wij hier, kunnen daaraan slechts meehelpen door ons gebed.

Maar . . . . dat is machtig.

Emitte Spiritum tuum . . . . et renovabis faciem terrae.

dat volgens het gebruikelijke studieprogram een ruime mate van wetenschappelijke kennis hun ten deel valt. Want, degenen die Gij binnen de muren van het seminarie hebt gevormd tot leeraren, die door ongereptheid van leven en vroomheid uitblinken, voor het heilig dienstwerk uitstekend geschikt, en in de kennis der goddelijke wetten zeer ervaren zijn, deze zullen niet alleen bij hun stamgenooten, zelfs bij de voornamen en geletterden, in eere zijn, maar ook zal niets beletten hen met goede vooruitzichten te stellen aan het hoofd van parochiën en diocesen, die toch eindelijk, zoodra het God behaagt, moeten worden opgericht.

Opmerking : *Voor een meer volmaakte opleiding zijn de inlanders niet ongeschikt.*

Geheel onjuist toch oordeelt hij, die bedoelde inlanders houdt voor menschen van mindere soort of achterlijken aanleg. Immers uit langdurige ervaring is het bekend, dat de volken, die in het verre Oosten of Zuiden wonen, menigmaal voor de onze niet onderdoen, en dat zij in scherpte van geest met deze den strijd kunnen aanbinden en wedijveren ; dat men bij menschen in diepe barbaarschheid verzonken, bijna de grootst mogelijke achterlijkheid vindt, is in zekeren zin onvermijdelijk, daar het gebruik van hun verstandelijke vermogens gericht is op dagelijksche levensbehoeften van lage orde. Indien Gij, Eerwaardige Broeders, Geliefde Zonen, hiervan getuigen kunt, ook Wij kunnen dienaangaande een oordeel vormen ; want de inlanders, die om zoo te zeggen onder onze oogen, in de Romeinsche Colleges in allerlei wetenschappen worden onderwezen, zijn niet slechts de gelijken der andere leerlingen in scherpte van geest en in vorderingen van kennis, maar streven ze dikwijls voorbij en overtreffen ze.

D. De gelijkstelling der inlandsche geestelijkheid met de Europeesche.

Er is dus reden genoeg voor U, om niet te dulden dat inlandsche priesters als minder in rang worden beschouwd en voor de lagere bedieningen aangewezen, alsof zij niet hetzelfde priesterschap als uw eigen missionarissen deelachtig zijn geworden, of niet aan volkomen hetzelfde apostolaat deelhebben ; zij moeten zelfs uw oogappel zijn, daar zij het zijn, die eens de door uw moeizamen arbeid gestichte kerken en gemeenten moeten besturen. Laat er daarom tusschen de europeesche en de inlandsche missionarissen geen enkel onderscheid zijn en geen scheidingslijn worden getrokken, maar laat beiden in eerbied en liefde met elkander vereenigd zijn.

2. Inlandsche religieuzen.

Daar het nu, zooals Wij boven zeiden, voor de organisatie der Kerk van Christus onder Uw volken noodzakelijk is alle elementen te benutten, waaruit zij volgens Gods plan wordt opgebouwd, volgt hieruit, dat het tot uwe voornamere plichten moet worden gerekend, dat Gij inlandsche religieuze genootschappen voor beide sexen opricht : waarom toch zouden de nieuwe volgelingen van Christus, die God getroffen heeft door hemelsche ingeving en aangezet heeft tot verhevener dingen, de evangelische raden niet beoefenen ?

In deze zaak moet de liefde voor het eigen Genootschap — die ongetwijfeld eerbiedwaardig en goed is — de missionarissen of de vrouwelijke religieuzen die in uw gebied werkzaam zijn, niet leiden meer dan billijk is, noch afhouden van een breedere opvatting van zaken. Het zou natuurlijk verkeerd zijn inlanders, die in bestaande Genootschappen wenschen te worden opgenomen, hun plan te ontraden en hen in de uitvoering te belemmeren, ten minste als zij geschikt schijnen om dier geest in zich op te nemen en niet doen vreezen, dat zij in hun land een ontaarde of afwijkende vertakking daarvan zullen doen ontstaan ; echter Gij moet onbevangen en nauwgezet overwegen, of het niet de voorkeur verdient nieuwe Genootschappen te stichten, die beter overeenstemmen met den aard en de strevingen der inlanders en met den plaatselijken en zakelijken toestand.

3. Catechisten.

Nog mag niet gezwegen worden van een andere zaak, welke van veel belang is voor de verspreiding van het Evangelie : nl. hoe nuttig het is het getal der catechisten uit te breiden — hetzij deze genomen worden uit de Europeanen hetzij, wat beter is, uit de inlanders — die den missionarissen hulp verleenen, vooral door de catechumenen te onderrichten en tot het doopsel voor te bereiden : het behoeft nauwelijks gezegd, dat deze catechisten zoodanig behooren te zijn, dat zij meer nog door hun levenswandel dan door hun woord de ongeloovigen tot Christus trekken. En U, Eerwaardige Broeders, Beminde Zonen, zij het een vaste regel, hen nauwkeurig te onderrichten, opdat zij in de katholieke leer goed onderlegd en in staat zijn, wanneer zij deze uiteenzetten en verklaren, zich aan te passen aan den geest en het bevattingsvermogen der hoorders ; daarin zullen zij des te gemakkelijker slagen, naarmate zij den aard der inlanders grondiger begrijpen.

4. Het contemplatieve kloosterleven.

Terwijl Wij tot hier hebben gesproken over de ten dienste staande en nog te kiezen medehelpers aan uw arbeid, moeten Wij nog éène zaak, welke in dezelfde lijn ligt, aan uw toegewijde aandacht voorhouden ; wanneer deze verwerkelijkt wordt, zal zij, naar Onze meening, niet weinig bijdragen tot een spoediger verbreiding des Geloofs.

De Contemplatieven in de missies. — Deze passus van het Pauselijk schrijven bevestigt bijzonder de stellingen, in de Beiaard van 1923, blz. 321-338 en 409-437 verdedigd, over „Monnikenwerk in Indië" door G. Ridder de van der Schueren. Wie de groote waarde van het contemplatieve leven voor de *christianiseering* der volken (wat iets meer is dan ze onderrichten en doopen !) duidelijk verklaard wil zien, leze het pittige Xaveriaantje (1926 no. 27) van K. Schouten S.J. „Monniken en Germanen". Hij stelt daar ook de vraag, die wellicht mede de betrekkelijk geringe christelijke ontwikkeling der gemissioneerde *volken* verklaart : „of in onze tegenwoordige missiën Christus soms niet te veel gepreekt, en misschien te weinig in zijn Evangelische volheid beleefd wordt . . . ." Als men in de Maasbode van April 1926 in verschillende artikelen het begin der Trappisten-missie in Zuid-Afrika leest, en den huidigen bloeienden toestand van hun vicariaat Mariannhill ziet, voelt men de beteekenis dezer vraag des te meer aan.

Hoe hoog Wij voor Ons het leven achten, dat men het beschouwende noemt, getuigt meer dan voldoende de Apostolische Konstitutie, waarmede Wij het voor-vorige jaar den eigen regel der Karthuizer-Orde, reeds sinds zijn ontstaan pauselijk goedgekeurd, na de herziening volgens de voorschriften van het Kerkelijk Wetboek, volgaarne door apostolische bevestiging kracht van wet hebben verleend. Dat het verstorven contemplatieve leven in de Missies door aldaar gestichte kloosters worde ingevoerd en verder verbreid, moet Gij, Eerwaardige Broeders, Geliefde Zonen, bewerken — gelijk Wij-zelf daartoe met aandrang aansporen — door de hoogere overheden dezer Orden te pas en te onpas uit te noodigen ; want die kluizenaars zullen wonderveel hemelsche genaden aan U en uwen arbeid verzekeren. En men mag er niet aan twijfelen, dat dergelijke monniken een geschikt arbeidsveld bij U zullen vinden, daar de inlanders, vooral op sommige plaatsen, al zijn zij meerendeels heidenen, van nature tot eenzaamheid en gebed en beschouwing geneigd zijn. In dit verband staat Ons voor den geest het bekende klooster, dat de Hervormde Cisterciensers van La Trappe in het apostolisch vicariaat van Peking hebben gesticht, waar bijna honderd monniken, in meerderheid Chineezen, door de beoefening van zeer volmaakte deugden, door aanhoudend gebed, door verstorven leven en geduldigen arbeid, zoowel voor zich en de ongeloovigen Gods goedgunstigheid bij eerherstel en boetvaardigheid verwerven, als zij door de kracht van hun voorbeeld dezen voor Christus winnen. Daaruit blijkt klaarder dan de dag, dat onze kluizenaars, geheel volgens de ongerepte wet en geest van hun Stichter geen enkele actie naar buiten ondernemend, toch iederen dag belangrijk veel bijbrengen tot een steeds zegenrijker uitslag der heilige missies. Indien de bestuurders van deze soort van Orden aan uw aanvragen voldoen en een stichting der hunnen vestigen, waar dit na onderling overleg het best zal lijken, zullen zij iets doen dat èn aan de groote menigte der heidenen bij uitstek heilzaam èn Ons, meer dan men denken kan, aangenaam en welgevallig is.

II. *De organisatie der missies.*

Laat ons thans, Eerwaardige Broeders, Geliefde Zonen, overgaan tot een en ander, dat met een betere organisatie der missies verband houdt : indien onder dit opzicht Onze onmiddellijke Voorganger reeds vroeger gelijke onderrichtingen en vermaningen gegeven heeft, dan gevalt het Ons deze daarom te herhalen, omdat Wij met recht en reden meenen, dat zij de vruchtbare uitoefening van het apostolaat tot grooteren steun zullen zijn.

1. Een doelmatige verdeeling der beschikbare krachten is noodig.

Dewijl dan de uitslag van het katholiek apostolaat onder de heidenen grootendeels van U afhangt, willen Wij, dat het werk doelmatiger door U worde geregeld, opdat voortaan de weg tot de verbreiding der christelijke leer gemakkelijker opensta, en het getal dergenen, tot wie zij gemakkelijk doordringt, toeneme. Het moet U dus ter harte gaan de gewijde predikers zóó te verdeelen, dat geen deel van uw gebied van de verkondiging van het Evangelie verstoken zij, en de bewerking ervan tot lateren tijd worde ver-

schoven. Gaat daarom steeds verder met het (oprichten van) posten, door missionarissen aan te stellen op plaatsen, die centrale punten vormen ; van alle kanten behooren kleine staties deze te omringen, toevertrouwd aan tenminste één catechist en van een gewijde bidplaats voorzien ; deze zullen de missionarissen van uit hun centralen post dikwijls en wel op geregelden tijd afreizen en bezoeken om er hun heilig dienstwerk te verrichten.

2. Werken van naastenliefde moeten de geloofsprediking vergezellen.

De verkondigers van het Evangelie moeten vervolgens bedenken, dat zij tot de inlandsche bevolking niet anders hebben te gaan dan de Goddelijke Meester deed tijdens Zijn omwandeling op aarde tegenover de menschen. Die, voordat Hij de menigte leeraarde, gewoon was de zieken gezond te maken : *,,Allen, die zich slecht voelden, genas Hij''* [13]) ; *,,En velen volgden Hem en Hij genas hen allen''* [14]) ; *,,Hij ontfermde zich over hen en genas hun zieken''* [15]). En dit zelfde beval Hij, hun daartoe macht overdragend, den Apostelen : *,,En welke stad gij zult binnen gaan . . . . geneest de zieken, die daar zijn en zegt hun : het rijk Gods is u nabij''* [16]) ; *,,En uitgaande gingen zij de vlekken rond, overal het Evangelie predikend en genezend''*. [17]).

Ook mogen de missionarissen niet vergeten, hoe liefdevol en welwillend Jezus zich betoonde jegens de kinderen en de jongeren : toen Zijn discipelen dezen berispten, beval Hij, dat ze dezen niet zouden beletten tot Hem te komen [18]). Hier voegt het te herinneren aan hetgeen Wij elders hebben gezegd : de missionarissen, die God aan de geloovigen prediken, weten voorzeker zeer goed dat ook in die streken — daar door liefdediensten de harten der menschen gemakkelijk worden gewonnen — degene die voor de openbare gezondheid zorg draagt en de zieken geneest, die den kinderen en den jongeren vriendschap betoont, zich ongetwijfeld zal verzekeren van de welwillendheid en de genegenheid der menschen.

3. De inrichtingen der missies moeten doelmatig maar eenvoudig zijn, en verstandig verdeeld over het geheele gebied.

Om nu terug te komen op wat Wij zoo juist behandelden : indien in de plaatsen, waar Gij uw eigen zetel of woonplaats gevestigd hebt, Eerwaardige Broeders, Geliefde Zonen, alsmede in de posten, die wegens het aantal inwoners van grooter omvang zijn, een Godshuis of andere missiegebouwen van ruimer opzet noodig zijn, dan moet men toch vermijden kerken of gebouwen op te trekken die weelderig of hoog in prijs zijn, als het ware

[13]) Mt. 8 : 161. — [14]) Mt. 12 : 15. — [15]) Mt. 14 : 14. — [16]) Lc. 10 : 8-9. — [17]) Lc. 9 : 6. — [18]) Mt. 19 : 13-14.

De organisatie der missies. — Het laatste deel van de encycliek is zuiver praktijk. Het ligt dus niet op onzen weg daarover vele opmerkingen te maken. Slechts wijzen wij er op hoe onder no. 4 een krachtige steun wordt geboden aan vele nieuwere strevingen, die het onderwijs en de missioneering der meer ontwikkelden bevorderen. Sapienti sat.

kathedrale kerken en bisschoppelijke paleizen bestemd voor de toekomstige bisdommen ; deze immers zullen passender te hunner tijd (gesticht worden). Weet Gij niet, dat in verschillende bisdommen, die reeds lang canoniek zijn opgericht, dergelijke kerken en huizen òfwel eerst voor kort zijn opgericht òf pas heden in aanbouw zijn? Ook is het niet goed en verstandig ofwel in een hoofdstatie, ofwel in de plaats, waar Gij zelf woont, alle instellingen en werken bij een te brengen en als het ware op te hoopen, die het heil der zielen of (de verzorging) der lichamen dienen ; want als zij van groot belang en gewicht zijn, kunnen zij zóó de tegenwoordigheid en de werkkracht van U of uw missionarissen aan zich binden, dat het heilzame evangeliseeringsbezoek van uw geheele gebied geleidelijk vermindert en ophoudt.

4. Ook het voortgezet onderwijs en de betere klassen moeten verzorgd worden.

Omdat de vermelding van deze werken hier juist valt, (nog dit) : behalve hospitalen en inrichtingen om zieken te verzorgen of geneesmiddelen uit te deelen, en behalve de scholen voor lager onderwijs — welke instellingen Gij nergens zult laten ontbreken — is het van belang hun, die de kinderjaren ontgroeid zijn, indien zij zich niet aan landbouw wijden, voor een meer uitgebreid onderricht of vooral voor handwerk-onderwijs de gelegenheid open te stellen in scholen door U gesticht. En bij deze gelegenheid vermanen Wij U de aanzienlijken des lands en hun kroost niet te verwaarloozen. Laat het zijn, dat Gods woord en deszelfs verkondigers door de eenvoudigen des volks gemakkelijker worden aanvaard ; laat het zijn, dat Jezus Christus van zichzelf getuigde : „*De geest des Heeren . . . . heeft mij gezonden den armen het Evangelie te verkondigen*" [19]. Maar, behalve dat wij dezen stelregel van Paulus voor oogen moeten houden: *Wijzen en onwijzen ben ik schuldenaar* [20], ook uit praktijk en ondervinding leeren wij, dat als de voorgangers des volks eenmaal tot Christus' dienst zijn gebracht, de mindere man hun voetstappen gemakkelijk volgt.

5. De missiearbeid en de missiegebieden moeten naar behoeften worden verdeeld.

Wat ten slotte nog (te zeggen) valt aanvaardt dit, Eerwaardige Broeders, Geliefde Zonen, daar het van het hoogste gewicht is, met vromen zin en bereid om stipt te gehoorzamen, overeenkomstig den bekenden en lofwaardigen ijver voor godsdienst en zielenheil, waarvan Gij brandt.

Daar de gebieden, welke de Apostolische Stoel aan uw ijver toevertrouwde om ze voor Christus den Heer te winnen, gewoonlijk zeer uitgebreid zijn, kan het menigmaal gebeuren, dat het aantal missionarissen van Uw eigen Instituut veel geringer is, dan de behoefte vereischt. Aarzelt dan niet, evenals in een goed ingericht bisdom den Bisschop gewoonlijk mannelijke religieuzen uit een of andere priesterlijke of leeken-orde, of Zusters uit een of andere Congregatie ter zijde staan of helpen, zoo ook voor de verbreiding van het Christelijk Geloof, voor de opvoeding der inlandsche

[19]) Lc. 4 : 18. — [20]) Rom. 1 : 14.

jeugd, voor het behartigen van andere dergelijke behoeften, tot uwe medehelpers te vragen en aan U te verbinden religieuzen en missionarissen, die niet tot uw eigen genootschap behooren, hetzij deze het priesterlijk karakter bezitten, hetzij ze tot de zoogenaamde leeken-instituten behooren.

Heiliglijk voorzeker mogen Orden en Religieuze Congregaties zich beroemen zoowel op de zending onder de heidenen haar gegeven, als op de aanwinsten, die zij tot op dezen dag Christus' rijk aanbrachten ; maar zij moeten bedenken, dat zij de Missie-gebieden niet volgens eigen en onvervreemdbaar recht hebben verkregen, maar dat zij die bezitten ingevolge de beschikking van den Apostolischen Stoel, op welke dientengevolge èn het recht èn de plicht rust te voorzien in hun juiste en volledige verzorging. De Roomsche Opperpriester nu voldoet niet alleen aan zijn apostolischen plicht, als hij gebieden van meerdere of mindere grootte onder verschillende Instituten verdeelt ; maar — wat van grooter belang is — hij moet ten allen tijde en met heel zijn zorg toezien, dat die zelfde Instituten zoovele en vooral zoodanige missionarissen zenden naar de hun vertrouwde gebieden, dat zij ruim voldoende zijn en doeltreffenden arbeid verrichten, om deze, zoover zij zich uitstrekken, met het licht der christelijke waarheid te verlichten. Omdat nu de Goddelijke Herder zijn kudde zal terugvragen uit Onze hand, zullen Wij, zoo dikwijls het noodig of passender en nuttiger zal blijken voor het uitzetten der grenzen van de heilige Kerk, in geen geval aarzelen zoowel de Missiegebieden van het eene Genootschap over te dragen aan het andere, als ze telkens op nieuw te verdeelen en de nieuwe vicariaten of prefecturen toe te vertrouwen aan de inlandsche geestelijkheid of aan andere Genootschappen.

BESLUIT.

Nu rest Ons niets meer, Eerwaardige Broeders, dan U allen, zoovelen gij over de katholieke wereld de zorgen en vertroostingen van het herderlijk ambt met Ons deelt, nogmaals te vermanen, dat gij toch bereid zult zijn met de hulp en den steun, welke Wij bespraken, de heilige Missies te helpen, opdat deze, als vernieuwd van kracht, in de toekomst een nog veel overvloediger vrucht voortbrengen. Deze gemeenschappelijke pogingen moge welwillend beschouwen en begunstigen de allerheiligste Koningin der Apostelen Maria, die, daar zij alle menschen op Calvarië aan haar moederhart aanbevolen weet, niet minder diegenen verzorgt en bemint, die niet weten dat zij door Christus Jezus zijn verlost, als hen die van de vruchten dier Verlossing gelukkig genieten.

Als onderpand, eindelijk, van hemelsche gaven en als bewijs van Onze Vaderlijke welwillendheid, verleenen Wij vol liefde aan U, Eerwaardige Broeders, aan uw geestelijkheid en uw volk den Apostolischen Zegen.

Gegeven te Rome bij Sint Pieter den 28en Februari 1926, in het vijfde jaar van ons Pontificaat.

PIUS XI, Paus.

DE MISSIEACTIE IN BELGIË

II.

Door de gestadige toeneming van missie-congregaties op Belgischen bodem en vooral door Koning Leopolds grootsche onderneming in het zwarte vasteland ging door het Belgische volk ook een opleving van missie-sympathie en vertoonde zich een toename van missie-steun en missie-giften.

Het is niet mogelijk ook maar bij benadering te schatten wat al giften en gelden aan de vele missiehuizen en missionarissen sedert 1870 door de katholieke liefdadigheid geschonken werden. Nochtans gingen de inkomsten van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs of van de H. Kindsheid niet in dezelfde mate vooruit.

De Voortplanting des Geloofs, in Frankrijk gesticht in 1822 ontving hare eerste inkomsten uit België reeds in het jaar 1826, dus enkel vier jaar na de stichting, en sedert dien zijn die inkomsten jaarlijks aangegroeid, in zooverre dat, bij het vieren van het eeuwfeest in 1922 (dus eigenlijk voor België in 96 jaar), het werk alhier nagenoeg 25 millioen Frank had opgebracht. Ziehier de cijfers voor iedere tien jaar :

1830	8.365.98	1880	325.173.70
1840	138.108.00	1890	388.200.80
1850	165.257.32	1900	348.534.09
1860	257.254.55	1910	342.918.50
1870	315.205.54	1913	363.382.57

Grooter nog was de bijval van het Genootschap der H. Kindsheid. Dit werk kwam tot stand in Frankrijk ten jare 1843, en reeds hetzelfde jaar werd het ingevoerd in België, en bracht er al 2.325.00 Fr. op. Na eenige jaren stilstand kwam er een groeiend leven in het Genootschap en maakte het snelle vorderingen, zoodat het zelfs de opbrengsten van de Voortplanting overtrof ; zooals blijkt uit de volgende cijfers :

1850	11.888.89	1890	348.763.23
1860	119.223.00	1900	386.109.78
1870	206.176.00	1910	479.924.45
1880	266.090.86	1913	475.967.83

Van 1843 tot 1920 heeft het werk in België opgebracht de som van 19.145.612.00. Dat bloeiend verleden, de gestadige vooruitgang, de steeds groeiende uitbreiding en organisatie zijn duidelijke teekenen van de algemeene verkleefdheid der leden en van een schitterende toekomst.

***

De oorlogsjaren waren in België ongeluksjaren, ook voor de missie: de opbrengsten daalden onheilspellend, en zelfs na den oorlog stond het vooruitzicht een tijdje op laag peil.

Spoedig toch kwam er een nieuwe en ongemeene kracht opdagen : den 30sten November 1919 had Paus Benedictus XV zijn bekende missie-encycliek de wereld ingezonden. Dat was een bazuinstoot over het veld der missie-actie : de stem van den Paus zou den nieuwen kruistocht verwekken.

Ook in België waaide een nieuwe missiegeest over het land : te midden van de vele schrijnende naweeën van den droeven oorlog, te midden van de geweldige plezierjacht, genot- en weeldezucht, die over het volk was losgebroken, ging het beste deel van de christenen op in inniger en dieper godsvrucht, in vuriger geloofsijver en offervol apostolaat. De gemoederen stonden warm en de harten vlamden op bij het hooren van den wekroep uit het Vaticaan.

Om het verlangen van den Paus te voldoen, werden spoedig pogingen aangewend om den Priester-missiebond op te richten, de *Unio Cleri pro Missionibus*, in de Encycliek bizonder aanbevolen. Een voorbereidende vergadering had plaats den 16 Maart 1921. Door Kardinaal Mercier, die intusschen tot voorzitter door de H. Congregatie der Propaganda was benoemd, werd een oproep gericht tot de geestelijkheid van gansch België, en onmiddellijk kwamen de toetredingen zeer talrijk toe. Van toen af waren de groote helft der diocesane priesters lid van den Bond, en sedert dien zijn de bijtredingen geregeld blijven inkomen, zoodat nu meer dan 80 procent van den clerus ingeschreven is. Daarbij moeten ook nog gerekend een groot getal regulieren en missionarissen.

De Priester-missiebond gaf van den beginne af een dubbel orgaan

uit, een Nederlandsch *Kerk en Missie* en een Fransch *Bulletin*, dat aan de leden kosteloos wordt gezonden. Door deze beide publicaties — echte missie-tijdschriften voor ontwikkelden — wordt de ijver voor de missie gedurig aangewakkerd, missie-kennis in breeden kring bij geestelijken en leeken opgewekt ; zij verspreiden een dieper en klaarder inzicht in heel 't missie-probleem.

De missie-actie der laatste vier jaren in België is daardoor sterk gevoed en ten zeerste gebaat geweest. Het is nl. onder den rechtstreekschen of onrechtstreekschen invloed van de gedachten door den Priester-missiebond verspreid, gedachten die terzelfder tijd ook in andere landen rijpten, en met name uit Holland hierheen overkwamen, dat in België grootere missie-feesten, missie-dagen en missie-tentoonstellingen plaats hadden.

Ontelbaar mag men zeggen, zijn reeds de missie-dagen die zoowel in landelijke als in stadsche parochies werden gehouden : en vele zijn reeds de parochies die van nu af geregeld om de twee jaar of zelfs jaarlijks hun missiedag hebben.

Die missiedagen hebben machtig veel bijgedragen om den missiegeest in de parochies en bij de geloovigen te ontvlammen. En terzelfder tijd heeft de ervaring ook de theorie bevestigd, dat de missiedagen wel voorbereid en wel ingericht, even veel goed doen aan de parochies zelf als aan de missies : zij wekken het geloof op, verdiepen de christelijke gevoelens, verruimen de katholieke naastenliefde en brengen nieuwen geest, nieuw leven en nieuwen ijver aan.

Voor de verdeeling van de opbrengsten van de missiedagen heeft het hoofdbestuur van de Unio Cleri een regeling getroffen, die door het Episcopaat werd goedgekeurd en overgenomen. Deze regel bepaalt, dat de opbrengsten der missiedagen, na aftrek van al de onkosten en van een vast en flink honorarium voor de predikanten, gezonden moeten worden aan de diocesane penningmeesters van de U.C. Ieder jaar worden de alzoo verzamelde sommen, samen met de andere inkomsten van den Priester-missiebond verdeeld tusschen de drie pauselijke werken en de Belgische missiehuizen. Deze regel voor het algemeen goed getroffen, heeft ook zijn heilzamen invloed laten gelden.

Samen met de missiedagen werden in verschillende plaatsen missie-tentoonstellingen ingericht met de medewerking van al de missioneerende orden en congregaties van het land. Deze missie-

tentoonstellingen, die gaandeweg aan omvang, belangrijkheid en invloed zeer hebben toegenomen, zijn in de huidige missieactie een groote hefboom geworden om de geloovigen en zelfs de niet-geloovigen mede te sleepen en op te heffen. Zij gaan telkens gepaard met talrijke voordrachten met lichtbeelden en film, met groote plechtigheden in de kerken, algemeene communiën, enz. Op de tentoonstellingen houdt zich een missionaris voortdurend bij iederen stand, en geeft aan al de bezoekers uitleg over de voorhanden voorwerpen ; dat is een beste gelegenheid om aan de menschen de missie beter te leeren kennen, hen voor de missie te winnen en roepingen te verwekken.

Daar de Priester-missiebond voornaamlijk tot haar doel heeft de algemeene missie-actie te bevorderen, en in de eerste plaats de pauselijke missiewerken, wordt de actie naar buiten vooral in die richting gevoerd. Uit den Priester-missiebond toch,zooals Paus Pius XI schreef aan den Kardinaal van Burgos, moeten alle missiewerken leven en groei ontvangen, en onder die missiewerken moet het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs de eerste plaats innemen, terwijl als onmiddellijke hulpwerken dienst doen de H. Kindsheid en het Liefdewerk van den H. Petrus (A. S. S. 1922, bl. 596).

Voor het *Genootschap van de Voortplanting* werd dan ook het meest gezorgd ; het had ten andere ook het diepst de inzinking van de oorlogsjaren ondergaan ; door propagandablaadjes, zoowel als door het Tijdschrift werd voortdurend er op aangestuurd, om in de parochies nieuw leven in het werk te krijgen. Een beste middel daartoe is zeker de propaganda-vergaderingen voor priesters en zelatricen van eenzelfde dekenaat : die zijn voor de missie-actie in 't dekenaat wat de schoolconferenties zijn voor het onderwijzend personeel.

De *H. Kindsheid* is steeds in België zeer populair geweest en heeft dus minder de opbeurende kracht van de Unio Cleri noodig. Het bisdom Mechelen b.v. heeft voor den oorlog altijd het hoogste cijfer der inkomsten gehad onder al de bisdommen van de wereld, en nu nog ondanks onze lage valuta wordt het maar door één bisdom in Europa voorbij gestreefd, nl. door het bisdom Den Bosch in Nederland.

Door de Unio Cleri werd nog zeer in 't bijzonder het derde pause-

lijk werk aanbevolen, dat tot in 1921 in België totaal onbekend was, nl. *het Sint Petrus' Liefdewerk* tot vorming van een inlandsche geestelijkheid. Dat werk viel hier bijzonder in den smaak, en gaat nog alle dagen vooruit. Een zeer groot aantal inlandsche seminaristen werd als beschermelingen aangenomen vooral door parochies, scholen, enz. Het diocesaan bestuur van Brugge heeft zich ten deze zoo verdienstelijk gemaakt, dat nu voor het aantal dergelijke pensioenen het bisdom Brugge het wereldrecord heeft. Op den 1sten October 1925 beschikte het S. Petrus' Liefdewerk in België over 19 Beurzen en over 350 Pensioenen.

De opbrengst van 1924 voor de drie groote werken was respectievelijk 1.034.438.65 Fr. voor de Voortplanting, 940.427.92 Fr. voor de Kindsheid en 340.491.00 Fr. voor het Liefdewerk van den H. Petrus.

Alhoewel deze sommen jaarlijks aangroeien, zijn wij er van overtuigd, dat zij op verre na nog het ideaal niet verwezenlijken, dat wij als katholieken zouden moeten bereiken voor onzen missiesteun, te meer daar de Belgische valuta thans zoo laag staat. Toch mag anderzijds ook niet uit het oog verloren worden, dat de geloovigen hier langs privaten weg heel wat missiegiften schenken. Hoe groot deze giften zijn weet God alleen ; men mag evenwel redelijk onderstellen, dat aan de particulieren ten minste zesmaal zooveel gegeven wordt als aan de algemeene, zoodat het totaal der missiegiften voor 1924 in België mag geschat worden op vijftien millioen fr.

***

Indien het dus troostelijk is te zien dat eenige duizenden katholieken voor de missie gewonnen zijn (en in de eerste plaats door de missionarissen zelf) indien die edelmoedige zielen in ruime mate de bekeering der tallooze heidenen steunen, daardoor zijn de anderen die niets geven, van hun plicht niet ontslagen !

Het opzet en het doel van de pauselijke werken is dan ook om de *massa* der katholieken te bereiken, en *al* de geloovigen tot deelname aan het missiewerk der H. Kerk aan te sporen. Dàt nu zal de bijzondere taak moeten zijn der parochiale geestelijkheid, die immers de aangewezen leiders zijn der geloovigen.

Daarom valt het in de eerste plaats op de parochie-geestelijken

om de geloovigen voor deze drie algemeene werken te winnen, en de parochiale organisatie er van door te voeren.

Men zegt hier zoo dikwijls : „er wordt al zooveel gegeven", en „het zijn altijd dezelfde, die geven !" Wel, dat is juist een reden om het getal gevers uit te breiden, om tot de massa te gaan en hen te winnen, die zich tot nu toe afzijdig hielden. De organisatie is daarbij een eisch van onzen tijd en de noodzakelijke voorwaarde om de ontzaggelijke missienooden eenigermate te bestrijden.

Indien, zegt Paus Benedictus XV, ieder naar behooren zijn plicht doet, de missionarissen in de verre landen en de geloovigen in het vaderland, dan koesteren wij de gegronde hoop, dat de missiën hersteld van de zware slagen en verliezen van den oorlog, spoedig weer zullen opbloeien." De geloovigen zullen zich van hun plicht kunnen kwijten, als de missie-actie in de parochie opnieuw stevig is georganiseerd, als de richting door den H. Stoel aangegeven grootmoedig wordt gevolgd, als de diocesane priesters voorgaan en de zorg voor de missie opnieuw in het kerkelijke leven der parochie hebben ingevoerd en ingelijfd. Dan zal in iedere parochie, onder de leiding van de geestelijkheid een brandpunt ontstaan van missieliefde en missie-actie, dat door een legertje van vlijtige en heilige zelatricen zal worden aangevuurd en onderhouden.

De katholieken van Nederland hebben in de laatste tien jaar heerlijke voorbeelden van missieliefde en missie-steun gegeven, die de geloofsgenooten van vele andere landen hebben aangespoord om ook een krachtiger missie-actie te ontwikkelen. In geen land nochtans werd de actie der Nederlandsche katholieken met meer sympathie gevolgd of met meer vreugde begroet dan in België, dat niet alleen op de kaart maar ook door de taal en door het hart zoo dicht bij Nederland gelegen is. Dikwijls hebben wij van de Nederlandsche missie-actie in de laatste jaren mogen leeren ; dikwijls hebben wij te onzent het bloeiende katholieke leven en het gloeiende katholieke apostelvuur van onze Nederlandsche geloofsgenooten in stilte bewonderd en van verre nagevolgd.

Mogen de katholieken van België de moderne missie-actie begrijpen en uitvoeren zooals onze Nederlandsche geloofsgenooten ze hebben begrepen en verwezenlijkt, tot Godes grootere glorie en tot zaligmaking van velen.

Brussel. A. E. DE BOECK.

DE ARABISCHE TAAL

Meermalen reeds vergastte het Missiewerk zijne lezers op hoogst belangrijke gegevens over de Chineesche taal; gesproken door ruim 400 millioen menschen in een land, waar thans het zwaartepunt blijkt te liggen van onze bloeiende missieactie, verdient die taal inderdaad ook ons aller belangstelling. Op diezelfde belangstelling, zij het dan misschien in niet zoo ruime mate, mag ook aanspraak maken de taal wier heilige overleveringen een hechten band vormen tusschen de talrijke volksstammen waar Mohammed zijne aanhangers eveneens bij millioenen telt.

Verscheidene Nederlandsche geleerden trouwens hebben naam gemaakt, tot bij de Arabieren, door hunne wetenschappelijke studiën: Snouck Hurgronje staat hoog aangeschreven om zijne nauwkeurige navorschingen over den Islam, — kenners bewonderen de kostbare Leidsche verzameling van Arabische handschriften, grootendeels te danken aan den heer Wagner, in vroeger jaren Nederlandsch consul te Aleppo. Mag dan een eenvoudig artikeltje over die wijdverspreide taal ook genade vinden bij onze echte missievrienden?

Men weet dat het Arabisch de gewijde taal is van den Koran, dus van de geheele Mohammedaansche wereld. Dat heilige boek wordt alleen in 't Arabisch gelezen, verklaard en van buiten geleerd: het bevat nl. Allah's letterlijke openbaringen. *Letterlijk* moet hier verstaan worden in de strengste, dus materieele beteekenis. Gods woord, volgens orthodoxe opvatting, ongeschapen zijnde en in duidelijke Arabische taal zonder eenige misvorming aan zijn profeet bekend gemaakt, mag en kan in geen andere taal weergegeven worden. Als volkstaal wordt het Arabisch gesproken niet alleen in de woestijnlanden van het ons bekende Arabië — waarbij de streek gelegen ten Oosten van den Jordaan eveneens gerekend moet worden — maar ook in Mesopotamië, in Palestina, in Syrië,

in Egypte en langs de Noordkust van Afrika tot ver in de binnenlanden. Daarenboven vindt men nog talrijke uitdrukkingen, aan 't Arabisch ontleend, in de Abessinische, de Perzische, de Turksche en tot zelfs in de Indische talen.

Hoe is het dan mogelijk dat iemand jaren in een dier landen kan doorbrengen zonder eene ernstige poging te wagen deze taal aan te leeren. „God beware me," zei zoo iemand, „geen woord ken ik, ik zou nog niet eens fatsoenlijk goeden dag kunnen zeggen! Ja, zoo ging hij voort, het Arabisch is eene slechte, gevaarlijke taal." Inderdaad; het vergt heel wat inspanning om het tenminste zoo ver te brengen dat men geen gevaar meer loopt van slecht of verkeerd verstaan te worden. Een missionaris echter moet voor die inspanning ook niet terugschrikken, doch hij vergete ook niet practisch te werk te gaan, wil hij later eenig nut hebben van zijne studie, en daarom moet hij beginnen met alle „geleerdheid" ter zijde te laten. Een rilling zal hem reeds door de leden varen wanneer hij bij 't openslaan der grammatica die 28 haken en oogen in 't gelid ziet staan met nog drie kolommen van even zooveel halen en strepen, zoo dat het alfabet zich schijnt te ontwikkelen tot 4 × 28 medeklinkers, — immers al naar een letter alleen staat, in 't midden van een woord verbonden aan twee andere letters of slechts aan één der twee, neemt zij schijnbaar ook min of meer verscheiden vormen aan. Gelukkig komt men alras, na een nauwkeuriger onderzoek, tot de ontdekking dat die trotsche gelederen zich tot 17 grondvormen laten herleiden; de overige ontstaan door toevoeging van één, twee of hoogstens drie punten, nu eens onder en dan weer boven de betreffende letter. Als 't dus ergens op de puntjes aankomt, dan is dat zeker het geval met 't arabisch! Zoo b.v. het teeken *ra*, wiens uiterlijke vorm eenige overeenkomst heeft met onze komma, heet met één punt er onder *b*, met één punt er boven *n*, met twee punten er boven *t*, met twee er onder *j*, en met drie *er* of *ts*. Met de klinkers schiet het beter op, die zijn er drie: *fatha*, *karsa* en *damme*, en een beginneling kan voorloopig volstaan met te weten dat, ze worden uitgesproken *a*, *i*, en *o*, — in het schrift komen ze nooit voor, en in druk slechts zeer zelden; in de handboeken worden ze gewoon aangeduid door een teeken boven of onder de letter, b.v. de *m* en *n* (*miem* en *noen*) aan elkaar verbonden leest men *man* (wie) of *min* (van),

en zulks kan alleen uit het tekstverband worden opgemaakt. Klinkers, dien naam verdienen de daardoor aangeduide teekens in onze Westersche talen, de Arabieren echter noemen ze, en zeer juist, *harakat* (bewegingen). Niets beweeglijker inderdaad dan die Arabische vocalen : niet alleen veranderen ze van plaats en zijn vatbaar voor verlenging of inkorting, maar dezelfde lettergreep kan soms tot drie verschillende klinkers aannemen; in Syrië wordt de *ö* een *o*, de *a* een korte of lange *e*, en in de volkstaal zegt men overal *mien* (wie) in plaats van *man*. Op die klinkers schijnt dus feitelijk weinig gelet te worden ? Pas op ! waag het niet op eigen houtje leven en beweging te geven aan een lettergreep, dat wordt gevaarlijk. Zoo las iemand : *Allah choliq* (Allah werd geschapen) in plaats van *Allah chalaq* (Allah schiep). Door het weglaten der klinkers zijn er ook voor sommige Koran-teksten exegetische moeielijkheden ontstaan : zoo leest een school : *Allah janzil* (God daalt af), en een andere *joenzil* (doet afdalen, nl. de engelen).

Zich eerst flink aan de spreektaal zetten is wel het beste — net als kleine kinderen, en later komt dan geleidelijk de spraakkunst met de technische uitdrukkingen. Is het inderdaad niet hoofdzaak zich verstaanbaar te maken ? De letterkundige taal, zooals die gebruikt wordt in redevoeringen en in de dichtkunst, met haar gezochte woorden en ingewikkelde stelregels, blijft dikwijls onverstaanbaar voor het gewone volk ; zoo is het ook te begrijpen dat men in Fransch-Arabische scholen de grootste moeite heeft om de kinderen hun eigen taal te leeren, — het Fransch daarentegen gaat er veel vlotter in. Een jong missionaris kan de studie dier dubbele taal wel samen doen gaan, mits hij steeds practisch blijve in de methode. Bij de eerste lees- of liever spel-oefeningen dient niet te nauw gelet op de veranderlijke vocaaluitgangen die in de spreektaal nooit, en in het allerdeftigst Arabisch slechts zeer zelden worden uitgesproken. Volgens de verschillende grammaticale naamvallen zal een olifant genoemd worden : *alfiloe*, *alfila*, *alfili*, enz., — in de gewone spreektaal kent men alleen *elfiel*.

Trouwens hoe talrijk de eigenaardigheden der spraakkunst, en hoe uitgebreid de woordenschat dezer taal ook mogen zijn, voor een Europeaan blijft de grootste moeielijkheid steeds in de uitspraak. Het is moeielijk door eene grafische voorstelling aan te duiden hoe sommige letters vooral moeten worden uitgesproken :

de *t*, de *d* en de *s* hebben allerlei combinaties, verzachtingen en verscherpingen, er zijn twee verschillende *k*'s, de *g* heeft voor een Germaansche keel gelukkig minder bezwaren, de *g* heeft veel weg van een gebrouwde *r*, de *ḥ* is een diepe aspiratie-klank tusschen de *h* en de *g*, de *ain*, gewoonlijk overgeschreven door het accent: ', spant de kroon : in metrische verhouding staat deze letter tegenover de *alif*, de eerste van het alfabet, als 1000 : 1, de Arabieren houden haar voor den diepsten en aangenaamsten klank en maken er daarom zeker zoo'n veelvuldig gebruik van, tot wanhoop van den meest geduldigen beoefenaar dezer taal — men kan haar 't best vergelijken bij het gegorgel van een zwaar beladen kameel die gedwongen wordt op te staan.

Welk een oefening voor 't gehoor om al die klank-schakeeringen te vatten! En meer nog voor de tong, de keel en de longen, voor 't geheele spraakvermogen, om diezelfde klanken juist weer te geven! Doch de aanhouder wint, al brengt hij het niet tot de volmaaktheid ; na enkele maanden is hij in staat, met een korte onmiddellijke voorbereiding, het Evangelie onder de H. Mis fatsoenlijk af te lezen. Hij wordt dan ook al gevraagd om biecht te hooren, daar kan echter niet mee begonnen worden voor het einde van het eerste leerjaar en het is beter zich voorloopig nog te beperken tot het van buiten leeren der gebeden, van den katechismus, en zijne vaardigheid eerst nog eens te beproeven met eenige eenvoudige verklaringen in 't een of andere schooltje. Tijdens mijn missionaris-leven in den Libanon, als 's avonds de volwassenen onderricht kregen in de kerk, kwamen de kinderen in een lokaaltje bijeen. Door een vluggen jongen liet ik de gebeden hardop voorzeggen en die hielp me zoo over de grootste spraakhindernissen heen ; den een en den ander stelde ik een vraag, gaf hier en daar een korten uitleg, bracht het zelfs tot een verhaaltje, iets waar de kinderen — de Oostersche niet het minst — zoo tuk op zijn. Dat verhaaltje liet ik dan door een der meest gewiksten navertellen.... met welk gevolg ? De snuiter gaf het weer op zijn manier, de echt-Arabische natuurlijk, met nog wat fantasie er bij. Zoo kreeg ik zelf de gepaste woorden en uitdrukkingen te hooren en raakte ook meer vertrouwd met enkele der tientallen samengestelde werkwoorden. Kinderen werden op die manier mijn beste leermeesters, en het berouwde mij niet mij nog kleiner te maken dan de kleinste.

Evenmin als de kinderen moet men ook niet bang zijn fouten te maken, hoe ,,gevaarlijk'' dat ook moge zijn ! In plaats b.v. van *'amal* (werk) is er kans dat men zegt *hamal* (lammetje), of *amal* (hoop), of *qamal* (luis). De verdubbeling van sommige letters vordert ook groote oplettendheid, die letters moeten dan werkelijk ook duidelijk herhaald worden, zoo laat men b.v. alle medeklinkers afzonderlijk hooren in *al raboe*, dus : *ar-rab-boe* (de Heer). Dat jongens stelen is geen biecht-geheim. Aan zoo'n jongen vroeg ik eens : ,,hoe dikwijls ?'' — ,,kam mara ?'', maar vergat daarbij de dubbele *r* duidelijk te doen rollen, en de jongen op zijn beurt vroeg me heel verbaasd : ,,kam mara ?'' — ,,hoeveel vrouwen ?''

,,Hoe mooi toch, hoe mooi !'' zei na mijn eerste katechismus-les een oud vrouwtje en met allerlei Oostersche gebaren van tevredenheid en bewondering legde zij nog meer nadruk op haar woorden. Wie zou zich daarbij niet gevleid en aangemoedigd voelen ? Terstond echter voegde ze er aan toe met een even welsprekend gebaar van spijt : ,,Hoe jammer dat ik er niets van verstaan heb !'' Van haar complimentje viel toch weer iets te leeren, nl. niet loslaten en me nog meer toeleggen op eene duidelijke uitspraak.

Beyrouth (Syrië). W. VAN RUTTEN, C.M.

MISSIEACTIE HOOGESCHOOL-STUDENTEN

NIEUWS UIT AMSTERDAM

Een feit was, dat de indertijd met zooveel enthousiasme begonnen bibliotheek van de studenten-missieclub nog maar alleen bezocht werd door enkele, heel goede missievrienden, maar dat er geen begeesterend enthousiasme, geen betere kennis, geen vuriger liefde voor 't Missiewerk van uitging voor een eenigszins wijderen kring. De verschillende tijdschriftenreeksen rezen steeds hooger, maar de bibliothecaris moest bij 't opruimen ondervinden, dat een flinke laag stof lag uitgespreid over de in internationale verbroedering naast elkaar rustende Katholieke Missiën, Katholische Missionen, Les Missions catholiques en The Catholic Missions en toen alles was geordend, bleef 't tot ergernis van den bibliothecaris in wanhopige orde. Maar na de groote vacantie werd eindelijk aangepakt, omdat wij volkomen begrepen dat 't van de studenten, bijna verdrinkend in een overladen studieprogram en in beslag genomen

door nog zooveel andere dingen die met recht onze aandacht vragen, wel wat veel was gevorderd om lectuur te gaan halen in de bibliotheek. Er werden dus portefeuilles in elkaar gezet, die onder de leden zouden circuleeren zoodat iedereen, die wilde, voortaan geregeld enkele tijdschriften en boekjes in huis had en dan vanzelf er toe zou komen om af en toe wat te lezen. Bij de eerste portefeuille ging 't volgende schrijven:

„De ware missiegeest en sympathie als gevolg van missiekennis."

Dat was 't groote beginsel, 't drijvende motief, toen op 1 Mei 1918 de Amsterdamsche R. K. Studenten-Missieactie werd opgericht, en al heeft de vereeniging ook buiten 't verbreiden van missiekennis prachtig werk verricht — o.a. door de stichting van een studiefonds voor R.K. Javanen — dan mogen wij dat gerust beschouwen als de macht van 't enthousiasme dat gewekt was door meerdere en diepere missiekennis.

Missiekennis was — en is nog — noodzakelijk voor de studenten, die zich toch intellectueelen noemen en eens als leiders van 't volk zullen staan in 't bewegende leven. Dan mag van de gestudeerden gevorderd worden, dat zij zullen voorgaan in de groote beweging, in den grooten Kruistocht, die nu niet één land, waar Christus woonde, predikte en leed, maar heel een wereld wil veroveren, omdat Christus verlangt te heerschen met milde goedheid in die millioenen zielen. Dan mag van ons verlangd worden, dat wij door woord en daad vóór gaan in plaats van te volgen — zooals, helaas, veel te dikwijls voorkomt — achter zoovele eenvoudigen, die rusteloos bidden en offeren voor de Missie. Want is 't geen schande, — ja, schande — dat wij, die door onze algemeene ontwikkeling ons toch veel gemakkelijker kunnen inwerken in al de problemen die zich bij 't missiewerk voordoen — 't zij dan godsdienst of politiek, 't zij philosophie, of handel en industrie, 't zij taal of zeden en gewoonten — dat wij misschien minder weten van 't heldenwerk, 't pionierswerk onzer missionarissen, dan een of ander heiboertje, die op geen atlas China zou ontdekken, maar wel weet dat door zijn steun datzelfde China kan bekeerd worden, die misschien niet weet of Indië ooit ontdekt is, maar wel weet dat onze missionarissen er vele zielen ont-

dekt hebben, die omgevormd kunnen worden tot modelchristenen, die aan z'n vereelte handen wel voelt, dat hij 't geld niet voor 't oprapen heeft, maar dat schijnt te vergeten als er een beroep wordt gedaan op zijn edelmoedigen godsdienstzin?

Missiekennis is ook noodig om te leeren zien — klaar en duidelijk — en te voelen in al zijn vreeselijke — tevens verblijdende — werkelijkheid 't feit, dat onze missionarissen en missiezusters 't werk niet alleen af kunnen en dat er geholpen moet worden door allen, 't zij dan op 't strijdtooneel zelf, zij in 't vaderland, achter de linies. Want er is haast bij : immers heel de wereld ligt nu voor ons open, er zijn geen landen meer te ontdekken en de pers, de spoorwegen, de handel, de scholen geven ons toegang tot alle plaatsen der wereld en als wij nu van deze gelegenheid, zoo mooi als zij nog nooit geweest is, geen gebruik maken, zullen de Protestanten, de Mahomedanen of onze moderne heidenen, toonen, dat zij den toestand beter begrijpen dan wij. En als dat besef maar ten volle is doorgedrongen, zal 't voor menigeen, die zich in edelmoedigheid weet te geven, een drijfveer zijn om heen te stappen over alle bezwaren en zich als vrijwilliger te laten inschrijven bij 't groote leger.

Daarom vond ik 't zoo jammer, dat al die prachtige missielectuur — 't werk van de eerste leden der missievereeniging — onaangeroerd bleef rusten onder 't stof van vergetelheid en dat voelde ik des te erger, toen wij vernamen, hoe in 't laatste half jaar drie der Amsterdamsche studenten [1]) 't ontleedmes verwisselden met 't missiekruis en een ander 't heerlijke besluit nam om als missiearts mee te gaan werken in de missie van Mgr. Verstraelen op de Kleine Soenda-eilanden, een missie, die door haar 77.500 R.K. [2]) de helft der Oost-Indische Kerk uitmaakt. Dan mogen wij ons toch afvragen of 't niet doodeenvoudig onze plicht is, om tenminste onze belangstelling te geven voor 't werk, waarvoor zij zich zelf geheel offeren."

Dat plan werd enthousiast ontvangen, een 25-tal leden wilde de portefeuilles hebben, die toen haar reis begonnen, om ze zonder haperen te vervolgen of in alle mogelijke hindernissen te blijven hangen. Sommige lezers schenen zoo enthousiast te zijn dat zij

[1]) Nu, in Maart '26, zouden wij kunnen schrijven: „In 't laatste jaar zes.
[2]) 't Verslag van 1925 noemt 89.000 Katholieken.

maar alle lectuur opspaarden, anderen verhuisden zoo dikwijls dat de portefeuille hen niet meer kon vinden. Maar wij hadden spoedig zoo veel ondervinding, dat wij gauw wisten, hoe wij de zaak 't best konden opzetten en wij hadden ook gauw in de gaten wie de misdadigers waren, zoodat die een aparte bewaking kregen en op 't oogenblik marcheeren een heele reeks van portefeuilles die door 35 lezers al met verlangen worden verwacht.

't Schijnt dat studenten nog al eens mank gaan aan een zekere verwaandheid ; als dat zoo is, dan kan 't wel, dat die duivel mij op 't oogenblik ingeeft om deze werkmethode te propageeren en ze als voorbeeld te stellen, wat dan ook al weer zou overeenkomen met 't feit dat 't rijk der duivelen in zich verdeeld is, want zeker zou die duivel van hoogmoed in dit geval een machtig wapen tegen zich zelf richten, want 't zou een middel zijn om 't Missiewerk meer algemeen bekend te maken en vanzelf zal 't meer sympathie en steun verwerven. En ik zou de lezers van ,,'t Missiewerk" in overweging willen geven, of zij in hun omgeving op deze manier geen mooie propaganda kunnen maken. Al wie eenig belang stelt in den groei en de wording van 't algemeene cultuurleven, wie zich interesseert voor handel, economie en industrie, voor flora en fauna van heel de wereld, hij mag zeker niet meer onkundig blijven van al 't wetenswaardige, dat de missionarissen ons vertellen en van de groote macht die zij vertegenwoordigen in de wording van de nieuwe beschaving in O.-Azië. De missiewetenschap is als een centrum waar alle takken van wetenschap in nauw verband mee staan en de wensch van Pater Creutz, dat 't toch spoedig tot een leerstoel Missiologie moge komen in Nijmegen, lijkt mij een prachtidee, zoowel voor de wetenschap als voor onze groeiende missiebeweging. En gelukkig hebben we tegenwoordig tijdschriften, die al dat belangrijke en belangwekkende in gedegen en prettigen vorm weten te geven, ook voor meer ontwikkelden, zoodat 't zeker niet meer aangaat om schouderophalend te zeggen — met woorden of daden, — ,,nu ja 't is maar zoo'n missieblaadje !" Van de tijdschriften, *die ik ken*, lijken mij nog 't meest geschikt : ,,Het Missiewerk", ,,De Katholieke Missiën" en verder ,,Onze Missiën in O.- en W.-Indië", ,,St. Claverbond" en ,,Vincentius a Paulo" ; in Duitschland : ,,Zeitschrift für Missionswissenschaft" en ,,Die

Katholische Missionen". Ook de Engelsche, niet-katholieke, volumineuze, 3-maandelijksche ,,The International Review of Missions", ,,The Church Missionary Review" en ,,The East and the West" maken bij onze studenten nog al opgang, ofschoon ik zelf ze meer beschouw als paradepaarden, wat toch ook weer niet wegneemt, dat ze een vracht interessante dingen brengen. Fransche tijdschriften hebben wij niet, maar door vriendelijke bemiddeling kon ook de ,,Bulletin de la jeunesse catholique chinoise" in de portefeuille meegaan en konden wij kennis nemen van de zeer interessante ideeën en idealen en beschouwingen der in Frankrijk bekeerde Chineesche studenten, die als een geweldige intellectueele macht eens naar hun land zullen terugkeeren en China waarlijk groot zullen kunnen maken. En wie nog hooger wil kan zijn toevlucht nemen tot 't ethnologische ,,Anthropos" van Pater Schmidt c.s. [1]).

't Latijnsche tijdschrift van 't St. Petrus Liefdewerk, dat spoedig te Rome zal verschijnen, kan mijn verwachtingen hoog spannen, gezien de geweldige kwesties die vragen om en vastzitten aan de opleiding van een inlandschen priesterstand [2]). En om even te herinneren aan de massa's brochuurtjes, die de laatste jaren zijn uitgekomen, noem ik even ,,'t Katholieke Front" van Leyssen, ,,'t Ontwaken van een werelddeel" (Lefeber), ,,Wereldapostolaat" (Brom), ,,Student en Missie" (Mannens) en nu de heele reeksen brochuurtjes, waarmee de Belgische Jezuiten ons blij maken en die met honderd-duizenden verkocht worden en een waardige tegenhanger zijn van ,,Missie en Missieactie" en ,,Missieactie in Nederland" van P. van Rijckevorsel S.J.

---

[1]) Speciaal schijnt de kwestie: ,,de godsdienst bij de meest primitieve volkeren" de aandacht te hebben. Ik las er o.a. over in enkele artikelen van ,,De Tijd" van prof. Schrijnen, in de ,,Kath. Missiën" Aug, en Dec. '25 en Febr. '26, ,,Het Missiewerk" Aug. '25 p. 43, ,,Zeitschrift für Missionswissenschaft" II 1925 p. 125 en de studenten van Amsterdam kan ik verwijzen naar 't privatissimum Theodicae van prof. Welschen O.P. en naar de aulalezingen van prof. Kleiweg de Zwaan, die een eeresaluut bracht aan Pater Schmidt S.V.D.

[2]) Nog juist voor 't verzenden van dit artikeltje, kreeg ik het eerste exemplaar toegezonden. Nederland maakt met zijn ± 1.5 mill. Lire een mooi figuur op 't geheel van ± 4.5 mill. Maar de gave gulden en dus Colijn hebben daartoe wel meegeholpen. Bisdommen Utrecht en Breda ontvangen een apart pluimpje en Haarlem zal dat in de volgende aflev. in ontvangst mogen nemen. En het halfjaarlijksche vlugschriftje wordt genoemd: Periodicum parvum sed nitidum, klein maar schitterend.

Met al deze uitgaven samen en er zijn er nog veel meer, is zeker een heel aardige portefeuille samen te stellen en de resultaten en vruchten er van zullen zeker de moeite loonen. Ik zie al weer in vele huisgezinnen de belangstelling en de liefde voor 't heerlijke missiewerk grooter worden en anderen, die nog onverschillig er tegenover staan in gloed en enthousiasme ontvlammen ; voor velen kan 't een roepstem zijn om mee te gaan strijden in 't groote missieleger, 't zij als volledig uitgerust Godsstrijder, 't zij als vrijwilliger in de functie van arts of docent of onderwijzer. En wie de missie goed kent en lief heeft zal zoo verlangen om te helpen en mee te offeren, dat hij iedere gelegenheid gaat uitbuiten en geld wil verdienen om 't weg te geven aan de Missie. Als ik zie met welk een enthousiasme vele voetballiefhebbers statistieken maken en kansen wagen, hoe 't als een groot feit in hun hersens is neergeslagen, dat de middenvoor op 29 Febr. 1921 met een geweldige contractie van zijn 10-pondskuitspier den bal $2\frac{1}{2}$ m.M. onder de bovenlat deponeerde, dan geloof ik dat wij toch met evenveel enthousiasme de missiestatistieken mogen volgen en met evenveel belangstelling en angtstige spanning mogen wachten op den uitslag dien 't Kerkelijk elftal zal behalen in den strijd tegen heidendom en Mohammedanisme en Protestantisme. Maar naast deze actie om de missie-idee meer algemeen te maken, om Nederland te mobiliseeren voor de Missie, stelden de oprichters zich ook een meer direct doel ; en waar Indië, na zoo lang schromelijk door 't Moederland te zijn verwaarloosd, in dien tijd onze belangstelling begon te verwerven en er gewezen werd op 't belang van ontwakend Java, dat met zijn 36 millioen inwoners een schoonere parel was of worden kon dan ooit een Multatuli in zijn phantasie zou hebben kunnen denken, spreekt 't bijna van zelf, dat dat doel in Indië zou liggen. Waar men tevens begon te begrijpen dat op Java nog echt vitale krachten sluimerden en de Javanen een geestelijk hoogstaand volk waren en men dus met meer intellectueele macht moest uitrukken om hen te winnen voor Christus en waar men ook zag, dat de Protestanten met een ontzagwekkende massa van honderden en honderden missieartsen de wereld overstroomden [1]) en door de Katholieken in dezen nog niets was gedaan, vatte men 't plan op, een fonds te

[1]) In „Zeitschrift für Missionswissenschaft" Heft I 1926 vond ik 800—900 Protestantsche missionarissen (buitenlandsche en inlandsche, mannen en vrouwen) voor China alleen.

stichten om R.K. Javanen een wetenschappelijke, bij voorkeur Universitaire opleiding te geven en dan wel liefst als arts. Er werd gewerkt met man en macht, enkele feesten werden gegeven, die ruim geld opbrachten, donateurs werden geworven en missie-telegrammen verkocht, zoodat wij momenteel reeds een student met f 3000 konden helpen en nu ons fonds nog f 4500 bedraagt. Voor dit mooie resultaat kunnen wij allen, die door hun actie of giften geholpen hebben dankbaar zijn, maar van den anderen kant is 't even beslist noodig dat ons fonds spoedig een flinke ondersteuning krijgt want 't aantal donateurs is steeds minder geworden (men zegt, dat dit meer voorkomt) onze missietelegrammen gaan niet meer en toch zouden wij graag spoedig weer een Javaanschen jongen laten overkomen.

En ofschoon wij alle donateurs (minimum f 2.50 per jaar) met open armen ontvangen, wil ik toch even den nadruk leggen op onze telegrammen, die de missie kunnen steunen zonder van iemand een aparte uitgave te vorderen. 't Zijn nl. mooi-nagemaakte telegramformulieren — dus wel zeer eigentijdsch te midden van valsche Portugeesche en Hongaarsch-Fransche bankbiljetten — die men als brief verzendt zoodat de prijs van 't formulier (f 0.25) dus ten goede komt aan 't Missiewerk in plaats van aan de kas der posterijen en telegraphie. Maar wat is er dan nog telegram aan deze telegrammen ? Dat 't bij vele telegrammen — vooral gelukwenschen — niet zoo zeer gaat om de vlugge overdracht der gevoelens van sympathie, maar meer om 't feit dat men zijn medeleven door een apart bewijs wil uiten. En zijn onze missietelegrammen dan voor ons Katholieken, niet iets heel bizonders en aparts, zullen zij niet dubbel welkom zijn in onze dagen, waarin de missie zich gelukkig vele vrienden heeft verworven, geven zij niet een hoogere, een heel bizondere wijding aan onze gelukwenschen. Bovendien, als onze telegrammen weer algemeen gebruikt worden, zullen zij goede propagandisten zijn voor zich zelf en dus voor ons studiefonds, maar ook en dat is van nog veel meer belang, voor de missiegedachte in 't algemeen, doordat zij op mooie momenten van 't leven even komen herinneren aan de wereldbekeering, 't grootsche ideaal onzer dagen. En voor dat de groote organisatie, die ik zie uitgestippeld in 't vorige nummer van 't Missiewerk (p. 150—160) en waartoe 't zeker spoedig behoort te komen, er is,

kunnen zij die nu reeds willen helpen, bij ons terecht en zelfs op een mooie en goedkoope manier door onze telegrammen. Wij verwachten dus massa's bestellingen van priesters, artsen, docenten en studenten, die elkander voortaan slechts per missietelegram mogen gelukwenschen, aan ons adres.

H. VAN DER STERREN.

Studenten-Missie-Actie, Heerengracht 415, Amsterdam.

VERSCHEIDENHEID

EEN „HOLLANDSCHE BARBAAR" TE ROME.

Japan zond tal van prachtige voorwerpen naar de missie-tentoonstelling te Rome. Daaronder zijn de foto's van monumenten, welke voor dit land oud-christelijk mogen genoemd worden, niet de minst belangwekkende. Op een dezer foto's wordt hier de aandacht gevestigd. Aan den achterkant van een pilaar, juist tegenover de keurcollectie van Japansche kostumes, hing de prent zoo onvoordeelig, dat vele bezoekers haar niet eens zagen.

Volgens het Fransche bijschrift, wellicht door een Japanschen deskundige opgesteld, is het de foto van een gepolychromeerd houten beeld, 1,02 meter hoog en bewaard in een heidenschen tempel te Azuma. Het zou een christen geloofsverkondiger moeten voorstellen. Omtrent de herkomst van het houten beeld, dat in den volksmond „Hollanda Ebisu" of „Hollandsche Barbaar" wordt genoemd, weet men niets zekers. Misschien schonk men het vroeger tegelijk met anderen oorlogsbuit aan den tempel.

De staande persoon heeft een zwarten hoed op, terwijl de kraag van het zwarte, tot de voeten afhangende kleed, rood-bruin gekleurd is. De beschrijver ziet hier veel overeenkomst met de kleeding van christelijke missionarissen op oude afbeeldingen. De rechterhand houdt een banderol met drie regels schrift in zwarte en „vreemde" karakters, welke onze gewone hoofdletters zijn. Op den eersten regel staat : ER. . MUS, de tweede is onleesbaar, de derde heeft nog . . . . M 1598 bewaard. Met behulp der foto valt deze beschrijving niet te verbeteren, noch de laatste regel van het schrift te controleeren.

Het beeld kwam ons niet zoo onbekend voor, en werd dan ook al gauw vergeleken met het bekende Erasmusportret van Holbein. De overeenkomst is verrassend : dezelfde doctorshoed, dezelfde dunne lippen, spitse neus en uitspringende jukbeenderen, hetzelfde kleed met halfopstaanden kraag en pels. Toen liet het opschrift zich ook gemakkelijk aanvullen : ER[AS]MUS, . . [ROTERODA]M 1598. Bijna zeker is de „Hollandsche Barbaar" dus niemand anders dan onze Erasmus, die in 1466 te Rotterdam geboren werd en in 1536 te Basel stierf. Het jaartal, indien er werkelijk 1598 staat, kunnen wij niet verklaren evenmin als de tegenwoordigheid van onzen geleerde in zulk een vreemd gezelschap.

FR. DONATUS VAN ADRICHEM, O.F.M.

Quaracchi-Firenze, Italia.

INDIË EN DE INDISCHE MISSIES.

Mgr. M. D. J. Claessens vierde 15 April zijn gouden priesterfeest. Den geestdriftigen bevorderaar der Indische Missievereeniging brengen wij ook op deze plaats onze oprechte hulde voor zijn vruchtbaar priesterleven, besteed aan rusteloozen arbeid in de Indische missie en aan een arbeidzame „rust" voor de Indische missies !

DE SCHOLEN OP JAVA. — We krijgen meer en meer het kind van Java in onze macht. De Missie is er op alle plaatsen nu op uit om naast de scholen voor het Europeesche kind, ook de school te bouwen voor het Inlandsche kind, overtuigd als we zijn : „Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst". — De Missie der Eerw. Paters Carmelieten had in 1925 te boeken 225 doopsels, waarvan het grootste deel Inlanders, dank zij de scholen. Zoo ook was het met de Missie der Eerw. Paters Jezuieten en Lazaristen op Java. — Heerlijk werk werd verricht door de Eerw. Broeders der Onbevlekte Ontvangenis uit Maastricht. Hun scholen te Moentilan en Djokjakarta telden 470 gedoopte of Katholieke leerlingen en 552 nog niet-gedoopte kinderen, maar die zoo goed als zeker voor het H. Geloof gewonnen zijn.

Men is nu bezig met het oprichten van „*convicten*". — Ter opheldering 't volgende. Moentilan is vrij klein. De twee scholen, Hollandsch-Inlandsche scholen, kortweg H. I. S. genoemd, zijn respectievelijk leerscholen der kweek- en normaalscholen der Eerw. Paters Jezuieten, en uitsluitend bestemd voor Inlanders. Nu levert Moentilan en de onmiddellijke omgeving niet voldoende aantal. Velen, uit verdere omstreken verlangen ook naar onderwijs. 't Grootste bezwaar zijn de afstanden. Om daarin te gemoet te komen zijn er zoogenaamde kosthuizen, waar de buitenleerlingen voor een maandgeld kunnen verblijven, kost en inwoning genieten. Die inlandsche kosthuizen zijn op zijn inlandsch ingericht. Toen einde 1921 Broeder Bertholdus een visitatiereis hield, bezocht hij 't grootste kosthuis, en vond daar bij 't vele goed ook nog gebreken : n.l. weinig toezicht, primitieve inrichting op alle gebied. Als de Broeders van Maastricht nu de scholen te Moentilan overnamen, stond 't dan ook spoedig vast daarin zoo mogelijk verbetering te brengen. Hoe ? — Een echte kostschool of internaat zou on-Javaansche opvoeding geven, wat erg ongewenscht scheen. Men zou 't probeeren met een zoogenaamd convict. In 1925 kwam het eerste gereed.

't Bevat een woning voor den Directeur en zijn gezin. Dit is een goeroe, een onderwijsman, die voor alles zorgt en daarom ook 't matige kostgeld int.

Verder zijn er ruim slaapvertrek, en speelzaal en galerij bij slecht weer. Hoogstens 25 à 30 kinderen vinden er plaats, dus niet te veel en allen nagenoeg van gelijken leeftijd.

De hoofdleiding berust bij Broeder Overste, die alles controleert en desnoods regelt. Dagelijks gaan een of meer Broeders de kinderen nuttig en aangenaam bezig houden om zoo den middag te breken, want des middags is 't geen school meer ; de schooltijd loopt van plm. 8 tot 1 uur.

Men is heel tevreden er over en nu wordt een 2e gebouwd dat tegen Juli zal geopend worden.

Zoo komt men de buitenkinderen tegemoet, bevolkt de school, dat zooveel wil zeggen als.... men maakt bekeerlingen.

Reeds heeft het 1ste convict den naijver gewekt der Mahomedanen, die ook besloten een school op te richten met.... convict ! ! ! In allen geval, ook zij ontwaken en beginnen Mahomedaansche scholen op te richten. In Juli hoopt men ook een huis en scholen te openen, n.l. te Soerakarta.

In 5 jaar tijd, n.l. sinds Augustus 1920, zijn er 29 Broeders vertrokken naar Java. De laatsten nog pas kort geleden met de ,,Patria'', die 24 Maart van Rotterdam is vertrokken.

Jammer, zoo zeggen en schrijven ze, zitten we er in Holland zoo krap voor. — Al is de kweekschool goed voorzien en belooft ze veel voor de toekomst, — toch heeft men nog zoo'n groot gebrek. —

En nu is het uur geslagen, — nu moet het: ,,Java aan Christus !''

Zijn er dus jongens, die roeping gevoelen tot het religieuze leven, wat een heerlijk veld ligt er voor u open, want hebben we het kind, dan is de toekomst verzekerd en zal de Missie groeien en bloeien. P. JUCUNDUS.

Artikel 123. — Na de meening van gereformeerde kringen over dit artikel te hebben gegeven op blz. 169, nemen wij hier ook op, wat anderen er over denken.

In de *Christelijk-historische* ,,Nederlander'' verscheen kort na het beeindigen van de ministerieele crisis, en na de berichten in de bladen, dat van Katholieke zijde zou worden getracht, in samenwerking zoo mogelijk met anti-revolutionnairen en anderen, een initiatief-voorstel tot afschaffing van Art. 123, R. R. in te dienen bij de Tweede Kamer, een ingezonden stuk, door ,,De Nederlander'' als hoofdartikel geplaatst, waar werd uiteengezet dat christelijk-historische protestantsche belangen het behoud van dit artikel wenschen. De redactie van dit politiek hoofdorgaan teekent er echter bij aan :

Er ligt in art. 123, gelijk het thans luidt, vooral in vergelijking met artikel 124, dat betrekking heeft op de priesters van niet-christelijke godsdiensten, een achterstelling van het Christendom bij het Boeddhisme en den Islam. Boeddha-priesters en Mohamedaansche leeraars kunnen zich overal vrij vestigen ; maar Christen-zendelingen behoeven eene bijzondere toelating.

Het is zeker te verdedigen, dat de gouverneur-generaal zekere bevoegdheden heeft, om orde en rust te verzekeren en om het eenmaal gevestigde zendingswerk vredigen arbeid te waarborgen. Maar het schijnt onredelijk alleen het Christendom deze beperking op te leggen. Het zal bovendien

den schrijver van bovenstaand artikel ook niet onbekend zijn, dat in vroeger dagen artikel 123 wel degelijk gebruikt is, om de ontwikkeling van den protestantschen zendingsarbeid belemmering in den weg te leggen.

Op de Alg. Verg. der Christ. Hist. Unie te Utrecht, 8 April 1926, sprak Dr. Th. de Visser, de president der C. H. Kamerfractie, die rekenschap aflegde van zijn bemoeiingen om de Christ. coalitie in de politiek te behouden: (volgens het verslag v. d. Msb.):

,,Ik voor mij zie veel grooter schade voor onze protestantsche belangen in een wijziging van art. 123 van het Indisch regeeringsreglement dan van een gezantschap bij het Vaticaan". En iets later gaf hij de volgende toelichting op zijn compromis-voorstel in zake het gezantschap bij het Vaticaan:

,,Toen heb ik overwogen of niet wellicht de R. K. bereid zouden zijn den gezant te Rome — en nog wel een hoogstaand man als Mr. v. Nispen tot Sevenaer — op te offeren aan het belang der rechtsche samenwerking, terwijl dan onzerzijds genoegen zou worden genomen met het bezoek te Rome enkele malen 's jaars van onzen gezant te Bern. Ik meende met deze oplossing tevens veilig te stellen art. 123 van het Indisch reglement."

Bij diezelfde gelegenheid sprak in het debat de — overigens zeer ruimdenkende en niet-anti-papistische-heer de Gijselaar de eigenaardige woorden:

,,Was het afstemmen van het gezantschap een val van het kabinet-Colijn waard? Mocht eens de ,,uiterste noodzaak" komen, dan krijgen wij heel wat anders, dan komt het gezantschap er, plus een wijziging van art. 123 Indisch regeeringsreglement, en opheffing van het processie-verbod."

Daarop is den 21 April gevolgd een debat in de Tweede Kamer over de Indische begrooting. De kath. heer Van Vuuren sprak vóór de afschaffing en kondigde een initiatief-voorstel van die strekking aan. Hij vond steun bij den anti-revolutionair Scheurer; de christelijk historische heer Boetzelaer van Dubbeldam (oud-zendingsconsul in Batavia) achtte het nog geen tijd zich uit te spreken, al staat hij sceptisch tegenover de kwestie, en de vrijzinnig-democraten gaven al eenig teeken van onwil.

Trouwens in de pers had het van *Vrijzinnigen kant* reeds verluid, zoowel bij den Vrijheidsbond als bij de Vrijzinnig-Democraten, dat men niet geneigd is in deze de vrijheid te dienen....

Zoo staat op het oogenblik de kwestie er, politiek gesproken, bij.

Een reden om den moed te laten zinken is er echter niet. Maar wel om overtuigd te zijn, dat het noodzakelijk rechts-herstel een werk van langen adem en van taai volhouden zijn zal.

Dit hebben wij er echter best voor over: het gaat om het Godsrijk! De vrije school hebben wij gewonnen in het moederland: de vrije kerk zullen wij winnen in de koloniën.

SURINAME. — De vorige aflevering was reeds ter perse, toen de berichten over het K. B. inzake de Surinaamsche schoolregeling verschenen. (Zie H. M. blz. 170). Bij dit Besluit van 10 Dec. zijn verschillende punten van principieelen aard gunstig beslist, en zijn ook onder finantiëel opzicht gunstige bepalingen gemaakt.

— Het **beloofde statistisch overzicht** der katholieke Missie in onze Oost, tegenhanger van een gelijk overzicht der Protestantsche zending op blz. 103 van dezen jaargang, moet tot een volgend nummer worden uitgesteld.

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

Redactie van Het Missiewerk. — Aan den weleerw. heer Jos. Theewes, kapelaan te Sas-van-Gent, is onder dankbetuiging voor zijn verdienstelijke medewerking, eervol ontslag verleend als Redacteur van ons tijdschrift. Voor het bisdom Breda is in diens plaats benoemd de weleerw. heer J. Vermeulen, kapelaan te Hoogerheide.

Tot **Secretaris-Penningmeester van het Diocesaan Missie-Comité van Roermond,** is — in plaats van prof. Dr. G. Lemmens, die als zoodanig eervol ontslagen werd — benoemd de zeereerw. heer W. J. H. Ruyten te Roermond.

Een les uit de praktijk. — In de vorige afleveringen werd er door ons meermalen op aangedrongen toch praktische middelen te gebruiken om het ledental voor de Pausel. Genootschappen op te voeren. De jaarlijksche feesten vooral moeten gevierd en *benut* worden: daarvoor is huisbezoek noodig, en om dit te vergemakkelijken hebben de verschillende diocesane directeuren der Pausel. Genootschappen heel handige circulaires verkrijgbaar gesteld.

Wat nu de combinatie van missiedagen, circulaires verspreiden en.... ophalen kan uitwerken, mogen wij wederom met een nieuw voorbeeld aantoonen. In Amersfoort zijn in Januari missiedagen gehouden, met de circulaires werd ,,gewerkt'', en ziehier de uitslag.

	Voortplanting.			*S. P. L.*		
	leden in '25	winst	leden in '26	leden in '25	winst	leden in '25
Par. O. L. Vr. Hemelv.:	810	132	942	171	234	405
Par. St. Franc. Xav.:	412	73	485	312	309	621
Par. St. Henricus:	190	50	240	12	70	82
Par. St. Ansfridus:	86	140	226	176	185	361
Over de geheele stad:	1498	395	1893	671	798	1469

Als men zoo overal eens begon, en telkens weer herhaalde....

Een andere les uit de praktijk. — Zal het eene Genootschap het andere niet drukken? Men vraagt het dikwijls, vooral als het gaat om naast de Voortplanting ook S. P. L. in te voeren. Ziehier een antwoord uit Groningen. Met een geweldig succes is daar in de St. Josephsparochie S. P. L. ingevoerd. *Daarna* is men er een actie begonnen om de Voortplanting te verbeteren; en met de bekende circulaire werd het getal leden opgevoerd tot 900.

Laat nu toch niemand zeggen, dat wij op het hoogtepunt zijn, en dat het *dus* natuurlijk is, dat er stilstand komt. Zoolang wij voor het eerste en voornaamste Genootschap nog *slechts een vijfde* deel bereikt hebben van de gestelde taak, zijn wij niet *op het hoogte*-punt. En omdat het nu eenmaal een feit is, dat de meeste acties — ook voor de missies — zich richten op denzelfden kring, is het juist de aangewezen taak der Pausel. Genootschappen dien kring uit te breiden. Er moeten meer menschen voor de missie geinteresseerd worden. Lees er de encycliek in deze aflevering maar op na.

Varia. — Het diocesaan Missie-Comité van Breda besloot een krachtige propaganda tot uitbreiding der „Voortplanting" op te zetten. Het Jubileum-missieconcours op de scholen in het Diocees Breda is schitterend geslaagd: 2000 kinderen deden er aan mee.

— Onder leiding van het Diocesaan Missie-Comité van Den Bosch zal op Dinsdag 15 Juni in het Instituut voor Doofstommen te St. Michiels-Gestel een groot Propaganda-feest gevierd worden voor het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs. Alle Hoofdzelateurs en Hoofdzelatricen van het bisdom Den Bosch zullen ter bijwoning worden uitgenoodigd. Het feest zal beginnen met een plechtige votief-Mis „pro Fidei propagatione" om Gods zegen over het Werk van de Voortplanting in het Bossche bisdom af te smeeken.

Om twaalf uur wordt onder leiding van Mgr. Prinsen, Voorzitter van het D. M. C. en Directeur van het Genootschap in het bisdom Den Bosch, de Propaganda-vergadering gehouden, waarin de diocesane Thesaurier, Mgr. Hermus, een inleiding zal houden over de *redenen*, welke den H. Stoel bewogen *om het Werk van de Voortplanting des Geloofs de eerste plaats toe te kennen onder alle Missiewerken*. Daarna zullen besproken worden enkele practische middelen, om het Genootschap in breeder kringen bekend en bemind te maken.

Het Bestuur van het Instituut zal er zorg voor dragen, dat de dag verder op zeer aangename wijze kan worden doorgebracht. Stellig wordt verwacht, dat minstens een honderdtal Heeren Geestelijken, waaronder ook de Nationale Directeur van het Genootschap, Mgr. Pompen, en Hoofdzelatricen de feestviering zullen bijwonen. In de maand Mei zal hun het feestprogram worden toegezonden.

— Eind April hield het dekenaat Groningen Missieweek. In den zomer denkt Gilze dit te doen. En van 5—12 September is Roermond in actie. Ook elders zijn er plannen.

— De Groningsche missieweek zond een prachtig programmaboek rond. Vooral boeide ons daarin het artikel van Mgr. Biermans over de *Zendingsactie der Anglicanen* en de zeer opvallende studie van prof. J. Sleypen S.J. over de *Algemeene Missieactie*.

— Wij ontvingen nog berichten van enkele kleinere acties: a.o. te Raalte, Houten, Beesd, St. Agatha, Beek-en-Donk, Oostmerum, Huissen, Zutphen, Wanrooy, Naaldwijk, Honselersdijk, den Haag, Rotterdam, Vlaardingen enz. Van bijzonderheden onthouden wij ons: geen plaats. Maar de trits van namen zegt al veel, en herinnert er aan: iedere parochie moet jaarlijks toch ten minste één zoo'n missiedag hebben....

— Wij verzuimden nog steeds mede te deelen, dat wij verrast werden met de toezending der Holl. bewerking van pater Fishers boek: „Pater Arnold Janssen en de Missie-Congregatie van Steyl" (verkrijgbaar bij het Missiehuis te Uden), en met het werk van Lemmens-van der Veldt: „De moderne Franciscaansche Missietoestand" (Brussel, La lecture au foyer), een overzicht van den grootschen missie-arbeid der Minderbroeders. Bij deze dank en aanbeveling.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

MISSIEPERSONEEL.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Vertrokken:			
Mgr. G. Brandsma, Apostolische Prefect	Mill-Hill	4 Mrt. '26	Kavirondo
Fr. P. Schoonhof (2e keer)......	,,	10 Febr. '26	N. Zeeland
Fr. Jos. Smeyers	,,	24 Febr. '26	Congo (Belg.)
Fr. P. Groot (2e keer)	,,	14 Apr. '26	Br. Borneo
Frs. P. Damen en H. Hartman B. Renckens, J, Willemen J. Bergmans (2e keer)	,,	15 Apr. '26	Boven-Nyl en Kavirondo
Prs. F. Kuster en J. Kooger (2e keer)	C. ss. R.	Mrt. '26	Suriname
Dom. L. Leusen (2e keer) en Urb. Strahl	O. S. B.	24 Mrt. '26	N. Transvaal
Pr. J. van 't Westeinde (2e keer)	Obl. S. F. S.	24 Mrt. '26	Kaapkolonie
Prs. J. van den Bergh, (Reg. Ov.) L. Nieuwenhuis (2e keer)....	M. S. C.	Jan. '26	N. N. Guinea
Br. H. van Santvoort (2e keer)	,,	,,	,,
Pr. Chr. Pilzecker (2e keer)......	,,	6 Jan. '26	Brazilië
Pr. A. Wijnands (2e keer)......	,,	10 Mrt. '26	,,
Pr. J. Meuffels (3e keer)	S. J.	Febr. '26	Br. Honduras
Pr. E. Kennis	Afr. M. Lyon	14 Apr. '26	Togo
Prs. Laurentius v. Veen (2e keer) Soph. Balvert	O. F. M.	10 Mrt. '26	Brazilië
Prs. Adj. van Sambeek (1e keer) en *Br.* Math. Theunissen......	O. F. M.	21 Apr. '26	,,
Pr. Aug. v. Susante (2e keer) reg. v. h. Sem................	Scheutist	28 Apr. '26	Tchagar (Mong.)
Prs. Mart. Berntsen (1e keer) en Serv. Verwilst (2e keer)	O. P.	16 Mrt. '26	Porto-Rico
Pr. Just. Goossens (2e keer) en *Br.* Leop. Schellekens (2e keer)	O. Min. Cap.	25 Mrt. '26	Ned. Borneo
Prs. H. Kuypers en *Br.* Albert (Beek en Donk) ..	O. S. Cr.	21 Apr. '26	Belg. Congo.
Prs. W. v. Baar, S. Buis, B. v. Stokkem, R. Wolfs..........	S. V. D.	benoemd	Flores

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Pr. A. Viegen................	S. V. D.	benoemd	Kansu (China)
Pr. J. Thamm [1])	,,	,,	Yenchowfu ,,
Brs. Lamb. H. W. Heynen, Jesuald P. J. Reygersberg, Cels. Hendrikx, Theodoricus Hermans, Ferdinandus Aldenhoven [2])	Brs. O. Ont. v. [Mstr.	24 Mrt. '26	Java
Zrs. Eligia M. de Wolf en Ursula van Dun	Frc. v. Dongen	24 Mrt. '26	Padang (Med.)
Zrs. Edeltruda Luykx, Thaddea Koreman, Bertha van Schaik..	Frc. v. Etten	24 Mrt. '26	Ned. Borneo (Sambas)
Zrs. Villanova Arkesteyn en Antonia Driessen	Arme Zrs v. h. Godd. Kind	24 Mrt. '26	Banka
Zrs. Stephana van Loon, Clara de Rhee, Majella Appelman, Angela van Dorst [3])..........	Frc. v. Asten	24 Febr. '26	Congo (Nw. Antw.)
Zrs. Assumpta Gemson, Euphrasia Sharrock, Rosa Bush......	Frc. v. Mill-Hill	Mrt. '26	Kameroen
Zrs. Fabiana de Groot, Apollonia v. d. Walle, Paulina van Run, Catharina Slingerland.	Drs. v. h. H. Hart	20 Febr. '26	Rabaul
Zrs. Engelberta Liebeton, Aguiline v. d. Vleuten, Gulielma Fransen, Amalia v. d. Westelaken, Bonavita Fennis, Beatrix Buurman [4]).	Frc. v. Oirschot	10 Mrt. '26	Brazilië (Arassuahy)
Zrs. Isintrudis Leithausen, Iphigenie Riehm, Robertine Terhechte.....................	Drs. v. d. H. Geest (Steyl)	28 Jan. '26	Java (Soera-(baya)
Zrs. Mariregina Witteman, Redemptrix Hein, Lorentine Burmann, Alharda Cichon, Animata Traunersberger, Gandia Braig	,,	17 Mrt. '26	Brazilië (Juiz de Fora)
Zrs. Bernhilde Glahu, Charito Alberty, Mechtild Liesner, Martyriana Beinlich, Pauliana Ba-			

1) Verder zijn van de Congr. v. h. Godd. Woord nog een zestal priesters benoemd aan de studiehuizen in Nederland: te Teteringen, Uden en Soesterberg.

2) Met deze 5 nieuwelingen is het getal der Brs. v. Maastricht op Java in 5 jaar gestegen tot 29. In Juli openen zij hun derde huis te Solo naast die te Djocja en Moentilan.

3) Dit is de tweede missiestatie dezer Congr., de eerste in Congo.

4) Dit zijn de eerste missionaressen dezer Congregatie.

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
dura, Hermenigildis Hesselman [1]	Drs. v. d. H. Geest (Steyl)	17 Mrt. '26	Argentinië (Buenos Aires)
Zrs. Aquina Schlosser, Edmundine Schneider, Josepha Banneyer, Magdalena Scharenberg, Suitberta Fickinger, Andresina Müller, Osmana Ffirst [2]	Zrs.v/h Kostb. Bloed, Aarle-Rixtel	24 Mrt. '26	Natal (Mariannhill).
Teruggekeerd:			
Mgr. Th. van Roosmalen, Apos. Vicaris	Css.R.	Jan. '26	Suriname
Pr. M. v. d. Leemputte en *Brs.* G. Kuipers en C. v. d. Meerendonk	Scheutist	17 Dec. '25	Congo (Belg.)
Pr. G. van Rooy	Miss. A. Lyon	Febr. '26	Ben. Volta
Pr. R. van Ooyen	,,	,,	Goudkust
Br. J. van Leuven...........	,,	Mrt. '26	Benin
Br. O. Brantjes	,,	,,	Togo
Pr. P. Andriessen en *Br.* J. van den Burgt.	O. S. Cr.	,,	Congo
Br. Ant. Kersten.............	C. ss. R.	,,	Suriname
Fr. J. Gijsman...............	Mill-Hill	,,	Madras
Fr. B. Röttgering en J. Vester..	,,	,,	Boven-Nijl
Fr. P. Coenen................	Mill Hill,	Mei '26	Boven Nijl
Frs. Rom. Bogaars en Beatus de Rooy......................	Frs. v. Tilb.	8 Apr. '26	Curaçao.
Prs. P. Hartgers en E. Prins...	M.S.C.	Apr. '26	Brazilië
Zr. Niceta Ronteltap..........	Dom. v. Voorsch.	Febr. '26	Curaçao
Overleden:			
Pr. Aem. van Uden (geb. 1869, Missie 1898)	O. Fr. M.	18 Dec. '25	Luanfu (Chansi)
Pr. Vincentius Ebben (geb. 1857 te Langenboom)	O. P.	17 Mrt. '26	Curaçao
Fr. Gerard Ram (geb. 1888, pr. 1910, missie 1911)	Mill Hill	Apr. '26	Boven-Nijl
Zr. Ferdinandi Kuypers........	Voorz.Tegelen	25 Mrt. '25	Brazilië
Zr. Felicia van den Heuvel (geb. 1878, missie 1913)	Fr. v. Dongen	Mrt. '26	Ned. Borneo
Mère Madeleine, Francisca v. Erp	Urs. v.Weltev.	27 Dec. '25	Java
Zr. Goberta, Catha van Erp (geb. 1859, missie 1886)	Fr. v. Roosendaal	20 Febr. '26	Curaçao

1) Behalve van deze 12 zusters werd den 14 Mrt. (Laetare) in het Moederhuis te Steyl nog het afscheid van 30 andere zusters gevierd, die achtereenvolgens zullen vertrekken naar China, Japan, Oost-Indië, Philippijnen, Nieuw-Guinea en Noord-Amerika.

2) De vier eerste dezer zusters worden belast met de zorg der Inlandsche Zusters-Congr. in Natal door Mgr. Fleischer gesticht.

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

Nieuwe missioneerende Congregatie. — De eerw. *Broeders van O. L. Vr. van Lourdes* die reeds in vele plaatsen van ons land, o.a. te 's-Gravenhage, 's-Hertogenbosch, Rotterdam en *Dongen* op verschillend gebied hun zegenrijk werk uitoefenen, zullen binnenkort zich gaan belasten met de leiding der opvoeding der R. K. jongens en andere personen, die verblijven in het St. Vincentius-gesticht te Buitenzorg. Een zevental eerw. Broeders zullen in den loop der maand Mei e.k. zich naar Ned.-Indië begeven.

(Msb. 15 April).

De Missie der Kruisheeren in den Belgischen Congo in de noordelijke helft van het vicariaat West-Uelle, is tot een zelfstandige Apost. Prefectuur verheven, Bondo genaamd, met pater J. M. L. Konings als Prefect.

Een derde inlandsche Prefectuur zal in China waarschijnlijk worden opgericht, door afscheiding van het Vicariaat Ning-Po, het model-vicariaat van den pas overleden Mgr. P. Reynaud S. M.

De Sint Josephs-Congregatie voor Buitenlandsche Missiën van Mill-Hill heeft op grootsche wijze van 21 tot 23 April te Londen het diamanten feest van haar Stichting gevierd. De viering van het gouden jubileum werd destijds door den oorlog verhinderd. De Congregatie, die hier zeer bekende Missiehuizen heeft te Roosendaal, Tilburg, Arnhem en Hoorn, tal van Nederlanders onder hare leden telt en Mgr. Biermans als Superior Generaal heeft, bedient thans een 10-tal missiegebieden, nl. Madras (1875), Eng. Borneo (1881), Nw. Zeeland (1886), Kashmir (1887), Boven Nijl (1895), Belg. Congo (1905), Philippijnen (1906), Caraïben (1912), Br. Kameroen (1921), Kavirondo (1925), Van de 333 priesters der Societeit zijn er thans 233 in de missie, 65 in de colleges, 35 rustend of met verlof. Het aantal studenten bedraagt 471 ; en 53 Broeders en 165 Zusters helpen de missionarissen.
Floreat, crescat !

De Sociëteit der Afrikaansche Missiën van Lyon opende op het Beschermfeest van den H. Jozef voor haar Nederlandsche Provincie naast Bemelen (Gr. Seminarie), Chanly (Belg. Luxemb.-philosophie), Cadier-en-Keer (Juvenaat), Blitterswijk (Broeders-noviciaat), een nieuw Klein Seminarie op Huize Nieuw-Herlaer te St. Michiels-Gestel.

— **Mgr. Timmer** hoopt in October e.k. den dag te herdenken, waarop hij 25 jaren geleden door Mgr. Hofman geconsacreerd werd tot Bisschop i.p.i. Mgr. Timmer, geboortig uit Haarlem is thans 42 jaren in China werkzaam met onbezweken kracht.

Varia. — In het jaar 1925 vertrokken 127 Minderbroeders naar verschillende missiegebieden. Bovenaan staat de provincie van Calabrië (Spanje) met 16. De Nederlandsche provincie zond 8 harer zonen naar China en Brazilië. Van deze 127 missionarissen vertrokken er 23 naar China, 10 naar het Heilige Land.

MISSIEKRONIEK VAN AMERIKA.

CURAÇAO. — De Missie van Curaçao, die zoo zelden voor het voetlicht treedt in dit tijdschrift, mag met voldoening neerzien op het afgeloopen jaar 1925. Wereldschokkende feiten, massa-bekeeringen, wonderen, verschijningen, vervolgingen, moorden en brand hebben zich niet voorgedaan. Ook in de natuur gebeurde er niets bijzonders, of het moet in de maak zijn. Alles verliep kalm en rustig. Ook de groei der Missie paste zich bij die rustigheid aan.

Om met de „cardo missionis", het personeel te beginnen, twee missionarissen keerden in 't begin des jaars, niet te vroeg echter, om niet bevroren aan te komen, naar het vaderland terug, de oudste pastoor H. Okhuijzen, om er van zijn 31-jarig missionarisschap uit te rusten, als rusten mogelijk is voor zijn bewegelijk gebeente, de tweede om na een jaar van den Hollandschen kost geproefd te hebben, verjongd en sterk in de Missie terug te keeren. Deze heet pater R. Hofhuis, geboortig uit de hoofdstad der rijks. Hij is de eenige onder zijne medebroeders in de Missie die een baard, en een zeer mooien draagt, waarop hij echter heelemaal niet trotsch is. Het is dan ook niet uit aanstellerij, of om indruk op de groote menschen te maken en de kinderen aan 't huilen te brengen, dat hij hem draagt, maar om redenen van voorzichtigheid.

Een derde missionaris keerde uit Holland naar zijn Fransche parochie terug. Deze is uit het nu zeker weer uit 't water herrezen Maasbommel afkomstig, en heet Monsieur le Curé W. van Teeffelen. Deze Fransche parochie wordt bediend door Hollandsche Dominikanen, maar hoort onder het diocees Guadeloupe.

In de maand November kwamen twee nieuwe missionarissen, pater H. Ruberg uit Zwolle en pater Spékle uit Velp, de gedunde gelederen versterken. Pas in Augustus priester gewijd kwamen ze zoo kers-versch uit het klooster. Een heele overgang.

Als naar gewoonte gingen er weer twee Fraters van Tilburg naar Holland op vacantie en kwamen twee andere terug. Deze vacantie die vroeger nooit in 't vooruitzicht was gesteld genieten de Fraters sedert 1912.

De goede Zusters blijven de oude traditie trouw en zien het vaderland en die ze er hebben achtergelaten nimmer weer, tenzij de Oversten anders oordeelen. Het kan gebeuren, dat iemand ongeschikt blijkt voor de Missie, ondanks voorafgegaan, ernstig onderzoek van een geneesheer. Die behoeft niet in de tropen geweest te zijn, om te kunnen zeggen, dat iemand die

in Holland gezond is, het in de Missie ook zijn zal. De gewone huisdokter, als het tenminste een praktisch mensch is, en iemand die wel eens wat van *deze* Missie leest, kan dat uitmaken.

Een nieuwe parochie is er bij gekomen in een buurt, genaamd Soto. Deze buurt met omliggende plantages en enkele Gouvernements-gronden, behoorde vroeger onder de parochie van Barber, de oudste buitenparochie der Missie. In het jaar 1875 werd er al over gesproken deze verdeeling te doen plaats hebben. Gelukkig is er met de splitsing der andere parochies niet zoo lang gewacht. Maar maak maar eens een vuist als men geen hand heeft. Gebrek aan fondsen is dikwijls oorzaak, dat noodzakelijke verbeteringen moeten wijken voor de allernoodzakelijkste. Als een bisschop een kostbaar eigendom moet verkoopen om eenige duizenden guldens beschikbaar te hebben voor den bouw van een nieuwe kerk, dan moet de noodzakelijkheid wel ter dege gevoeld zijn.

Deze nieuwe parochie is toevertrouwd aan pastoor V. Janssens uit Tilburg, die zelf het toezicht heeft gehouden op den bouw van wat men zou kunnen noemen een ,,passe-partout''. Stel U voor, lezer, een lang gebouw van één verdieping, waarvan de helft verdeeld is in drie schoollokalen, en de andere helft niet verdeeld. Deze weder-helft is dan de kerk, maar de ruimte aan den ingang wordt ook als school gebruikt. De toename echter der schoolkinderen maakte nog meer uitbreiding noodig. En zoodoende rijpte in het brein van pastoor Janssens het plan een geheel nieuwe kapel aan de bestaande school aan te bouwen, en zoolang als het duurt, een schoollokaal als presbyterium te gebruiken. Met dien weidschen titel wordt dus niets anders bedoeld dan de plaats waar het altaartje staat.

Wordt het volgend of overvolgend of een later jaar een zesde klas noodig dan is het weer opschuiven.

De nieuwe kapel is hoogst eenvoudig. Een gedeelte is niets meer dan overdekte ruimte, waarvan het dak op houten pilaren of stutten in een laag muurtje rust. Dit om de mannelijke kerkgangers, die altijd en overal achteraan willen staan, in Oost en West, in stad en dorp, tegen de vinnige stralen van de zon, en *als* het regent, tegen nat worden te beschermen, en ze er van af te houden heelemaal buiten te gaan staan. Dit doen ze 't liefst. Soms is er reden voor. Als ze van ver komen geloopen, en in de buurt van de kerk niet van kleeren hebben kunnen verwisselen, weten ze, dat ze voor de naaste omgeving minder aangenaam zijn. De vrouwen weten dat weg te werken met parfums, maar de mannen, enkele fatten daargelaten, doen daar niet aan.

De nieuwe pastoor is zeer tevreden over zijn schapen, zooals de zusters dit zijn over de kinderen. Ze begonnen met 240 kroeskopjes. Of die nieuwe parochie ook noodig was ? De oude blijft nog met 311 kinderen op school. Zoover de pastoor is met zijn nieuwe kapel, zoover is hij nog niet met zijn pastorie. En toch woont hij er al in. En kan er zelfs gasten logeeren.

Voor de Zusters was gezorgd dat ze in een afgewerkt huis kwamen. Afgewerkt op verven en dergelijke kleinigheden na.

Een zelfde gebouw als op *Soto* is op *Jan Dorét* klaar gekomen. Die Jan

Dorét moet wel een zeer beroemd personage geweest zijn, dat zijn welluidende naam verbonden is aan een buurt in een onzer buitendistricten.

Dit gebouw is dus ook bedoeld als school en kerk, maar zoo lang de school bij gebrek aan leerkrachten, niet kan begonnen worden, wordt de kerk alleen gebruikt, en goed bezocht. De pastoor en de kapelaan van *Santa Maria*, die deze kerk ieder om de maand bedienen, roepen over de orde die de menschen in en om het Gods'huis weten te bewaren.

Op *Santa Rosa* zijn twee nieuwe schoollokalen in gebruik genomen, wat ook al op vooruitgang wijst. Het volgend jaar is hier weer plaats te kort.

Saboneta, op het eiland Aruba, heeft zijn school met één lokaal moeten uitbreiden. Daar in dien uithoek van het eiland petroleum-tanks worden opgericht en een raffinaderij van dezelfde zwarte olie nog meer werkvolk op het eiland zal houden, en bijgevolg het aantal geloovigen zal toenemen nog sneller dan nu reeds gebeurde op Aruba, dat er voor bekend staat, moeten er in de toekomst heel wat vraagstukken van nieuwe parochie of vergrooting van school en kerk in de bestaande, en hoe de middelen daartoe moeten gevonden worden, opgelost worden.

Met het in December geopende pensionaat der Zusters Dominikanessen op St. Martin, Nederlandsche gedeelte, bezit de Missie nu twee dergelijke inrichtingen. Een groot verschil echter tusschen dit en het Curaçaosche der Zusters Franciskanessen van Roosendaal ligt hierin, dat het Curaçaosche, Habay genaamd of Welgelegen, reeds meer dan 83 jaar bestaat en zijn sporen verdiend heeft en het nieuwe op St. Martin zijn levenskracht nog moet toonen. Een ander verschil bestaat hierin, dat de meisjes op Habay afkomstig zijn, bijna allen, uit de omliggende Republieken en Spaansch de voertaal is, en die op St. Martin meest van een arm Fransch eiland, St. Barthelemey, afkomstig zijn, en een kleiner gedeelte van St. Martin zelf, terwijl Hollandsch geleerd wordt. De ouders van die op Welgelegen zijn meestal rijke koffie- en cacao-menschen. Die van de Fransche kinderen zijn hoogst eenvoudige boeren en landbouwers van Normandische afkomst, maar braaf en godsdienstig als nergens in den omtrek. Daarenboven zijn ze blank.

Wat die Zusters Dominikanessen dan een pensionaat gaan oprichten voor kinderen van zulke ouders, die geen voldoend kostgeld kunnen betalen? De reden hiervan is het gebrek aan schoolpersoneel. En, nu Holland geen voldoend personeel kan sturen, zijn zij wel gedwongen naar middelen uit te zien om het gebrek te verhelpen. De oprichting van dit pensionaat beteekent het vooruitzicht, dat er onder die kinderen wel zullen zijn die geschiktheid toonen voor het onderwijs. De ondervinding heeft reeds geleerd, dat er zeer ontwikkelde kinderen onder zijn. Twee van St. Barthelemey, die reeds meer dan drie jaar onderwijs genoten hebben op St. Martin, gaan dit jaar naar Reuver, in Limburg, de normaalschool der zusters Dominikanessen van Voorschoten, om zich daar voor de onderwijzers-akte te bekwamen.

De Franciskanessen van Roosendaal op Curaçao, ook al om in het gebrek aan personeel te voorzien, hebben sinds ettelijke jaren een noviciaat en een normaalschool, die beide reeds menig geprofeste-Zuster en menige onder-

wijskracht hebben afgeleverd. Deze zijn voor een gedeelte van Curaçao en Bonaire en voor een ander gedeelte van datzelfde Fransche eiland, St. Barthelemey afkomstig. Daar zorgt de Hollandsche Dominikaansche pastoor op dat eiland voor.

Bij de sterke toename der bevolking is het geen wonder dat het aantal schoolkinderen in deze Missie gestegen is tot bij de 8000, terwijl op de Gouvernements-scholen in de heele Kolonie, dus op de 6 eilanden, niet meer dan één duizend kinderen gaan.

Het aantal H. H. Communies was op het eiland Curaçao 408.681 ; op Aruba 104.400 ; op Bonaire 76.410 ; op St. Martin 16.680 ; op St. Eustatius 13.529 ; op Saba 13.260. Hierbij komen nog de verschillende instituten op Curaçao met meer dan 113.500 H. H. Communies.

In de geheele Missie werden 1876 doopsels toegediend, op 18 na, aan kinderen.

Niet minder dan 1579 kinderen deden hunne 1e H. Communie.

Aan hun Paaschplicht voldeden 34.270 personen.

De totale Katholieke bevolking bedraagt 56.491.

De totale bevolking op de 6 eilanden der Kolonie is 62.591.

De meeste niet-katholieken worden op Curaçao, en wel bijna uitsluitend in de stad aangetroffen, ongeveer 3000.

Het eiland Bonaire ziet zijn niet-katholieke bevolking steeds slinken. Hun aantal is nu gedaald tot 25, terwijl de Katholieke bevolking 6296 bedraagt.

Aruba heeft ongeveer 300 Protestanten op 10.422 Katholieken. Op Saba zijn sedert twee jaren de Katholieken talrijker dan de Anglikanen, 799 tegen 780. Hierbij zijn niet geteld, zooals vroeger gebeurde, de honderden Sabaneezen, die in de zeevaart zijn, en maar zelden zich laten zien.

Het jubilé-jaar is slechts gevierd door de zusters en degenen, die uitdrukkelijk ontheven zijn van de voorwaarde om naar Rome op te gaan. Twee Curaçaosche families, van een doctor in de rechten, rondgaand rechter in de Kolonie, en van een apotheker zijn naar Rome geweest om den aflaat te verdienen.

Nu Z. H. de Paus ons allen wil laten deelen in de gunsten van het Jubilé, hopen wij er dit jaar deelachtig aan te worden.

Wij verzoeken de lezers ons te steunen door hun gebed, opdat wij ons den zegen, dien wij zoo ruimschoots in het verleden hebben ondervonden, ook in de toekomst waardig maken.

Wij bidden voor u, onze Nederlandsche weldoeners, opdat ook onder u het geloof steeds toeneme, de afval van het geloof tot staan kome, en het land, dat ons allen zoo dierbaar is voor verdere rampen moge gespaard blijven.

EEN MISSIONARIS.

BOEKBESPREKING.

BIJ JEZUS. Innige samenspraken met Jezus in de H. Eucharistie, door A. Surmont, (v. d. Cong. van Scheut). — Uitgave van Boekhandel Alb. de Wit, 53, Koninklijke Straat, Brussel.

Ofschoon niet rechtstreeks over de Missiën handelend, bevat bovenstaand werk toch zóóveel wat op de Missiën betrekking heeft, dat een korte bespreking, die te gelijk aanbeveling is, niet in ,,Het Missiewerk" mag ontbreken. Men neme b.v. de tweede samenspraak : *Liefde van Welwillendheid*, waar gevraagd wordt dat de Heer medelijden hebbe met de Heidenen, met de Protestanten en Schismatieken, met de Mahomedanen, met de Joden, met de Catechumenen, met de Missie-actie, de Missiën, bijzonder die van China enz. enz. Wie een priesterlijk meditatieboek wil hebben, neme dit boek ter hand ; het zal hem niet te leur stellen.

De HoogEerw. P. J. Rutten, Alg. Overste der Congregatie van Scheut, zegt in een inleidend woord, dat de lezing van het handschrift hem ten zeerste gesticht heeft, en een seculier Priester verklaart, dat deze gebeden een hooge theologische waarde bezitten en een onweerstaanbare zalving.

Het werk zal dus met den priesterlijken geest te bevorderen, niet nalaten ook liefde, bewondering en ijver voor de Missiën te kweeken. Het is à f 1.50 verkrijgbaar in den Nederl. Boekhandel, alsook in het Missiehuis ,,Bisschop Hamer", Verlengde Groenenstraat 75, Nijmegen. Zw.

DE BEKEERING DER HEIDENWERELD, een verhandeling over de Katholieke Missies, door *Paolo Manna*, Ap. Miss., naar de Engelsche vertaling van Mgr. J. F. Mc. Glinchey, D. D., door *Mgr. M. G. Vuylsteke*, Ap. Vic. van Curaçao. — Uitgave : Teulings' Uitgevers-Mij., te 's-Hertogenbosch.

Er komt gelukkig rijkdom in de litteratuur over de Missiën. Boven aangekondigd boek komt dien rijkdom vergrooten. We hadden reeds het Bredasche werk: *De Katholieke Missiën* en nu komt op het zelfde terrein een werk uit, dat, ofschoon op Italiaanschen bodem geschreven en door een Engelsche pen gevloeid, ons in duidelijke en klare Nederlandsche taal komt spreken van ,,*Het Missieveld*", van de ,,*Arbeiders*", — over de *medewerking* der Katholieken, — over *vereenigingen, die de Missies steunen.*

Wat ons dezen arbeid zoo bijzonder sympathiek maakt is, dat de vertaler te midden der tropische hitte van z'n eiland, en te midden der zorgen van z'n eilanden-vicariaat nog tijd en lust kan vinden om zulk een lijvig boekdeel over de Missiën te bewerken. Men moet ondervonden hebben, hoe apathisch en lusteloos de tropische hitte maakt, om iets te begrijpen van den gloeienden ijver die dezen Missiebisschop bezielt, die niet alleen met zijn rechtstreekschen arbeid, maar ook nog met de pen, voor 't heil der zielen werkt. Moge zijn werk in vele handen komen en rijke vruchten dragen ! Zw.

ONDER PORTUGEESCH-SPAANSCHE VLAG. *De Katholieke Missie van Indonesië*, 1511—1605, door B. J. J. Visser, M. S. C.

Alvorens over te gaan tot bespreking van boven aangeduid werk, laten wij eerst de gezaghebbende stem hooren van den Prefect der Propaganda, Z. Em. Kard. W. M. v. Rossum, die zich gewaardigde het volgend schrijven aan den Eerw. Bewerker te richten.

Rome, Paleis der Propaganda, 13 Maart, 1926.

Zeer Eerwaarde Pater,

,,Het was voor Ons een ware voldoening kennis te nemen van Uw werk over de geschiedenis der R. K. Missie in Nederlandsch-Indië, waarvan U mij dezer dagen het eerste exemplaar heeft doen geworden.

Deze geschiedenis zal ook voor den hedendaagschen Missiearbeid in gene streken van groot nut zijn : ligt toch in de geschiedenis een reeks van veelzijdige lessen voor het heden, dan is dit bijzonder het geval met de feiten, die zich vóór drie eeuwen in onze hedendaagsche Ned. O. I.-Bezittingen hebben afgespeeld.

Het meest van alles zal dit boek nog aan Onze landgenooten den grooten plicht te binnen brengen dien zij hebben : te herstellen en weder op te bouwen wat zoo jammerlijk werd verwoest : hoe gelukkig zouden die volken thans zijn als het begonnen werk had kunnen voltooid worden en zij in plaats van in de vernederende boeien van den Islam te vallen, de vrijheid en al de voorrechten van de kinderen der ééne ware Kath. Kerk mochten genieten.

Elke bladzijde van die geschiedenis roept daarom Nederland toe : ,,Herstel wat gij misdaan hebt, spaar moeiten noch kosten om Indonesië tot de waarheid en tot het geloofsleven te voeren, dat gij zoo misdadig aan die volkeren hebt onthouden. En ten volle onderschrijven Wij de woorden waarmede U het boek besluit : Moge de dag niet verre meer zijn, waarop dit volk zijne Moeder herkent en in de Katholieke Kerk de volheid der openbaring van den Godmensch Jezus Christus leert begrijpen en liefhebben, om onder den zegen dier menschenminnende Moeder een toekomst tegemoet te treden, waarin nieuw leven den volken van Indonesië wacht".

Daartoe moeten alle standen in Nederland medewerken en niet het minst daardoor dat de Katholieke Missionarissen vrij en onbelemmerd hunne schoone maar moeilijke taak kunnen uitoefenen en hun weldoenden invloed, welke ook aan Nederland in Indië ten goede komt, tot alle deelen van die heerlijke bezittingen mogen uitstrekken.

Wij zegenen daarom Uw werk en wenschen van harte, dat het in Nederland door Katholieken en niet-Katholieken gelezen en overwogen worde".

W. M. Kard. VAN ROSSUM.

Inderdaad, het is zooals Z.Em. zegt : Wat heeft Holland in Oost-Indië oneindig veel goed te maken, niet alleen wegens het wegvagen van hetgeen ten koste van zooveel arbeid, zweet en bloed was opgebouwd, dat is de schuld van 't officiëele Holland ; maar ook wegens de onverschilligheid, waarmee zoo lange jaren Katholiek Nederland Oost-Indië heeft behandeld. Wij genoten van de weldaden uit Indië, wij deelden in de rijkdommen, die Nederland uit Indië toevloeiden, maar wat werd er op enkele heldhaftige pogingen na, gedaan, om Indië op te heffen uit de duisternis, en het te brengen in het volle licht des Evangelies ? Nu pleiten er wel een menigte verzachtende omstandigheden voor die houding : de moeilijkheden van wege de Regeering, de kwade geur, waarin Oost-Indië langen tijd stond, de verre afstand, de onbekendheid enz. Dat zijn omstandigheden, die veel verklaren, maar niet alles verontschuldigen. Nu echter de oogen opengegaan zijn,

nu wij door boeken en tijdschriften den toestand van vroeger en nu kennen, nu is er geen verontschuldiging meer voor onze onverschilligheid, maar moet de hand aan den ploeg geslagen worden, om zonder om te zien, dien rijken akker Gods te bewerken.

Ook het boek van P. Visser is een bazuinstoot, die ons wakker roept. 't Is niet mogelijk, ook al verdient het werk zulks, een overzicht te geven van den rijken inhoud. Men leze zelf, wat hij ons verhaalt van de bezoeken van den H. Franciscus Xaverius aan onze Molukken, van de eerste Missionarissen, vooral der Jezuïeten, Franciscanen en Dominicanen, en met klimmende belangstelling zal men den groei, den bloei, den tegenspoed en vooral den ondergang van hun werk lezen en dat alles geput uit bronnen uit die dagen ; ook over de fouten, die het Portugeesche en Spaansche systeem aankleefden, dewijl, bij al den Missie-ijver der Portugeesche en Spaansche Koningen, toch politiek, handelsbelangen en godsdienst al te nauw aan elkander verbonden waren.

Men zal er ook herhaaldelijk de beschuldiging weerlegd vinden, dat in die dagen, zelfs door den grooten Xaverius, de bekeeringen meer oppervlakkig dan degelijk waren, dat men het meer in het aantal bekeeringen zocht dan in de diepte der overtuiging. Niets is minder waar. Men leze slechts, wat de Eerw. Schrijver dienaangaande verhaalt en met feiten staaft.

Het werk is verlucht met oude platen uit Spaansche en Portugeesche en oud-Hollandsche werken. Ook eene uitslaande kaart van ,,*D'Oost-Indize Landschappen, Zeën en Eylanden, door de Portugysen en anderen ontdekt en bevaren.* (Uit : ,,*De Doorlugtige Scheepstogten der Portugysen na Oost-Indiën*''. Leiden, 1706).

In zijn ,,Ter inleiding'' verzoekt de auteur dringend om leemten aan te vullen en terechtzettingen niet te sparen. Om dit verzoek niet geheel onbeantwoord te laten, zouden wij hier den wensch durven uitspreken, aan het werk een duidelijker uitslaande kaart van Oost-Indië toe te voegen. Die oude kaart is wel als curiositeit hoogst belangrijk, maar voor den gewonen lezer, die de verschillende missieposten en reizen wil nagaan en volgen, m.i. niet duidelijk genoeg. Voor hem die met Indië en Indische namen bekend zijn, is het wat anders, maar hoeveel zijn er dat ?

Na hetgeen Z.Em. Kardinaal v. Rossum in zijn schrijven zegt, zou het ons niet passen, het boek van P. Visser nog verder aan te bevelen.

Mochten Regeering en volk van Nederland toch inzien, dat er geen hechter band is, die Indië aan Nederland blijvend kan verbinden, dan de godsdienst. Er dreigen in Indië op politiek gebied groote gevaren voor Nederland. Maar niets zal Indië nauwer aan Nederland hechten dan eenheid in het geloof aan Christus en z'n Kerk.

Moge de zegen, dien de Doorl. Kardinaal over het werk heeft uitgesproken, den Schrijver een spoorslag zijn, om ons spoedig het tweede deel, dat hij ons aankondigt, te geven. Wij verheugen ons reeds bij voorbaat daarop, ofschoon wij wel verwachten, dat ons als Nederlanders menigmaal het schaamrood op de wangen zal komen, als ons de gruwelen zullen worden voorgelegd, waarmede de Bewindvoerders der O. I. Companie meenden het Katholicisme in die streken te kunnen uitroeien. Zw.

L. LACOMBE S. J. MAHADEVA, EEN CHRISTEN BRAHMAAN. Vl. drukkerij. — Xaveriana, Leuven.

Dit is geen roman, al boeit het boek alsof.... Het is de geschiedenis van een conversie van het volle hindoeleven tot een exemplair catholicisme. Onwillekeurig denkt men bij dit boek aan Wallace, „Langs Oostersche paden", en toch ligt het niet in dezelfde lijn. Wallace werd in zijn protestantisme getroffen door hetgeen er waarheid is in de hindoe-philosophie, en dit voert hem naar de Katholieke Kerk. Mahadeva voelt wat er aan dien hindoe-godsdienst en aan de hindoe-moraal ontbreekt en komt aldus tot de Kerk.

In zekeren zin vullen ze elkaar aan. Echter slechts in zekeren zin. Wallace' boek grijpt aan door de psychologische ontleding van het bekeeringsproces, door de belichting van de sporen eener natuurlijke openbaring in de oude Oostersche wijsbegeerte. Van dit alles geeft Mahadeva zoo goed als niets. Van het psychologisch proces wordt ons weinig opengelegd, en de critiek der hindoe-levensleer, die wij slechts vinden in een enkele voordracht van Mahadeva, legt onbarmhartig de gebreken dier wijsbegeerte bloot: overigens niets. Maar wel leert deze bekeeringsgeschiedenis twee dingen: dat de levensgewoonten der Brahmanen hun zóóveel waard zijn dat zij er eigenlijk niet van scheiden kunnen; maar ook, dat die gewoonten niet behoeven te beletten een waarlijk heldhaftig christen te worden. Want Mahadeva blijft heel en al Brahmaan in zijn leven, en met hem heel de kring van bekeerlingen, die zich in Madura om hem schaart; maar hij is tevens volop christen: een heldhaftig christen, die den moed der martelaren toont te bezitten: een apostolisch christen, die gaat en onderwijst; een beschouwend christen, die de vereeniging met God zoekt; een moreel-hoogstaand christen, die door zijn deugd de achting afdwingt, ook van de heidenen; een echte *katholieke* ziel, die bij al zijn aanhankelijkheid aan zijn nationale leven, in één groote liefde allen omvatten en waardeeren kan, die schepselen zijn van God.

Lees dit boek: gij zult er in gesticht zijn, en uw missiekennis zal worden verrijkt; want ge ziet er het Indische missieprobleem en.... zijn oplossing.

TH. B.

HET DOEL VAN ALLEN MISSIEARBEID. — Uitgave der Witte Zusters te Esch.

De Zusters-missionarissen van O. L. Vr. van Afrika (Witte Zusters van Kardinaal Lavigerie) te Esch hebben 'n boekje samengesteld voor allen, die de Missiezuster en haar werk 'n warm hart toedragen, doch voornamelijk voor jonge meisjes die roeping tot het kloosterleven in de missie meenen te gevoelen.

De mooie plaatjes met bijschriften geven een beknopt maar duidelijk overzicht van het veelzijdig werk der Witte Zusters, waaruit blijkt hoe ieders talent, groot en klein, in een Missiecongregatie kan worden benut.

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 30 Aprilis 1926. J. POMPEN, Vic.-Gen.

INHOUD VAN DEN ZEVENDEN JAARGANG.